

AF'LIF N USELMED UNNIG D UNADI USSNAN
TASDAWIT LMULUD AT-MÆEMMER N TIZI-UZZU

TAZEDDAYT N TSEKLIWIN D TUTLAYIN
AGEZDU N TSEKLIWIN D TUTLAYIN

AKATAY N TAGGARA N USWIR N LMASTER
DEG TUTLAYT D YIDLES N TMAZIYT

ASENTEL:

**Addud n yimdanen i yettmeslayen tutlayt n
teerabt yef temsalt n uselmed n tutlayt n
tmaziyt deg tmurt-nney**

S-yur:

-KEBAILI SABRINA
-KRAMDI FERROUDJA

Tamesnalayt:

-Massa: SABRI MALIKA

Aseqqamu n yimsekyaden:

- Mass DJEMAI Salem
- Massa Sabri Malika
- Massa DADOUNE Messaouda

Aselway

Tamesnalayt

Tamsekyadt

2968/2969

Asnemmer :

- Tanemmirt d tameqqrant i tselmadt-ntey massa **Malika Sabri** i ay-iwelhen deg umahil-agi-ntey si tazwara almi d taggara.
- Mebla ma nettu ad nesnimmer iselmaden n ugezdu n yidles n tmaziyt i ay-id-yefkan atas n tmussniwin di semmus n yiseggasen isdawanen.
- Tanemmirt i wid ara yesneqden axeddim-agi-ntey.
- Tanemmirt i yimselyuyen uyur i d-nejmeε ammud-ntey.
- Tanemmirt i kra n win ney tin i ay-d-yefkan afus n tallalt deg umahil-ntey.

Abuddu

Ad buddey amahil-ntey:

- I yimawlan-iw ezizen baba RABAḤ, yemma Baya iyi-εawnen atas atas.
- I gma Lexḍer.
- I yestma Newara, Raziqa, Ḥanan, Faiza d Iman.
- Akked tawacult-iw amek ma llan: setti Taseedit, εemmi Saεid akked Eumar, Naḡiya, Rbiḥa, Samiya, Bilal, Aḥlem, Lina, Eebdellah, walid, karim, Yanis d Merwan.
- I yimeddukkal-iw akken ma llan, gar-asen: Asma, Crifa, Sabrina, Rima, Fayza, Seεdiya.

FERRUĠA

Abuddu

Ad buddey amahil nntey:

- I yimawlan-iw ezizen baba Rabeḥ,yemma Ḥḡila iyi-εawnen atas atas.
- I watmaten-iw : Mulud,Yucef, Mumuḥ.
- I yestma: Ṭawes ,Malika,Ḥafida
- I twacult-iw akken ma llan: Setti Seediya, Setti Lεelḡa, Xali Muḥemmed, xwalati : Fatima, Zuhra, Ḥuriya, lḡuher akked εemmi Reḡqi d Saεid d εmumati Nura,Wiza, Rbiḡa. D urggaz n weltma Akli d yessi-s n weltma Ṛumaysa, Farah akked Marwa .d yelli-s n gma Ilina.
- I yimeddukkal-iw akken ma llan ,gar-asen : Saεida , Dalila, Ferruḡa , εli , Rayan.

SABRINA

Tazwart tamatut

Tazwart :

Tutlayt n tyemmat d tin i icudden yer umdan segmi ara d-ilal alama yemmut, yis-s agdud ad yesu tugna i isehhan, yef aya mi ara thettmed i umdan tutlayt-nniiden war tin n tyemmat ad d-lalen wuguren ama di tnefsit-is, ama di tmetti i as-id-yezzin.

Mi ara nmuqel yer tutlayt n tmaziyt amkan-is d ameqqran deg tefriqt n ugafa, ttmeslayen-tt deg waṭas n tmura am Lmerruk, Tunes, Libya akked Lezzayer. Tutlayt-agi tebda yef waṭas n tantaliyin : tacawit, tacelhit, tamzabit, tatergit, taqbaylit...atg.

Tutlayt n tmaziyt d yiwet gar tutlayin n tmurt n Lezzayer, tlul-d s umennuy d unaḍaḥ n yimdanen i yefkan tirwiḥin-nsen d asfel iwakken tamaziyt ad tili am nettat am tutlayin-nniiden maca, mačči d yiwen wugur mačči d sin i tt-id-iqublen ladya deg uselmed-ines i yeččuren d isennanen, tesca aṭas n lexšaṣ, yef waya tuḡal am yitij i iḡum usigna maca di taggara-agi yufrar fell-as usigna-nni, tekcem deg wannar n tmussni, tufrar-d gar tutlayin-nniiden ladya di tmurt n Lezzayer seg

mi i tuḡal d tutlayt tunṣibt, ay-agi ur d-yusi ara s shala, yusa-d s unaḍaḥ n yiselmaden akked yinelmaden d tdukliwin i inejren abrid i unegmu n tutlayt n tmaziyt ama s tira, ama s usemres n ttawilat i d-yennulfan, ssawḍen ad d-rren azal n tmussni n lejdud akked tyerma d tsekla d tutlayt tayemmat.

Tamaziyt aṭas i teqqim di timawit, akken i nezra werḡin tewweḍ d tutlayt yettwarun, ssawḍen deg useggas n 1994 ad tt-skecmen yer uyerbaz maca yella-d waṭas n lexšaṣ deg yiseggasen imenza.

Tura aṭas i yettnadin ad snernin, ad herzen ayen i d-ḡḡan imezwura ama d idlisen, ama d imawalen...atg. Nekkni yessefk fell-aneḡ ad tt-naru, ad teqqim deg umezruy akken ad tt-id-afent tsutiwin i d-iteddun.

Asentel n umahil-nteḡ : "Addud n yimdanen i yettmeslayen tutlayt n teṛabt yef temsalt n uselmed n tutlayt n tmaziyt deg tmurt-nneḡ" , yewwi-d awal yef waddud d tgensast tasnalsant d wayen icudden yer tutlayt n tmaziyt d wayen icudden ladya yer rray n yimdanen i yettmeslayen tutlayt n teṛabt deg wayir (tawilayt) n Bumerdas akked Lezzayer tamanayt.

Deg unadi-agi i ikecmen deg tesnilesmettit i yettwaxdmen akken ad d-tbeyyen assay yellan gar tmetti d tutlayt, neereḍ ad d-nessebyen deg-s timuḡliwin n yimdanen i yettmeslayen tutlayt n teṛabt deg wayen yeenan aselmed d usnati n tutlayt n tmaziyt di Lezzayer wa ad neereḍ ad d-nawi tikti tamatut yef temkant d wazal n tmaziyt di tmetti tazayrit.

Tasnarrayt :**1. Afran n usentel :**

Nefren asentel-agi acku nwala belli yella lexşaş deg wayen yeenan deg-s yerna nebya ad nwali acu i d addud n yimdanen i yettmeslayen tutlayt n teerabt yef temsalt n usnati d uselmed n tutlayt n tmaziyt di Lezzayer.

2. Iswi n unadi :

Ayen id-ay-yeğğan ad nexdem tasestant-agi iwakken ad nwali tamuyli n ugdud azzayri lada imezday n wayir n Bumerdas akked Lezzayer tamanayat yef tutlayt n tmaziyt d uselmed-ines di tmurt-nney, wa ad neered ad d-naf acu n tmentilt id-ten-yeğğan ur tt-qqaren ara, ma ur tt-ħemmlen ara ney teweer fell-asen ney byan ad tt-lemden meena ur d-ufin ara d anwa ad ten-yeslemden.

Asentel-agi, yesa assay akked tesnilesmettit, iswi-ines d asebyen n wassay yellan gar tmetti d tutlayt.

3. Tamukrist :

Tamaziyt d tutlayt tayemmat, d tutlayt n lejdu d i ay-d-ğğan imezwura tesa azal meqqren yur-nney, maca di tmurt-nney mazal ur tesa ara amkan-is gar tutlayin nniḍen am teerabt, tafransist d teglizit xas akken ha-tt-an tura d tutlayt tayelnawt tunşibt. D aya-agi i yettağğan atas n yisestanen ad d-ruħen yer wallay-nney :

- Acimi i yella lexşaş deg wayen yeenan aselmed n tutlayt n tmaziyt di tmurt-nney ?
- Acimi ur as-xdimen ara asnati i tutlayt-agi am teerabt d tefransist, xas akken d nettat i d tutlayt tanaşlit n tmurt-nney?
- Acu i d addud n yimdanen i yettmeslayen tutlayt n teerabt yef temsalt n uselmed d usnati n tmaziyt?
- Acu i d tamkant i tetṭef tutlayt n tmaziyt gar tutlayin nniḍen i yettwasemrasen di tmurt-nney?

4. Turdiwin :

Uqbel ad neffey yer wannar, ruħent-d yer wallay-nney atas n turdiwin i izemren ad ilinent d tiririyin syur yimselyuyen-nney yef wayen yeenan asentel n unadi-ntey, gar-asent ad d-nebder :

- Tamaziyt d tutlayt am tutlayin-nniḍen ahat byan ad tt-issinen.
- Tamaziyt ahat ur tezmir ara ad tuyal am tutlayin-nniḍen (tafransist, taerabt d teglizit) acku mazal tesɛa lexšaṣ deg wayen yeenan amawal deg kra n tmazlayin am (tussna, tatiknulujit, aṡaran, tasenselkimt, tuja, takrura, tasnakt, tasedga, tasmdirt...atg) yef aya ulac asirem seg-s ad ay-issawḍen ad tt-nssexdem deg yal taṡult yeenan tudert n umdan.

5. Tarrayt n unadi :

Deg umahil-ntey nessexdem adiweni iwakken ad d-nejmee tiririyin s yur yimselyuyen yef ugraw n yisistanen i d-nheyja.

Allal i nessexdem deg uxeddin-agi d aseks akked yimseqsi acku i wigi i nwala ad ay-id-yefken afus n lemɛawna deg unadi-nney.

Iwakken ad d-nejmae ammud-agi nrezzu yal ass yer unnar ad d-negrew akalas n wadduyen n yimdanen n temnaḍin-nni. Nerza yer wayir n Bumerdas akked Lezzayer tamanayt, nesteqsa imezday n temnaḍin-nni akked wid i d-yeznan yer dinna seg wayiren-nniḍen, ɣas ulamma llan wid yettaggin ad ay-id-mmeslayen maca llan wid i ay-id-yettarran, llan wid iwumi i d-nessekles ṣṣut-nsen, wiyaḍ nettaru ayen i d-nnan.

6. Aglam n temnaḍin :

❖ Tamdint n Lezzayer tamanayt :

Lezzayer tamanayt tesɛa 1190 km², ttidiren deg-s azal n 7000000 n yimezday, tesɛa 57 n tyiwanin.

Tayiwat n Lezzayer tamanayt tusa-d deg ugafa n tmurt-nney, iḥud-itt-id yilel agrakal yef ugafa, Tipaza si tama n umalu, yer usammer d ayir n Bumerdas, yer unṡul ad d-naf tamdint n Blida.

❖ Tamdint n Bumerdas :

Bumerdas d ayir yesɛan 1456 km², ttidiren deg-s azal n 831000 n yimezday, tesɛa 32 n tyiwanin.

Tusa-d deg ugafa n tmurt n Lezzayer, yer ugafa iḥud-itt-id yilel agrakal, seg umalu Lezzayer tamanayt, yer usammer d tamdint n Tzi-Wezzu, ma yella yer unṡul ad d-naf ayir n Tubiret.

7.Imeselyuyen :

1. Nabila , si Lezzayer Tamanayt,tesea 22 n yiseggasen ,tewwed yer useggas wis krađ di tesenawit.
2. Hafida , si (Husin day) lezzayer tamanayt ,tesea 24 n yiseggasen , tesea lmaster deg yizerfan .
3. Eeli , si burj Mnayel (Bumerda) , yesea 31 n yiseggasen , yewwed yer useggas wis krađ di tesenawit.
4. Amel , si Bumerdas , tesea 24 n yiseggasen ,tesea master
5. Meryem , si Bumerdas , tesea 26 n yiseggasen , tesea agerdas n master deg yizerfan .
6. Iman , si Bumerdes , tesea 23 n yiseggasen , aseggas amenzu di tesadawit .
7. Eayca , si Zemmuri , tesea 24 n yiseggasen , tewwed yer useggas wis krađ di tesenawit .
8. Hemdani fuđil , si Bumerdas , yesea 25 n yiseggasen , yewwed yer useggas wis krađ di tesnawit .
9. Asya,si lzzayer tamanayt ,tesea 30 n yiseggasen ,tesea agerdas n lmaster.
10. Nasim , si Bumerdas , yesea 25 n yiseggasen , yesea agerdas n lmaster deg yizerfan.
11. Linda ,si burj Mnayel (Bumerdas) , tesea 27 n yiseggasen ,tesea tewwed yer useggas ukkuz deg uyerbaz alemmas.
12. Tafi lamiya , si Zemmuri (Bumerdas) , tesea 21 n yiseggasen , aseggas amenzu di tesadawit (gèologie).
13. Nesrin , si Zemmuri (Bumerdas) , tesea 19 n yiseggasen , tewwed yer useggas wis krađ di tesnawit.
14. Rabeđ , si lezzayer tamanayt , yesea 65 n yiseggasen , yewwed yer useggas wis semuz deg uyerbaz alemmas .
15. Bilal , si Bumerdas , yesea 17 n yiseggasen , yeqqar deg ussegas wis ukkuz deg uyerbaz alemmas.
16. Rezqi , si Lezzayer Tamanayt , yesea 50 n yiseggasen , yewwed yer useggas wis krađ di tesnawit.
17. Husin , si Bumerdes , yesea 45 n yiseggasen , yewwed yer useggas wis ukkuz deg uyerbaz alemmas .
18. Emer , si Lezzayer Tamanayt , yesea 62 n yiseggasen , yewwed yer useggas wis ukkuz deg uyerbaz alemmas.
19. Muhemmed , si Bumerdas , yesea 45 n yiseggasen , yewwed yer useggas n seddis deg yerbaz amenzu.
20. Fatma , si Lezzayer Tamanayt , tesea 45 n yiseggasen , tesea agerdas n turagt deg yizefan .
21. Rabeđ , si Bumerdas , yesea 51 n yiseggasen , yewwed yer useggas wis wis ukkuz deg uyerbaz amenzu.
22. Jamal , si Bab zuwar (Lezzayer Tamanayt) , yesea 64 n yiseggasen , yewwed yer useggas wis krađ di tesnawit.
23. Emer , si Lezzayer Tamanayt , yesea 48 n yiseggasen , yewwed yer useggas wis ukkuz deg uyerbaz alemmas.

24. Majid , si Lzzayer Tamanayt , yesæa 48 n yiseggasen , yewwed yer useggas wis seddis deg uyerbaz alemmas.
25. Yehya , si Budwaw (Bumerdas) , yesæa 55 n yiseggasen , yewwed yer useggas wis krað di tesnawit.
26. ġamila , si Lezzayer Tamanayt ,tesæa 49 n yiseggasen , tewwed yer useggas wis ukkuz deg uyerbaz alemmas.
27. Halim , si Hay Muhemmed Ben Uzdad (Lezzayer Tamanayt) , yesæa 47 n yiseggasen ,yewwed yer useggas wis krað di tesnawit.
28. Anis , si Bumerdas , yesæa 33 n yiseggasen , yewwed yer useggas wis ukkuz deg uyerbaz alemmas.
29. Asma , si Yesser (Bumerdes) , tesæa 25 n yiseggasen , tesæa agerdas n master .
30. Farid , si Bumerdas , yesæa 60 n yiseggasen , yesæa agerdas n turegt.
31. Hamadac Eebd lehaq , si Lezzayer Tamanayt , yesæa 17 n yiseggasen , yewwed yer aseggas wis ukkuz deg uyerbaz alemmas.
32. Zahiya , si Lezzayer Tamanayt , tesæa 50 n yiseggasen , tesæa agrdas n turegt ,
33. Muħemmed Amin , si Lzzayer Tamanayt , yesæa 23 n yiseggasen , dasdawan.
34. Siham , si Lezzayer Tamanayt , tesæa 78 n yiseggasen , tesæa agerdas n turegt.
35. Amina , si Lezzayer Tamanayt , tesæa 45 n yiseggaen , tesæa agerdas n turegt .
36. // , si Tipaza , tesæa 43 n yiseggasen , tewwed yer useggas wis ukkuz deg uyerbaz alemmas.
37. Eebed razaq , si Lezzayer Tamanayt , yesæa 23 n yiseggasen , yewwed yer useggas wis krað di tesnawit .
38. Rayhana , si Bumerdes , tesæa 21 n yiseggasen , d tasdawant .
39. Lamiya , si Bumerdas , tesæa 22 n yiseggasen , d tasdawant.
40. Manal , si Bumerdas , tesæa 25 n yiseggasen , d tasdawant.
41. Nesrin , si Bumerdas , tesæa 24 n yiseggasen , d tasdawant .
42. Raca , si Bumerdas , tesæa 20 n yiseggasen , d tasdawant.
43. Aħmad Cawqi Mumħammad Raħim ,si Bumerdas , yesæa 19 n yiseggasen , dasdawan.
44. Sana , si Bumerdas , tesæa 21 n yiseggasen , d tasdawant.
45. Dunya , si Bni Eemran (Bumerdas) , tesæa 22 n yiseggasen .
46. Nada , si Bumerdas , tesæa 44 n yiseggasen , tewwed yer useggas wis amanzu deg uyerbaz alemmas.
47. Amina , si Bumerdas , tesæa 30 n yiseggasen , tesæa agerdas n turegt.
48. Naæima , si Bumerdas , tesæa 56n yiseggasen , tesæa agerdas n turegt .
49. Ĥamid , si Bumerdas ,yesæa 25 n yiseggasen , yewwed yer useggas wis sin deg uyerbaz alemmas.
50. Sara , si Lezzayer Tamanayt , tesæa 24 n yiseggasen ,Tesæa agerdas n turegt (d taselmadt di tesnawit).
51. Sudani xaled , si Tayerdajt , yesæa 24 n yiseggasen , yewwed yer useggas wis ukkuz deg uyerbaz almmas (daæesakri)
52. Zimuc Ĥusam , si Lezzayer Tamanayt yesæa 24 n yiseggasen , yewwed yer useggas wis krað di tesadawit.

53. Beccir Sabiḥa , si Lezzayer Tamanayt , tesɛa 49 n yiseggasen , tewweḍ yer useggas wis kraḍ di tesnawit (d taxeyyat).
54. ʕebed Rahman , si Berraqi (Lezzayer Tamanayt) , yesɛa 23 n yiseggasen , dasdawan .
55. Farida , si Lezzayer Tamanayt , tesɛa 53 n yiseggasen , tesɛa agerdas n turegt .
56. ʕayca , si Lezzayer Tamanayt , tesɛa 24 n yiseggasen , d tasdawant .
57. Amina , si Lezzayer Tamanayt , tesɛa 22 n yiseggasen , d tasdawant deg useggas wis sin.
58. Malek,28 n yiseggasen,si Wad Suf,d asedawan, d aselmad n teglizit .
59. Ḥanan , si Lezzayer Tamanayt , tesɛa 36 n yiseggasen , tesɛa agerdas n turegt.
- 60.Asmahan , si Lezzayer Tamanayt , tesɛa 48 n yiseggasen , tewweḍ yer useggas wis kraḍ di tesnawit.

❖ Tafelwit n yimselyuyen :

Umuy n yimselyuyen	Leɛmer	uzzuf	Adeg n tlalit	Adeg n tmezduyt	Aswir n ulmud
1-Nabila	22	unti	Lezzayer tamanayt	Lezzayer tamanayt	Aswir wis krad di tsnawit
2-Ḥafiḍa	24	unti	Lezzayer (Ḥusin day)	Lezzayer	Agerdas n lmaster
3-ʕli	31	amalay	Burğ mnayel	Burğ mnayel	Agerdas n lbac
4-Amal	24	unti	Bumerdas	Bumerdas	Agerdas n lmaster
5-Meryem	36	unti	bumerdas	Bumerdas	Agerdas n lmaster
6-Iman	23	unti	Bumerdas	Bumerdas	Aseggas amenzu di tseddawit
7-ʕayca	24	unti	Zemmuri	Zemmuri	Aseggas wis krad di tsnawit
8-Ḥemdani Fuḍil	25	amalay	Bumerdas	Bumerdas	Agerdas n lbac
9-Asya	30	unti	Lezzayer	Lezzayer	Agerdas n lmaster
10-Nasim	25	amalay	Bumerdas	Bumerdas	Agerdas n lmaster deg yizerfan
11-linda	27	unti	Burğ Mnayel	Burğ Mnayel	D tasdawant

12-Ṭafi lamya	21	unti	Bumerdas (zemmuri)	Zemmuri	D tasdawant
13-Nesrin	19	unti	Zemmuri	Zemmuri	Agerdas n lbac
14-Rabaḥ	65	amalay	Lezzayer tamanayt	Lezzayer tamanayt	Aseggas wis seddis deg uyerbaz amenzu
15-Bilal	17	amalay	Bumerdas	Bumerdas	Aseggas wis ukkuz deg uyerbaz alemmas
16-Rezqi	50	amalay	Lezzayer tamanayt	Lezzayer tamanayt	Aseggas wis krad di tesnawit
17-Ḥusin	45	amalay	Bumerdas	Bumerdas	Aseggas wis akkuz deg uyerbaz alemmas
18-Ḥmer	62	amalay	Lezzayer tamanayt	Lezzayer tamanayt	Aseggas wis krad deg uyerbaz alemmas
19-Muḥemmed	45	amalay	Bumerdas	Budwaw	Aseggas wis semmus deg uyerbaz amenzu
20-Faṭma	45	unti	Lezzayer tamanayt	Lezzayer tamanayt	Agerdas n turegt
21-Rabaḥ	51	amalay	Bumerdas	Bumerdas	Aseggas wis ukkuz deg uyerbaz amenzu
22-Ġamel	64	amalay	Lezzayer tamanayt	Bab zewwar	Agerdas n lbac
23-Ḥmer	48	amalay	Lezzayer tamanayt	Ezzayer tamanayt	Aseggas wis krad deg uyerbaz alemmas
24-Mağid	48	amalay	Lezzayer tamanayt	Lezzayer tamanayt	Aseggas wis seddis deg uyerbaz amenzu
25-Yeḥya	55	amalay	Lezzayer tamanayt	Budwaw	Agerdas n lbac
26-Ġamila	49	unti	Lezzayer tamanayt	Lezzayer tamanayt	Aseggas wis krad deg uyerbaz alemmas
27-Ḥalim	47	amalay	Lezzayer tamanayt	Muḥemmed belwezdad	Agerdas n lbac
28-Anis	33	amalay	Bumerdas	Bumerdas	Aseggas wis krad deg uyerbaz alemmas

29-Asma	25	unti	Ryaya	Yesser	Agerdas Imaster
30-Farid	60	amalay	Batna	Bumerdas	Agerdas n Imaster
31-Ḥamadac eebd lḥeq	17	amalay	Bumerdas	Bumerdas	Aseggas wis ukkuz deg uyerbaz alemmas
32-Zahiya	50	unti	Lezzayer tamanayt	Lezzayer tamanayt	Agerdas n turegt
33-Muḥemmed Amin	23	amalay	Lezzayer tamanayt	Berraqi	D asdawan
34-Sliman	78	amalay	bgayet	Lezzayer tamanayt	Agerdas n turegt
35-Amina	45	unti	Adrar	Lezzayer tamanayt	Agerdas n turegt
36-/	43	amalay	Tipaza	Tipaza	Aswir wis kras deg uyerbaz alemmas
37-Ḥebd Rezzaq	23	amalay	Bab lwad	Lezzayer tamanayt	Aswir wis krad di tsnawit
38-Rayḥana	21	unti	Bumerdas	Bumerdas	D tasdawant
39-Lamiya	22	unti	Burğ Mnayel	Bumerdas	D tasdawant
40-Manal	25	unti	Bumerdas	Bumerdas	D tasdawant
41-Nesrin	24	unti	Bumerdas	Bumerdas	D tasdawant
42-Raca	20	unti	Bumerdas	Bumerdas	D tasdawant
43-Aḥmed cawqi muḥemmed raḥim	19	amalay	Bumerdas	Lezzayer tamanayt	D asdawan
44-Sana	21	unti	Bumerdas	Bumerdas	D tasdawant
45-Dunya	22	unti	Bumerdas	Bni ɛemran	D tasdawant
46-Nada	44	unti	Ḥusin day	Bumerdas	Aseggas amenzu ulmud alemmas
47-Amina	30	unti	Bumerdas	Bumerdas	Agerdas n turegt
48-Naeima	56	unti	Bumerdas	Bumerdas	Agerdas n turegt
49-Ḥamid	25	amalay	Bumerdas	Bumerdas	Aseggas wis sin deg ulmud alemmas
50-Sara	24	amalay	Mestyānem	Lezzayer tamanayt	Agerdas n turegt

51-Sudani xaled	24	amalay	Tayerdayt	Tayerdayt	Aseggas wis ukkuz deg uyerbaz alemmas
52-Zimuc Husam	24	Amalay	Lezzayer tamanayt	Lezzayer tamanayt	Aswir wis krad di tsawit
53-Beccir Şabiha	49	unti	Lezzayer tamanayt	blida	Aseggas wis krad di tsawit
54-Ėbd Rehman	23	amalay	Lezzayer tamanayt	Berraqi	D asdawan
55-Farida	53	unti	Lezzayer tamanayt	Lezzayer tamanayt	Agerdas n turegt
56-Ėayca	24	unti	bğayet	Lezzayer tamanayt	D tasdawan
57-Amina	22	unti	Rwiba	Lezzayer tamanayt	D tasdawan
58-Malek	28	amalay	Wad Suf	Wad Suf	D asdawan d aselmad n teglizit
59-Hanan	36	unti	Lezzayer tamanayt	Lezzayer tamanayt	Agerdas n turegt
60-Ismahan	48	unti	Husin day	Lezzayer tamanayt	Aswir wis krad di tsawit

❖ **Afmiđi n lemer n yimselyuyen:**

Deg tfelwit i d-iteddun neħseb-d afmiđi n yimselyuyen ilmed n umalay d wunti, nufa-d belli 31 seg 60 tawsit-nen d unti, ma d 29 seg 60 tawsit-nen d amalay.

Amalay	Unti	Afmiđ
48.33%	51.66%	100%

❖ **Afmiđi n tawsit (amalay, unti) n yimselyuyen:**

Deg tfelwit-agi i d-iteddun, nefreq imseluyuyen-nney ilmend n lemer-nen, nufa-d belli:

- ✓ 05 seg-sen lemer-nen gar 10 ar 20 n yiseggasen.
- ✓ 28 seg-sen lemer-nen gar 20 ar 30 n yiseggasen.
- ✓ 04 seg-sen lemer-nen gar 30 ar 40 n yiseggasen.
- ✓ 14 seg-sen lemur-nen gar 40 ar 50 n yiseggasen.

- ✓ 05 seg-sen leamur-n sen gar 50 ar 60 n yiseggasen.
- ✓ 03 seg-sen leamur-n sen gar 60 ar 70 n yiseggasen.
- ✓ Yiwen (1) seg-sen leamer-is gar 70 ar 80 n yiseggasen.

Leamer-n sen	10→20	20→30	30→40	40→50	50→60	60→70	70→80
Afmiḍi 100%	8.33%	46.66%	6.66%	23.33%	8.33%	5%	1.66%

Ixef amezwaru

**Liḥala n uselmed n tutlayt n
tmaziyt di tmurt n lezzayer**

Tazwert :

Deg yixef-agi newwi-d awal yef tutlayin i yettwasemrasen di Lezzayer si zik ar ass-a: Ad d-naf di Lezzayer krad n tutlayin : taerabt akked tefransist ttwasemrasent s waṭas, ama deg yiḡerbazen, ama deg tedbelt, ma d tamaziyt amur amecṭuħ i tt-yessemrasen.

1.Lħala n tmaziyt di tmurt n Lezzayer:

Deg uħric-agi ad d-nemmeslay yef tutlayt n tmaziyt amek tella si zik ar ass-a, nefreq-it d tignatin:

1.1. Uqbel tilelli n tmurt n Lezzayer (uqbel 1962):

Lezzayer aṭas n yimehrasen i tt-ikecmen, ay-agi yegla-d s ubeddel n tutlayin, yal amehras yettaġġa-d later n tutlayt-is, am Iṛumaniyen, Ifiniqiyyen, Iturkiyen...atg Maca seg yimehrasen-agi yella win mazal tutlayt-is tettwasemras ar ass-a, am teerabt d tefransist. Ihi tamaziyt, tufa-d iman-is tettnaḍaħ ger tutlayin-agi akken ad tettef amkan-is, ur tettmettat ara, ad tt-id-afent tisutiwin id-iteddun, acku win id-ikecmen seg yimehrasen-a ad yeereḍ ad yawi amḍiq n tmaziyt.

Di tallit-agi, mi id-tekcem Franša yer Lezzayer, tamaziyt s tantaliyyin-is tettwasemras kan s timawit ger yimdanen way-gar-asen, ur tessei ara amḍiq deg ulmud acku amehras afransis yesselmad kan s tutlayt-is (Taṛumit) akked ad tenfu tutlayt-agi seg yizuran-is am nettat am yimdanen i tt-yettmeslayan, maca leqbayel qqimen tṭharaben yef tutlayt n tjadit, qqimen cudden yur-s acku d tutlayt tayemmat-nsen.

Izzayriyen qblen ad ġġen arraw-nsen bla leqraya wala ad ten-ceyēen yer uyerbaz n uḍdaw aṛumi akken ur lemmaden ara tutlayt n yiedawen, ad tṭfen kan di tutlayt n lejdu.

Sumata di tallit-agi izzayriyen yran ya s tefransist yer yiselmaden iṛumiyyen, ney s teerabt yer lecyax n taddart deg zzawiyat, ma d tamaziyt teqqim kan di timawit, d tameslayt n yal ass, tṭharaben fell-as yimawlan-is.

1.2. Mi d-tewwi tmurt n Lezzayer tilleli-s (Deffir n 1962):

Akken id-yenna dda Lmulud At Mæmmer deg wawali-is "win yebyan tamaziyt yissin tira-s, win yebyan tamaziyt yissin amezruy-is".Tamsalt n tmaziyt mačči d tamsalt nid-yebdan ass-a, udem-is aḥeqqani iban-d deg useggas n 1945 anda imdanen bdan ttnayen yef tmeslayt-nsen ladiya ineymasen eezmen akken ad ḥarben yef tmaziyt d tilelli.

Di tallit-agi ula d inelmaden d yisdawanan fyen seg tsusmi, yewwi-ten nnif yef tmeslayt-n sen imi i tt-walan tettwahqer, xas zrin wussan d yiseggasen leqdic mazal-it yettkemmil. Deg useggas n 1956 iban-d uswir n şşumam yef uqerruy-is Ėebban Ėemdan i d-yemmeslayan yef temsalt n tmaziyt, ay-agi yegla-d s uqerruy-is deg useggas n 1957. Tamsalt n tmaziyt tđul almi d aseggas n 1962.

Xas akken tamurt n lLezzayer tewwi tilelli-s deg 1962 maca tutlayt n tmaziyt mazal-itt turez, tettnađah, imi wid ihekmen rran-tt di rif, rran tayrabt d tutlayt tunşibt, ma d tamaziyt ur telli, ur tettili di lehsab-n sen.

Di tallit-agi yehkem Hewwari Bumedyen, yerra tutlayt n teerabt d tunşibt, d nettat i tutlayt tayemmat, d tutlayt n ddin, d tutlayt n ulmud akked tedbalt, yessefk yef ugdud azzayri ad tt-yessexdem deg yal tayult yeenan tudert-is.

Agdud amaziyt ur yefki ara afus yef tutlayt-is, cudden yur-s am lufan icudden yer yemma-s imi i tt-walan d nettat i tayemmat-n sen, maca ulac acu i d-yettasen s shala, atas i yefkan turwiḥin-n sen d asfel.

1.3. Deg 10 meyres 1980:

Deg wass-agi fyen yinelmaden, xedmen asunded di Tizi-Wezzu imi slan belli Lmulud At Mæmmer yettwaţţef s sebba n tirzin-is yer tseddawin n Tizi-Wezzu akken ad yexdem asarag yef udlis i d-yessuffey "Poèmes kabyles enciens" , ttwaţţfen azal n 70 seg-sen.

1.4. Deg 1993:

Yuyal-d umennuy, inelmaden ugin ad uyalen yer uyerbaz alama yran tutlayt-n sen "Tamaziyt".

1.5. Deg 2001:

Tamurt n leqbayel tædda deg yiwet n tallit d taberkant , deg-s ylint atas n terwiḥin, azal n 123 s sebba n tmenyiwt n umelmad Germaḥ Massinisa, yef way-a i d-iban umussu n "leeruc".

Tutlayt n tmaziyt, yella-d uselmed-is deg yiýerbazen deffir n uyunzu n lakul i d-yellan deg useggas n 1994, 1995, maca yella-d atas n lexşaş deg yiseggasen imezwura , d akken asqamu unnig n timmuzya mi yehder akked tneylaft n leqraya msefhamen d akken tamaziyt ad tt-yren deg uswir wis tza, wid ara yesæddin akayad n BEM akked wid ara yesæddin akayad n BAC, d acu kan inelmaden n sin n yiswiren-agi ur fkin ara azal i ulmad n tmaziyt imi ur telli ara deg sin yikayaden-agi (BEM, BAC).

Deg useggas n 1997, 1998 yeldi usudu n tutlayt d yidles amaziyt di Tizi-Wezzu akked Begayet i yinelmaden i d-yewwin agerdas n BAC akken ad yren azal n ukkuz n yiseggasen deg uselmed asdawan, syin yur-s, bdan yinelmaden n uswir wis şa, wis tam d wis tza qqaren-tt maca ayen yeenan aselmed n tmaziyt deg yiwerbaen-agi yettbini-d n tsarit n tneylaft tayelnawt n leqraya, lexşaş-agi iban-d deg wudem n userti si tama, d wudem abidaguji si tama nniḍen :

✓ **Udem aserti:**

Tamaziyt ur tessei ara azayen di tmenḍawt d tsudut.

✓ **Udem abidaguji:**

Tamaziyt ur tettwaselmed ara am waken d tutlayt tayemmat, şşenf n tarrayin tibidaguiyin ur banent ara, ulac tizmamin ara sxedmen ama d iselmaden ney d inelmaden. Llan kra n yidlisen i d-theyya tneylaft n leqraya acu kan yella deg-sen atas n lexşaş, ama si tama n yisental, ama si tama n tira.

2. Tamaziyt ass-a:

Tamaziyt tettwaħseb d tutlayt tayelnawt deg useggas n 2002, ay-agi yusa-d s unaḍaħ n yilmezzen leqbayel i yefkan tirwiħin-nsen d asfel deg useggas n 2001. Leqbayel  ezmen ad d-rren azal i tutlayt-nsen yettwaħeqren, xas akken atas i yemmuten maca tirwiħin-nsen ur ruħent ara kan akka, yella d acu id-wwin, tamaziyt tuyal d tutlayt tayelnawt, mačči s sehala i d-yusa wanect-a, leqbayel ur ħbisen ara kan dagi, acku walan belli tamaziyt tuklal kter. Deg useggas n 2016 tuyal d tutlayt tunşibt, anaḍaħ mazal yettkemmil acku tamaziyt mazal ur tessei ara azal am tutlayin nniḍen, am teerabt i yettwasemrasen di yal taɣult yellan di tmurt n Lezzayer.

2.1. Amiḍi n yinelmaden d yiselmaden seg useggas n 1995 yer useggas n 2007:

Yef wayen id-banen di tfelwit-a aselmed n tutlayt n tmaziyt di tmurt n lezzayer yemxalaf gar tmura n leqbayel d tmura tierbawalin (wid yettmeslayen tutlayt n teerebt) . D timura n leqbayel i yesean amḍan ameqqran ama d iselmaden ama d inelmaden. Dayen yella lexşaş n yiselmaden deg tmura tierbawalin ma nmuqel yer umḍan n yinelmaden yellan.

MD: Deg useggas n 2006/2007 amḍan n yinelmaden di Lezzayer tamanayt 1643, ma d iselmaden ħaca 4 i yellan.

		95/96	96/97	97/98	98/99	99/00	00/01	01/02	02/03	03/04	04/05	05/06	06/07
Lezzayer	Anelmad	349	479	436	465	339	479	61	30	278	54	151	1643
	Aselmad	8	10	4	3	4	3	3	2	2	3	3	4
Tabatent	Anelmad	805	632	293	49	78	73	0	0	0	0	1446	4267
	Aselmad	9	8	1	1	1	1	0	0	0	0	12	21
Begayet	Anelmad	7941	9663	15953	13695	13473	22497	22434	22769	29773	25433	26687	29245
	Aselmad	48	38	56	44	44	45	57	57	102	98	129	222
Beskra	Anelmad	654	255	191	127	108	140	120	174	223	249	209	228
	Aselmad	9	5	4	2	1	1	2	1	2	2	1	1
Tubiret	Anelmad	9000	9654	11873	11664	11474	13517	14334	14680	17384	19027	21823	27447
	Aselmad	28	29	34	31	32	34	38	44	70	70	96	112
Bumerdas	Anelmad	1078	785	1152	533	698	1394	1843	3215	1978	2125	2647	2511
	Aselmad	4	3	4	3	3	4	7	13	5	9	11	11
Elbeyyed	Anelmad	9	13	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Aselmad	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Tayerdayt	Anelmad	584	158	124	64	0	0	0	0	76	67	55	0
	Aselmad	12	4	2	0	0	0	0	0	1	1	1	0
Ilizi	Anelmad	80	138	0	119	120	0	0	0	0	0	0	0
	Aselmad	3	4	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0
Xencla	Anelmad	483	715	244	490	562	265	499	329	244	429	328	232
	Aselmad	6	3	2	2	3	1	1	1	1	1	1	5
Wehran	Anelmad	127	220	55	75	55	25	0	0	0	0	0	0
	Aselmad	2	2	2	2	2	1	0	0	0	0	0	0
O.E.B	Anelmad	1462	1335	4785	1375	2262	2382	2367	2476	2432	2432	2327	1357
	Aselmad	6	5	13	5	5	6	5	7	8	8	6	3
Sṭif	Anelmad	584	626	971	1526	2616	690	1217	332	904	904	1543	2410
	Aselmad	3	3	1	4	8	9	4	1	4	4	7	7
Tamenrast	Anelmad	114	370	505	942		440	440	235	321	321	321	894
	Aselmad	2	4	2	3	3	3	3	2	2	2	2	4
Tipaza	Anelmad	980	576	189	76	79	0	0	0	0	0	0	0
	Aselmad	11	3	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0
Tizi-	Anelmad	13440	32315	27127	24530	23629	30457	25680	35102	43006	43006	47945	60155

Wezzu	Aselmad	81	74	96	83	83	85	97	129	189	189	251	297
Ayrud	Anelmad	37690	57934	63898	55730	55958	72359	98995	79342	94047	94047	105182	130510
(Total)	Aselmad	233	196	222	184	191	193	217	257	387	387	520	687

Aybalu : HCA 200

2.2.Amḍan n yiselmaden di kra n wayiren deg useggas n (2017/2018):

Akken la nttwali di tfelwit-agi, yella atas n lexṣaṣ deg umḍan n yiselmaden di tmura tierbawalin, ay-agi yessebyan-d belli tamaziyt ar ass-a mazal ur ad-xdimen ara asnati.

Amḍan	Ayir	Ayrud (total) n yiselmaden deg useggas n 2017/2018 mi ara d-neḥseb 57 n yimukan (postes budgétaires) (PB) i yettwanefken di yunyu 2017.
1	Tizi-Wezzu	1100
2	Bgayet	861
3	Tubiret	213
4	Tabatent	190
5	Burğj Bueririğ	22
6	Sṭif	51
7	Tamanraset	21
8	Bumerdas	68
9	Lezzayer talemast	25
	Lezzayer n usammer	06
	Lezzayer n umalu	08
10	Um lebwaqi	10
11	Xencla	04
12	Ilizi	02
13	Adraṛ	18
14	Tlemsan	08
15	Ein Ddefla	08

16	Wehran	02
17	Tayerdayet	05
18	Beccar	06
19	Sidi Belæebbas	09
20	Beskra	01
21	Yilizan	04
22	Clef	05
23	Tbessa	06
24	Seida	08
25	Tinduf	01
26	Mila	02
27	Èennaba	02
28	Mustayanem (tayiwant n Mustayanem, ÈinTadles akked Ḥasi Mammac	04
29	Leywaṭ (di Cef liyu n Leywaṭ, di Afliyu, akkedt Ḥasi Rmel	04
30	Blida	06
31	Tipasa	02

3.Asbadu n kra n wawalen :

3.1.Addud (attitude) :

Yer **J-L.CALVET** « Addud asnalsan yesæa tagruma n yiḥulfan i ktazlen yimsawalen i tutlayin ney taṇḍa n tutlayt. Imsawalen-agi ktazlen afares-n sen asnilsan d ufares n wiyad iwakken ad asen-fken ismawen nniḍen, tineggura-agi tettwal yet akken imsawalen ad rren lwelha-n sen yer tmezla n wayen yeeṇan asnimesli, amawal d ulṣasnay iwakken ad fken azal yelhan ney ur nelhi ilmend n way-agi (axeddim-n sen) ».

Pour **J-L.CALVET** «les attitudes linguistiques renvoient à un ensemble de sentiments que les locuteurs éprouvent pour les langues ou une variété d'une langue. Ces locuteurs jugent, évaluent leurs productions linguistiques et celles des autres en leur attribuant des dénominations. Ces dernières révèlent que les locuteurs, en se rendant

*compte des différences phonologiques, lexicales et morphosyntaxiques, attribuent des valeurs appréciatives ou dépréciatives à leur égard».*¹

3.2. Tagensest (Les représentations) :

Yer **J.L.CALVET** Tagensest «d aserwes n yimsawalen anda tessaweḍ tutlayt-nsen yef leḥsab n tutlayin nniden.

Selon **J. L. CALVET** les représentations c'est « *la façon dont les locuteurs pensent les pratiques, comment ils se situent par rapport aux autres locuteurs, et aux autres pratiques, comment ils situent leurs langues par rapport aux autres langues* »².

3.3. Almad (apprentissage) :

Yer **GALISSON**, almad : « d ayen id-nelmed nekkni s timmad-nney ney d ayen i nesseqeed (nseggem) yef leḥsab n wayen i neḥwaḡ iwakken ad tenerni tutlayt-nney, ney d ayen id-nettawi d amaynut maci d ayen id-newwi di tlalit-nney ».

D'après **GALISSON**, l'apprentissage c'est un « *Modelage ou réglage d'un comportement adaptatif conforme aux exigences d'une situation nouvelle ou modalisées contraignantes d'une procédure. Autrement dit : acquisition et organisation de répertoires moteurs ou symboliques non disponibles a la naissance* ».³

L'apprentissage d'une langue comme les théories de l'apprentissage sont liées à la conception qu'on peut se faire de l'objet de l'apprentissage. Selon que la maîtrise d'une langue est considérée comme un ensemble de comportements élémentaires acquis et quasi automatisés, ou comme la mise en œuvre de disposition ou d'une « *compétence* » quasi innées, on retient évidemment des modèles différents pour rendre compte de l'apprentissage ou justifier l'enseignement.

3.4. Tasertit tasnalsit (La politique linguistique) :

Yer **J.L.CALVET**, Tasertit tasnalsit « Yal yiwen yesea tarrayt akken ad yesnerni tutlayt-is, ay-agi ilaq ad yili d ayen ad yeqbel wallay di yal tayult i yellan n wassay yellan gar tutlayt d tudert ».

¹ CALVET J.L, La sociolinguistique, PUF, collection Que sais-je ?, Paris, 1993, P46.

² CALVET J.L, Pour une écologie des langues du monde, Plon, France, 1999, P158.

³ GALISSON R. et COSTE D., Dictionnaire de didactique des langues, Hachette, Paris, 1976, PP41-42.

Selon **J.L.CALVET**, une politique linguistique « *est l'ensemble des choix conscients effectués dans le domaine des rapports entre langue et vie* ». En ce sens n'importe quel groupe peut élaborer une politique linguistique.

Ver **M-L MOREAU**, Awal n tsertit : « d tiddin n useggem n tutlayt tamadwant i ilaqen ad d-tsenfali s yisuyad, yef leḥsab n liḥala i d-yennulfan d tamaynut ama deg waddud n tutlayt, ama deg wazal i seant tutlayin.

Pour **M-L MOREAU**, le mot politique désigne « *la phase d'une opération d'aménagement linguistique la plus abstraite consistant en la formulation d'objectifs, postérieurement à l'évolution d'une situation faisant apparaître des aspects perfectibles, soit dans le corpus d'une langue (l'inadaptation de la structure par rapport à des besoins), soit dans le statut des langues* ».

3.5. Tutlayt (La langue) :

Tutlayt: d tagrumma n yizamulen ixedmen s wuden i iṣeḥḥan iwakken ad selyun tutlayin-nni.

Ver **J.FISHMAIN**: “Tanfalit n tutlayt nettaf sdaxel-is azaraf i iṣeḥḥaken iḥulfan d tidni, ney dayen yezmer ad d-naf daxel-is mgal tidni”.

La langue est un système de signes arbitraires mais codés propre à une communiquer .La langue, elle est régit par des normes contrairement au diable.

Selon **J.FISHMAN** : « *l'expression d'une langue comporte un jugement manifeste une émotion ou une opinion. C'est au même temps un mot qui suscite une émotion ou provoque une prise de position* »⁴

3.6. Asnati (la généralisation) :

D akala n tmussni i icudden gar wawalen ney tyawsiwin mebla ma nerra lwelha i tyawsiwin timezyanin, yeeni d akala sumata maci d uzzig.

⁴ J. FISHMAN, La sociolinguistique, Nathan, Paris, 1971.

C'est un processus cognitif qui consiste à arbitraire un ensemble de concept ou d'objet en négligeant les détails de sorte qu'ils puissent être considérés de façon comparable.

3.7. Asenṣeb (officialisation) :

D tigawt ney d igemmaḍ s wudem unṣib, s unamek nniḍen d uluṃa, d asebyen d asuneḍ syur anesdabu musnawen.

C'est une action ou résultat de rendre officiel, c'est-à-dire d'annoncer, de déclarer, d'ordonner par une autorité reconnue.

3.8. Tasnesmettit (La sociolinguistique) :

Yer **Joshua Fishman** tasnesmettit « D tusna i yekkaten akken ad d-tessebyen anwa i yettmeslayen s kra n tutlayt, yef kra n tyawsa akked anwa-t win iwumi nettmeslay ».

La sociolinguistique défini par **Joshua Fishman** : « science qui entre autre s'efforce de déterminer qui parle quelle variété de quelle langue quand ; à propos de quoi et avec quel interlocuteur »⁵

Taggrayt:

Tutlayt n tmaziyt zik tedder s timawit kan, seg yimi s amezzuṃ, ayen i d-tt-yeḡḡan ad tidir: timucuha, inzan, tamedyazt akked timseeraq, maca ass-a yessefk ad taṃ tutlayt-agi abrid n tira d ulmud akken ad tidir wa ad tt-id-afent tsutiwin id-iteddun .

Tutlayt n tmaziyt yewwi-d fell-as ad tenjer abrid id-nejrent tutlayin nniḍen (tira), ladiya win yellan d amaziṃ, yeḥwaḡ ad yissin tira n tutlayt-is acku tameslayt yessen-itt yakan seg yemma-s. Neḥwaḡ tutlayt-agi ad tekcem yer uyerbaz akken ad tt-yelmed ugdud azzayri, akken id-yenna Ccix Muḥend deg wawal-is "*ayerbaz ladiya iyleb-itent akk skud mezzi uqcic, aqerru-s fessus, yerḍeb am urekti, akken tebyid a bnadem ad t-erkeḍ, mi ara yuyal d argaz ad t-id-yaf lḥal yeqqur kan yef wayen yeḥfeḍ di temzi-s, d ayen i wumi ara d-yetteawad, d tameslayt i yelmed ass-nni ara d-yezwiren s yiles-s.*"

⁵ . FISHMAN, La sociolinguistique, P18.

Ixef wis sin

Tasledt n wammud

Tazwart:

Deg uhric-agi nexdem tasleđt i yal asteqsi (23 n yisteqsiyen-nni n wammud i d-nejmeε), iswi-ines akken ad d-naf afmiđi n wid yellan akked ney mgal n uselmed d usnati n tutlayt n tmaziyt di Lezzayer, nessedda-d dayen tutlayin-nniđen i yettwasemrasen di tmurt-nney: taerabt, tafransist akked teglizit akken ad nwali tamkant n tutlayt n tmaziyt gar-asent.

1. Tutlayt tayemmat:

Asteqsi i d-nefka aken ad d-naf tutlayt tayemmat n yimselyuyen d wagi : d acu-tt tutlayt-ik tayemmat?

Asteqsi-agi d win i d-yewwin yef tutlayt tayemmat n yimselyuyen-nney, nufa-d d akken:

- 59/60 seg-sen tutlayt-nsen tayemmat d tutlayt teerabt.
- Yiwen kan 1/60 seg yimselyuyen-agi tutlayt-is tayemmat d tamaziyt (tacawit), maca tafransist d teglizit ur d-nufi ara seg 60 n yimselyuyen-agi win itent-iħesben d tutlayt tayemmat.

Tafelwit 01: Afmiđi n tutlayt tayemmat n yimselyuyen.

Tutlayt tayemmat n yimselyuyen	Tamaziyt	Taerabt
100%	1,66%	98.33%

Tawinest tamassayt 01 : Afmiđi n tutlayt tayemmat n yimselyuyen.

2. Tutlayt i ttmeslayen deg uxxam :

Asteqsi i d-nefka akken ad d-naf tutlayt s wacu i ttmeslayen yimselyuyen deg uxxam d wagi: Anta tutlayt s wacu i tettmeslayeđ deg uxxam?

Asteqsi-agi d win i d-yewwin yef tmeslayt i ssemrasen yimselyuyen deg uxxam, nufa-d:

- Amur ameqqran deg-sen 58/60 ttmeslayen s tantala taerabt tazayrit (darġa).
- Ma d sin deg-sen 2/60 ttmselalen tamaziyt deg uxxam.

Tafelit 02: Afmiđi n tutlayt s wacu i ttmeslayen yimselyuyen deg uxxam.

Tutlayt s wacu i ttmeslayen yimselyuyen deg uxxam.	Tamaziyt	Tantala taerabt n Lezzayer
100%	3,33%	96.66%

Tawinest tamassayt 02: Afmiđi n tutlayt s wacu i ttmeslayen yimselyuyen deg uxxam.

3. Tutlayt i ssemrasen yimselyuyen akked yimeddukkal-nsen i yettmeslayen

tutlayt n teerabt:

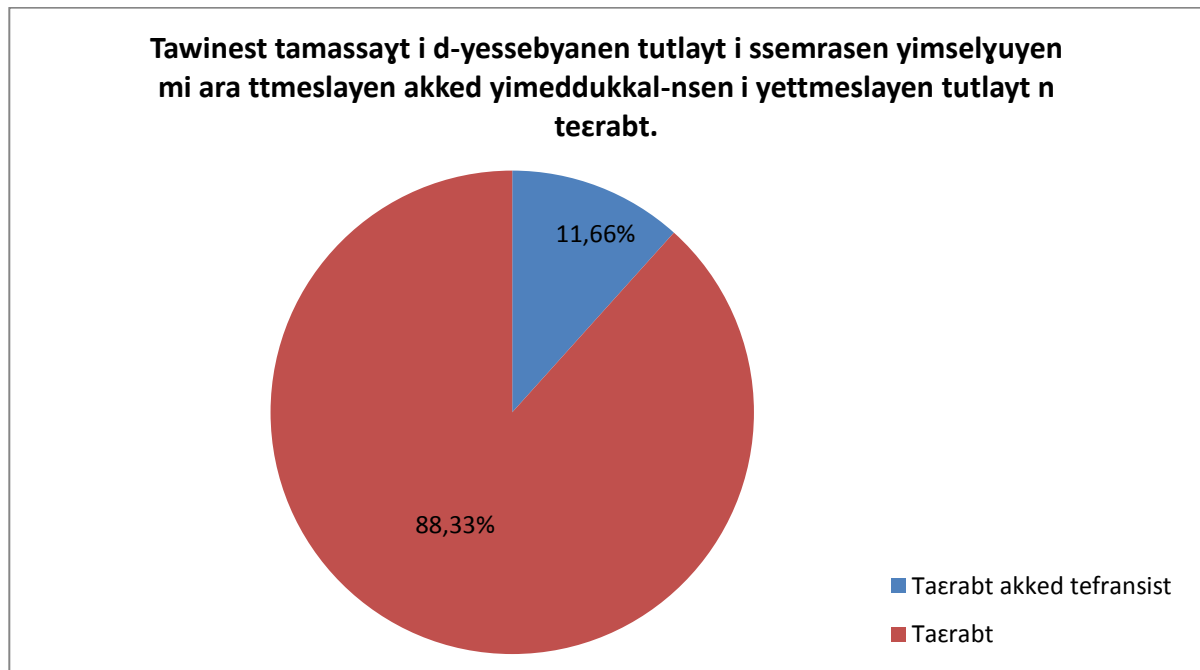
Nefren-d asteqsi-agi "Anta tutlayt i tessemrased mi ara tettmeslayed akked yimeddukkal-ik i yettmeslayen s tutlayt n teerabt?" akken ad d-naf tiririt:

- deg usteqsi-agi tiririyin n yimselyuyen-nney di 60 deg-sen nnan-d d akken d tantala taerabt tazayrit s way-s i ttmeslayen akked yimeddukkal-nsen i yettmeslayen taerabt.
- 7/60 agi ssemrasen taerabt akked tefransist.

Tafelwit 03: Afmiđi n tutlayt i ssemrasen yimselyuyen mi ara ttmeslayen akked yimeddukkal-nsen i yettmeslayen tutlayt n teerabt.

Tutlayt i ssemrasen yimselyuyen mi ara ttmeslayen akked yimeddukkal-nsen i yettmeslayen s tutlayt n teerabt	Tantala taerabt tazayrit	Taerabt akked tefransist
100%	88,33%	11,66%

Tawinest tamassayt 03 : Afmiđi n tutlayt i ssemrasen yimselyuyen mi ara ttmeslayen akked yimeddukkal-nsen i yettmeslayen tutlayt n teerabt:

4. Tytlayt i ssemrasen yimselyuyen akked yimeddukkal-nsen leqbayel :

Nextar-d asteqsi-agi "Anta tutlayt i tessemrased mi ara tettemeslayeđ akked yimeddukkal ik leqbayel?" akken ad d-naf tiririt:

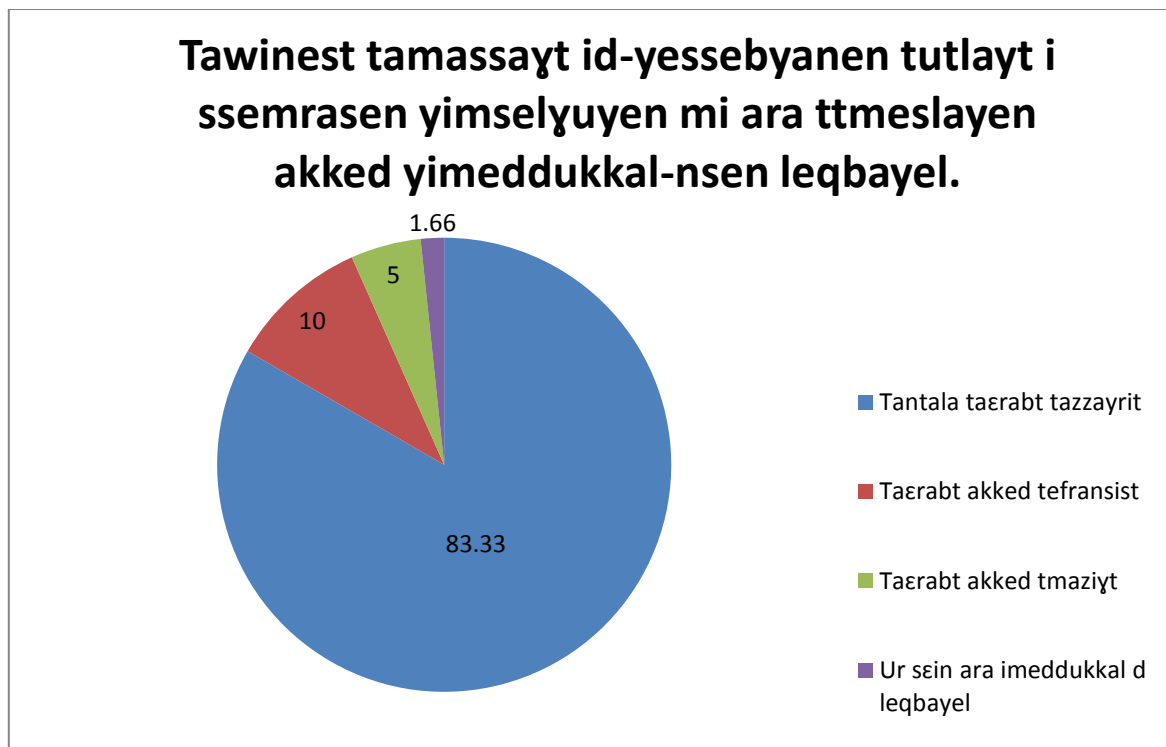
Nufad d akken :

- Imselyuyen-nney di 50 ssemrasen tantala taerabt tazgayrit (darđa).
- 6 seg-sen 6/60 ssemrasen taerabet akked tefransist.
- Ma 3 seg-sen 3/60 ssemrasen taerabt akked tmaziyt
- Yella yiwen yenna-d d akken ur yesei ara imeddukkal d leqbayel.

Tafelwit 04: Afmiđi n tutlayt i ssemrasen yimselyuyen mi ara ttmeslayen akked yimeddukkal-nsen leqbayel.

Tutlayt i ssemrasen yimselyuyen mi ara ttmeslayen akked yimeddukkal-nsen leqbayel	Tantala taerabt tazgayrit	Taerabt akked tefransist	Taerabt akked tamazyt	Ur sei y ara imeddukkal-iw d leqbayel
100%	83.33%	10%	5%	1,66%

Tawinest tamassayt 04: Afmiđi n tutlayt i ssemrasen yimselyuyen mi ara ttmeslayen akked yimeddukkal-nsen leqbayel.

5. Tutlayt i ssemrasen deg uxeddim:

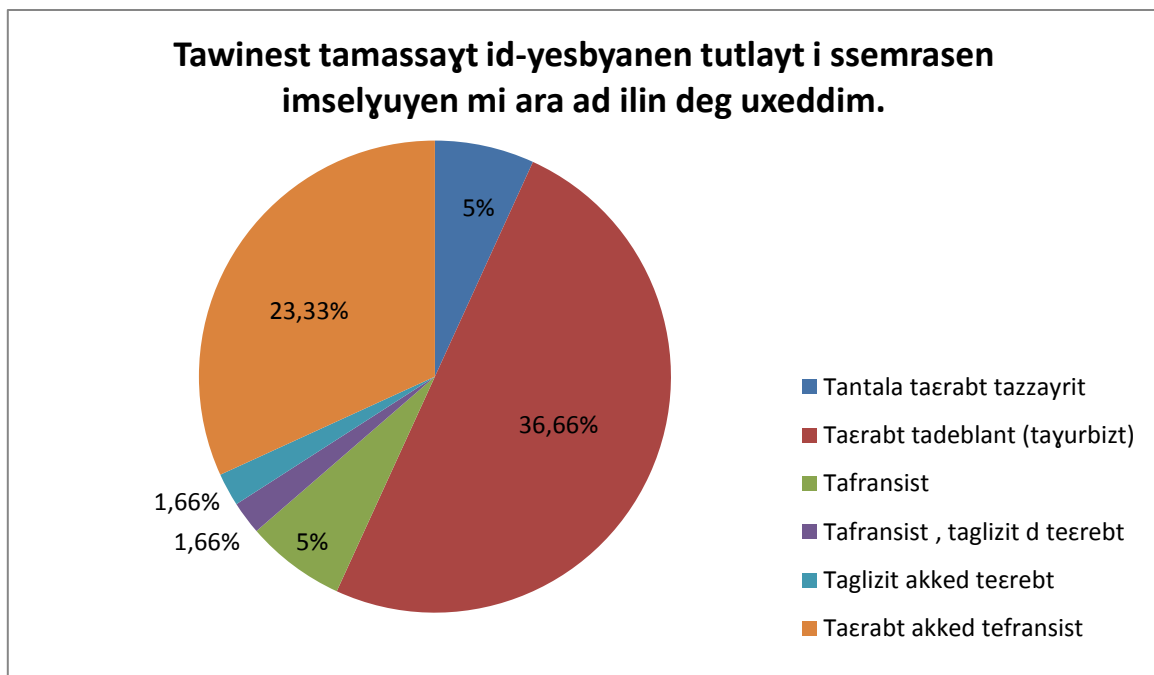
Nefka asteqsi-agi "Anta tutlayt i tessemraseđ mi ara tiliđ deg uxeddim?" akken ad d-naf tiririt i usteqsi-nney, deg-s i d-nufa:

- 22/60 seg yimslyuyen-nni ssemrasen deg uxeddim taerabt tadeblant.
- 14/60 seg-sen ssemrasen taerabt akked tefransist deg uxeddim.
- 3/60 seg-sen ssemrasen tafransist deg uxeddim.
- 3/60 ssemrasen tantala tazayrit (darđa) deg uxeddim.
- Yiwen 1/60 seg-sen yessemras krad n tutlayin : tafransist, taerabt d teglizit deg uxeddim.
- Wayeđ-nniđen yessemras snat n tutlayin: taerabt akked teglizit deg uxeddim.
- Gran-d 16 seg-sen nnan-d d akken ur xeddmn ara.

Tafelwit 05: Afmiđi n tutlayt i ssemrasen deg uxeddim.

Tutlayt i ssemrasen deg uxeddim	Taerabt tadeblant (tayurbizt)	Tantala taerabt tazayrit	Tafransist	Tafransist, taglizit, Taerabt	Taerabt, Taglizit	Tafransist, taerabt	Win ur nxeddem ara
100%	36,66%	5%	5%	1,66%	1,66%	23,33%	26,66%

Tawinest tamassayt 05: Afmiđi n tutlayt i ssemrasen yimselyuyen deg uxeddim.

6. Tutlayin nniđen i ssemrasen yimselyuye :

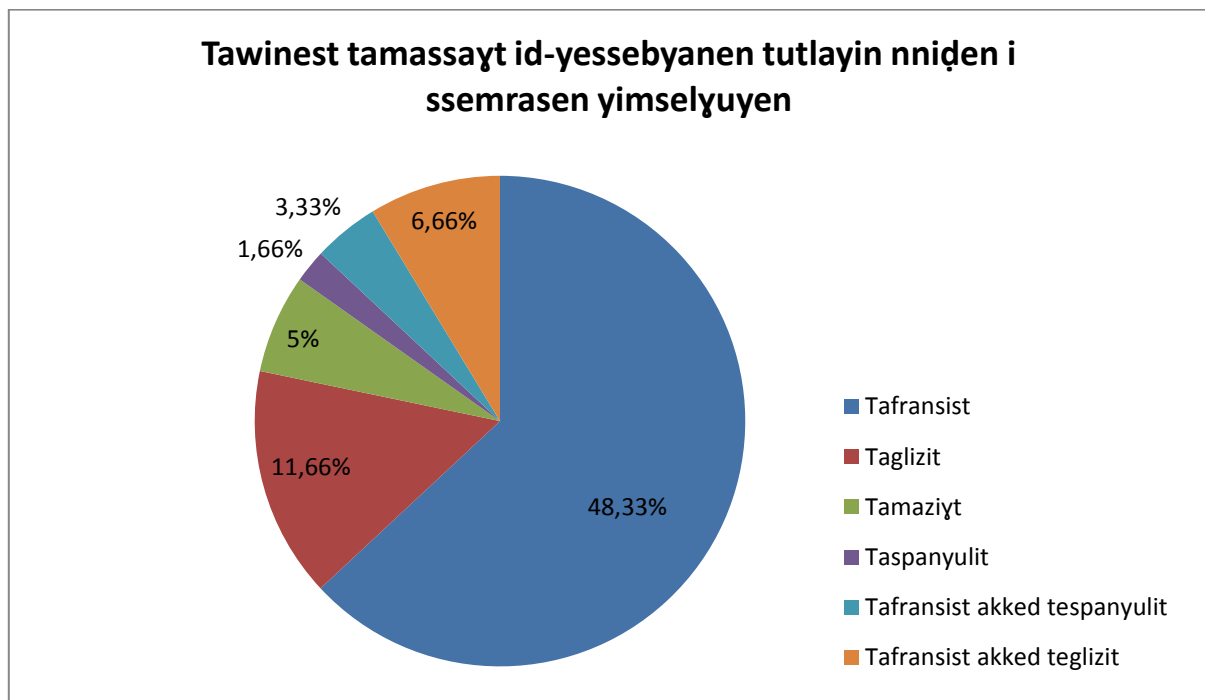
Nefren-d asteqsi-agi "Ma yella tessemraseđ tutlayt-nniđen, ini-d d anta-tt ?"
Nufa-d belli :

- Llan 29/60 seg yimselyuyen-agi ssemrasen dayen tutlayt n tefransist.
- 7/60 seg-sen ssemrasen taglizit.
- Krad kan 3/60 ssemrasen tamaziyt (taqbaylit), yiwen deg-sen yessemras taspanyulit.
- Sin2/60 deg-sen ssemrasen snat n tutlayin-nniđen : tafransist akked tespanyulit.
- 4/60 deg-sen ssemrasen tafransist d teglizit.
- Gran-d 14/60 seg-sen ur ssemrasen ara tutlayt-nniđen.

Tafelwit 06: Afmiđi n tutlayin nniđen i ssemrasen yimselyuyen.

Tutlayin nniđen i ssemrasen yimselyuyen	Tamaziyt	Tafransist	Taglizit	Taspanyulit	Tafransist akked tespanyulit	Tafransist akked teglizit	Wid ur nessemras ara tutlayt-nniđen
100%	5%	48,33%	11,66%	1,66%	3,33%	6,66%	23,33%

Tawinest tamassayt 06: Afmiđi n tutlayin nniđen i ssemrasen yimselyuyen.

7. Tutlayt s wacu qqaren yimselyuyen tiktabin, iymisen akked tesyunin.

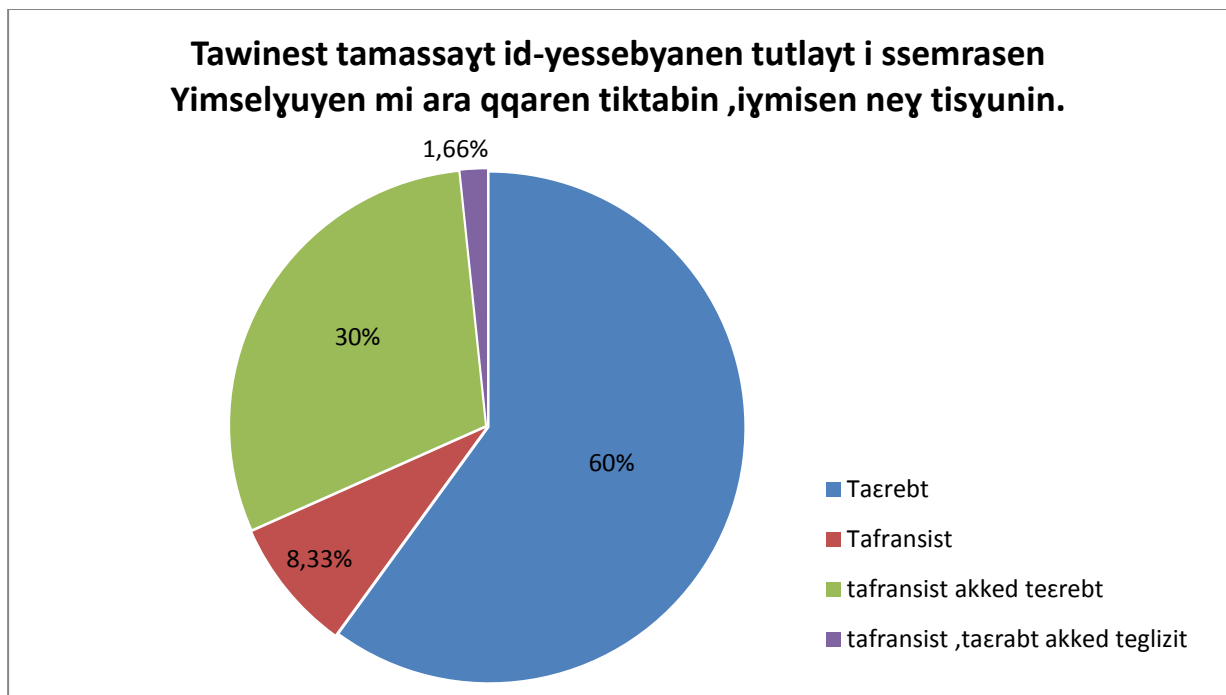
Iwakken ad nwali imselyuyen-nney anta tutlayt i ssexdamen mi ara yren taktabt ney aymis, nefka-asen asteqsi-agi "Anta tutlayt s wacu teqqaređ iktabin, iymisen ney tisyunin?" nufa-d tiririyin-agi:

- 36/60 ssemrasen di tyuri taerabt.
- 5 /60 ssemrasen tafransist.
- 18 /60 ssemrasen tafransist akked teerabt.
- 1/60 i d-nufa yessemras taerabt, tafransist akked teglizit.

Tafelwit 07: Afmiđi n tutlayt s wacu i qqaren yimselyuyen tiktabin, iymisen akked tesyunin.

Tutlayt s wacu i qqaren yimselyuyen tiktabin, iymisen akked tisyunin	Taerabt	Tafransist	Tafransist, taerabt akked teglizit	Tafransist akked teerabt
100%	60%	8,33%	1,66%	30%

Tawinest tamassayt 07: Afmiđi n tutlayt s wacu i qqaren yimselyuyen tiktabin, iymisen akked tesyunin.

8. Ma yella ƣran yimselyuyen taktabt s tutlayt n tmaziyt:

Nefka-d asteqsi-agi "Yella wasmi i teyrıđ yakan kran n tektabt s tutlayt n tmaziyt?" tiririt ƣef usteqsi-agi tebđa ƣef sin llan wid i d-yennan ih, llan wid i d-yennan ala:

- Amur ameqqran seg-sen 59/60 rran-d s "ala": ur ƣrin ara tiktabin s tmaziyt, yiwen seg 59 agi yenna-d d akken ur iħemmel ara tutlayt n tmaziyt, wayeđ yenna-d d akken ulac ađas n tektabin s tutlayt-agi. Ma d 57 i d-yeqqimen, nnan-d d akken ur tt-ƣrin ara deg uƣerbaz d anec-tagı i ten-yeđđan ur qqaren ara tiktabin s tutlayt n tmaziyt.
- 1/60 i d-yennan belli teƣra yakan taktabt s tmaziyt acku imawlan-is d urgaz-is d leqbayel yerna la tlemmed tamaziyt deg usqamu unnig n timuzƣa"HCA" (asgmek n tutlayt n tmaziyt).

Tafelwit 08: Afmiđi n yimselyuyen i yeyran taktabt s tutlayt n tmaziyt.

Ma yella ƣran yimselyuyen yakan taktabt s tutlayt n tmaziyt	Ih	Ala
100%	1,66%	98,33%

Tawinest tamassayt 08: Afmiđi n yimselyuyen I yeyran taktabt s tutlayt n tmaziyt.

9. Aswir n yimselyuyen deg tmeslayt n teqbaylit:

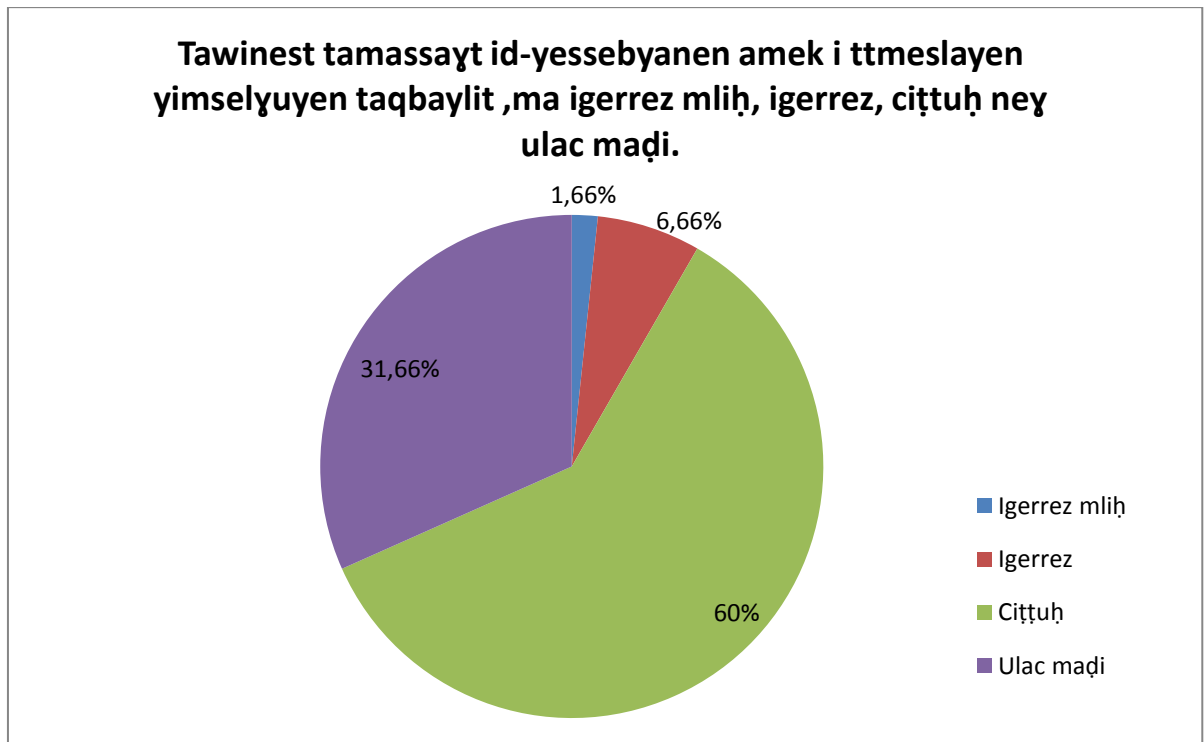
Nefren-d asteqsi-agi "Tettmeslayeđ taqbaylit ? Igerrez mliḥ, igerrez kan, ciṭṭuḥ, ulac mađi ? " akken ad nwali aswir n yimslyuyen-nney deg tmeslayt n teqbaylit ney n tmaziyt. Ihi, nefreq tiririyin-nsen yef ukkuz n yiḥricen:

- **Igerrez mliḥ:** i win i d-nufa yettmeslay taqbaylit akken i iwata, yiwen kan 1/60 seg-sen itt-yettmeslayan akken i ilaq.
- **Igerrez:** i win itt-yettmeslayan maca maci akken iwata, fehhamen meena xeddmn tuccđiwin deg lmentaq n kra n wawalen, nufa-d kan 4/60.
- **Ciṭṭuḥ:** i win i yettmeslayan kra n wawalen kan am: azul, ayrum, aman... awalen-agi lemmden-ten-d seg yimeddukkal-nsen ney deg uxeddim, nufa-d 36/60.
- **Ulac mađi :** i win ur nessin ara mađi ad yemmeslay taqbaylit ney tamaziyt, nufa-d 19/60.

Tafelwit 09: Afmiđi n uswir n yimselyuyen deg tmeslayt n teqbaylit (tamaziyt).

Aswir n yimselyuyen deg tmeslayt n teqbaylit	Igerrez mliḥ	Igerrez	Ciṭṭuḥ	Ulac mađi
100%	1,66%	6,66%	60%	31,66%

Tawinest tamassayt 09: Aswir n yimselyuyen deg tmeslayt n teqbaylit.

10.Ma yella ttmeslayen yimselyuyen taqbaylit:

Nefka-d asteqsi-agi "Ma yella ur tettmeslayeđ ara mađi taqbaylit ini-d ayyer?" Iwakken ad nwali acu n sebba i yeğğan imsluyen-nney ur ttmeslayen ara mađi taqbaylit, nufa-d:

- 30/60 ttmeslayen yaş ulama maci akken iwata meena ssemrasen kra n wawalen.
- Ma d 30/60 i d-yeqqimen ur ttmeslayen ara mađi taqbaylit, yal yiwen deg-sen acu n sebba i t-yeğğan ur tt-yettmeslay ara, ad d-nebder er gar-asent:

-“Ttidiren gar waeraben.”

-“Ur tt-yrin ara.”

-“Ur byin ara ad tt-lemden.”

Tafelwit 10: Afmiđi n win yettmeslayen d win ur nettmeslay ara taqbaylit seg yimselyuyen-nney.

Win yettmeslayen d win ur nettmeslay ara taqbaylit	Win yettmeslayen	Win ur nettmeslay ara
100%	50%	50%

Tawinest tamassayt 10: Afmiđi n win yettmeslayen d win ur nettmeslay ara taqbaylit seg yimselyuyen-nney.

Tamawt:

30 n yimselyuyen-nni i d-yennan belli ttmeslayen taqbaylit, ur tt-ttmeslayen ara akken i iwata, ssemrasen kan kra n wawalen am azul, ayrum, aman ..atg D awalen i d-lemden seg yimeddukkal-nsen ney tiwaculin-nsen.

11. Tutlayt uyur ttmilin yimselyuyen s waṭas:

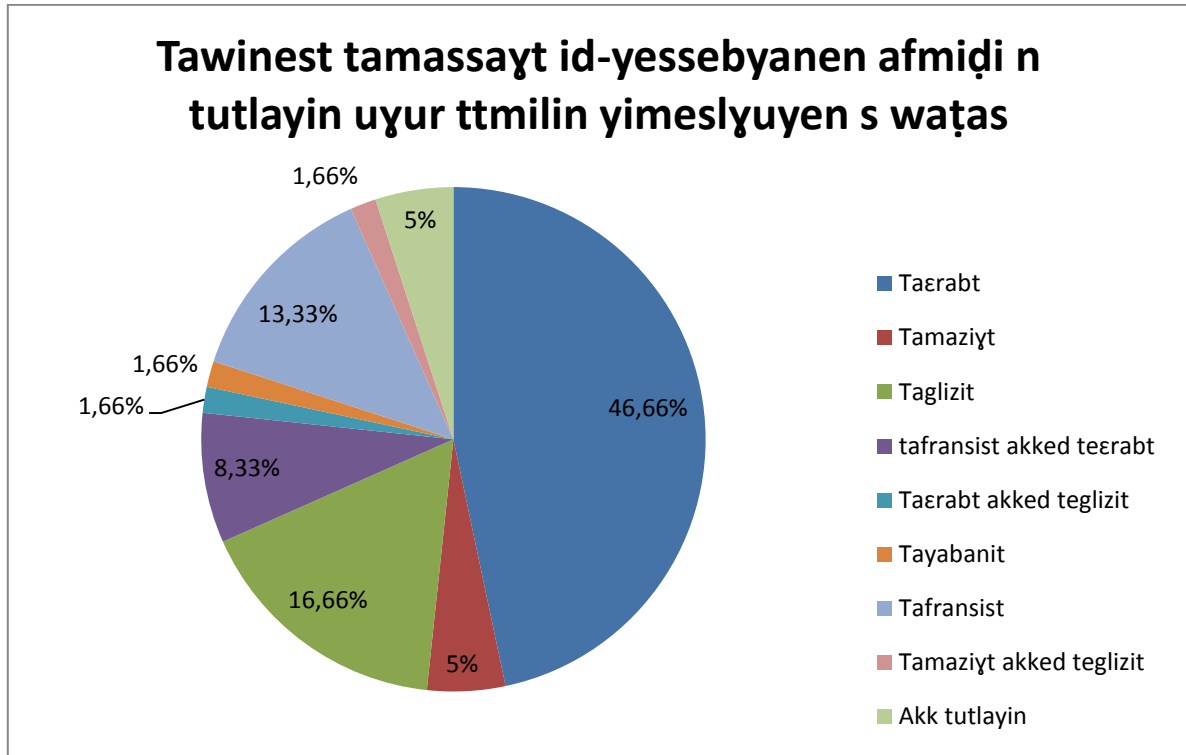
Ayen i ay-yeḡḡan ad d-nefk asteqsi-agi "Anta tutlayt uyur tttmiliḍ s waṭas?" iwakken ad nwali ma yella deg-sen win yettmilin yer tutlayt n tmaziyt, nufa-d kan krad i yesean lmiḥ yer tmaziyt axaṭer imawlan-nsen d leqbayel, ma d wiyaḍ ttmilin yer tutlayin nniḍen :

- 28/60 ttmilin yer teṛabt acku d tutlayt-nsen tayemmat akked tesreḍt (ddin).
- 10/60 ttmilin yer teglizit acku d tutlayt n umaḍal.
- 8/60 ttmilin yer tefransist acku d tutlayt i ssemrasen s waṭas di tmurt-nney.
- 5/60 ttmilin yer teṛabt akked tefransist acku taṛabt d tutlayt tayemmat, tafrasnsist yis-s i qqaren yerna tettwasemras s waṭas di tmurt-nney.
- 3/60 ttmilin yer yal tutlayt yellan, yur-sen yal tutlayt d tamaynut d lfayda.
- 1/60 yettmili yer teṛabt akked teglizit, acku taṛabt d tutlayt n tesreḍt (ddin) , ma d taglizit d tutlayt n umaḍal.
- 1/60 yettmili yer tmaziyt akked teglizit acku tamaziyt yebya ad tt-yelmed ma d taglizit d tutlayt n umaḍal tesṛa azal ger tutlayin.
- 1/60 yettmili yer tutlayt tayabanit acku yeḛjeb-as idles-nsen.

Tafelwit 11: Afmiḍi n tutlayin uyur ttmilin yimselyuyen.

Tutlayin uyur ttmilin yimselyuyen	Taṛabt	Taglizit	Tafrasist	Taṛabt akked tefransist	Akk tutlayin	Taṛabt akked teglizit	Tamaziyt	Tamaziyt akked teglizit	Tayabani
100%	46,66%	16,66%	13,33%	8,33%	5%	1,66%	5%	1,66%	1,66%

Tawinest tamassayt 11: Afmiḍi n tutlayin uyur ttmilin yimselyuyen.

12. Tutlayin i ssaramen ad issinen yimeslyuyen :

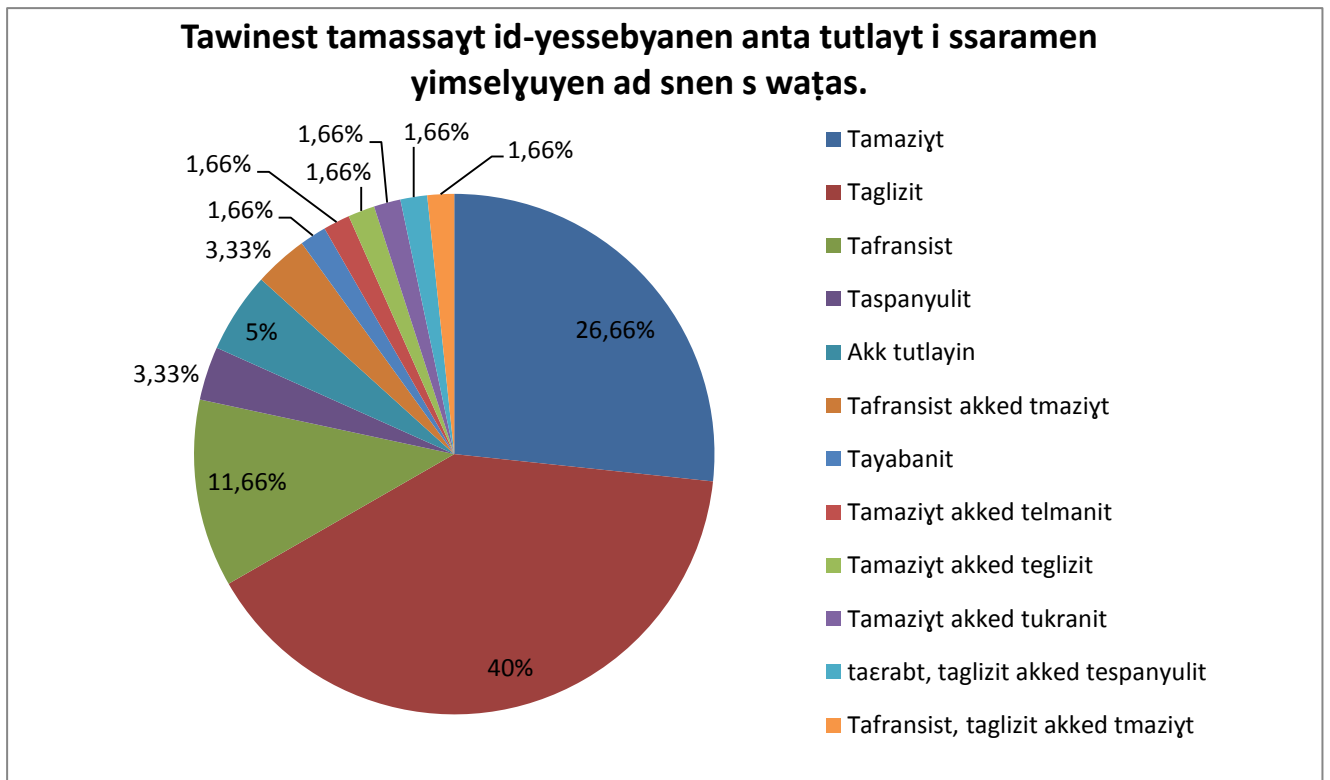
Nefka-d astesi-agi "Anta tutlayt i tessaramed ad tissined s waṭas ney akken ilaq?" Iswi-ines am usteqsi i iḍeddane, akken ad nwali imselyuyen-nney ma yella deg-sen win yebyan ad yelmed tutlayt n tmaziyt, nufa-d:

- 16/60 i yebyan ad lemden tutlayt n tmaziyt, kra ttwalin belli d leib mi ur ssinen ara tutlayt n tmurt-nnen, ma d kra nniḍen nnan-d belli byan ad tt-lemden acku sean imawlan akked yimeddukkal d leqbayel.
- 24/60 ssaramen ad issinen taglizit acku d tutlayt n umaḍal akked tmusniwin.
- 7/60 ssaramen ad issinen tafransist acku d tutlayt i ssemrasen deg leqraya akked uxeddim-nnen.
- 3/60 ssaramen ad issinen akk tutlayin, acku ttwalin belli yal tutlayt mi ara tt-issinen d asnerni i tmusniwin-nnen.
- 2/60 ssaramen ad issinen taspanyulit acku byan ad fyen si tmurt.
- 2/60 ssaramen ad issinen tamaziyt acku d tutlayt n lejdud, tafransist d tutlayt i ssemrasen s waṭas di tmurt-nney.
- 1/60 yessaram ad yissin tamaziyt acku d tutlayt tazayrit, taglizit d tutlayt n umaḍal.
- 1/60 yessaram ad yelmed tamaziyt akked telmanit.
- 1/60 yessaram ad yelmed tamaziyt akked tukranit.

- 1/60 yessaram ad yelmed taerabt , taglizit akked tespanyulit.
- 1/60 yessaram ad yissin tafransist, taglizit akked tmaziyt.
- 1/60 yessaram ad yissin tayabanit acku iejeb-as idles-nsen.

Tutlayin i ssaramen ad issinen yimeslyuyen	Tamaziyt	Taglizit	Tafransist	Taspanyulit	Akk tutlayin	Tafransist akked tmaziyt	Tayabanit	Tamaziyt akked telmanit	Tamaziyt akked teglizit	Tamaziyt akked tukranit	Taerabt , taglizit Akked tespanyulit	Tafransist, taglizit akked tmaziyt
100%	26,66%	40%	11,66%	3,33%	5%	3,33%	1,66%	1,66%	1,66%	1,66%	1,66%	1,66%

Tawinest tamassayt 12: Afmiđi n tutlayin i ssaramen ad issinen yimeslyuyen:

13. Iħulfan n yimselɣuyen mi ara d-mlilen win yettmeslayen taqbaylit:

Nesteqsa asteqsi-agi "Mi ara d-templileđ yiwen yettmeslay taqbaylit, acu i tettħulfuđ (tettħussuđ)?" akken ad nwali iħulfan n yimselɣuyen nney ɣef tutlayt n tmaziyt , tiririyn-nsen ferqent ɣef krad n yiħricen:

• **Aħric amezwaru:** ttħulfun s wayen yelhan mi ara slen i win yettmeslayen taqbaylit, tiririyn bnant ɣef (tettejab-iyi tutlayt-agi, ur seiɣ ara ugur mi ara sley i win yettmeslayen taqbaylit, ssaramey atent-issineɣ...), deg uħric-agi nufa-d 42/60 n yimselɣuyen, tigi d kra seg tririyn-nsen:

- [nətməna nəfhəm waf jahadro] "Ssaramey ad fehmeɣ acu la ttmeslayen."
- [nħəb nəsməɣ ləlhadrə djalhom parsku mliħa lhadrə djalhom ana təɣjəbni] "Hemmleɣ ad hessey i lehđur-nsen acku telha tameslayt-nsen tettaɣjab-iyi-d."
- [nəfrəħ ki nəsməɣ lli jəhdər qəbjlija wəlla fawija nħəs bəlamən] "Ferraheɣ, mi ara sley kan i win yettmeslayen taqbaylit neɣ tacawit ttħussuy s laman."

• **Aħric wis sin:** ttħulfun s wayen n diri mi ara slen I win yettmeslayen taqbaylit, tiririyn bnant ɣef (ur tt-hemmleɣ ara, ttħussuy la ttmeslayen fell-i, limer ttafeɣ ur as-selley ara...), deg uħric-agi nufa-d 7/60 n yimselɣuyen, tigi d kra seg tririyn-nsen:

- [maɣəndi madəxlɪni] "Ur iyi-d-clie ara deg-s."
- [manħməlf ki nsmaɣ lli jəhdər qəbjlija ɣlaxatər mafɪ ləkə lli tləħqni lwaf rani ħab] "Ur steħmaleɣ ara mi ara d-sley i win yettmeslayen s teqbaylit axatər maci d tutlayt s way-s ara ad ssawdeɣ ayen byiy."
- [ki manəfhəmf ləqəbjlija lukan nəlqa manəsməɣ ləli iħadrə bləqəbjlija] "imi ur fehmmey ara taqbaylit lukan ttafeɣ ur sen-selley ara i win i iħarden s teqbaylit."

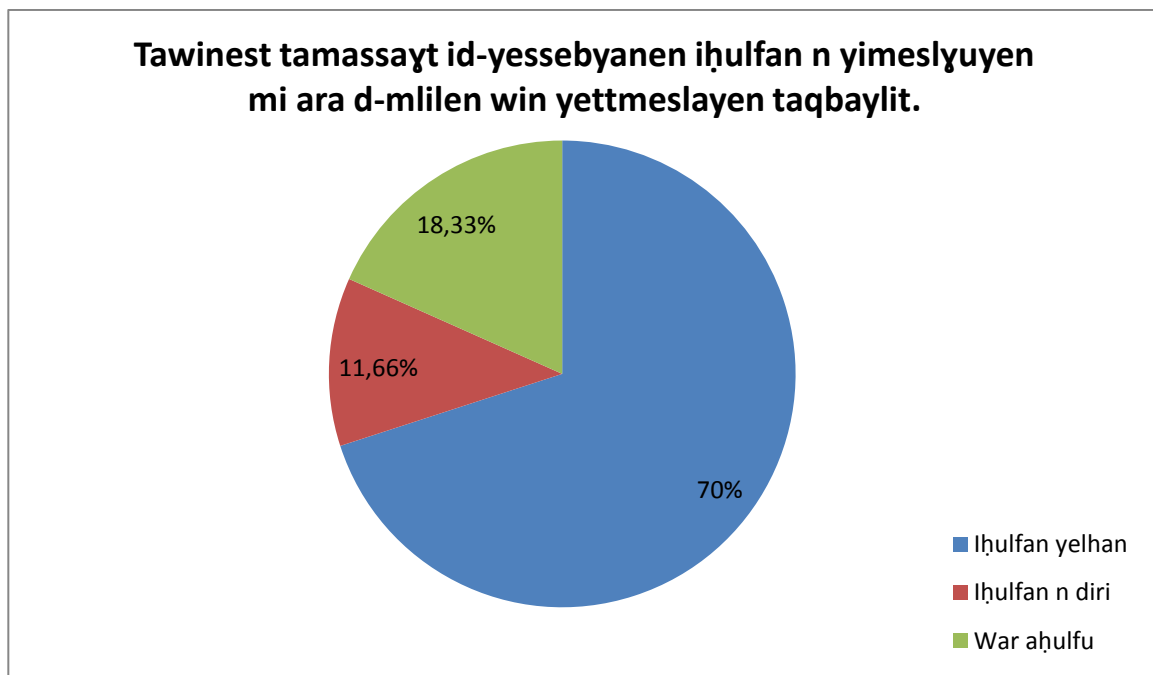
• **Aħric wis krad:** wid ur nesəi ara aħulfu mi ara slen i win yettmeslayen taqbaylit (ni s wayen yelhan, ni s wayen n diri): deg uħric-agi nufa-d 11/60 n yimselɣuyen, tigi d kra seg tririyn-nsen:

- [manəfhəmf waf iqulu manħəs walu] "Ur fehameɣ ara acu i ttmeslayen, ur tteħulfuy wira."
- [makan ħəttə iħsas] lɪr seiɣ ħetta d aħulfu."
- [tabiɣi] "Ulaɣ dacu ttħussuy."

Tafelwit 13: Afmiđi n yiđulfan n yimeslyuyen mi ara ad d-mlilen win yettmeslayen taqbaylit.

Iđulfan n yimeslyuyen mi ara ad d-mlilen win yettmeslayen taqbaylit	Iđulfan yelhan	Iđulfan n diri	War ađulfu
100%	70%	11,66%	18,33%

Tawinest tamassayt 13: Afmiđi n yiđulfan n yimeslyuyen mi ara ad d-mlilen win yettmeslayen taqbaylit.

14. Ma ad qeblen imeslyuyen i warraw-nsen ad yren ney ad lemnden tamaziyt.

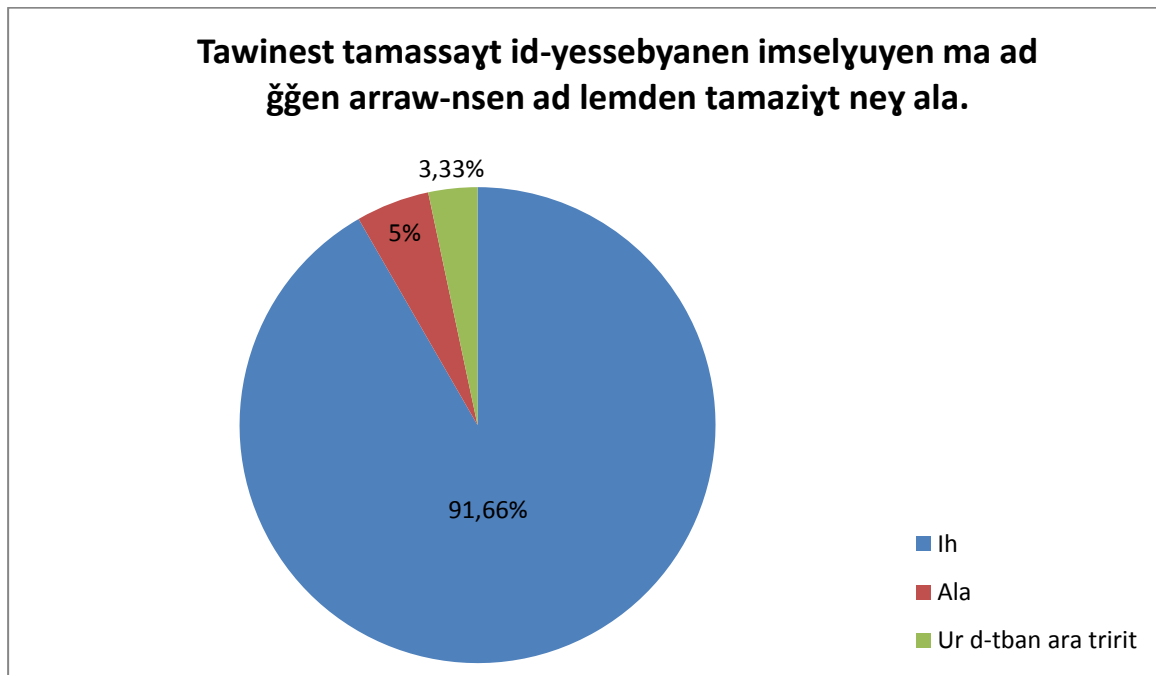
Nefren-d asteqsi-agi" Ad tqebleđ i warraw-ik ad yren ney ad lemnden tutlayt n tmaziyt?"I wakken ad nwali tamuyli n yimselyuyen-nney, ma yella ttwalin tutlayt n tmaziyt d tutlayt n uselmed ney ala, ma yella d tutlayt ad yesnernin timusniwin n warraw-nsen ney ala, nufa-d:

- Amur ameqqran n yimselyuyen 55/60 ad gğen warraw-nsen ad lemnden tamaziyt acku ttwalin-tt am nettat am tutlayin nniđen yerna d tutlayt tis snat di Lezzayer d wałas i tt-yettmeslayen di tmurt-nney.
- 3/60 ur qebblen ara i warraw ad lemnden tamàaziyt acku ttwalin-tt d tutlayt i yesēan tilas , ulac acu ara ad xedmen s yis-s.
- 2/60 tiririyin-nsen ur tban ara deg usteqsi-agi, ur d-rran s ih, ur d-rran s ala.

Tafelwit 14: Afmiđi n yimselyuyen ara yeğğen d win ur nettağğa i warraw-nsen ad yren tamaziyt.

Imselyuyen ara yeğğen d win ur nettağğa ara i warraw-nsen ad yren tamaziyt	Ih	Ala	Ur d-tban ara tririt
100%	91,66%	5%	3,33%

Tawinest tamassayt 14: Afmiđi n yimselyuyen ara yeğğen d win ur nettağğa i warraw-nsen ad yren tamaziyt.

15. Tamuyli n yimselyuyen yer uselmed n tmaziyt d waddud-nsen deg-s:

Nefren-d asteqsi-agi " Tebyid ad yili uselmed n tmaziyt s lxetyar ney bessif (s tmara) di tmurt n Lezzayer?" akken ad nwali addud n yimselyuyen-nney yef temsalt n usesyer n tutlayt n tmaziyt di Lezzayer, ma byan ad tili s lxetyar ney bessif (s tmara), nufa-d:

- 43/60 n yimselyuyen nnan-d d akken ad tili s lxetyar xir acku ttwalin belli ulac acu ara xedmen s yes-s sya yer zdat, kran nnan-d belli llan win ur nebyi ara ad yelmed tutlayt-agi, ma d wiyađ ttwalin-tt maci d tutlayt n yidles akked tyerma tazayrit, tigi d kra n tririyin-nsen:

-[ħabitha bəlxətar parsku kajən ġrəb maħabuf jətfəlmə ləqbajlija] "Byiy ad yili s lxetyar acku llan kra n yieraben ur byin ara ad yren tamaziyt."

-[fi raji lazzam tkon bəlxətar parsku maʃi luḡa liraḥ tʃawnək ləlqudam maʃəndhaʃ bəzzaf fajda] "Di rray- iw ilaq ad tt-ili s lxetyar acku maci d tutlayet ad k-ieiwnen ar sdat ur tesēi ara aṭas n lfayda. "

-[bəlxətar parsku maʃəndhaʃ qima la fədzəjər la fduwal lʃaləm] "S lxetyar acku ur tesēi ara tamkant ni di Lezzayer ni di tmura n dunit."

- 16/60 byan yili uselmed-ines bessif (s tmara) acku ttwalin-tt d tutlayt am nettat am tutlayin nniḍen , d tutlayt n laṣel akked yidles yerna limer ad tili s lxetyar ur tneḡḡeḥ ara acku aṭas ara yrewlen seg-s, tigi d kra seg tririyin-nsen:

-[ḥabba tkon idzbarija ktər mən loḡa lʃarabija] "Byiy ad tili bessif yerna kter n tutlayt n tefransist."

-[ḥabba tkon idzbarija pasku loḡat əl azədad əmplus loḡa rasmija θanija fi bladna] "byiy ad tilt bessif axaṭer tutlayt n lejdud yerna d tutlayt tunsibt tis snat di tmurt-nney."

-[ḥabba tkun idzbarija xaṭər qadər tətlaqa wəhda mʃa wəhəd amazɨi majəʃrəff lʃərbija umplus hna rana gaʃ kifkif] "Byiy ad tili bessif axaṭer yezmer ad yemlil yiwet akked yiwen d amaziɨ ur yessin ara taərabt yerna nekkni aqlay akk kifkif."

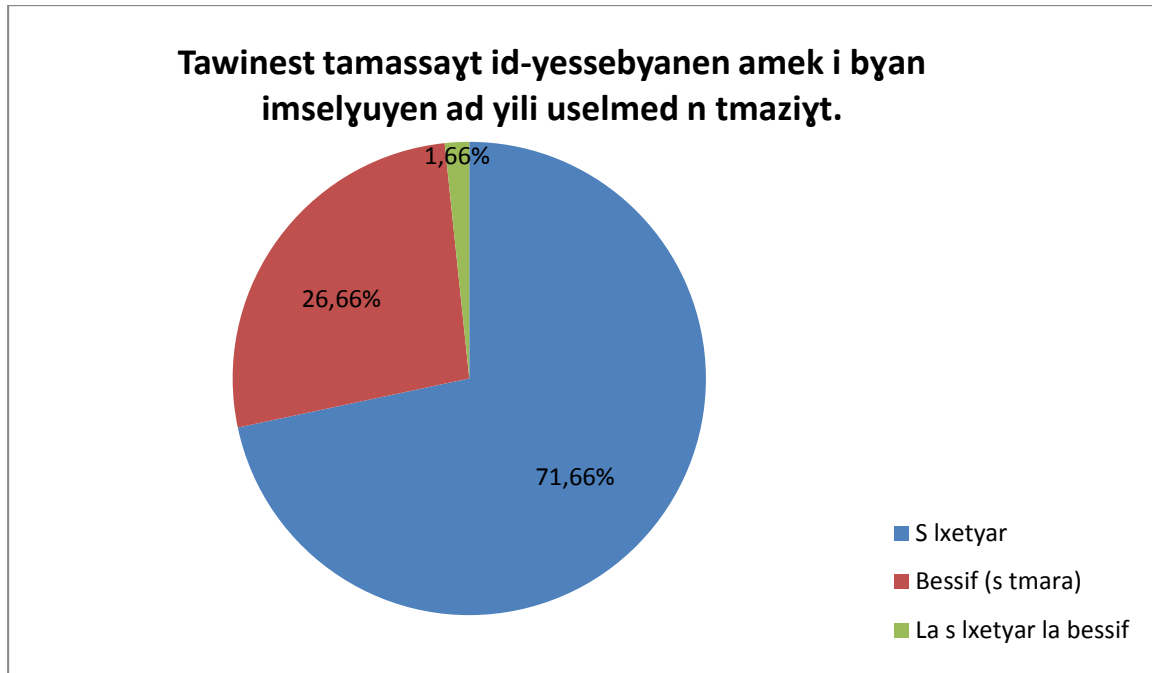
- Yiwen 1/60 yenna-d d akken ur yebɨi ad tili la s lxetyar , la bessif (ur yebɨi ara ad yili uselmed-ines di tmurt n Lezzayer) acku ulac acu ara yexdem yes-s, atan acu id-yenna:

- [maniʃ ḥabba gaʃ ikun tadrɨs taʃha ni ixtijarija ni idzbarija] "Ur byiy ara akk ad yili uselmed-ines di Lezzayer la s lxetyar wala bessif axaṭer ulac acu ara nexdem s yis-s."

Tafelwit 15: Afmiḍi n wid yebyan ad yili uselmed n tmaziɨt s lxetyar d wid yebyan s bessif.

Wid yebyan ad yili uselmed n tmaziɨt s lxetyar d wid itt-yebyan bessif	S lxetyar	Bessif (s tmara)	La s lxetyar la bessif
100%	71,66%	26,66%	1,66%

Tawinest tamassayt 15: Afmiđi n wid yebyan ad yili uselmed n tmaziyt s lxetyar d wid yebyan s bessif.

16. Addud n yimselyuyen yef tutlayt n tmaziyt ma tezmze ad d-glu s usnerni i tmurt-nney:

Nefka-d asteqsi-agi "Di rray-ik tutlayt n tmaziyt tezmer ad tili d ttawil n usnerni deg yal tayult yeenan tutdert n umdan?" Deg-s nebya ad nzerr rray n yimselyuyen-nney yef tutlayt n tmaziyt, ma yella d tin ad d-yawin amaynut i tmurt, ma yella tezmer ad d-glu s usnerni ney ala, nufa-d:

- 34/60 nnan-d belli ih, tezmer ad d-glu s umaynut wa ad tili d ttawil n usnerni i tmurt-nney.

-[ih mi mafi ħaja] "Ih, meena maci s waṭas. "

-[wi ħaṣa bajna] "Ih iban kan."

-[ih] "Ih."

- Ma d 24/60 nnan-d belli ala, ur tezmir ara ad d-glu s usnerni acku ttwalin-tt nettat s timmad-is tesēa lexṣaṣ, mazal-as aṭas n lecyal akken ad tezmer ad tili d ttawil n usnerni di yal tayult yerzan tudert n umdan.

-[maḥkitf parsku mazal maḥandhaḥ lqima fibladna] "Ur cukkey ara, acku werēad i tesēa lqima di tmurt-agi."

-[lala mataqdarf gaḥ ka loḥa rani mṣaha mi mafi fi gaḥ lmaḍḍalat] "Ala, ur tezmir ara akk, am tutlayt aqley yid-s maca maci deg yal tayult yellan."

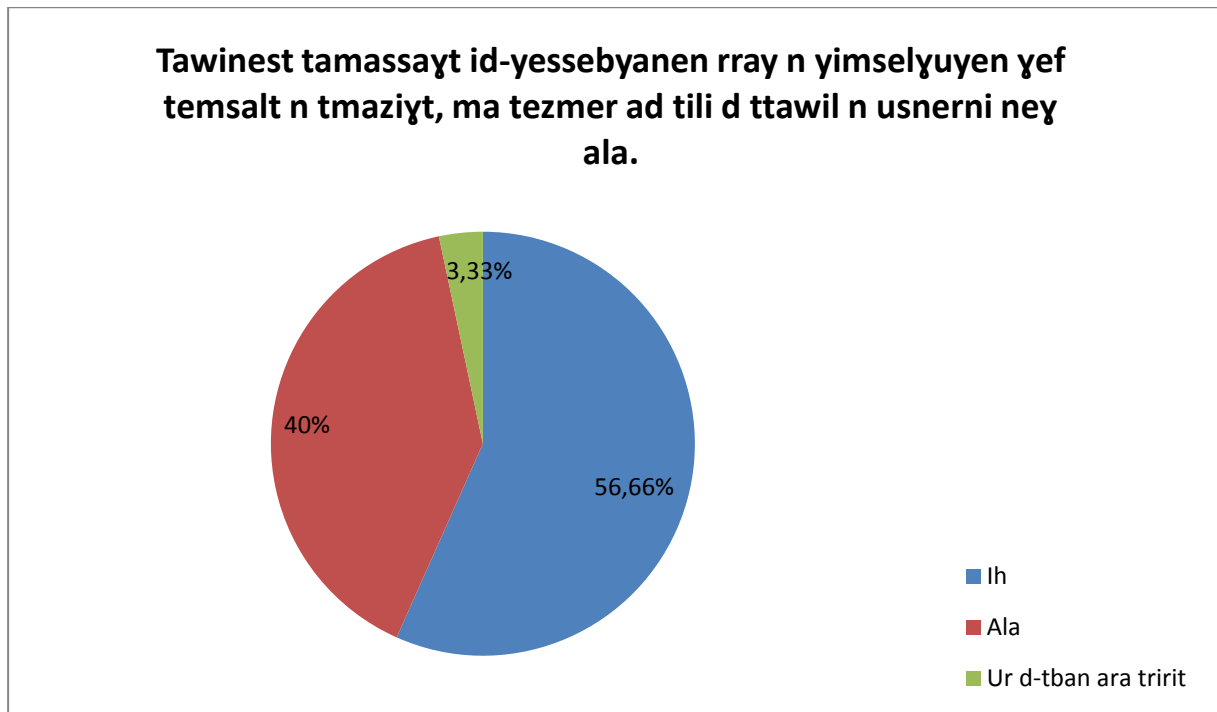
-[maḥkitf kajən waḥ tɣid ləbladna] "Ur cukkey ara yella d acu ara d-rnu i tmurt-nney."

- sin 2/60 ur d-iban ara rray-nsen, tiririt-nsen ur tban ara ma ih ney ala.
 -[maǧəkit/] "Ur cukkey ara."
 -[mumkin] "Yezmer lhal."

Tafelwit 16: Afmiđi n wadduden n yimselyuyen yef tmaziyt ma tezmzer ad d-glu s umaynut i tmurt.

Tamaziyt ma tezmzer ad d-glu s usnerni	Ih	Ala	Ur d-tban ara tririt
100%	56,66%	40%	3,33%

Tawinest tamassayt 16: Afmiđi n wadduden n yimselyuyen yef tmaziyt ma tezmzer ad d-glu s umaynut i tmurt.

17. Addud n yimselyuyen limer ad tekcem tmaziyt yer yal tayult:

Nefka-d asteqsi-agi "Acu ara d-tiniđ limer ad tekcem tutlayt n tmaziyt yer yal tayult yellan am tedbelt, tanezzut...?" Deg-s nebya ad nwali tamuyl n yimselyuyen-nney yef tutlayt n tmaziyt i ttwalin d tutlayt n tmeslayt kan ma tezmer ad tili d tutlayt n uxeddim, d tutlayt ara d-afen deg tedbalt, deg yiwerbazen, deg tnezzut...ney ala. Nessawed-d yer tririyn-agi:

- 35/60 nan-d ih, tezmer ad tekcem di tyulin yeenan tudert n umdan.
- 25/60 nan-d ala ur byin ara ad tekcem deg tyulin-agi acku:
 - Aṭas n yieraben ur tt-yrin ara , ur tt-ssinen ara, ilaq ad tt-lemden qbel akken iwata.
 - Tutlayt-agi ur tessei ara azal di tmurt-nney.

- Ad d-glu s wačas n wuguren.
- Ad tt-skecmen kan di temnađin i yettmeslayen taqbaylit.
- Tutlayt-agi tesēa ačas n lexšaš.

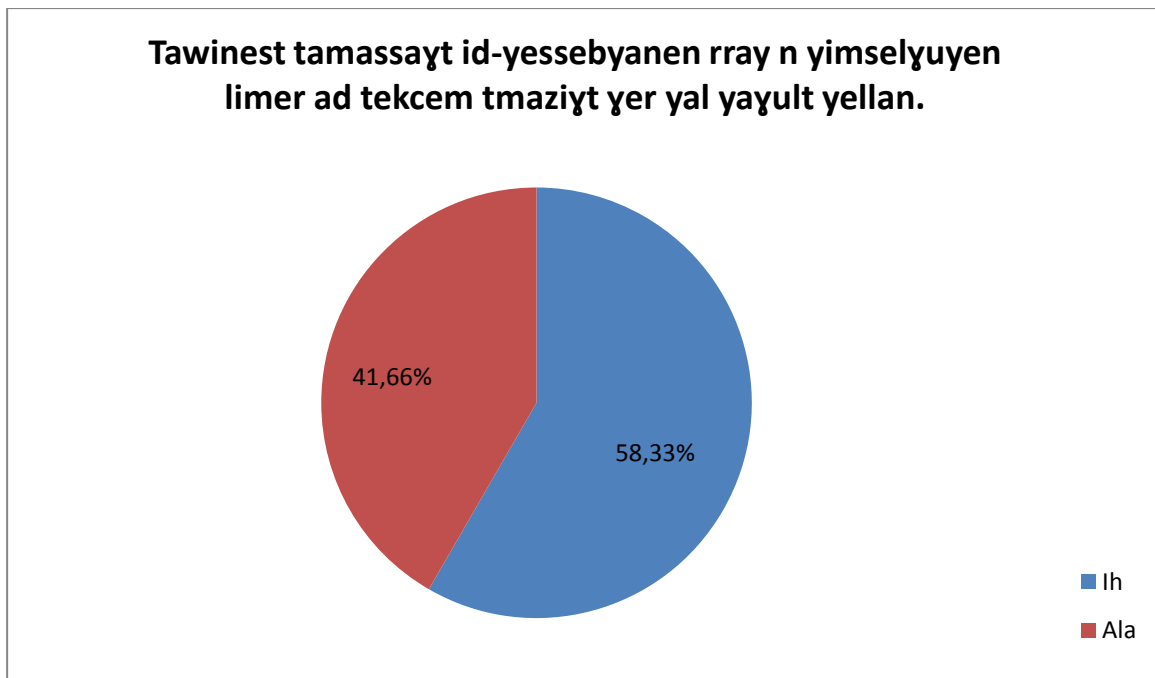
Tamawt:

35/60 nni i d-yennan ih, xas akken tiririt-nsen tella s “ih” maca ur byin ara ad d-tekcem tura, acku ur tt-isinen ara, ilaq alama lemden-tt akken ilaq akken ad tt-skecmen.

Tafelwit 17: Afmiđi n wadduden n yimselyuyen limer ad tekcem tmaziyt yer yal tayult yellan.

Adduden n yimselyuyen limer ad tekcem tmaziyt yer yal tayult yellan	Ih	Ala
100%	58,33%	41,66%

Tawinest tamassayt 17: Afmiđi n wadduden n yimselyuyen limer ad tekcem tmaziyt yer yal tayult yellan.

18. Addud n yimselyuyen yef usenşeb n tutlayt n tmaziyt:

Nefka-asen asteqsi-agi "Acu id rray-ik imi tuyal tutlayt n tmaziyt d tutlayt tunşibt di Lezzayer?" Iswi-ines akken ad nwali acu d adduy n ugdud azzayri deg temsalt n usenşeb n tutlayt n tmaziyt, nufa-d:

- Amur ameqqran seg yimselyuyen 55/60 iεjeb-asen rray-agi, tiririyn-nsen mxalafent, yal yiwen acu id-yenna, llan wid id-yennan d ayen yelhan wiyad nnan-d belli ay-agi d lħeq yimaziyen, kra nnan-d ulac fell-as imi tuyal d tunşibt ur sean ara ugur , ma d kra ferħen s usenşeb-agi.

-[rani mħahom] "Aqli yid-sen ."

-[ħaḍza mliħa fħəħt ki wəllat loħa rasmija] "D ayen yelhan, ferħey mliħ imi tuyal d tutlayt tunşibt."

-[makan ħəttə muşkil ki wəllat loħa rasmija] "Ur yelli ara ugur imi tuyal d tutlayt tunşibt."

- 5/60 kan id-nufa mgal n usenşeb n tmaziyt, yiwen deg-sen yebya ad tt-ttwakkes, wayed iwala belli ur ttnağğahen ara deg tutlayt-agi, wayed iwala-tt d ayen i iweeren , tigi d kra seg tiririyn n yimeslyuyen-nney.

-[ana nfuf maraħəf jəndəzəħu fiħa daruħa ka sijasa bərk] "Nekk ttwaliy ur neğğħen ara deg-s, xedmen-tt kan d tasertit (politique)."

-[lukan inəħħuħa xir] lukan axir ad teksen."

-[ikunu maşakil parsku tħəl skir ki jənzad wiħal ħiniħ jəlqa lħərbija kifaf ħabiti waf bna kaməl bəlħərbija iħadu bəlamaziħija mi mən ḍziħa ħaḍza mliħa ħaka jətħəlmuha mən skurħom ki wəlat rasmija mi ħəta jətħələm kulfi bəlħərbija ombaħəd idaxlulu lamaziħija] "Ad ilin uguren acku agrud mi ara ad d-ilal ad yeldi allen-is ad d-yaf taerabt amek tebyid ayen yebna akk s teerabt ad tihud s tmaziyt meena si lğiħa dayen yelhan akka ad tt-snen si temzi imi tuyal d tunşibt maca alma yelmed kullec s teerabt ad as-id-skecmen tamaziyt."

Tafelwit 18: Afmiđi n wadduden n yimselyuyen yef temsalt n usenşeb n tutlayt n tmaziyt.

Addud n yimselyuyen yef usenşeb n tutlayt n tmaziyt	Iħ, byiy	Ala, ur byiy ara
100%	91,66%	8,88%

Tawinest tamassayt 18: Afmiđi n wadduden n yimselyuyen yef temsalt n usenşeb n tutlayt n tmaziyt.

19.Rray n yimselyuyen deg usnati n tutlayt n tmaziyt deg uselmed.

Nefren asteqsi-agi " Acu id rray-ik deg usnati n tutlayt n tmaziyt deg uselmed (usesyer)? "Deg usteqsi-agi nebya ad nwali adduy n yimselyuyen-nney yef usnati n tutlayt n tmaziyt di tmurt-nney, tiririt yef usteqsi-agi tebđa yef ktad:

- 49/60 n yimselyuyen qeblen rray-agi n usnati, nnan-d d akken d tutlayt n lejduđ maca llan wid id-yennan ad as-xedmen asnati meēna aselmed-ines ilaq ad yili s lxetyar, llan wid id-yennan ad as-xedmen asnati maca ilaq ad d-tekcem cwiť cwiť maci yef tikkelt ,tigi d kra n tririyin id-nufa :

-[ih ida habo nnas jəqrawha hādʒa mliha] "Ih, ma yella byan medden ad tt-yren d lhağa yelhan."

-[kajən lli jqol waf ndir biha ana nqol bəlli kajən waf ndiru biha ʕlah lʕərbija waf dərna biha kol loʕa amazixija wəlla ʕərbija wəlla bɛit təbni aj haʒa lazəm təbda mən sifər lamazixija fi bladna lazəmjəbdawha mən sifər jəbdaw taʕlim taʕha mən primar idirulha qawaʕid idiruha f lizigzama final] "Llan wid id-yeqqaren acu ara xedmay s yis-s nekk ad iniy yella wacu ara nexdem s yis-s ayyer tutlayt n taerabt acu id-nexdem s yis-s, yal tutlayt tamaziyt ney taerabt ney tebyid ad tbnud yal lhağa, ilaq ad tebdud seg yilem, tamaziyt di tmurt-nney ilaq ad tbdun seg yilem ad bdun aselmed-ines seg useggas amenzu ad as-xedmen ilugan, ad tt-id-xedmen deg yikayaden unşiben"

- 10/60 usan-d mgal n rray-agi acku walan belli tamurt n Lezzayer amur ameqqran deg-s d aēraben ur ȳrin ara tamaziȳt, yerna tutlayt-agi, txuṣ tiktabin, ma d wiyad walan d akken ad d-glu s waṭas n wuguren ȳef waya ad teqqim kan di temnađt n leqbayel acku maci d tutlayt I yessufuȳen ȳer tmura n berra.

-[lala ȳlaxatār manstaṣmluhaf fālṣaradȳ] "Ala, axaṭer ur tt-nessexdam ara di tmura tiberraniȳin."

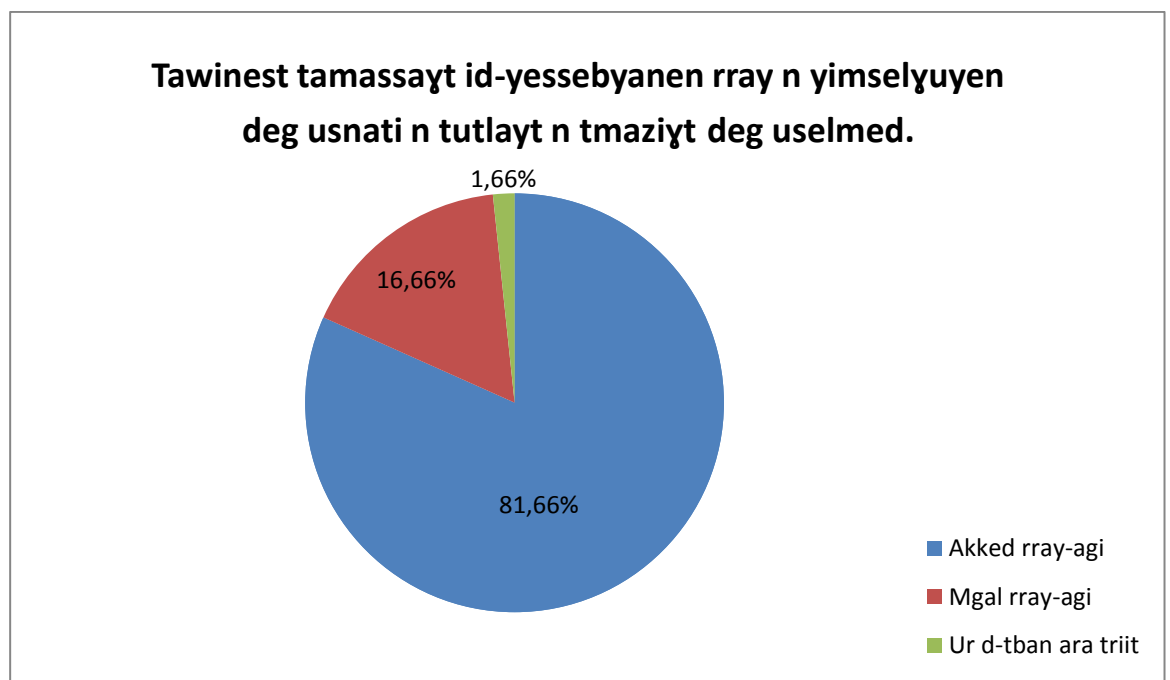
-[hadȳa waṣra baṣ idiru taṣmim ləloḡa əlamaziȳija iziduha fuq loḡa lṣarabija pasku ȳdadna maḥjawhaṣ bəkri dok waṣər lḥal maṣroṣ lli maraḥ idȳib walu] "D ayen i iweēren akken ad xedmen asnati i tutlayt n tmaziȳt ad tt-rnun sufella n tultayt n taērabt axaṭer lȳdud-nneȳ ur tt-id-ḥyan ara zik-nni ma tura ȳuēer lḥal, ttwaliȳ-tt d asenfar ur id-yettawin kra."

- 1/60 ur d-iban ara rray-is ma yella yid-s neȳ mgal, yenna-d d akken xedmen-as asnati neȳ ala kifkif ȳur-i.

Tafelwit 19: Afmiđi n rray n yimesȳuȳen deg usnati n tmaziȳt deg uselmed

Rray n yimesȳuȳen deg usnati n tmaziȳt deg uselmed	Akked rray-agi	Mgal rray-agi	Ur d-tban ara tririt
100%	81,66%	16,66%	1,66%

Tawinest tamassayt 19: Afmiđi n rray n yimesȳuȳen deg usnati n tmaziȳt deg uselmed

20.Rray n yimeselyuyen deg usekcem n tmaziyt deg yikayaden unšiben .

Nefrend asteqsi-agi "d acu id rray-ik deg usekcem n tutlayt n tmaziyt deg yikayaden unšiben: agerdas n l BAC, BEM akked 5EM deg temnađin-agi i yettmeslayen s tutlayt n teerabt?" akken ad nwali tamuylı n yimselyuyen-nney deg unekcum n tutlayt n tmaziyt deg yikayaden unšiben nufa-d belli:

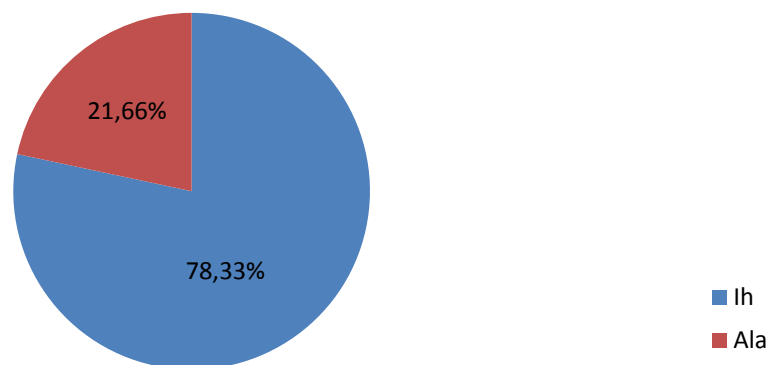
- amur ameqqran seg-sen 47/60 nnan-d belli qeblen ad teckem deg yikayaden-agi maca yal yiwen yefka-d adduy yemxalaf yef wayeđ, ad d-nadder seg-sen:
 - Ilaq ad tt-lemden qbel akken iwata.
 - Ilaq ad tesɛu amuskir meçtuhen.
 - Ilaq ad tili s lxetyar (yin yebyan ad tt-yeseeddi, win ur nebyi ur yeseedday ara).
 - Ilaq ad tekcem cwiť cwiť.
- Ma d 13/60 ur byin ara ad tt-kcem tutlayt n tmaziyt deg yikayaden unšiben yal yiwen yefka-d sebba temxalaf yef tayed ad d-nadder seg-sent:
 - Ttwalin-tt d akken d tamuheqranit i waeraben acku ur tt-snen ara.
 - Ttwalin-tt d aewwiq ad d-yeglun s wuguren.
 - Llan wid id-yennan axir ad teqqim kan di temnađt n leqbayel.
 - Ma d yiwen seg-sen yenna-d belli ad yeffey si lakul limer ad tekcem tmaziyt deg yikayaden-agi.

Tafelwit 20: Afmiđi n rray n yimeselyuyen deg usekcem n tutlayt n tmaziyt deg yikayaden unšiben.

Rray n yimeselyuyen deg usekcem n tutlayt n tmaziyt deg yikayaden unšiben	Akked rray-agi	Mgal n rray-agi
100%	78,33%	21,66%

Tawinest tamassayt 20: Afmiđi n rray n yimeselyuyen deg usekcem n tutlayt n tmaziyt deg yikayaden unšiben.

Tawinest tamassayt id-yessebyanen rray n yimselyuyen deg usekcem n tutlayt n tmaziyt deg yikadayan unšiben: agerdas n l BAC, BEM akked 5EM deg temnađin i yettmeslayen taerabt

21.Ma ad qeblen yimselyyen akken ad xedmen tazrawt-nsen deg tutlayt n tmaziyt.

Nesteqsa asteqsi-agi "ad tqebled ad txedmed tazrawt-inek deg tutlayt n tmaziyt?" Nefren-d asteqsi-agi akken ad nwali imselyuyen-nney ma yella ad qeblen ad xedmen tizrawin-nsen deg tutlayt n tmaziyt, ma ttwalin-tt d tazrawt am tezrawin nniđen ney ala, nufa-d tiririyin ferqent yef krad: ih, ala, yezmer lhal, nufa-d tiririyin-agi :

- **Wid id-yennan ih:** 23/60, nnan-d akken ad tt-xedmen d tazrawt axaṭer d tutlayt tayemmat , d tutlayt n ugdud azzayri,d tutlayt n lašel, ḥemmlen-tt, tigi d kra seg tiririyin-nsen :

-[bālfərḥa pasku loḡati lom]"S lferḥ d ameqqran ara ad txedmey, axaṭer d tutlayt tayemmat-iw".

-[ih nāqbāl] "Ih ad qebley".

- **Wid id-yennan yezmer lhal:** 10/60, limer i tt-γran yezmer lhal ad tt-lemden.

-[lukan qriṭha mən lawal qadra ndirha] "lukan i tt-γriy si tazwara yezmer ad tt-xedmey".

-[ana makəməltf ləqraja djali lukan kəməlt momkin ndirha] "Nekk ur kemmley ara leqraya-inu lukan kemmley yezmer ad tt-xedmey."

- **Wid id-yenan ala:** 23/60, mxalafent sebbat ayγer ur tt-xeddmn ara d tazrawt :

-Ur tt-ḥemmley ara.

-Ixuṣ uxeddm deg-s.

-Ur iban ara uban ara ubrid-is.

-Tuεer.

-Ulaḥ acu ara xedmey s yes-s.

-Ur iyi-d-teεjib ara.

-Maci d tutlayt yesεan lqima.

-Llan wid id-yennan ala acku sεan tizrawin i ḥemmlen, tigi d kra seg tiririyin-nse:

-[lala ḡlaxatər manḥəbhəf w tani wādḡəḡni lhal mən lhəgra taḡ ləqbajəl ləloḡa əlḡarabija] "Ala, axaṭer ur tt-ḥemmley ara yerna i qerihyi lhal seg tmuhqranit-nni n leqbayel yer tutlayt n taεrəbt."

-[malgri ana qbajlija manqbəlf ndir taxa□o□ taḡi fiha pasku kima qulətlək loḡa majita makəf wəf ndir biha] "Yas akken nekk d taqbaylit ur qqbley ara ad xedmey tazrawt-iw di tmaziyt axaṭer amek im-id-nniy yakan d tutlayt yemmuten ulac acu ara xedmey s yis-s."

Tafelwit 21: Afmiđi n yimselyuyen ara yqeblen i waken ad xedmen tazrawt-nsen deg tutlayt n tmaziyt

Ma ad qeblen yimselyuyen akken ad xedmen tazrawt-nsen deg tutlayt n tmaziyt	Ih	Ala	Yezmer lħal
100%	38,33%	45%	16,66%

Tawinest tamassayt 21: Afmiđi n yimselyuyen ara yqeblen i waken ad xedmen tazrawt-nsen deg tutlayt n tmaziyt

22.Addud n yimeslyuyen lukan ad asen-id-iřah ad lemnden tutlayt n tmaziyt.

Nesteqsa asteqsi-agi i yimselyuyen-nney "lukan ad ak-id-iřah ad tlemdeđ tutlayt n tmaziyt , ad tt-tlemdeđ ney ala ? " akken ad nwali imselyuyen-nney limer ad asen-id-tsaħ tegnit iwakken ad lemnden tutlayt n tmaziyt, ma ad tt-lemnden ney ala, tiririt yef usteqsi-agi tebđa yef sin, amur ameqqran seg-sen 52/60 nnan-d ih, ma d 8/60 nnan-d ala.

- **Wid id-yennan ih:** xas akken kra seg yimselyuyen-agi tiririyin-nsen deg yesteqsiyen yezrin tella-d s “ala”, ur byin ara ad tekcem tmaziyt deg yiwerbazen akked yikayaden unřben, maca deg wayen yeenan tameslayt byan akk ad tt-lemnden, ayen i ten-yeğğan ad byun ad lemnden tutlayt n tmaziyt d sebbat-agi:

- D tutlayt n tmurt.
- Yal tutlayt d zyada d lfayda.
- Ad mmeslayen akked leqbayel s teqbaylit.
- Yella win id-yennan yetthulfu iman-is d aberrani di tmurt-is mi ur yessin ara ad yemmeslay tamaziyt.
- Lašel d amaziyt.
- Yiwen deg-sen yebda yakan ilemmed-itt deg tiddukla n HCA, tigi d kra seg tririyin-nsen:

-[ih nətʃaləm lamazixija parsku mlih lli jətʃaləm lukat taʃ ləblad] "Ih ad lemdey tutlayt n tmaziyt acku yelha win yesnen tutlayin n tmurt-is."

-[nəttʃləmha ʃlah lala ndirəlha wəqt wnətʃləmha] "Ad tt-lemdey ayyer ala, ad as-xedmey lwaqt ad tt-lemdey."

- **Wid id-yennan ala:** sebbat-nsen d tigi:

- Ur tt-ħemmley ara.
- Ur iyi-teena ara temsalt-is.
- Ad lemdey taglizit xir ma sruħey lweq-iw di tmaziyt.

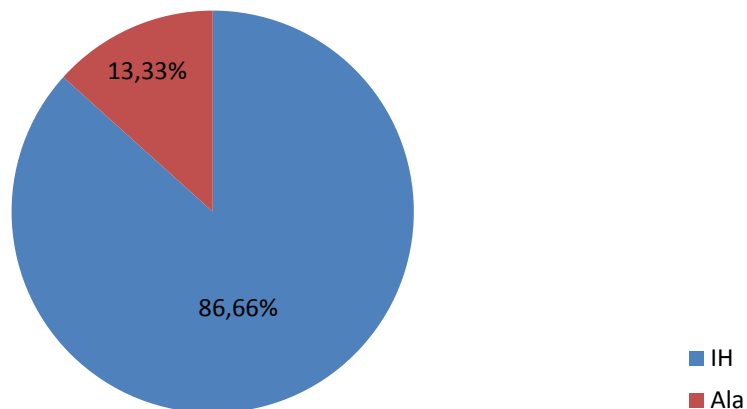
-Seiy axeddim nniđen yezwaren almud tamaziyt, tigi d kra seg tririyin-nsen:

-[lukan ki kunt sɣira ixəlluni nħəbha balak nəqrəha mi wəħdi bərk mantʃəlləmhaʃ mi hakka doka ki rani kbira marəħəʃ ntʃəlləmha mamsi saħətli forsa baʃ nəqrəha mandəjjəʃəʃ wəqti] "lukan asmi i lliy d tamçtuħt ad iyi-ğğen ad tt-ħemmley yezmer lħal ad teyreɣ maca lukan s yiman-iw kan ur tt-lemmadey ara ma akka lliy tura d tameqqrant xati yas tɣuħ-yi-id akken ad teyreɣ ur tt-lemmadey ara ur sruħuyey ara lweqt-iw."

-[lala pasku manestxdemhac] "Ala, axaɣer ur tt-ssexdamey ara aɣas."

Addud n yimselyuyen lukan ad asen-id-iṣaḥ ad lemnden tutlayt n tmaziyt	Ih	Ala
100%	86,66%	13,33%

Tawinaset tamassayt id-yessebyanen acu i d rray n yimselyuyen lukan ad sen-id-iṣaḥ ad lemnden tamaziyt.

23.Amek i ttwalin yimselyuyen tutlayt tantala taerabt tazgayrt, tutlayt taerabt tayurbizt, tafransist,taglizit,tamaziyt.

Nefren-d asteqsi-agi "Acu ak-tent tutlayin-agi? (Tantala n teerabt tazgayrit, tutlayt n teerabt tayurbizt, tafransist, taglizit akked tmaziyt)" iswi-nney dagi akken n ad nwali d acu i d tamkant n yal tutlayt seg tutlayin-agi yer yimselyuyen-nney lada tutlayt n tmaziyt d temkat I tettef gar-asent,nufa-d:

- **Tantala taerabt tazgayrit :** atas n yimselyuyen id-yennan d akken d tantala i ssemrasen deg uxxam, akked yimeddukkal d twacult yerna deg ubrib...atg
- **Tutlayt n teerabt tayurbizt (tadeblant):** amur ameqqran yerra-d d akken d tutlayt n lquran akked tesređt...atg
- **Tafransist:** mxalafent tririyin deg usteqsi-agi, yella win id-yennan d tutlayt n uxeddim, d tutlayt n uyerbaz, d tutlayt n umehras, ssemrasen-tt atas di tmurt-nney...atg
- **Taglizit:** amur ameqqran seg-sen rran-d d akken d tutlayt n umađal, ad tt-tehwađeđ anda ma truđeđ (di tmura n berra).
- **Tamaziyt:** deg wayen yennan tutlayt-agi tiririyin ferqent yef sin: yella win id-yennan belli d tutlayt tis snat, d tutlayt n lejdud, iħemmel-itt yerna yessaram ad tt-yessen, ma d wiyad nnan-d d akken d tutlayt n yimawlan-is, telha kan di Tizi Wezzu...atg.

Tamawt:

Deg usteqsi-agi ur nexdim ara afmiđi acku nefka tilelli i yimselyuyen-nney akken ad d-inin rray-nsen ney ihulfan-nsen yer yal tutlayt.

Taggrayt:

Deg yixef-agi nufa-d d akked amur ameqqran n yimselyuyen-nney ur llin ara mgal n usenseb n tutlayt n tmaiyt maca ur byin ad as-xedmen asnati di temnađin i yettmeslayen taerabt rnu yer waya amur ameqqran seg ugdud azzayri ssemrasen tutlayt n teerabt kter akk n tutlayin-nniđen axater d nettat i ttwalin d tutlayt tayemmat, d tutlayt n uselmed akked tesređt.

Taggrayt tamatut

Taggrayt tamatut :

Deg umahil-agi-ntey nemmeslay-d yef temsalt n uselmed n tutlayt n tmaziyt di tmurt n Lezzayer, neereḍ ad d-nejmeḍ adduden n kra n yizzayriyen ierbawalen. Nefka-asen ammud n yisteqsiyen i d-nefren, nwala-ten watan i usentel-agi.

Nefren-d imselyuyen-ntey seg taggayin yemxalafen ama si tama n leemer, ama si tama n uzzuf (amalay, unti), ama si tama n uswir n ulmud, akken ad nwali d acu-tt tamuḍli n yal yiwen yef temsalt n uselmed d usnati n tutlayt n tmaziyt di Lezzayer.

Nessawed yer yiwet n tikti, d akken agdud azzayri ur yelli ara mgal n usenṣeb n tutlayt n tmaziyt, maca amur ameqqran deg-sen ur byin ara ad d-yili usnati i tutlayt n tmaziyt deg tmura n yierbawalen.

Tasestant tasnilesmettit i d-nejmeḍ syur yimselyuyen n sin n wayiren "Bumerdas" akked "Lezzayer tamanayt", tessawed-ay ad nwali adduden-nsen deg wayen yeeṇan tutlayin i yettwasemrasen di tmurt n Lezzayer ladya tutlayt n tmaziyt.

Di Lezzayer, di tilawt llant ugar n yiwet n tutlayt, anect-agi n tutlayin i yettaḡḡan ad yili usenfel (ubeddel) deg unermeṣ, yef wanect-a i d-nufa tiririyin mxalafent seg umselyu yer wayed, yal yiwen acu n tutlayt ney tantala uyur yettmili, i yessemras.

Ma nmuqel si tama n umezruy, tamaziyt, d tutlayt tamenzut, tayemmat n tmurt, maca tufa-d iman-is d tutlayt i yettwasemrasen kan deg tmeslayt n tudert n yal ass n umdan am nettat am tentala n teṛabt tazayrit (darḡa). Anect-a yella-d s usmehres n tutlayt n teṛabt tadeblant taḡurbizt i yewwin amkan n tutlayt tayemmat di yal taḡult di tmurt-nney.

Ammud

Ayara :

Isem :

Lɛmer :

Uzzuf :

Aswir n ulmud :

Adeg n tlalit :

Adeg n tmezduyt :

1. D acu-tt tutlayt-im tayemmat ?
2. D acu-tt tutlayt s way-s i tettmeslayeḍ deg uxxam ?
3. Anta tutlayt i tessemraseḍ mi ara tettmeslayeḍ akked yimeddukkal-ik i yettmeslayen tutlayt n taɛrabt ?
4. Anta tutlayt i tessemraseḍ mi ara tettmeslayeḍ akked yimeddukal-ik leqbayel ?
5. Anta tutlayt i tessemraseḍ mi ara tiliḍ deg uxeddim ?
6. Ma yella tessemraseḍ tutlayt nniḍen ini-d d anta-tt ?
-Sefhem-d ayyer ?
7. Anta tutlayt s wacu i teqqareḍ tiktabin, iymisen ney tisyunin ?
8. Yella wasmi i teyrīḍ yakan kra n tektabt s tutlayt n tmaziyt ?
-Ih
-Ala
-Ma yella ala, ini-d ayyer ?
9. Tettmeslayeḍ taqbaylit:

Iggerrez mlih

Iggerrez

Citṭuḥ

Ulaɛ maḍi

10. Ma yella ur tettmeslayeḍ ara maḍi taqbaylit, ini-d ayyer ?
11. Anta tutlayt uyur tettmiliḍ s waṭas ?
-Segzu-d ayyer ?
12. Anta tutlayt i tessaramedeḍ ad tissineḍ s waṭas ney akken ilaq?
-Sefhem-d ayyer ?
13. Mi ara d-templileḍ yiwen yettmeslay taqbaylit, d acu i tetthulfuḍ (tetthussuḍ) ?
14. Ad tqebleḍ (ad teḡḡeḍ) i warraw-ik ad yren ney ad lemden tutlayt n tmaziyt ?
-Ih
-Ala
-Ini-d ayyer ?
15. Tebyiḍ ad yili uselmed n tmaziyt s lxetyar ney bessif di tmurt n Lezzayer ?
-Ih
-Ala
-Ayyer ?

16. Di rray-ik tutlayt n tmaziyt, tezmer ad tili d ttawil n usnerni deg yal tayult yeenan tudert n umdan?
17. Acu ara ad tiniḍ lukan ad tekcem tutlayt n tmaziyt yer akk tyulin yellan am tedbelt, tanezzut... ?
18. Acu i d rray-ik imi tuḡal tutlayt n tmaziyt d tutlayt tunṣibt di Lezzayer ?
19. Acu i d rray-ik deg usnati n tutlayt n tmaziyt deg uslmed (asesyer) ?
20. D acu i d rray-ik deg usekcem n tutlayt n tmaziyt deg yikayaden unṣiben:agerdas n BAC, BEM akked 5éme deg temnaḍin-agi yettmeslayan s tutlayt n taerabt ?
21. Ad tqebleḍ ad txedmeḍ tazrawt-inek deg tutlayt n tmaziyt ?
 - Ih
 - Ala
 - Ini-d ayyer ?
22. Lukan ad ak-id-iṣaḥ ad tlemdeḍ tutlayt n tmaziyt, ad tt-tlemdeḍ ney ala ?
 - Ih
 - Ala
 - Ini-d ayyer ?
23. Ini-d d acu-ak-ten-t tutlayin-agi ?
 - Tantala n taerabt n Lezzayer:
 - Tutlayt n taerabt tayurbizt:
 - Tafransist:
 - Taglizit:
 - Tamaziyt:

[laqab]

[al ism]

[al ʕumr]

[al dzins]

[al mustawa dirasi]

[makan lizdijad]

[makan sakan]

1. [waf hijā lūkā djalək lum]
2. [waf hijā lūkā ʔlī baf təhdər fəddar]
3. [waf hijā lūkā li təstəxdəmha ki təhdər mʕa shabək ʔlī jhadru lʕərbija]
4. [waf hijā lūkā li təstəxdəmha ki təhdər mʕa shabək ʔlī jhadru ləqbajlija]
5. [waf hijā lūkā ʔlī təstəxdəm ki tkon fəddar]
6. [ila təstəxdəm lūkā wahda xra qul waf hijā]
- [frunsi pasku fiha ʔlī nalqa rahti]
7. [waf hijā lūkā ʔlī təqra biha ləktabat dʒurnāl wəla madʒjalat]
8. [qrit ktab bəlamazikija mən qbəl wəla lala]
-[ih]
-[lala]
-[ida lala qul ʕlah]
9. [təhdər ləqbajlija]

dʒajid dʒidan

dʒajid

Motawasit

La fajə

- [ʕwiya bərk nəʕrəf kəlmāt məli tʕalamthum mən bəra]
10. [ida matəhdərʕ kaməl ləqbajlija qul ʕlah]
 11. [waf hijā lūkā ʔlī tmil liha bəzzaf]
-[fahəm wəʕlah]
 12. [waf hijā lūkāl ʔlī tətəməna təʕrəfha wəla təʕrəfha kima jəlzəm]
-[fahəm wəʕlah]
 13. [ki tətlaqa mʕa wahəd jəhdər ləqbajlija waf huwa ʕuʕurək]
 14. [təqbəl ləwladək jəqraw wəla jətʕalmu lamazikija]
-[ih]
-[lala]
-[qul ʕlah]
 15. [rak həb ikon taʕlim lamazikija bəlxətjar wəla bəssif fəldzzajər]
-[ih]
-[lala]

-[ʕlah]

16. [fi rajək lamazikija qadra təʕti idafa ləlblad fi muxtaləf lmajalat]
17. [wəʕ rajək lukan tədxul luکا lamazikija lkul lmadʒalat kima liqti□ad lidara]
18. [wəʕ rajək ki wəlat lamazikija luکا rasmija fəldzzajər]
19. [wəʕ rajək fi taʕmim luکا lamazikija fəldzzajər]
20. [wəʕ huwa rajək fi idxal luکا lamazikija fəlimtiħanat rasmija ʃahadət lbakalurja bijam mʕa sankjam fəħad lmanatiك İli jħadro bəlʕarbija]
21. [təqbəl dir taxasos f luکا lamazikija]Ad tqebleđ ad txedmeđ tazrawt-inək deg tutlayt n tmaziyt?

-[ih]

-[ala]

-[qul wəʕlah]

22. [lukan tsahlək fursa anək tətʕaləm lamazikija tətʕaləmħa wəla lala]

-[ih]

-[lala]

-[qul wəʕlah]

23. [wəʕ iməθlulək ħad lukat]

[lahdʒa lʕarbija taʕ ldʒajər]

[luکا lʕarabija lfusha]

[lfiransja]

[linglizija]

[θamazikθ]

-Nom :

-Prénom :

-Age :

-Sexe :

-Niveau d'étude :

-Lieu de naissance :

-Lieu de résidence :

1-Quelle est votre langue maternelle ?

2-Quelle est la langue que vous utilisez à la maison ?

3-Quelle est la langue que vous utilisez avec vos amis arabophones ?

4-Quelle est la langue que vous utilisez avec vos amis amazighophones ?

5-Quelle est la langue que vous utilisez au travail ?

6-Si vous utilisez une autre langue, dites laquelle ?

-Et expliquez pourquoi ?

7-Avec quelle langue lisez- vous les livres, les journaux et les revues ?

8-Avez-vous déjà lu un livre en langue amazighe ?

-Oui

-Non

-Si c'est non dites pourquoi ?

9-Parlez -vous kabyle :

Très bien

Bien

Moyen

Pas du tout

10-Dans le cas où vous ne parlez pas du tout tamazight, expliquez pourquoi ?

11-A quelle langue vous vous attachez le plus ?

-Expliquez ?

12-Quelle est la langue que souhaitez maîtriser ?

13-Quand vous rencontrez une personne qui parle en kabyle, comment réagissez- vous ?

14-Autorisez -vous vos enfants à étudier tamazight ?

-Oui

-Non

-Dites pourquoi ?

15-Voudriez -vous que l'enseignement de tamazight soit obligatoire au facultatif ?

-Oui

-Non

-Pourquoi ?

16-A votre avis, la langue amazighe peut- elle être un moyen de développement dans tous les domaines ?

17-Etes vous d'accord sur son utilisation dans tous les domaines comme l'administration, le commerce,... ?

18-Quel est votre avis sur l'officialisation de la langue amazigh en Algérie ?

19-Etes- vous d'accord sur la génération de l'enseignement de tamazight ?

-Oui

-Non

-Pourquoi ?

20-Voudriez vous que tamazight soit impliquée aux examens de BEM et BAC dans ces régions arabophones ?

-Oui

-Non

-Pourquoi ?

21-Acceptez -vous de faire vos études en langue amazighe ?

-Oui

-Non

-Expliquez pourquoi ?

22-Si vous aviez la possibilité d'étudier tamazight, l'auriez vous fait ?

-Oui

-Non

-Expliquez pourquoi ?

23-En quelques lignes dites ce que représentent pour vous les langues suivantes ?

-L'arabe algérien :

-L'arabe classique :

-Le français :

-L'anglais :

-Tamazight :

الاسم

اللقب

الجنس

المستوى الدراسي

مكان الازدياد

مكان السكن

1- ماهي لغتك الام؟

2- ماهي اللغة التي تتكلم بها في المنزل؟

3- ماهي اللغة التي تتكلم بها مع اصدقاءك الذين يتكلمون اللغة العربية؟

4- ماهي اللغة التي تتكلم بها مع اصدقاءك الامازيغ؟

5- ماهي اللغة التي تستخدمها في العمل؟

6- وإذا هناك لغة اخرى تستعملها ماهي ولماذا؟

7- ماهي اللغة التي تفضلها في قراءة الكتب و المجالات و الجرائد؟

8- هل حصل لك ان قرأت كتاب باللغة الامازيغية؟

نعم

لا

-إذا كان لا قل لماذا؟

9- هل تتكلم الامازيغية؟

جيد جدا	جيد	متوسط	لا شيء
---------	-----	-------	--------

10- في حالة ما إذا كنت لا تتكلم اطلاقا اللغة الامازيغية قل لماذا؟

11- ما هي اللغة التي تميل اليها أكثر؟

وضح

12- ماهي اللغة التي تتمنى أن تجيدها؟

13- حين مصادفتك لشخص يتكلم باللغة الأمازيغية ماهو شعورك حيال ذلك؟

14- هل تقبل لاولادك أن يتعلموا الأمازيغية ؟

-نعم

-لا

-قل لماذا؟

15- هل تريد أن تكون الأمازيغية إختيارية ام إجبارية في التعليم؟

-نعم

-لا

-لماذا؟

16- حسب رأيك هل يمكن للغة الأمازيغية أن تعطي إضافة في تطور مختلف المجالات لإزدهار البلاد؟

17- هل أنت موافق أن تستعمل اللغة الأمازيغية في كل المجالات الإدارية و الإقتصاد؟

-نعم

-لا

-لماذا؟

18- ما هو رأيك في ترسيم اللغة الأمازيغية؟

19- هل أنت مع أو ضد تعميم اللغة الأمازيغية في التعليم؟

20- ماهو رأيك في إدخال اللغة الأمازيغية في إمتحان البكلوريا و شهادة التعليم المتوسط و الإبتدائي في المناطق التي يتكلمون فيها بالعربية؟

-نعم

-لا

-لماذا؟

21- هل تقبل أن تتخصص في اللغة الأمازيغية؟

22-إذا كانت لك الفرصة أن تتعلم اللغة الأمازيغية هل كنت لتتعلمها؟

-نعم

-لا

-لماذا؟

23-في بضع أسطر قل ماذا تمثل لك اللغات الآتية:

-اللغة العربية الدارجة

-اللغة العربية الفصحى

-اللغة الفرنسية

-اللغة الإنجليزية

-اللغة الأمازيغية

Amselyu 1 :

Ayara : /

Isem :

Leemer :

Uzzuf :

Aswir n ulmud :]

Adeg n tlalit :

Adeg n tmezduyt :

1. [waf hijā lūka djalək lum]D acu-tt tutlayt-ik tayemmat?
- [lʔərbija] D taerabt.
2. [waf hijā lūka ʔlī baf təhdər fəddar] D acu-tt tutlayt s way-s i tettmeslayeḍdeg uxxam ?
- [lahdza lʔərbija taʔ ləzzajər] D tantala taerabt tazayrit.
3. [waf hijā lūka li təstəxdəmha ki təhdər mʔa šhabək ʔlī jhadru lʔərbija] Anta tutlayt i tessemraseḍ mi ara tettmeslayeḍ akked yimeddukkal-ik i yettmeslayan tutlayt n taerabt?
- [lahdza lʔərbija taʔ ləzzajər] D tantala taerabt tazayrit.
4. [waf hijā lūka li təstəxdəmha ki təhdər mʔa šhabək ʔlī jhadru ləqbajlija]Anta tutlayt i tessemraseḍ mi ara tettmeslayeḍ akked yimeddukkal-ik leqbayel?
- [lahdza lʔərbija taʔ ləzzajər] D tantala taerabt tazayrit.
5. [waf hijā lūka ʔlī təstəxdəm ki tkon fəddar] Anta tutlayt i tessemraseḍ mi ara tiliḍ deg uxeddim ?
- [bərk lahdza lʔərbija taʔ ləzzajər] Dayen tantala taerabt tazayrit.
6. [ila təstəxdəm lūka wahda xra qul waf hijā] Ma yella tessemraseḍ tutlayt-nniḍen ini-d d anta-tt ?
-Sefhem-d ayyer ?
- [frunsi pasku fiha ʔlī nalqa raḥti] Tafransist axaṭer deg-s i ttafey iman-iw.
7. [waf hijā lūka ʔlī təqra biha ləktabat wəla dʒurnal wəla maḍʒlat] Anta tutlayt s wacu i teqqareḍ tiktabin, iymisen ney tisyunin ?
- [frunsi wala lʔarbiya] Tafransist ney taerabt.
8. [qrit ktab bəlamaziʔija mən qbəl wəla lala] Yella wasmi i teyriḍ yakan kra n tektabt s tutlayt n tmaziyt?
-[ih] Ih.
-[lala] Ala.
-[ida lala qul ʕlah] Ma yella ala, ini-d ayyer ?
- [lala pasku manəʔrf ləlamaziʔija] Ala, acku ur ssiney tamaziyt.

9. [təhdər ləqbajlija]Tettmeslayeḍ taqbaylit:

Igerrez mlih

Igerrez

Ciṭṭuḥ

Ulaḥ maḍi

- [ʃwiya bərk nəʃrəf kəlmət məli tʃalamthum mən bəra] Ciṭṭuḥ kan , sney kra n wawalen wid-ak sney si berra.

10. [ida matəhdərf kaməl ləqbajlia qul ʃlah] Ma yella ur tettmeslayeḍ ara maḍi taqbaylit, ini-d ayyer?

-/

11. [wəf hiʃa luʁa ʔli tmiḥ liha bəzzaf] Anta tutlayt uyur tētmiliḍ s waṭas?

-Segzu-d ayyer?

- [makəf luʁa nmil liha bəzzaf mi mən had luʁat nxajər ʃarbiya] Ulaḥ tutlayt uyur tētmiliḍ s waṭas meena seg tutlayin-agi ad xtirey taṛabt.

12. [wəf hiʃa luʁal ʔli tətməna təʃrəfha wəla təʃrəfha kima jəlzəm] Anta tutlayt i tessaraməḍ ad tissineḍ s waṭas ney akken ilaq?

-Səfhem-d ayyer?

- [ongli pasku ʃandha qima] Taglizit acku ṭəseə azal.

13. [ki tətlaqa mʃa wəhəd jəhdər ləqbajlija wəf huwa ʃuʃurək] Mi ara d-temlileḍ yiwen yettmeslay taqbaylit, d acu i tətḥulfuḍ (tətḥussuḍ)?

-[nqul fi qəlbi ʃlah majhadroʃ ʃarbiya pasrku sahla uzid baʃ nəfhəm wəf rahum yəhadro] Qqarey-d deg ul-iw ayyer ur ttemeslayen ara s teṛabt acku teshel yerna i wakken ad fehmeḍ acu la ttemeslayen.

14. [təqbəl ləwladək jəqraw wəla jətʃalmu lamaziʃija] Ad tṭebləḍ (ad teḡḡeḍ) i warraw-ik ad yren ney ad lemdeḍ tutlayt n tmaziyt?

-[ih] Ih.

-[lala] Ala.

-[qul ʃlah] Ini-d ayyer?

- [manqdarʃ nqulək parsku mazl maʃandiʃ wladi manqdarʃ nsabaq laḥdaθ] Ur zmirey ad am-id-iniy acku waread seiy araw-iw, ur nezmir ara ad ssezwirey inedyen

15. [rak ḥab ikon taʃlim lamaziʃija bəlxətjar wəla bəssif fəldzzajər] Tebyiḍ ad yili uselmed n tmaziyt s lxetyar ney bessif di tmurt n Lezzayer?

-[ih] Ih.

-[lala] Ala.

-[ʃlah] Ayyer?

- [bəlxətjar xir pasku huwa li xijərha o ḥabha xirma jəqrəha pasku saʃfuha ʃlih] S lxatyar xir ad ttiyer yiwen acku yextar-itt yernu yebəya-tt, xir ma yeyra-tt acku seyefen-tt fell-as.

16. [fi rajək lamaziʃija qadra təʃti idafa ləlblad fi muxtaləf lmajalat] Di rray-ik tutlayt n tmaziyt, tezmer ad tili d ttawil n userni deg yal tayult yeenan tudert n umdan?

- [maʃkittʃ] Ur cukey ara.

17. [waf rajək lukan tədxul luḡa lamazixija lkul lmadʒalat kima lidara mʕa liqtsad]Acu ara ad d-tiniḡ limer ad tekcem tutlayt n tmaziyt yer yal taḡult yellan am tedbelt, tanezzut...?
- [iliq nḡas kaməl təsrəf had luḡa qbal sino kili madərna walu] Ilaq ad isinen akk imdanen tutlayt aki qbel mulac am akken ulac acu nexdem.
18. [waf rajək ki wəlat lamazixija luḡa rasmija fəldzzajər]Acu i d rray-ik imi tuḡal tutlayt n tmaziyt d tutlayt tunʕibt di Lezzayer?
- [rəbi ikun mʕahum hada manqḡər nqul] Ad yili Rebbi yid-sen daya zemrey ad id-iniy.
19. [waf rajək fi taʕmim luḡa lamazixija fəldzzajər] Acu i d rray-ik deg usnati n tutlayt n tmaziyt deg uslmed (asesyer)?
- [ana pormwa daruha wəla madaruhaf kifkif maʕandif muʕkil pasrku lamazixija ʕandha mwalihə qrawha ləsrəb wəla maqrawhaf kifkif matəqdərʕ tnaḡi luḡa hadi ʕlaxatər ʕəndha mwalihə] Nekk yur-i xedmen-tt ney ur ttexdimen ara kifkif ur seeiy ara ugur acku tamaziyt tesəa imawl-is yran-tt ieraben ney xaṭi kifkif ur tezmireḡ ara ad teksed tutlayt-agi acku tesəa imawlan-is.
20. [waf huwa rajək fi idxal luḡa lamazixija fəlimtiḡanat rasmija ʕahadət lbakalurja bijam mʕa sankjam fəhad lmanatiḡ lli jhadro bəʕarbija] D acu i d rray-ik deg usekcem n tutlayt n tmaziyt deg yikayaden unʕiben: agerdas n BAC, BEM akked 5ème deg temnaḡin-agi i yettmeslayen s tutlayt n teerabt ?
- [ih ḡadʒa bajna mi ləli jəsrəfha ama lli majəsrəfhaf matəqdərʕ dirlo ixtibarat bəlamazixija] Ih, d ayeen i ibenen meəa i wid-ak ittyesenen maca wid-ak ur nessin ara ur tezmireḡ ara ad asent-xedmeḡ ikayaden s tmaziyt.
21. [təqbəl dir taxasos f luḡa lamazixija]Ad tqebleḡ ad txedmeḡ tazrawt-inek deg tutlayt n tmaziyt?
- [ih]Ih.
- [ala]Ala.
- [qul wəʕlah]Ini-d ayyer ?
- [lala pasku mam li long luxrin makontʕ nəqrahom kont nəkrah ləqraja] Xaṭi, acku ula d tutlayin-nniḡen ur tent-yriy ara lliy ur ḡemmley ara leqraya.
22. [lukan tsəḡlək fursa anək tətʕaləm lamazixija tətʕaləmhə wəla lala] Lukan ad ak-id-iṣəḡ ad tlemedḡ tutlayt n tmaziyt, ad tt-lemedḡ ney ala?
- [ih] Ih.
- [lala] Ala.
- [qul wəʕlah] Ini-d ayyer ?
- [ana lʕarbija makontʕ nəqrəha kima jəlzəm kont nəḡrob mən lamsid baʕ nəʕʕəb balon nzid l amaziixija lala manəqrəhaf] Nekk taerabt ur tt-yriy ara akken ilaq lliy tteragaley seg uyerbaz i wakken ad leəbey ddabex tebeyid ad rnuḡ tamaziyt ! xaṭi ur ttqqaṛey ara.
23. [waf iməṡlulək had luḡat]Ini-d d acu-ak-tent tutlayin-agi ?
- Tantala n taerabt n Lezzayer : [lahdʒa lʕarbija taʕ lḡajər]** [luḡa taʕ lmuʕtaməʕ djalna biha lli nhadru] D tutlayt n tmetti-nney yis-s i nettemeslay.

- Tutlayt n taɛrabt tayurbizt (tadeblant) :[luḵa lṣarabija lfusha]** [luḵa taɣ lquran]
Tutlayt n leqran.
- Tafransist :[lfiransja]** [təhtadʒha fi bladha fransa] Ad tt-teḥwaġġeɖ di tmurt-ines (fransa).
- Taglizit :[linglizija]** [tahtadʒha winma truḥ] Ad tt-teḥwaġġeɖ anda ma teruḥeɖ
- Tamaziyt :[θamazixθ]** [luḵa taɣ ləqbajəl mliha fi tizi uzu] Tutlayt n tmaziyt telha di Tizi Wezzu.

Amselyu 02:

Ayara: /

Isem: Hafida.

Leɛmer: 24 n yiseggasen.

Uzzuf: Unti.

Aswir n ulmud: agerdas n lmaster.

Adeg n tlalit: Lezzayer (Husin day).

Adeg n tmezduyt: Lezzayer.

1. D acu-tt tutlayt-im tayemmat?
-[lʃərbija parsku lʊət lquran] D tærabt acku d tutlayt n leqran
2. D acu-tt tutlayt s way-s i tettmeslayeɗ deg uxxam?
-[lʃərbija baba ʃərbi mala nəhdər bəlʃərbija] D tærabt, baba d aərab ihi d tærabt ara mmeslayey.
3. Anta tutlayt i tessemraseɗ mi ara tettmeslayeɗ akked yimeddukkal-im yettmeslayen tutlayt n tærabt?
-[lʃərbija] D tærabt
4. Anta tutlayt i tessemraseɗ mi ara tettmeslayeɗ akked yimeddukkal-im leqbayel?
-[ana jəm̃ma q̃bajlija ʃəndi xwali q̃bajəl ki nruħ lihom nəfhəm ʃwija mi manəhdərʃ ləq̃bajlija nəhdər mʃahom bəlʃərbija] Nekk yemma d taqbaylit səiy xwali d leqbayel mi ara ttruhuy yur-sen fehammey ciṭṭuh meena ur ttmeslayey ara taqbaylit ttmeslayey yid-sen s teərabt .
5. Anta tutlayt i tessemraseɗ mi ara tiliɗ deg uxeddim?
-/
6. Ma yella tessemraseɗ tutlayt-nniɗen ini-d d anta-t ?
-Sefhm-d ayyer?
-[nəstəxdəm lʃərbija mʃa ʃwija fronsi parsku hadu li nəhtaj fi h̃jati] Ssexdamey tærabt akked ciṭṭuh n trumit acku d tigi i h̃waɣey di tudert-iw .
7. Anta tutlayt s wacu i teqqareɗ tiktabin, iymisen ney tisyunin ?
-[nəqra bəlʃərbija parsku nəfhəm mliħ had lʊka nəfhəm wəʃ ħabu iqulu] qqarey s teərabt acku fahhamey mliħ tutlayt-agi fahhamey acu byan ad d-inin.
8. Yella wasmi i teyrɨɗ yakan kra n taktabet s tutlayt n tmaziyt?
-Ih.
-Ala.
-Ma yella ala, ini-d ayyer ?
-[lala parsku manəʃrəʃf lamaziɨija] Ala acku ur ssiney ara tamaziyt.
9. Tettmeslayeɗ taqbaylit :

Igerrez mliħ

Igerrez

Ciṭṭuh

Ulaç maɗi

-[fwija bərk] Ciṭṭuḥ ka .

10. Ma yella ur tettmeslayeḍ ara maḍi taqbaylit ini-d ayyer ?

-[lala manəhdərɤf bləqbajlija nəsrəf bərk klajəm kima azul aṣrum nɤiɤf wast laɤrəb makaɤ kifaf nəhdər mɤahom bləqbajlija onplus manəsrəfhaf] Ala ur ttmeslayey ara taqbaylit sney kan kra n wawalen am azul, ayrum...ttidirey di tlemmast n waeraben ulamek ad mmeslayey yid-sen s teqbaylit yerna ur tt-ssiney ara .

11. Anta tutlayt uyur tttmiliḍ s waṭas?

-Sefhm-d ayyer?

-[ana nhəb lɤərbija parsku luṛa djalna mi nmil ləlfiransija parsku fi bladna jəstəxdmuha bəzzaf ozid ki təxrudɤ ləblad wəhda xra təsrəf kifaf təhdər mɤahom] Nekk həmmley taerebt acku d tutlayt-nney meəna ttmiliy yer trumit acku di lezzayer ssexdamen-tt s waṭas yerna mi ara ad tefyēḍ yer tmura n berra ad tissineḍ amek ad tmeslayeḍ yid-sen

12. Anta tutlayt i tessaramēḍ ad tissineḍ s waṭas ney akken ilaq?

-Sefhm-d ayyer?

- [ongli parsku luṛət lɤaləm] Taglizit acku d tutlayet n ddunit

13. Mi ara ad-temlileḍ yiwen yettmeslay taqbaylit, d acu i tettḥulfuḍ (tettḥussuḍ) ?

-[ki manəfhəmf ləqbajlija lukan nəlqa manəsməɤf ləli ihadru bləqbajlija] imi ur fehmmey ara taqbaylit lukan ttafey ur asen-selley ara i win i iheddren s teqbaylit.

14. Ad tqebleḍ (ad teḡḡeḍ) i warraw-ik ad yren ney ad lemdeḍ tutlayt n tmaziyt ?

-Ih.

-Ala.

-Ini-d ayyer?

-[maɤəndiɤ muɤkil mi maɤkitɤ təndɤəh had luṛa lukan mən bəkri jəqrawha balak təndɤəh] ur seiɤ ara ugur meəna ur cukkey ara ad tenḡeḥ tutlayt-agi, ahat lukan si zik qqaren-tt ahat ad tenḡeḥ.

15. Tebyiḍ ad yili uselmed n tmaziyt s lxetyarney bessif di tmurt n Lezzayer ?

-Ih.

-Ala.

-Ayyer?

-[fi raji lazzəm tkon bəlxətjar parsku maɤi luṛa lirah tɤawnək ləlqudam maɤəndhaf bəzzaf fajda] Di rray- iw ilaq ad tt-tili s lxetyar acku maci d tutlayt ad ak-ieiwnen yer sdat ur tessi ara aṭas n lfayda.

16. Di rray-im tutlayt n tmaziyt, tezmer ad tili d ttawil n usnerti deg yal tayult yeenan tudert n amdan?

-[maɤkitɤ kajən wəɤ tziḍ ləbladna] Ur cukkey ara yella d acu ara d-ternu i tmurt-nney.

17. Acu ara ad iniḍ lukan ad tekcem tutlayt n tmaziyt yer akk tyulin yellan am tedebelt, tanezzut...?

-[maɤəndiɤ muɤkil mɤa ləqbajlija mi maɤkitɤ təndɤəh nəstəxdmo lɤərbija luṛa djalna hiṛa luṛət lquran o hakak matəmfɤ bəzzaf wəɤ nqulu lukan nkamlo ləqbajlija] Ur seiɤ ara ugur akked teqbaylit meəna ur cukkey ara ad tenḡeḥ, nessexdam taerabt d tutlayt-nney xas akken d tutlayt n leqran meəna ur tleḥḥu ara s waṭas, acu ad d-nini limmer ad nkemmel taqbaylit.

18. Acu i d rray-im imi tuya tutlayt n tmaziyt d tutlayt tunşibt di Lezzayer?
 -[mafiha walo ki rəḍḍuḥa luḥa rasmija] Ulac fell-as imi itt-rran d tutlayt tunşibt.
19. Acu i d rray-im deg usnati n tutlayt n tmaziyt deg uslmed (asesyer)?
 -[maraniş mša had rraj taş taşmim luḥa lamaziija parsku nnos ləkbir taş ldzzirijin şrab ozid θamazikθ maşəndhaş bəzzaf ktabat owaşra] Ur lliş ara akked rray n usnati n tutlayt n tmaziyt acku amur ameqqran n yizzayriyen d ieraben yerna tamaziyt ur teshi ara aşas n tektabin rnu yef way-a tuşer.
20. D acu i d rray-im deg usekcem n tutlayt n tmaziyt deg yikayaden unşiben ugerdas n BAC, BEM akked 5ème deg temnaşin-agi i yettmeslayen tutlayt n teerabt?
 -[ana şəndi had şi huşra bnisha llaşrab] Nekk şur-id tagi d tamuşeqranit di lşeq n yieraben.
21. Ad tqebləş ad txedmeş tazrawt-inem deg tutlayt n tmaziyt?
 -Ih.
 -Ala.
 -Ini-d ayyer?
 -[ih nəqbəl nəqraha mi baş ndirha taxasus fəlamaziija lala parsku pour mwa maşəndha madirli had luḥa] ih, ad qebləş ad tt-şrey meşna iwakken ad xedmey tazrawt-iw deg tutlayt n tmaziyt xaşı, acku şur-i ulac d acu ay-id-texdem tutlayt-agi.
22. Lukan ad akem-id-işah ad tlemdeş tutlayt n tmaziyt, ad tt-tlemdeş neş ala ?
 -Ih.
 -Ala.
 -Ini-d ayyer?
 -[ih nəqraha parsku kul ma tətşaləm haḍşa ḍşdida fajda lik] ih, ad tt-şrey acku yal mi ara tlemdeş lşaşa d lfayda ara ad d-ternuḍ i yiman-ik.
23. Ini d d acu am-tent tutlayin-agi ?
 -**Tantala n teerabt n Lezzayer:**[nhadro biha mša nnas] Nettmeslay yis-s akked yimdanen.
 -**Tutlayt n taerabt tayurbizt:** [luşət lquran] D tutlayt n leqran.
 -**Tafransist:** [luşət lboldan lmutaqadima] D tutlayt n tmura i ifazzen.
 -**Taglizit:** [luşət lşaləm] D tutlayt n umaşal.
 -**Tamaziyt:** [daxla fəlhadaş ldşazajrija] Tekcem di tyerma tazayrit.

Amselyu 03:

Ayara: /

Isem: Eli.

Leɛmer: 31 n yiseggasen.

Uzzuf: D amalay.

Aswir n ulmud: agerdas n bac.

Adeg n tlalit: Burğ mnayel.

Adeg n tmezduyt: Burğ mnayel.

1. D acu-tt tutlayt-ik tayemmat?
-[Iṣərbija] D taɛrabt.
2. D acu-tt tutlayt s way-s tettmeslayeḍ deg uxxam?
-[Iṣərbija] D taɛrabt.
3. Anta tutlayt i tessemrased mi ara tettmeslayeḍ akked yimeddukkal-ik i yettmeslayen tutlayt n taɛrabt?
-[Iṣərbija] D taɛrabt.
4. Anta tutlayt i tessemrased mi ara tettmeslayeḍ akked yimeddukkal-ik leqbayel?
-[Iṣərbija] D taɛrabt.
5. Anta tutlayt i tessemrased mi ara tiliḍ deg uxeddim?
-[nəstəxdəm fəlxədma djali Iṣərbija o Ifiransija] Ssexdamey deg uxeddim-iw taɛrabt akked tɛmit.
6. Ma yella tessemrased tutlayt-nniḍen ini-d d anta-tt ?
-Sefhem-d ayyer ?
-[nəstəxdəm ləqbajlija parsku ləplasa ɪli nəxdəm fiha bəzzaf qbayel təma] Ssexdamey taqbaylit acku adeg anda i xeddmey deg-s atas n leqbayel.
7. Anta tutlayt s wacu i teqqareḍ tiktabin, iymisen ney tisyunin ?
-[Iṣərbija] D taɛrabt.
8. Yella wasmi i teyrīḍ yakan taktabet s tutlayt n tmaziyt?
-Ih.
-Ala.
-Ma yella ala, ini-d ayyer ?
-[lala parsku malqitʃ ktab bəlamazixija] Ala, acku ur d-ufiy ara taktabt s tutlayt n tmaziyt.
9. Tettmeslayeḍ taqbaylit :

Igerrez mlih

Igerrez

Cittuḥ

Ulac maḍi

-[fwija məlli tʃalɛmt mən lxədma djali] Cittuḥ, d ayen i lemmdey deg uxeddim-iw.

10. Ma yella ur tettmeslayeḍ ara maḍi taqbaylit ini-d ayyer ?

-/

11. Anta tutlayt uyur tetteṣṣiṣ s waṭas?

-Sefhem-d ayyer?

-[lṣarbiḡa parsku had luḡa ṡariḡa fiha gaṣ waṣ lazzam] D taerabt acku tutlayt-agi d tamerkantit tesṣa akk ayen i ilaqen.

12. Anta tutlayt i tessaramed ad tissined s waṭas ney akken ilaq?

-Sefhem-d ayyer ?

-[ongli parsku hiḡa luḡa li jastaxdmuha faduwal lḡaridḡija]D taglizit acku d tutlayt i ssexdamen di tmura n berra.

13. Mi ara ad- temliled yiwen yettmeslay taqbaylit, d acu i tettḡulfud (tettḡussud)?

-[nasmas waṣ iqulu balak kaṣma nafhəm mən waṣ jəhadro] Selley d acu i ttmeslayen ahat yella wacu ad fehmeḡ seg wayen i hedden.

14. Ad tqebleḡ (ad teḡḡeḡ) i warraw-ik ad yren ney ad lemden tutlayt n tmaziḡt ?

-Ih.

-Ala.

-Ini-d ayyer?

-[ih naqbəl parsku luḡa taṣ bladna] Ih, ad qebleḡ acku d tutlayt n tmurt-nney.

15. Tebyiḡ ad yili uselmed n tmaziḡt s lxetyar ney bessif di tmurt n Lezzayer?

-Ih.

-Ala.

-Ayyer?

-[bəlḡatjar parsku maṣandhaṣ qima la fadzzajər la fduwal lṣaləm] S lxetyar acku ur tesṣi ara tamkant ni di Lezzayer ni di tmura tiyyeḡ.

16. Di rray-ik tutlayt n tmaziḡt, tezmer ad tili d ttawil n usnerti deg yal taḡult yeenan tudert numdan?

-[lala parsku hiḡa bidatha mazal matəqadmətḡ lqudam] Ala, acku nettat s yiman-is werṣad i tuḡa yer sdat .

17. Acu ara ad iniḡ lukan ad tekcem tutlayt n tmaziḡt yer yal taḡult yellan am tedebelt, tanezzut...?

-[maṣi doka ḡəta ikon ṣandha gaṣ waṣ jəlzəm ləluḡa utkon ṣandha makana kima jəlzəm] Maci tura, alamma tesṣa akk ayen i ilaqen i tutlayt wa ad tesṣu amkan-is akken iwata.

18. Acu i d rray-ik imi tuḡal tutlayt n tmaziḡt d tutlayt tunṣibt di Lezzayer?

-[ḡadḡa mliḡa] D zyen yelhan.

19. Acu i d rray-ik deg usnati n tutlayt n tmaziḡt deg uslmed (asesyer)?

-[rani mṣahom] Aqli-yi yid-sen.

20. D acu i d rray-ik deg usekcem n tutlayt n tmaziḡt deg unṣiben: agerdas n BAC, BEM akked 5eme deg temnaḡin-agi i yettmeslayen s tutlayt n teerabt?

-[ana rani did had rraj parsku qadra tkon ṣaiḡ lətalamid floqraḡa djalhom] Aqli-i mḡal rray-agi acku yezmer ad d-tili d aṣewwiḡ i yinelmaden deg leqraya-nseṣ.

21. Ad tqebleḡ ad txedmed tazrawt-inek deg tutlayt n tmaziḡt?

-Ih.

-Ala.

-Inid ayyer?

-[lala parsku maʕəðʒbətɲiʃ] Ala, acku ur iyi-d-teɛɣib ara.

22. Lukan ad ak-id-iṣaḥ ad tlemdeɣ tutlayt n tmaziyt, ad tt-tlemdeɣ ney ala?

-lh.

-Ala.

-Ini-d ayyer?

-[momkin parsku nhəb kul mahowa dʒadid] Yezmer lhəl, acku həmmley akk ayen yellan d ajdid.

23. Ini-d d acu ak-tent tutlayin-agi?

-**Tantala n teɛrabt n Lezzayer:** [luʁa ʔli nəstəxdmu kol jum] D tutlayt i nessemras yal ass.

-**Tutlayt n teɛrabt tayurbizt (tadeblant):** [luʁa lum] D tutlayt tayemmat.

-**Tafransist:** [luʁət lʕaməl] D tutlayt n uxeddim.

-**Taglizit:** [luʁət lʕaləm] D tutlayt n umaɖal.

-**Tamaziyt:** [luʁa laslija fibladna] D tutlayt tanaɣlit n tmurt-nney.

Amselyu 04:

Ayara: /

Isem: Amal

Leɛmer: 24 n yiseggasen.

Uzzuf: Unti.

Aswir n ulmud: Agerdas n master deg yizerfan.

Adeg n tlalit: Bumerdas

Adeg n tmezduyt: Bumerdas

1. D acu-tt tutlayt-im tayemmat?
-[lʃərbija] D tærabt.
2. D acu-tt tutlayt s way-s i tettmeslayeɗ deg uxxam?
-[lʃərbija] D tærabt.
3. Anta tutlayt i tessemraseɗ mi ara tettmeslayeɗ akked yimeddukkal-im yettmeslayen tutlayt n teerabt?
-[lʃərbija mʃa fronsi] Tærabt akked tefransist.
4. Anta tutlayt i tessemraseɗ mi ara tettmeslayeɗ akked yimeddukkal-im leqbayel?
-[lʃərbija mʃa fronsi] Tærabt akked tefransist.
5. Anta tutlayt i tessemraseɗ mi ara tiliɗ deg uxeddim?
-[manəxdəmʃ] Ur xeddmey ara.
6. Ma yella tessexdameɗ tutlayt-nniɗen, ini-d d anta-tt ?
-Sefhem-d ayyer ?
-[nəstəxdəm lʃiransija ida malqitʃ hadik lkelma bəlʃərbija] Ssexdamey tafransist ma yella ur d-ufiy ara awal-nni s teerabt.
7. Anta tutlayt s wacu i teqqareɗ tiktabin, iymisen ney tisyunin ?
-[lʃərbija] D tærabt.
8. Yella wasmi i teyriɗ yakan kra n taktabt s tutlayt n tmaziyt?
-Ih.
-Ala.
-Ma yella ala, ini-d ayyer ?
- [lala parsku manəʃrəfʃ θamazizθ] Ala, acku ur ssiney ara tamaziyt.
9. Tettmeslayeɗ taqbaylit :

Igerrez mlih

Igerrez

Ciɗtuɗ

Ulac maɗi

-[makaf walo] Ulac maɗi.
10. Ma yella ur tettmeslayeɗ ara maɗi taqbaylit ini-d ayyer ?
-[parsku lqit mmalija jahadro bəlʃərbija] Acku ufiy-d imawlan-iw ttmeslayen s teerabt.
11. Anta tutlayt uyur tettmiliɗ s waɗas?

- Sefhem-d ayyer?
 -[nmil ləlŋərbija parsku luŋa ʔli nəstəxdəm kol jum] Ttmiliy yer teerabt acku d tutlayt i ssexdamey yal ass.
12. Anta tutlayt i tessaramed ad tissined s waŋas ney akken ilaq?
 -Sefhem-d ayyer?
 -[θamazixθ parsku manəŋrəfhə] Tamaziyt acku ur tt-issiney ara .
13. Mi ara ad temliled yiwen yettmeslay taqbaylit, d acu i tethhulfud (tethhussud)?
 -[nətməna nəfhəm waf jahadro] Ssaramey ad fehmeŋ acu la ttmeslayen.
14. Ad tqebled (ad teŋŋed) i warraw-im ad ɣren ney ad lemdeŋ tutlayt n tmaziyt ?
 -Ih.
 -Ala.
 -Ini-d ayyer ?
 -[ih parsku luŋa taŋ ləjdud] Ih, acku d tutlayt n lejdud.
15. Tebyid ad yili uselmed n tmaziyt s lxetyar ney bessif (s tmara) di tmurt n Lezzayer ?
 -Ih.
 -Ala.
 -Ayyer?
 -[bəlxaŋar parsku kaŋən ʔli majhəbŋ had luŋa] S lxetyar acku llan win ur nħemmel ara tutlayt-agi.
16. Di rray-im tutlayt n tmaziyt, tezmer ad tili d ttawil n usnəri deg yal taɣult yeenan tudert n umdan ?
 -[mumkin] Yezmer lħal.
17. Acu ara d-tiniŋ limer ad tekcem tutlayt n tmaziyt ɣer yal taɣult yellan am tedbelt, tanezzut...?
 -[mliħ mi bərk fəlmanatiq li jhadro bləqbajlija] Yelha, meəna kan di temnađin anda i ttmeslayen taqbaylit.
18. Acu i d rray-im imi tuɣal tutlayt n tmaziyt d tutlayt tunšibt di Lezzayer ?
 -[raŋ mliħ] D rray yelhan.
19. Acu i d rray-im deg usnati n tutlayt n tmaziyt deg uslmed (asesyer)?
 -[lazzəm tədxul lamazixija ŋwija ŋwija baŋ talamid iħabuħa] Ilaq ad tekcem tmaziyt cwiŋ cwiŋ maci yef tikkelt iwakken inelmaden ad tt-ħemmlen .
20. D acu i d rray-im deg usekcem n tutlayt n tmaziyt deg yikayaden unšiben: agerdas n BAC, BEM akked 5eme deg temnađin-agi i yettmeslayen s tutlayt n teerabt?
 -[ila qraw had luŋa ħađza bajna ifawto biħa lixtibarati] Ma yella ɣran tutlayt-agi d ayeŋ i ibanen ad səeddeŋ ikayaden deg-s.
21. Ad tqebled ad txedmed tazrawt-inem deg tutlayt n tmaziyt?
 -Ih.
 -Ala.
 -Ini-d ayyer?
 -[ih nəqbəl ila fiħa lxədma] Ih, ad qebley ma yella deg-s axeddeŋ .
22. Lukan ad akem-id-iħaħ ad tlemedeŋ tutlayt n tmaziyt, ad tt-tlemedeŋ ney ala?
 -Ih.
 -Ala.

-Ini-d ayyer?

-[ih nəʔʕaləm baʃ naʕrəf had lʊka] Ih, ad tt-lemmdey iwakken ad issiney tutlayt-agi.

23. Ini-d d acu am-ten-t tutlayin-agi ?

-**Tantal taɛrabt n Lezzayer:** [lʊka taʃ lʕajla mʕa ləħbab] D tutlayt n imawlan akked lehbab.

-**Tutlayt n teɛrabt tayurbizt (tadeblant):** [lʊka taʃ ləmsid mʕa d̥din lislam] D tutlayt n llakul akked tesreɖt n lislam.

-**Tafransist:** [lʊkət lʕamal] D tutlayt n uxeddim.

-**Taglizit:** [lʊka bəranija] D tutlayt taberranit .

-**Tamaziyt:** [lʊkət ladʒdud] D tutlayt n lejɖud.

Amselyu 05:

Ayara: /

Isem: Meryem.

Leɛmer: 26 n yiseggasen.

Uzzuf: Unti.

Aswir n ulmud: Agerdas n turegt deg yizerfan.

Adeg n tlalit: Bumerdas.

Adeg n tmezduyt: Bumerdas.

1. D acu-tt tutlayt-im tayemmat?
-[lʕərbija] D taɛrabt.
2. D acu-tt tutlayt s way-s i tettmeslayeɗ deg uxxam?
-[lʕərbija] D taɛrabt.
3. Anta tutlayt i tessemraseɗ mi ara tettmeslayeɗ akked yimeddukkal-im i yettmeslayen tutlayt n teɛrabt?
-[lʕərbija mʕa klajəm bəlfronsi] D taɛrabt akked kra n wawalen s tefransist.
4. Anta tutlayt i tessemraseɗ mi ara tettmeslayeɗ akked yimeddukkal-im leqbayel?
-[nəstəxdəm mʕahom lʕərbija o ləfronsi] Ssexdamey yid-sen taɛrabt akked tefransist.
5. Anta tutlayt i tessemraseɗ mi ara tiliɗ deg uxeddim?
-[lʕərbija] D taɛrabt.
6. Ma yella tessemraseɗ tutlayt-nniɗen ini-d d anta-tt ?
-Sefhem-d ayyer?
-[makaf lʕa wahda xra] Ulac tutlayt-nniɗen.
7. Anta tutlayt s wacu i teqqareɗ tiktabin, iymisen ney tisyunin?
-[nəqra ləkatabat bəlʕərbija] Qqarey tiktabin s teɛrabt.
8. Yella wasmi i teyriɗ yakan kra n tektabt s tutlayt n tmaziyt?
-Ih.
-Ala.
-Ma yella ala, ini-d ayyer?
-[lala parsku manəʕrəf θamazizθ] Ala, acku ur ssiney ara tamaziyt.
9. Tettmeslayeɗ taqbaylit :

Igerrez mliḥ	Igerrez	Cittuḥ	Ulac maɗi
--------------	---------	--------	-----------

-[makaf walo] Ulac maɗi.
10. Ma yella ur tettmeslayeɗ ara maɗi taqbaylit ini-d ayyer?
-[manəhdərhaʕ parsku manəʕrəfhaʕ] Ur tt-meslayey ara acku ur tt-ssiney ara.
11. Anta tutlayt uyur tettmiliɗ s waṭas?
-Sefhem-d ayyer?

- [ongli parsku luḡa motaṭawira bin luḡat] Taglizit acku d tutlayt i ifazen gar tutlayin.
12. Anta tutlayt i tessaramed ad tissined s waṭas ney akken ilaq?
 -Sefhem-d ayyer?
 -[ongli parsku luḡa ʾīlī jəstəxdmu bəra ləblad] Taglizit acku d tutlayt i ssemrasen berran tmurt.
13. Mi ara d-temliled yiwen yettmeslay taqbaylit, d acu i tettḥulfuḍ (tettḥussuḍ)?
 -[nḥəb nəsməʃ ləlhadrə djalhom parsku mliḥa lhadrə djalhom ana təʃjəbni] Həmmley ad ḥessey i lehḍur-nsen acku telha tmeslayt-nsen tettaəḡab-iyi.
14. Ad tqebleḍ (ad teḡḡeḍ) i warraw-im ad yren ney ad lemnden tutlayt n tmaziyt?
 -Ih.
 -Ala.
 -Ini-d ayyer?
 -[ih parsku nəlqaha mənə lqudam] Ih, acku ad tt-afen sya yer sdat di tudert-nsen.
15. Tebyiḍ ad yili uselmed n tmaziyt s lxetyar ney bessif (s tmara) di tmurt n Lezzayer?
 -Ih.
 -Ala.
 -Ayyer?
 -[ana ḥabitha bəlxatjar parsku kajən ʾīlī maḥabəʃ jətʃəlmo lamaziḡija] Nekk byiy-tt s lxetyar acku llan win ur nebyi ara ad lemnden tamaziyt.
16. Di rray-im tutlayt n tmaziyt, tezmer ad tili d ttawil n usnəri deg yal tayult yeenan tudert n umdan ?
 -[ih qadrə ʾǧib ʾǧdid ləblad] Ih, yezmer ad d-tawi ajdid i tmurt.
17. Acu ara ad d-tiniḍ limer ad tekcem tutlayt n tmaziyt yer yal tayult yellan am tedbelt, tanezzut...?
 -[ih ana ḥabitha tədxul kima hiya kima luḡat luxrin] Ih, nekk beyyi ad tekcem am nettat am tutlayin nniḍen.
18. Acu i d rray-im imi tuyal tutlayt n tmaziyt d tutlayt tunṣibt di Lezzayer?
 -[ḥadḡa mliḥa] D ayen yelhan.
19. Acu i d rray-im deg usnati n tutlayt n tmaziyt deg uslmed (asesyer)?
 -[ḥadḡa mliḥa xas ida waṣra ʃwija ʃwija jʃərfuha] D ayen yelhan xas ma tuəer meəna cwiṭ cwiṭ ad tt-issinen.
20. D acu i d rray-im deg usekcem n tutlayt n tmaziyt deg yikayaden unṣiben: agerdas n BAC, BEM akked 5eme deg temnaḍin-agi i yettmeslayan s tutlayt n teərabt ?
 -[ih lazəm ifawtuha] Ih, ilaq ad tt-səeddin .
21. Ad tqebleḍ ad txedmed tazrawt-inem deg tutlayt n tmaziyt?
 -Ih.
 -Ala.
 -Ini-d ayyer.
 -[lala manəqbalʃ parsku maʃi luḡa ʾīlī ʃəndha bəzzaf qima fi bladna] Ala ur qebbley ara, acku maci d tutlayt yesəan aṭas n lqima di tmurt-nney.
22. Lukan ad akem-id-iṣaḥ ad tlemdeḍ tutlayt n tmaziyt, ad tt-tlemdeḍ ney ala?
 -Ih.
 -Ala.

-Ini-d ayyer?

-[ih hədʒa bajna nəqbəl bəf nəhdər biha kima ləqbajəl] Ih d ayeŋ i ibanen ad qebley iwakken ad mmeslayey yis-s am leqbayel.

23. Ini-d d acu ak-tent tutlayin-agi ?

-**Tantala n teɛrabt n lezzayer:** [lʊkət lbajt] D tutlayt n uxxam.

-**Tutlayt n teɛrabt taɣurbizt (tadeblant):** [lʊkət d̥din] D tutlayt n ddin.

-**Tafransist:** [manəhdərhaʃ] Ur tt-ttmeslayey ara.

-**Taglizit:** [lʊkə ɪli nəhəb] D tutlayt i həmmley.

-**Tamaziyt:** [lʊkə ɪli rani həba nətʃaləm] D tutlayt i byiy ad issiney.

Amselyu 06:

Ayara: /

Isem: Iman.

Leɛmer: 23 yiseggasen.

Uzzuf: Unti.

Aswir n ulmud: Aseggas amemzu di tsedawit.

Adeg n tlalit: Bumerdas.

Adeg n tmezduyt: Bumerdas.

1. D acu-tt tutlayt-im tayemmat?
-[luɛa djali lum lɛɛrbija] Tutlayt-iw tayemmat d taɛrabt.
2. D acu-tt tutlayt s wis i tettmeslayeɗ deg uxxam?
-[lɛɛrbija] D taɛrabt.
3. Anta tutlayt i tessemraseɗ mi ara tettmeslayeɗ akked yimeddukkal-im i yettmeslayen tutlayt n teerabt?
-[ħadʒa bajna lɛɛrbija] D ayen i ibanen d taɛrabt.
4. Anta tutlayt i tessemraseɗ mi ara tettmeslayeɗ akked yimeddukkal-im leqbayel?
-[nəhdər mɛahom bəlɛɛrbija] Ttmeslayey yid-sen taɛrabt.
5. Anta tutlayt i tessemraseɗ mi ara tiliɗ deg uxeddim?
-/
6. Ma yella tessemraseɗ tutlayt-nniɗen ini-d d anta-tt ?
-Sefhem-d ayyer?
-[nəstəxdəm lfiransija parsku ɛir had zɔdʒ luɛat ɪli nəsrəf lɛɛrbija o fronsi] Ssemrasey tafransist acku ɛaca snat n tutlayin-agi i sney (taɛrabt, tafransist).
7. Anta tutlayt s wacu i teqqareɗ tiktabin, iymisen ney tisyunin?
-[lɛɛrbija] D taɛrabt.
8. Yella wasmi i teyriɗ yakan kra n tektabt s tutlayt n tmaziyt?
-Ih.
-Ala.
-Ma yella ala, ini-d ayyer?
-[manəkdəbʃ ɛlik maqrɪtʃ parsku manəsrəf lamaziɛija] Ur skiddibey ara fell-am ur yriy ara acku ur ssiney ara tamaziyt.
9. Tettmeslayeɗ taqbaylit :

Igerrez mlih	Igerrez	Ciɛtɛuħ	Ulaɛ maɗi
--------------	---------	---------	-----------

-[makaf walo] Ulaɛ maɗi.
10. Ma yella ur tettmeslayeɗ ara maɗi taqbaylit ini-d ayyer ?

- [manəhdərʃ parsku maʕəlmuniʃ lamaziʕija] Ur ttmeslayey ara acku ur yesslemnden ara tamaziyt.
11. Anta tutlayt uyur tettmiliḍ s waṭas?
 -Sefhem-d ayyer?
 -[lʕərbija parsku sahla] D taɛrabt acku teshel.
12. Anta tutlayt i tessaramed ad tissined s waṭas ney akken ilaq?
 -Sefhem-d ayyer?
 -[fronsi parsu nhəbha] Tafransist acku hēmmley-tt.
13. Mi ara ad temliled yiwen yettmeslay taqbaylit, d acu i tetthulfuḍ (tetthussuḍ)?
 -[nhəs bəli jhadro ʕlija] Tṭhussuy belli fell-i iyef ttemeslayen.
14. Ad tqebleḍ (ad teḡḡed) i warraw-im ad yren ney ad lemnden tutlayt n tmaziyt?
 -Ih.
 -Ala.
 -Ini-d ayyer?
 -[ih ḥadʒa bajna parsku luḳa tanja fəldzzajər lazəm jeʕarfuha] Ih, d ayen i ibanen acku d tutlayt tis snat di Lezzayer ilaq ad tt-issinen.
15. Tebyiḍ ad yili uselmed n tmaziyt s lxetyar ney bessif (s tmara) di tmurt n Lezzayer?
 -Ih.
 -Ala.
 -Ayyer?
 -[ana ḥabit jəqrawha bəssif parsku daxla f aʕl u ʕadat bladna ki hija ki lʕarbija] Nekk byiy-tt ad tili bessif ad tt-yren acku tekcem di lašel akked leewayed n tmurt-nney am nettat am teɛrabt.
16. Di rray-im tutlayt n tmaziyt, tezmer ad tili d ttawil n usnerni deg yal tayult yeenan tudert numdan?
 -[lala maʕəkitʃ] Ala, ur cukkey ara.
17. Acu ara d-tiniḍ limer ad tekcem tutlayt n tmaziyt yer yal tayult yellan am tedbelt, tanezzut ...?
 -[ih ida kaməl jaʕarfuha mafiha walo ida staxdmuha] Ih, ma yella akk snen-tt ulac fell-as ad tt-sxedmen.
18. Acu id-rray-im imi tuyaḷ tutlayt n tmaziyt d tutlayt tunʕibt di Lezzayer?
 -[ḥadʒa mliha parsku luḳa duzjam fi bladna] D ayen yelhan acku d tutlayt tis snat di tmurt-nney.
19. Acu i d rray-im deg usnati n tutlayt n tmaziyt deg uslmed (asesyer)?
 -[kima qultk mən qbəl hija luḳa duzjam fi bladna lazəm jəqrawha] Akken i am-id-nniy uqbel belli d tutlayt tis snat di tmurt-nney ilaq ad tt-yren.
20. D acu i d rray-im deg usekcem n tutlayt n tmaziyt deg yikayaden unʕiben: agerdas n BAC, BEM akked 5eme deg temnaḍin-agi i yettmeslayen s tutlayt n teɛrabt?
 -[ih lazəm nhar imadulha qima fhad ləblad dak nhar tədxul fəlixtibarat] Ih, ilaq mi ara as-mudden azal di tmurt-agi ass-nni ad tt-skecmen deg yikayaden.
21. Ad tqebleḍ ad txedmed tazrawt-inem deg tutlayt n tmaziyt?
 -Ih.
 -Ala.

- Ini-d ayyer
 -[ih nəqbəl makaf muʃkil] Ih, ad qebley ulac ugur.
22. Lukan ad akem-id-işah ad tlemdeɣ tutlayt n tmaziyt, ad tt-tlemdeɣ ney ala?
 -Ih.
 -Ala.
 -Ini-d ayyer?
 -[ih nəqbəl nətʃalamha parsku mliha] Ih, ad qebley ad tt-lemdey acku telha.
23. Ini-d d acu am-tent tutlayin-agi ?
 -**Tantala n teɣrabt n Lezzayer:** [luʁət tawasul] D tutlayt n unermes.
 -**Tutlayt n teɣrabt tayurbizt (tadeblant):** [luʁət tadrɪs] D tutlayt n usesyer.
 -**Tafransist:** [zjada] d zyada.
 -**Taglizit:** [luʁa lawla ʔli jəstəxdmu fkol lmadʒalat] D tutlayt tamezwarut i ssexdamen di yal tayult yellan.
 -**Tamaziyt:** [luʁa duzjam fi bladna manʃərfuħaʃ parsku maʃtinalħaʃ qima] D tutlayt tis snat di tmurt-nney, ur tt-nessin ara acku ur as-nmud ara azal-is.

Amselyu 07:

Ayara: /

Isem: Eayca.

Leemer: 24 n yiseggasen.

Uzzuf: Unti.

Aswir n ulmud: Agerdas n l Bac

Adeg n tlalit: Bumerdas (Zemmuri).

Adeg n tmezduyt: Zemmuri.

1. D acu-tt tutlayt-im tayemmat?
-[lʕərbija] D aɛrabt.
2. D acu-tt tutlayt s way-s i tettmeslayeɗ deg uxxam?
-[lahdʒa lʕərbija taʃ ldʒʒajər] Tantala n teɛrabt n Lezzayer.
3. Anta tutlayt i tessemraseɗ mi ara tettmeslayeɗ akked yimeddukkal-im i yettmeslayen tutlayt n teɛrabt?
-[lʕərbija dardʒa] Taɛrabt, ddarğa.
4. Anta tutlayt i tessemraseɗ mi ara tettmeslayeɗ akked yimeddukkal-im leqbayel?
-[ʕəndi ʃhabɪ jəqraw mʕaja qɓajəl mi nəhdər mʕahom bləʕərbija] Sɛiy imeddukkal qqaren yid-i d leqbayel meena ttmeslayey yid-sen s teɛrabt.
5. Anta tutlayt i tessemraseɗ mi ara tiliɗ deg uxeddim?
-/
6. Ma yella tessexdameɗ tutlayt-nniɗen ini-d d anta-tt ?
-Sefhem-d ayɣer?
-[ləfrɔnsi parsku lɔka tanja baʃ nəqraw] Tafransist, acku d tutlayt tis snat s way-s i neqqar.
7. Anta tutlayt s wacu i teqqareɗ tiktabin, iymisen ney tisyunin?
-[lɔka lʕarabija] Tutlayt n teɛrabt.
8. Yella wasmi i teyriɗ yakan kra n tektabt s tutlayt n tmaziyt?
-Ih.
-Ala.
-Ma yella ala, ini-d ayɣer?
-[lala parsku masahliʃ nəqra ktab bəlamaziɛija] Ala, acku ur iyi-d-isah ara ad yrey taktabt s tmaziyt.
9. Tettmeslayeɗ taqbaylit :

Igerrez mlih	Igerrez	Cittuh	Ulac maɗi
--------------	---------	--------	-----------

 -[walo] Ulac maɗi

10. Ma yella ur tettmeslayeɗ ara maɗi taqbaylit, ini-d ayɣer ?

- [parsku mən qbəl kont manəsrəff ʔli jhadro ləqbajlija o zid fəddar makaf ʔli jəhdər bləqbajlija] Acku uqbel ʔliɣ ur ssineɣ ara widak yettemeslayen taqbaylit yerna deg uxxam ulac win yettmeslayen s teqbaylit.
11. Anta tutlayt uyur tettmilið s waʔas?
- Sefhem-d ayyer?
- [ʔsərbija parsku nəsrəfha mliħ] Taərabt acku sneɣ-tt mliħ.
12. Anta tutlayt i tessaramed ad tissined s waʔas neɣ akken ilaq?
- Sefhm-d ayyer?
- [lamaziɣija parsku bəzzaf ʔli jhadru biha wana manəsrəfhəf] D tamaziɣt acku aʔas i tt-iheddren nekk ur tt-issineɣ ara.
13. Mi ara d-templid yiwen yettmeslay taqbaylit, d acu i tettħulfud (tettħussud)?
- [manħəbʃ parsku manəfhəmf lukan jahadru mʃaja ujfahmuni maʃliʃ mi ki manəfhəmf manħəbʃ jahadru qudami] Ur ħemmleɣ ara, acku ur fehameɣ ara lukan ad d-ħedren yid-i wa ad iyi-d-sfehmen maelic meena, imi ur fehameɣ ara ur ħemmleɣ ara ad mmeslayen zdat-i.
14. Ad tqebleð (ad teğğed) i warraw-im ad ɣren neɣ ad lemdeɣ tutlayt n tmaziɣt?
- Ih.
- Ala.
- Ini-d ayyer?
- [ih nəqbəl parsku mafiha walu ida tʃaləmtħa] Ih, ad qebleɣ acku ulac deg-s ma yella lemdeɣ-tt.
15. Tebyið ad yili uselmed n tmaziɣt s lxetyar neɣ bessif (s tmara) di tmurt n Lezzayer?
- Ih.
- Ala.
- Ayyer?
- [bəlħatjar parsku kajən ʔli majʃərfuʃ ləqbajlija ozid waʃra ʃlihom] S lextyar, acku ʔlan win ur nessin ara taqbaylit yernu tuəer fell-asen.
16. Di rray-im tutlayt n tmaziɣt, tezmer ad tili d ttawil n userni deg yal taɣult yeenan tudert n umdan?
- [ih momkin] Ih, tezmer.
17. Acu ara d-tinið limer ad tekcem tutlayt n tmaziɣt ɣer yal taɣult yellan am tedbelt, tanezzut...?
- [ih parsku luħa tanja fəldzzajər] Ih, acku d tutlayt tis snat di lezzayer.
18. Acu i d rray-im imi tuɣal tutlayt n tmaziɣt d tutlayt tunʃibt di Lezzayer?
- [ħadʒa mliħa] D ayen yelħan.
19. Acu i d rray-im deg usnati n tutlayt n tmaziɣt deg uslmed (asesɣer)?
- [ih mliħ parsku luħa taʃ ləðʒdud] Ih, yelħa acku d tutlayt n lejdud.
20. D acu i d rray-im deg usekcem n tutlayt n tmaziɣt deg yikayaden unʃiben: gerdas n BAC, BEM akked 5eme deg temnaðin-agi i yettmeslayen tutlayt n teərabt?
- [qabla] Qebleɣ.
21. Ad tqebleð ad txedmed tazrawt-inem deg tutlayt n tmaziɣt?
- Ih.
- Ala.

- Ini-d ayyer
 -[lala mahwatliɣ] Ala, ur iyi-d-yehwa ara.
22. Lukan ad kem-id-iṣaḥ ad tlemdeɣ tutlayt n tmaziyt, ad tt-tlemdeɣ ney ala?
 -Ih.
 -Ala.
 -Ini-d ayyer?
 -[ih nətʃaləmha parsku mliha] Ih, ad tt-lemdey acku telha.
23. Ini-d d acu am-tent tutlayin-agi?
 -**Tantala n teɣrabt n Lezzayer:** [luɣat tawasul] D tutlayt n unermes.
 -**Tutlayt n teɣrabt tayurbizt (tadeblant):** [luɣat lquran] D tutlayt n leqran.
 -**Tafransist:** [luɣa branija] D tutlayt taberranit.
 -**Taglizit:** [manḥəbhaɣ] Ur tt-ḥemmley ara.
 -**Tamaziyt:** [luɣa tanja] D tutlayt tis snat.

Amselyu 08:

Ayara : Ҳамдани.

Isem : Фуџил.

Leemer : 25 n yiseggasen.

Uzzuf: Amalay.

Aswir n ulmud: Agerdas n l Bac.

Adeg n tlalit: Bumerdas.

Adeg n tmezduyt: Bumerdas.

1. D acu-tt tutlayt-ik tayemmat?
-[lʃərbija] D aɛrabt.
2. D acu-tt tutlayt s way-s i tettmeslayeɖdeg uxxam?
-[mxalta bin lʃərbija u ləfronsi o mərrat bəlamazixija] D tantala n teɛrabt tazɣayrit, d asexleɖ gar teɛrabt akked tefransist, tikwal s tmaziyt.
3. Anta tutlayt i tessemraseɖ mi ara tettmeslayeɖ akked yimeddukkal-ik i yettmeslayen tutlayt n taɛrabt?
-[lahɖʒa lʃərbija dzzirija] D tantala n teɛrabt tazɣayrit.
4. Anta tutlayt i tessemraseɖ mi ara tettmeslayeɖ akked yimeddukkal-ik leqbayel?
-[ana xɔəmt ʃwija fi mirabo ʃəndi bəzzaf ʃəhabi qbəjəl nəfhəm ʃwija məʃi bəzzaf kajən win nraʒəʃlhəm bhadok ləkəlmət ʔli nəʃrəf bləqbajlija ida manəʃrəf nəhdər bləqbajlija] Nekk xedmeɣ ciɥtuɥ di Mirabu Seiɣ atas n yimddukkal-iw d leqbayel, fehameɣ ciɥtuɥ maci mlih, yella wanda i asen-ttaray s kra n wawalen-nni i sneɣ s teqbaylat ma ylla ussineɣ ara ttmeslayeɣ s teɛrabt.
5. Anta tutlayt i tessemraseɖ mi ara tiliɖ deg uxeddim?
-[lʃərbija mʃa ləfrosi] D taɛrabt akked tefransist.
6. Ma yella tessemraseɖ tutlayt-nniɖen ini-d d anta-tt ?
-Sefhem-d ayyer?
-[nəstəxdəm lʃərbija lfiransija mʃa ʃwja spanjulija] Ssemraseɣ taɛrabt, tafransist akked ciɥtuɥ n tespanyulit.
7. Anta tutlayt s wacu i teqqareɖ tiktabin, iymisen neɣ tisɣunin
-[lʃərbija parsku nəfhəmha surtu wəf ixus spor] Taɛrabt acku fahameɣ-tt ladya ayen yeenan addal.
8. Yella wasmi i teɣriɖ yakan kra n tektabt s tutlayt n tmaziyt?
-Ih.
-Ala.
-Ma yella ala, ini-d ayyer?

-[nqul saħ maqritʃ parsku manəʃrəfʃ had lura] Ad d-iniy tidet, ur ɣriɣ ara acku ur ssineɣ ara tutlayt-agi.

9. Tettmeslayeɗ taqbaylit:

Igerrez mlih

Igerrez

Ciɥtuħ

Ulaɕ maɗi

-[ʃwija bərk kima azul fəlam] ciɥtuħ kan am : azul fell-am.

10. Ma yella ur tettmeslayeɗ ara maɗi taqbaylit, ini-d ayyer?

-[parsku ləmkən ʔli zadɥ fih makaʃ ləqbaɣlija] Acku adeɣ anda i d-luleɣ ur ttmeslayen ara taqbaylit.

11. Anta tutlayt uyur tetteɣmiliɗ s waɥas?

-Segzu-d ayyer?

-[ongli parsku nəfhəmma] Taglizit acku fahhameɣ-tt.

12. Anta tutlayt i tessaramed ad tissineɗ s waɥas neɣ akken ilaq?

-Sefhem-d ayyer?

-[lamaziɣija parsku tizi ozu kbira bəzzaf u ʃəndi bəzzaf ʃəbi amaziɣ ʃla hada ɣabit nəʃrəfha] Tamaziɣt acku Tizi-Wezzu meqqret aɥas yerna seiɣ aɥas n yimddukkal-iw d imaziɣen ɣef way-a i bɣiɣ ad tt-issineɣ.

13. Mi ara d-temlileɗ yiwen yettmeslay taqbaylit, d acu i tetteɣlufuɗ (tetteɣhussuɗ)?

-[manhəs walo] Ulaɕ acu i tteɣlufuɣ.

14. Ad tqebleɗ (ad teɣɣeɗ) i warraw-ik ad ɣren neɣ ad lemdeɗ tutlayt n tmaziɣt?

-Ih.

-Ala.

-Ini-d ayyer?

-[ida lqit ʔli iʃaləmlhom waʃlaf lala] Ma yella ufiɣ win ad asen-yesslemdeɗ ayyer ala.

15. Teɣiɗ ad yili uselmed n tmaziɣt s lxetyar neɣ bessif di tmurt n Lezzayer?

-Ih.

-Ala.

-Ayyer?

-[bəlxaɥar parsku kaɣən ʔli ihəb lamaziɣija o kaɣən ʔli maɣhabhaɣ kul waħəd waɣ ihəb fi ɣjatu] S lxetyar acku yella win i iħemmlen tamaziɣt yellan win ur tt-nħemml ara, yal yiwen acu i iħemmel deg tuder-agi.

16. Di rray-ik tutlayt n tmaziɣt, tezmer ad tili d ttawil n usnerɣi deg yal taɣult yeenan tudert n umdan?

-[ħadɣa baɣna ih] D ayeɣ i ibanen ih.

17. Acu ara d-tiniɗ limer ad tekceɣ tutlayt n tmaziɣt ɣer yal taɣult yellan am tedbelt, tanezzut...?

-[ih ħadɣa mliħa ida ʔli təħdərlu bəlamaziɣija jaɣahmək jɣadru idaxluħa ħəta fima jaxos ləktiba] Ih, ma yella win i wumi ad temmeslayeɗ s tmaziɣt ad ak-id-yefhem zemren ad tt-skecmen ula deg ayeɣ yeenan tira.

18. Acu i d rray-ik imi tuɣal tutlayt n tmaziɣt d tutlayt tunɣibt di Lezzayer?

-[masmaʃtʃ bəli raɗɣʃuħa rasmija məla ħadɣa mliħa] Ur sliɣ ara bli rran-tt d tunɣibt, ihi d ayeɣ yelhan.

19. Acu i d rray-ik deg usnati n tutlayt n tmaziyt deg uslmed (asesyer)?
 -[nʃalah hada manəṭmanaw] Ncallah d ay-a i nessaram.
20. D acu i d rray-ik deg usekcem n tutlayt n tmaziyt deg yikayaden unʃiben: agerdas n BAC, BEM akked 5éme deg temnaḍin-agi i yettmeslayen s tutlayt n teɛrabt?
 -[ida waḥəd jəʃrəf ləqbajlija maʃi ḥaḍʒa waʃra lihom baʃ ifawtuha mi ʔli majəʃrəf had luḳa ḥaḍʒa waʃra lihom baʃ ifawtuha] Ma yella yiwen yessen taqbaylit maci d ayen i iweɛran ɣur-sen iwakken ad tt-sɛeddin meɛna win ur nessin ara tutlayt-agi ad as-id-yas yuɛer iwakken ad tt-sɛeddin.
21. Ad tqebleḍ ad txedmeḍ tazrawt-inek deg tutlayt n tmaziyt?
 -Ih.
 -Ala.
 -Ini-d ayyer?
 -[lala maʃkitʃ ndirha] Ala, ur cukkey ara ad tt-xedmay.
22. Lukan ad ak-id-iṣaḥ ad tlemdeḍ tutlayt n tmaziyt, ad tt-tlemdeḍ ney ala?
 -Ih.
 -Ala.
 -Ini-d ayyer?
 -[ih nəqraha baʃ nəṭʃaləṃha] Ih, ad tt-ɣrey iwakken ad tt-issiney.
23. Ini-d d acu ak-tent tutlayin-agi?
 -**Tantala n teɛrabt n Lezzayer:** [nahədro biha] Nettmeslay s yis-s.
 -**Tutlayt n teɛrabt tayurbizt (tadeblant):** [luḳa lum] D tutlayt taymmat.
 -**Tafransist:**[luḳa branija] d tutlayt taberranit.
 -**Taglizit:**[θaqaʃa] d idles.
 -**Tamaziyt:**[luḳa taʃ ləḍʒdud lazəm nəṭʃaləṃha] D tutlayt n lejdud ilaq ad tt-nissin .

Amselyu 09:

Ayara: /

Isem: Asya.

Leɛmer: 30 n yiseggasen.

Uzzuf: Unti.

Aswir n ulmud: Agerdas n master.

Adeg n tlalit: Lezzayer.

Adeg n tmezduyt: Lezzayer.

1. D acu-tt tutlayt-im tayemmat?
-[lʃərbija] D tærabt .
 2. D acu-tt tutlayt s way-s i tettmeslayeɗ deg uxxam ?
-[lʃərbija] D tærabt .
 3. Anta tutlayt i tessemraseɗ mi ara tettmeslayeɗ akked yimeddukkal-im i yettmeslayen tutlayt n tærabt ?
-[lʃərbija] D tærabt.
 4. Anta tutlayt i tessemraseɗ mi ara tettmeslayeɗ akked yimeddukal-im leqbayel?
-[nəhdər mʃahom bəlʃərbija] ttmeslayey yid-sen s teerabt .
 5. Anta tutlayt i tessemraseɗ mi ara tiliɗ deg uxeddim?
-/
 6. Ma yella tessemraseɗ tutlayt-nniɗen ini-d d anta-t ?
-Sefhm-d ayyer ?
-[nəstəxdəm lʃərbija mʃa ʃwija fronsi] Ssexdamey tærabt akked cwiya n trumit.
 7. Anta tutlayt s wacu i teqqareɗ tiktabin, iymisen ney tisyunin ?
-[nəqra bəlʃərbija parsku nəfhəm mliħ had luɛa] qqarey s teerabt acku fehamey mliħ tutlayt-agi.
 8. Yella wasmi i teyriɗ yakan kra n taktabet s tutlayt n tmaziyt?
-Ih.
-Ala.
-Ma yella ala, ini-d ayyer ?
-[lala parsku manəʃrəf lamaziɔija] Ala acku ur ssiney ara tamaziyt
 9. Tettmeslayeɗ taqbaylit :

Igerrez mliħ

Igerrez

Cittuħ

Ulac maɗi
- [ʃwija bərk] Cittuħ kan.
10. Ma yella ur tettmeslayeɗ ara maɗi taqbaylit ini-d ayyer ?
-[lala manəhdərʃ bləqbajlija nəʃrəf bərk klajəm kima azul] Ala, ur ttmeslayey ara taqbaylit, sney kan kra n wawalen am azul .

11. Anta tutlayt uyur tetteṣṣiṣ s waṭas?
 -Sefhem-d ayyer?
 -[nmil ləlfiransija parsku fi bladna jəstəxdmuha bəzzaf] ttmiliy yer trumit acku di Lezzayer ssexdamen-tt s waṭas .
12. Anta tutlayt i tessaramed ad tissined s waṭas ney akken ilaq?
 -Sefhem-d ayyer?
 - [ongli parsku ləkət lʕaləm] Taglizit acku d tutlayet n ddunit
13. Mi ara d-temliled yiwen yettmeslay taqbaylit, d acu i tetteḥḥud (tetteḥḥud)?
 -[ki manəfhəmf ləqbajlija lukan nəlqa manəsməsf ləli ihadru bləqbajlija] Imi ur fehhaməy ara taqbaylit limer ttafey ur asen-sseley ara i win i iheddren taqbaylit.
14. Ad ttebled (ad teḡḡed) i warraw-ik ad yren ney ad lemdeṣ tutlayt n tmaziyt?
 -Ih.
 -Ala.
 -Ini-dayyer?
 -[maʃkitʃ təndʒəh] Ur cukkey ara ad teḡḡeḥ.
15. Tebyid ad yili uselmed n tmaziyt s lxetyarney bessif (s tmara) di tmurt n Lezzayer?
 -Ih.
 -Ala.
 -Ayyer?
 -[fi raji lazəm tkon bəlxətjar parsku maʕəndhaʃ bəzzaf fajda] Di rray- iw, ilaq ad tili s lxetyar acku ur tessei ara aṭas n lfayda.
16. Di rray-im tutlayt n tmaziyt, tezmer ad tili d ttawil n userni deg yal tayult yeenan tudert n amdan ?
 -[maʃkitʃ] Ur cukkey ara.
17. Acu ara d-inid lukan ad tekcem tutlayt n tmaziyt yer akk tyulin yellan am tedbelt, tanezzut...?
 -[maʕəndiʃ muʃkil] Ur sei y ara uḡur.
18. Acu i d rray-im imi tuyaḥ tutlayt n tmaziyt d tutlayt tunʕibt di Lezzayer?
 -[mafiha walo ki rəddʒuḥa luḡa rasmija] Ulac fell-as imi i tt-rran d tutlayt tunʕibt.
19. Acu i d rray-im deg usnati n tutlayt n tmaziyt deg uslmed (asesyer)?
 -[maraniʃ mʕa had rraj taʃ taʕmim parsku nnos ləkbiṣ taʃ ldzzirijin ʕrəb] Ur lli y ara akked rray n usnati, acku amur ameqqran n yizzayriyen d ieraben.
20. D acu i d rray-im deg usekcem n tutlayt n tmaziyt deg yikayaden unʕiben: agerdas n BAC, BEM akked 5ème deg temnaḍin-agi i yettmeslayen tutlayt n teerabt?
 -[ʕadi mi jəqrawha qbəl] ulac deg-s meena ad tt-yren qbel.
21. Ad ttebled ad txeḍmed tazrawt-inek deg tutlayt n tmaziyt?
 -Ih.
 -Ala.
 -Ini-d ayyer
 -[ih nəqbəl nəqraha mi baʃ ndirha taxasus lala] ih, ad qebley ad tt-yrey meena iwakken ad xedme y tazrawt-iw deg-s xaṭi .
22. Lukan ad akem-id-iṣaḥ ad tleḍmed tutlayt n tmaziyt, ad tt-tleḍmed ney ala?
 -Ih.

-Ala.

-Ini-d ayyer?

-[ih nəqraha parsku kul ma tətʃaləm hədʒa dʒdida fajda lik] ih? ad tt-yyey acku yal mi ara tlemdeɟ lhağa d tamaynut d lfayda ad d-ternuɟ i yiman-ik.

23. Ini-d d acu am-tent tutlayin-agi?

-**Tantala n teɛrabt n Lezzayer:** [nhadro biha mʃa nnas] Nettmeslay yis-s akked yimdanen.

-**Tutlayt n teɛrabt tayurbizt:** [luɣət lquran] Tutlayt n leqran.

-**Tafransist:** [luɣa taɣ lxədma] Tutlayt n uxeddim.

-**Taglizit:** [luɣət lʃaləm] d tutlayt n umaɗal.

-**Tamaziyt:** [daxla fəlhədara ldʒazajrija] Tekcem di tyerma tazayrit.

Amselyu 10:

Ayara: /

Isem: Nasim.

Leɛmer: 25 n yiseggasen.

Uzzuf: Amalay.

Aswir n ulmud: Agerdas n master deg yizerfan.

Adeg n tlalit: Bumerdas

Adeg n tmezduyt: Bumerdas

1. D acu-tt tutlayt-ik tayemmat?
-[lʃərbija] D tærabt.
2. D acu-tt tutlayt s way-s i tettmeslayeɗ deg uxxam?
-[lʃərbija] D tærabt.
3. Anta tutlayt i tessemraseɗ mi ara tettmeslayeɗ akked yimeddukkal-ik i yettmeslayen tutlayt n tærabt?
-[lʃərbija mʃa fronsi]Tærabt akked tefransist.
4. Anta tutlayt i tessemraseɗ mi ara tettmeslayeɗ akked yimeddukal-ik leqbayel?
-[lʃərbija mʃa ʃwija fronsi]Tærabt akked cwiya n tefransist.
5. Anta tutlayt i tessemraseɗ mi ara tiliɗ deg uxeddim?
-/
6. Ma yella tessexdameɗ tutlayt-nniɗen, ini-d d anta-tt ?
-Sefhem-d ayyer ?
-[nəstəxdəm lʃiransija ida malqitʃ hadik lkɛlma bəlʃərbija parsku kajən klajəm matəlqahomʃ fəlʃərbija] Ssexdamey tafransist ma yella ur d-ufiy ara awal-nni s teərabt axaɗer llan kra n wawalen ulac-iten di teerebt.
7. Anta tutlayt s wacu i teqqareɗ tiktabin, iymisen ney tisyunin?
-[lʃərbija] D tærabt.
8. Yella wasmi i teyriɗ yakan kra n taktabet s tutlayt n tmaziyt?
-lh.
-Ala.
-Ma yella ala, ini-d ayyer ?
- [lala parsku manəʃrəf θamazizθ] Ala, acku ur ssiney ara tamaziyt.
9. Tettmeslayeɗ taqbaylit :

Igerrez mlih	Igerrez	Ciɗtuɗ	Ulac maɗi
--------------	---------	--------	-----------

-[makaf walo] Ulac maɗi.
10. Ma yella ur tettmeslayeɗ ara maɗi taqbaylit, ini-d ayyer ?

- [parsku lqit m̃malija jahadro bəlʕərbija o ʕajja wast ləʕrəb] Acku ufiy-d imawlan-iw ttmeslayen s teərabt yerna tteiciy di tlemmast n yieraben.
11. Anta tutlayt uyur tettmiliḍ s waṭas?
-Sefhem-d ayyer?
-[nmil ləlʕərbija parsku luṛa d̃din] Ttmiliy yer teərabt acku d tutlayt n d̃din.
12. Anta tutlayt i tessaramed̃ ad tissined̃ s waṭas ney akken ilaq?
-Sefhem-d ayyer?
-[θamazix̃θ parsku manəʕrəfhaf] Tamaziyt acku ur tt-issiney ara .
13. Mi ara d-temliled̃ yiwen yettmeslay taqbaylit, d acu i tettḥulfuḍ (tettḥussuḍ)?
-[nətməna nəfhəm waf jahadro] Ssaramey ad fehmeḍ acu i la ttmeslayen.
14. Ad tqebleḍ (ad teḡḡed̃) i warraw-im ad yren ney ad lemden tutlayt n tmaziyt?
-Ih.
-Ala.
-Ini-d ayyer ?
-[ih nəqbəl ʕadi] Ih, ad qebley ulac acu yellan deg-s.
15. Tebyiḍ ad yili uselmed n tmaziyt s lxetyar ney bessif (s tmara) di tmurt n Lezzayer?
-Ih.
-Ala.
-Ayyer?
-[bəlɣatjar parsku kajən ʔli majhəbf had luṛa] S lxetyar acku llan wid ur nḥemmel ara tutlayt-agi.
16. Di rray-ik tutlayt n tmaziyt, tezmer ad tili d ttawil n usnerni deg yal tayult yeenan tudert n umdan?
-[mumkin] Yezmer lḥal.
17. Acu ara d-tiniḍ limer ad tekcem tutlayt n tmaziyt yer yal tayult yellan am tedbelt, tanezzut...?
-[mlih mi bərk fəlmanatiq ʔli jhadro bləqbajlija] Yelha, meəna kan di temnaḍin anda i ttmeslayen taqbaylit.
18. Acu i d rray-im imi tuyal tutlayt n tmaziyt d tutlayt tunṣibt di Lezzayer?
-[raj mlih mən həqha] D rray yelhan, d lḥeq-is.
19. Acu i d rray-im deg usnati n tutlayt n tmaziyt deg uslmed (asesyer)?
-[lazzəm tədxul lamazix̃ija ʕwija ʕwija baʕ talamid iḥabu jəqrawha] Ilaq ad tekcem tmaziyt cwiṭ cwiṭ, maci yef tikkelt iwakken inelmaden ad ḥemmlen ad tt-yren .
20. D acu i d rray-im deg usekcem n tutlayt n tmaziyt deg yikayaden unṣiben: agerdas n BAC, BEM akked 5eme deg temnaḍin-agi i yettmeslayen s tutlayt n teərabt ?
-[ila qraw had luṛa ḥad̃za bajna ifawto biha lixtibarat] Ma yella yran tutlayt-agi d ayen i ibanen ad s̃eddin ikayaden deg-s.
21. Ad tqebleḍ ad txedmed̃ tazrawt-inek deg tutlayt n tmaziyt?
-Ih.
-Ala.
-Ini-d ayyer?
-[ih nəqbəl ila fiha lxədma] Ih, ad qebley ma yella deg-s axeddim.
22. Lukan ad ak-id-iṣaḥ ad tlemdeḍ tutlayt n tmaziyt, ad tt-tlemdeḍ ney ala?

-Ih.

-Ala.

-Ini-d ayyer?

-[ih nətʃaləm] Ih, ad lemmdey .

23. Ini-d d acu a-tent tutlayin-agi?

-Tantal taɛrabt n Lezzayer: [luʁa taʃ lʃajla o ləħbab] D tutlayt n imawlan akked leħbab.

-Tutlayt n teɛrabt tayurbizt (tadeblant): [luʁa taʃ ləmsid mʃa d̥din lislam] D tutlayt n llakul akked d̥din n lislam.

-Tafransist: [luʁet lʃamal] D tutlayt n uxeddim.

-Taglizit: [luʁa bəranija] D tutlayt taberranit .

-Tamaziyt: [luʁet lad̥ʒdud djalna] D tutlayt n lejɖud-nney.

Amselyu 11:

Ayara: /

Isem: Linda.

Leemer: 27 n yiseggasen.

Uzzuf: Unti.

Aswir n ulmud: Aseggas wis ukkuḥ deg uyerbaz alemmas.

Adeg n tlalit: Bumerdas (Burğ mnayel).

Adeg n tmezduyt: Burğ mnayel.

1. D acu-tt tutlayt-im tayemmat?
-[luḥa lḥarabija] Tutlayt n teerabt.
2. D acu-tt tutlayt s way-s i tettmeslayeḍdeg uxxam?
-[luḥa lḥarabija] Tutlayt n teerabt.
3. Anta tutlayt i tessemraseḍ mi ara tettmeslayeḍ akked yimeddukkal-im i yettmeslayen tutlayt n teerabt?
-[nəstəxdəm lḥərbija] Ssemrasey taerabt.
4. Anta tutlayt i tessemraseḍ mi ara tettmeslayeḍ akked yimeddukal-im leqbayel?
-[nəstəxdəm lḥərbija] Ssemrasey taerabt.
5. Anta tutlayt i tessemraseḍ mi ara tiliḍ deg uxeddim?
-[lḥərbija] D taerabt.
6. Ma yella tessemraseḍ tutlayt-nniḍen, ini-d d anta-tt?
-Sefhem-d ayyer?
-[nəstəxdəm lamazikija] Ssemrasey tamaziyt.
7. Anta tutlayt s wacu i teqqareḍ tiktabin, iymisen ney tisyunin?
-[luḥa lḥarabija mḥa ləfransi] Tutlayt n teerabt akked tefransist.
8. Yella wasmi i teyrīḍ yakan kra n tektabt s tutlayt n tmaziyt?
-Ih.
-Ala.
-Ma yella ala, ini-d ayyer?
-[lala parsku manəsrəf ləqbajlija taḥ likol nəsrəf taḥ ḍḍar] Ala, acku ur ssiney ara taqbaylit n llakul ma d tin n uxxam snay.
9. Tettmeslayeḍ taqbaylit:

Iggerrez mliḥ

iggerrez

Cittuḥ

Ulac maḍi

-[ḍʒajid ḍʒidan] Iggerrez mliḥ.

10. Ma yella ur tettmeslayeḍ ara maḍi taqbaylit, ini-d ayyer?
-/

11. Anta tutlayt uyur tettmiliḍ s waṭas?

- Segzu-d ayyer?
 -[luḡa lḡarabija parsku lmodḡtamaḡ lli nḡif fih kaməl ḡrəb bəssif ḡlija əhdər blḡərbija] Tutlayt n teərabt acku timtti anda i tteiciḡ akk d iəraben bessif fell-i ad meslayey təərabt.
12. Anta tutlayt i tessaramed ad tissined s waḡas neḡ akken ilaq?
 -Sefhem-d ayyer?
 -[almḡmo parsku nhəbha] Talmanit acku ḡemmley-tt.
13. Mi ara d-temliled yiwen yettmeslay taqbaylit, d acu i tettḡulfud (tettḡussud)?
 -[ḡdḡəbni lḡal parsku nhəb luḡa lamaziḡija] Iəḡḡab-iyi lḡal acku ḡemmley tutlayt n tmaziḡt.
14. Ad tqebleḡ (ad teḡḡed) i warraw-im ad ḡren neḡ ad lemnden tutlayt n tmaziḡt?
 -Ih.
 -Ala.
 -Ini-d ayyer?
 -[ih parsku nhəb had luḡa ḡəta ana ḡaba nəḡḡaləm ləktiba o ləḡraja taḡ had luḡa] Ih, acku ḡemmley tutlayt-agi ula d nekk byiḡ ad issineḡ tira akked tyuri n tutlayt-agi.
15. Tebyiḡ ad yili uselmed n tmaziḡt s lxetyar neḡ bessif (s tmara) di tmurt n Lezzayer?
 -Ih.
 -Ala.
 -Ayyer?
 -[ḡla ḡsab raji lazəm tkon bəlḡatjar parsku had luḡa kajna bərk fədzḡajər lukan təxrodḡ ləduwal luxrin matəlqaḡ had luḡa onplus lḡadḡa taḡ bəssif maḡkitḡ tḡḡib fajda] ḡef leḡsab n rray-iw, ilaq ad tili s lxetyar acku tutlayt-agi tella kan di tmurt n Lezzayer, lukan ad teffyeḡ ḡer tmura n berra ur tettafed ara tutlayt-agi, yerna ayen n bessif ur cukkey ara ad yesəu lefayda.
16. Di rray-im tutlayt n tmaziḡt, tezmer ad tili d ttawil n usnəni deg yal tayult yeənən tudert n umdan?
 -[momkin mənə lqudam] Yezmer lḡal sya ḡer sdat.
17. Acu ara d-tiniḡ limer ad tekcem tutlayt n tmaziḡt ḡer yal tayult yellan am tedbelt, tanezzut...?
 -[ih parsku fəldzḡajər kajən bəzzaf lli jhadro bləḡbajlija ozid majḡərfuḡ lḡarabija ki iruḡ waḡəd lətbib matəqdərḡ tfahamlo bluḡa xra ihi lazəm tkun ḡamaziḡθ] Ih, acku di Lezzayer llan aḡas i yettmeslayen tamaziḡt yerna ur ssinen ara təərabt mi ara iruḡ yiwen ḡer umejjay ur tezmired ara ad as-tesfehmed s tutlayt-nniḡen, ihi ilaq ad tili tmaziḡt.
18. Acu i d rray-im imi tuḡal tutlayt n tmaziḡt d tutlayt tunḡibt di Lezzayer?
 -[rani mḡa had raj] Aqli-i akked rray-agi
19. Acu i d rray-im deg usnati n tutlayt n tmaziḡt deg uslmed (asesḡer)?
 -[rani mḡahom ana qbəlt had raj] Aqli-i yid-sen nekk qəbleḡ rray-agi.
20. D acu i d rray-im deg usekcem n tutlayt n tmaziḡt deg yikayaden unḡiben: agerdas n BAC, BEM akked 5éme deg temnaḡin-agi i yettmeslayen s tutlayt n teərabt?
 -[ih jəqadru idaxluha] Ih, yezmer ad tt-id-sekacmen.
21. Ad tqebleḡ ad txedmed tazrawt-inem deg tutlayt n tmaziḡt?

-Ih.

-Ala.

-Ini-d ayyer?

-[momkin balak lukan ki kont nəqra kajna lamazixija balk nxajərha baf nəqraha flafak] Yezmer lhal, ahat lukan asmi lliy qqarey tella tmaziyt, ahat ad tt-xtirey iwakken ad tt-yyrey di tsadawit.

22. Lukan ad kem-id-işah ad tlemdeḍ tutlayt n tmaziyt, ad tt-tlemdeḍ ney ala?

-Ih.

-Ala.

-Ini-d ayyer?

-[ih parsku kajən ktabat bəlamazixija fihom Ṣadat mlaḥ lazəm nəqrawhom baf nəṭṣalmo] Ih, acku llant tiktabin s tmaziyt deg-sent kra n leɣwayed yelhan ilaq ad nyer iwakken ad nelmed.

23. Ini-d d acu am-tent tutlayin-agi?

-**Tantala n teɣrabt n Lezzayer:** [hija lasas hna fəldzzajər] Nettat i d lsas dagi di Lezzayer.

-**Tutlayt n teɣrabt tayurbizt (tadeblant):** [luḳa lum] D tutlayt tayemmat.

-**Tafransist:** [nḥəbha] Ḥemmley-tt.

-**Taglizit:** [nḥəbha] Ḥemmley-tt.

-**Tamaziyt:** [ʃfəqt had luḳa] Ǝecqay tutlayt-agi.

Amselyu 12 :

Ayara : Tafi.

Isem : Lamyia.

Lɛmer : 21 n yiseggasen.

Uzzuf: Unti.

Aswir n ulmud: d tasdawant.

Adeg n tlalit: Bumerdas (Zemmuri).

Adeg n tmezduyt: Zemmuri.

1. D acu-tt tutlayt-im tayemmat?
-[lɛrbija] D tærabt.
2. D acu-tt tutlayt s way-s i tettmeslayeɗdeg uxxam?
-[nəhdər blahḍʒa lɛrbija dzzirija] Heddray s tantala tærbt tazayrit.
3. Anta tutlayt i tessemraseɗ mi ara tettmeslayeɗ akked yimeddukkal-im i yettmeslayen tutlayt n teerabt?
-[bəlāhḍʒa lɛrbija dzzirija] S tantala n teerabt n Lezzayer.
4. Anta tutlayt i tessemraseɗ mi ara tettmeslayeɗ akked yimeddukkal-im leqbayel?
-[bəlɛrbija homa ki jhadro mɛʒa jəstəxdmo ləqbajlija ana nəfhəm mi nəstəxdəm lɛrbija ki nraḍʒaɫhom] S teerabt, nutni mi ara ttmeslayen yid-i ssexdamen taqbaylit, nekk fehamey meəna ssexdamey tærabt mi i asen-ttarray.
5. Anta tutlayt i tessemraseɗ mi ara tiliɗ deg uxeddim?
-[lɛrbija] Tærabt.
6. Ma yella tessemraseɗ tutlayt-nniɗen, ini-d d anta-tt?
-Sefhem-d ayyer ?
-[lɛransija parsku nəhtaḍʒha] Tafrasist acku tteḥwaɣey-tt.
7. Anta tutlayt s wacu i teqqareɗ tiktabin, iymisen ney tisyunin?
-[lɛransija] Tafransist.
8. Yella wasmi i teyriɗ yakan kra n tektabt s tutlayt n tmaziyt?
-Ih.
-Ala.
-Ma yella ala, ini-d ayyer?
-[ɛəndi ktabat fəddar bəlamaziɛija mi hətithom bərk parsku manəfɛrf lamaziɛija] Seiɣ tiktabin s tmaziyt, ɣur-i deg uxxam meəna sersey-tent kan acku ur ssiney ara ad ɣrey s tmaziyt.
9. Tettmeslayeɗ taqbaylit:

Igerrez mliḥ

Igerrez

Ciṭṭuḥ

Ulaɛ maɗi

-[fwija] Ciṭṭuḥ.

10. Ma yella ur tettmeslayeḍ ara maḍi taqbaylit, ini-d ayyer?
 -[nəhdər ʃwija] Ttmeslayey ciṭṭuḥ.
11. Anta tutlayt uyur tettmiliḍ s waṭas?
 -Segzu-d ayyer?
 -[nḥəb ləqbajlija nmut ʕliha parsku jəma qbəjlija jəʕni familti gaʕ qbəjəl] Həmmley tamaziyt ttmettatey fell-as acku seiḡ yemma d taqbaylit yeəni tawacult-iw akk d leqbayel.
12. Anta tutlayt i tessaramed ad tissined s waṭas ney akken ilaq?
 -Sefhem-d ayyer?
 -[ləqbajlija parsku nḥəbha] Taqbaylit acku həmmley-tt.
13. Mi ara d-temliled yiwen yettmeslay taqbaylit, d acu i tettḥulfuḍ (tettḥussuḍ)?
 -[nḥəb o nətməna lukan nəqdər kifaf nradʒaʕlo bləqbajlija] Həmmley yernu ssaramey limer zemrey amek as-id-rrey s teqbaylit.
14. Ad tqebleḍ (ad teḡḡed) i warraw-ik ad yren ney ad lemden tutlayt n tmaziyt?
 -Ih.
 -Ala.
 -Ini-d ayyer?
 -[ih lukan lqit həta ana nəʕsaləmhə ki maqrithaf ana nqari wladi] Ih, limer ufiy ula d nekk ad tt-issiney imi ur tt-yriy ara, nekk ad sseyrey arraw-iw.
15. Tebyiḍ ad yili uselmed n tmaziyt s lxetyar ney bessif (s tmara) di tmurt n Lezzayer?
 -Ih.
 -Ala.
 -Ayyer?
 -[lukan lqit jəqrawha bəssif parsku həta ləqbajlija luḡa u feldzzajər] Lukan ufiy ad tt-yren bessif acku ula d tamaziyt tutlayt tayemmat di Lezzayer.
16. Di rray-im tutlayt n tmaziyt, tezmer ad tili d ttawil n usnəni deg yal tayult yeənan tudert n umdan?
 -[ih] Ih.
17. Acu ara d-tiniḍ limer ad tekcem tutlayt n tmaziyt yer yal tayult yellan am tedbelt, tanezzut...?
 -[ih momkin parsku nos ldzzajər qbəjəl] Ih, yezmer acku Lezzayer amur seg-s d leqbayel.
18. Acu i d rray-im imi tuyal tutlayt n tmaziyt d tutlayt tunṣibt di Lezzayer?
 -[ih təstahəl had luḡa baʕ tkon rasmija] Ih, testahel tutlayt-agi iwakken ad tili d tunṣibt.
19. Acu i d rray-im deg usnati n tutlayt n tmaziyt deg uslmed (asesyer)?
 -[rani mʕahom parsku nḥəb had luḡa] Aql-iyi yid-sen acku həmmley tutlayt-agi.
20. D acu i d rray-im deg usekcem n tutlayt n tmaziyt deg yikayaden unṣiben: agerdas n BAC, BEM akked 5éme deg temnaḍin-agi i yettmeslayan s tutlayt n teərabt?
 -[ih təqdər ki hijə ki luḡa lʕarabija] Ih, yezmer, am nettat am tutlayt n teərabt.
21. Ad tqebleḍ ad txedmed tazrawt-inem deg tutlayt n tmaziyt?
 -Ih.
 -Ala.
 -Ini-d ayyer?

-[lukan qriṭha mən lawal qadra ndirha] limer i tt-yriy si tazwara yezmer ad tt-xedmey.
 22. Lukan ad kem-id-iṣaḥ ad tlemdeḍ tutlayt n tmaziyt, ad tt-tlemdeḍ ney ala?

-Ih.

-Ala.

-Ini-d ayyer?

-[ih nətʃələmha parsku nhəbha] Ih, ad tt-lemdey acku ḥemmley-tt.

23. Ini-d d acu am-tent tutlayin-agi?

-**Tantala n teṛabt n Lezzayer:** [luṛa djalna ʔli nəstəxdmu kol jum] Tutlayt-nney i nessexdam yal ass.

-**Tutlayt n teṛabt tayurbizt (tadeblant):** [luṛa taʃ likol] Tutlayt n llakul.

-**Tafransist:** [nhəbha bəzzaf] Ḥemmley-tt aṭas.

-**Taglizit:** [kajna wəla makaʃ kifkif] tella ney ulac-itt kifkif.

-**Tamaziyt:** [həta lamaziɣija nhəbha bəzzaf] ula d tamaziyt ḥemmley-tt aṭas.

Amselyu13 :

Ayara: /

Isem: Nesrin.

Leɛmer: 19 n yiseggasen.

Uzzuf: Unti

Aswir n ulmud: Agerdas n lBac.

Adeg n tlalit: Bumerdas (Zemmuri).

Adeg n tmezduyt: Zemmuri.

1. D acu-tt tutlayt-im tayemmat?
-[lʃərbija] D tærabt.
2. D acu-tt tutlayt s way-s i tettmeslayeɗ deg uxxam?
-[bəlʃərbija] S teærabt.
3. Anta tutlayt i tessemraseɗ mi ara tettmeslayeɗ akked yimeddukkal-im i yettmeslayen tutlayt n tærabt?
-[lʃərbija] Tærabt.
4. Anta tutlayt i tessemraseɗ mi ara tettmeslayeɗ akked yimeddukal-im leqbayel?
-[qoltək bəli manəʃrəf ləqbajlija nəstəxdəm mʃahom lʃərbija] Nniy-am-id belli ur ssiney ara taqbaylit, ssexdamey yid-sen tærabt.
5. Anta tutlayt i tessemraseɗ mi ara tiliɗ deg uxeddim?
-[lʃərbija] Tærabt.
6. Ma yella tessemraseɗ tutlayt-nniɗen ini-d d anta-tt ?
-Sefhem-d ayyer ?
-[mərət fronsi ʃlaḥsab nnaʃ lli nəhdər mʃahom] Tikwal tafransist yef leḥsab yimdanen ukud ttmeslayey.
7. Anta tutlayt s wacu i teqqareɗ tiktabin, iymisen ney tisyunin ?
-[lʃərbija] Tærabt.
8. Yella wasmi i teyriɗ yakan kra n tektabt s tutlayt n tmaziyt?
-Ih.
-Ala.
-Ma yella ala, ini-d ayyer?
-[lala parsku masaḥtliʃ] Ala, acku ur iyi-id-isaḥ ara.
9. Tettmeslayeɗ taqbaylit:

Igerrez mlih

Igerrez

Cittuḥ

Ulac maɗi

-[ʃwija] Cittuḥ.

10. Ma yella ur tettmeslayeɗ ara maɗi taqbaylit, ini-d ayyer?
-[nəstəxdəm kəlmət] Ssemrasey kra n wawalen.

11. Anta tutlayt uyur tettmiliḍ s waṭas?
 -Segzu-d ayyer?
 -[lamaziḱija nətməna nəsrəfha parsku nhəb had luḱa ozid lafami taṣ jəmmā q̄bajəl] Tamaziyt, ssaramey ad tt-issiney acku ḥemmley tutlayt-agi yerna imawlan n yemma d leqbayel.
12. Anta tutlayt i tessaramed ad tissined s waṭas ney akken ilaq?
 -Sefhem-d ayyer?
 -[ləqbajlija parsku nhəbha] Taqbaylit acku ḥemmley-tt.
13. Mi ara d-templid yiwen yettmeslay taqbaylit, d acu i tettḥulfud (tettḥussud)?
 -[nəsmāṣ waṣ jəhadro parsku jaṣadḱboni kifaf jahadro] smeḥsisey acu i heddren acku ttaēḡḡaben-iyi-d amek i ttmeslayen.
14. Ad tqebleḍ (ad teḡḡed) i warraw-im ad yren ney ad lemden tutlayt n tmaziyt?
 -Ih.
 -Ala.
 -Ini-d ayyer?
 -[ih ḥadḱa tfaraḥ parsku nhəbha] Ih, dayen yessefraḥen acku ḥemmley-tt.
15. Tebyid ad yili uselmed n tmaziyt s lxetyar ney bessif (s tmara) di tmurt n Lezzayer?
 -Ih.
 -Ala.
 -Ayyer?
 -[pormwa ḥabitha bəssif parsku bəzzaf nnas Ḵli jhadro had luḱa ozid baṣ naqadro nhadro mṣa Ḵli jsakno fi tizi ozu wəla bdḱaja] Nekk yur-i byiy-tt bessif acku aṭas n yimdanen i yettmeslayen tutlayt-agi yerna iwakken ad nezmer ad nemmeslay akked widak i izedyen di Tizi-Uzzu ney Bgayet.
16. Di rray-im tutlayt n tmaziyt, tezmer ad tili d ttawil n usnerni deg yal tayult yeenan tudert n umdan?
 -[momkin] Yezmer lḥal.
17. Acu ara d-tiniḍ limer ad tekcem tutlayt n tmaziyt yer yal tayult yellan am tedbelt, tanezzut...?
 -[waṣra ləlli jəhdər lṣarbija mi lokan jəqrawha kaməl normal tkon had luḱa] Tuḡer i wid yettmeslayen taṣrabt maca lukan ad tt-yren akk di tmurt-nney ulac fell-as ad tili tutlayt-agi.
18. Acu i d rray-im imi tuyal tutlayt n tmaziyt d tutlayt tunṣibt di Lezzayer?
 -[ih ḥadḱa mliḥa] Ih, d ayen yelhan.
19. Acu i d rray-im deg usnati n tutlayt n tmaziyt deg uslmed (asesyer)?
 -[rani mṣahom] Aqli-i yid-sen.
20. D acu i d rray-im deg usekcem n tutlayt n tmaziyt deg yikayaden unṣiben: agerdas n BAC, BEM akked 5éme deg temnaḍin-agi i yettmeslayen s tutlayt n teṣrabt?
 -[ḥadḱa mliḥa] D ayen yelhan.
21. Ad tqebleḍ ad txedmed tazrawt-inem deg tutlayt n tmaziyt?
 -Ih.
 -Ala.
 -Ini-d ayyer?

-[ih parsku nhəb lamazikija nmil liha bəzzaf] Ih, acku həmmley tamaziyt, ttmiliy yur-s s waṭas.

22. Lukan ad kem-id-iṣaḥ ad tlemdeḍ tutlayt n tmaziyt, ad tt-tlemdeḍ ney ala?

-Ih.

-Ala.

-Ini-d ayyer?

-[ih nəṭʕaləmhə mi manxaliʃ doman djali] Ih, ad tt-lemdey meəna ur ttaḡḡay ara tayult-inu.

23. Ini-d d acu am-tent tutlayin-agi?

-**Tantala n teərabt n Lezzayer:** [luṛa djalna taʕ dḍar] D tutlayt-nney n uxxam.

-**Tutlayt n teərabt tayurbizt (tadeblant):** [nəstəxdmuha bərk flikol] Nessexdam-itt kan di llakul.

-**Tafransist:** [nəstəxdmuha bəzzaf] nessexdam-itt s waṭas.

-**Taglizit:** [ʃwija bərk manəstəxdmuhaʃ bəzzaf] cwiṭ kan, ur tt-nessexdam ara s waṭas.

-**Tamaziyt:** [nhəbha bəzzaf] Həmmley-tt s waṭas.

Amselyu 14:

Ayara: /

Isem: Rabah.

Leɛmer: 65 n yiseggasen.

Uzzuf: Amalay.

Aswir n ulmud: Aseggas wis seddis deg uyerbaz amenzu.

Adeg n tlalit: Lezzayer tamanayt.

Adeg n tmezduyt: Lezzayer tamanayt.

1. D acu-tt tutlayt-ik tayemmat?
-[lɛɛrbija] D tærabt.
2. D acu-tt tutlayt s way-s i tettmeslayeɛdeg uxxam?
-[lɛɛrbija taɣ dɛdar ɛli nsamuha dardɛɟa] D tærabt n uxxam i wumi neqqar ddarɟa.
3. Anta tutlayt i tessemraseɛ mi ara tettmeslayeɛ akked yimeddukkal-ik i yettmeslayen tutlayt n teerabt?
-[bəlɛɛrbija] S teerabt.
4. Anta tutlayt i tessemraseɛ mi ara tettmeslayeɛ akked yimeddukkal-ik leqbayel?
-[nəhdər mɛahom bəlɛɛrbija] Ttmeslayeɛ yid-sen s teerabt.
5. Anta tutlayt i tessemraseɛ mi ara tiliɛ deg uxeddim?
-[nəhdər bəlɛɛrbija] Ttmeslayeɛ tærabt.
6. Ma yella tessemraseɛ tutlayt-nniɛden ini-d d anta-tt?
-Sefhem-d ayyer?
-[nəstəxdəm lɛɛrbija kəlmat bərk] Ssemraseɛ cwiɛ n trumit, kra n wawalen kan.
7. Anta tutlayt s wacu i teqqareɛ tiktabin, iymisen neɣ tisyunin?
-[nəqra bəlɛɛrbija] Qqareɛ s teerabt.
8. Yella wasmi i teɣriɛ yakan kra n tektabt s tutlayt n tmaziɣt?
-Ih.
-Ala.
-Ma yella ala, ini-d ayyer?
-[lala parsku bəkri qrit bərk bəlɛɛrbija o ləfronsi] Ala, acku zik ɣriɣ kan s teerabt akked tefransist.
9. Tettmeslayeɛ taqbaylit:

Iggerrez mliɣ

Iggerrez

Ciɛtuɣ

Ulaɣ maɛi

-[ɣwija bərk kəlmat kima azul flawən] Ciɛtuɣ kan, kra n wawalen kan am: azul fell-awen .

10. Ma yella ur tettmeslayeɛ ara maɛi taqbaylit, ini-d ayyer?
-[parsku had luɣa maqrinahaf bəkri] Acku tutlayt-agi ur tt-neɣri ara zik.

11. Anta tutlayt uyur tettmilið s waṭas?
 -Segzu-d ayyer?
 -[lʃərbija parsku hija ʔli nəʃrəf mliḥ] D taerabt acku d tina i sney mliḥ.
12. Anta tutlayt i tessarameð ad tissined s waṭas ney akken ilaq?
 -Sefhem-d ayyer?
 -[lamaziɣija parsku ʃib manəʃalmof luɤa taʃ bladna] D tamaziyt acku d leib ur nettisin ara tutlayt n tmurt-nney.
13. Mi ara d-templid yiwen yettmeslay taqbaylit, d acu i tettḥulfuð (tettḥussuð)?
 -[ḥadʒa mliḥa haka had luɤa matmotʃ] D ayen yelhan akka tutlayt-agi ur tettmettat ara.
14. Ad tqebleð (ad teğğed) i warraw-ik ad yren ney ad lemden tutlayt n tmaziyt?
 -Ih.
 -Ala.
 - Ini-d ayyer?
 -[ana wladi dok kbar mi lokan mazalhom nɣalihom jəʃəlmə luɤa lamaziɣija] Nekk arraw-iw tura meqqrit meəna lukan mazal-iten qqaren ad ten-ğğey ad lemden tutlayt n tmaziyt.
15. Tebyið ad yili uselmed n tmaziyt s lxetyar ney bessif (s tmara) di tmurt n Lezzayer?
 -Ih.
 -Ala.
 -Ayyer?
 -[ana bəɪtha bəlxatjar umbaʃəd ʃwiɣa ʃwiɣa iwəlu jəqrawha kaməl parsku drari iwəlu iɣiro fima baʃdəhom baʃ jəʃəlmoha] Nekk byiy ad tili s lxetyar, umbaəd cwiṭ cwiṭ ad tuɣal qqaren-tt akk, acku igerdan ad uɣalen ttmyasamen way gar-asen iwakken ad tt-lemden.
16. Di rray-ik tutlayt n tmaziyt, tezmer ad tili d ttawil n usnerni deg yal tayult yeenan tudert n umdan?
 -[ih wəʃlaf lala] Ih, ayyer ala.
17. Acu ara d-tinið limer ad tekcem tutlayt n tmaziyt yer yal tayult yellan am tedbelt, tanezzut...?
 -[ḥadʒa mliḥa mi lazəm kaməl nɳas ikono jəʃarfo had luɤa] D ayen yelhan meəna ilaq imdanen ad ilin snen akk tutlayt-agi.
18. Acu i d rray-ik imi tuɣal tutlayt n tmaziyt d tutlayt tunʃibt di Lezzayer?
 -[ḥadʒa mliḥa] D ayen yelhan.
19. Acu i d rray-ik deg usnati n tutlayt n tmaziyt deg uslmed (asesyer)?
 -[ih haka ʔli iliq baʃ jəʃəlmə kaməl had luɤat ki hna ki ləqbajəl] Ih, akka i ilaq iwakken ad lemden akk tutlayt-agi ama d nukknɪ s yieraben ama s leqbayel.
20. D acu i d rray-ik deg usekcem n tutlayt n tmaziyt deg yikayaden unʃiben: agerdas n BAC, BEM akked 5éme deg temnaðin-agi i yettmeslayen s tutlayt n teərabt?
 -[ida qrawha lazəm ʃlihom ifawtuha flizigzama mi ida majʃərfuɤaʃ makaf kifaf] Ma yella ɣran-tt ilaq fell-asen ad tt-səeddin deg yikayaden meəna ma yella xaṭi ur tt-issinen ara ulamek.
21. Ad tqebleð ad txedmeð tazrawt-inek deg tutlayt n tmaziyt?
 -Ih.

-Ala.

-Ini-d ayyer?

-[ana makəməltf ləqraja djali lukan kəməlt momkin ndirha] Nekk ur kemmley ara leqraya-inu, limer kemmley yezmer ad tt-xedmey.

22. Lukan ad ak-id-işah ad tlemdeḍ tutlayt n tmaziyt, ad tt-tlemdeḍ ney ala?

-Ih.

-Ala.

-Ini-d ayyer?

-[ih nəṭʃaləmhə pərsku ləkət bladi onplus nəhdər mʃa ləqbajəl bləqbajlija maʃi bəlʃərbija] Ih, ad tt-lemdey acku d tutlayt n tmurt-iw yerna ad meslayey akked yiqbayliyen s teqbaylit maci s teerabt.

23. Ini-d d acu ak-tent tutlayin-agi ?

-**Tantala n teerabt n Lezzayer:**[ləkət ḍdar] D tutlayt n uxxam.

-**Tutlayt n teerabt tayurbizt (tadblant):**[luḳa taʃ lmadrasa waddin] D tutlayt n llakul akked tesreḍt.

-**Tafransist:** [luḳa taʃ lxədma] D tutlayt n uxeddim.

-**Taglizit:** [luḳa ʔli jəstəxdmu duwal lxaridʒija] D tutlayt i ssexdament timura i irebhen.

-**Tamaziyt:** [luḳa laslija taʃ bladna] D tutlayt tanaʃlit n tmurt-nney.

Amselyu 15:

Ayara: /

Isem: Bilal.

Leamer: 17 n yiseggasen.

Uzzuf: Amalay.

Aswir n ulmud: Aseggas wis ukkuḥ deg uyerbaz alemmas.

Adeg n tlalit: Bumerdas.

Adeg n tmezduyt: Bumerdas.

1. D acu-tt tutlayt-ik tayemmat?
-[lʃərbija] D taɛrabt.
2. D acu-tt tutlayt s way-s i tettmeslayeḍ deg uxxam?
-[lamaziɛija] Tamaziyt.
3. Anta tutlayt i tessemraseḍ mi ara tettmeslayeḍ akked yimeddukkal-ik i yettmeslayen tutlayt n taɛrabt?
-[lʃərbija] D taɛrabt.
4. Anta tutlayt i tessemraseḍ mi ara tettmeslayeḍ akked yimeddukkal-ik leqbayel?
-[ləqbajlija] Taqbayit.
5. Antatutlayt i tessemraseḍ mi ara tiliḍ deg uxeddim?
-/
6. Ma yella tessemraseḍ tutlayt-nniḍen, ini-d d anta-tt ?
-Sefhem-d ayyer?
-[frosi parsku nəqrawha flikol] Tafransist acku neqqar-itt deg uyerbaz.
7. Anta tutlayt s wacu i teqqareḍ tiktabin, iymisen ney tisyunin?
-[bəlʃərbija] S teɛrabt.
8. Yella wasmi i teyriḍ yakan kra n tektabt s tutlayt n tmaziyt?
-Ih.
-Ala.
-Ma yella ala, ini-d ayyer?
-[lala parsku maqrithaʃ] Ala, acku ur tt-yriy ara.
9. Tettmeslayeḍ taqbaylit:

Igerrez

Igerrez

Cittuḥ

Ulaç maḍi

-[mliḥ parsku asli mənʃəʔbət mi rḥəlna lbomərdas] igerrez, acku imawlan-iw lašel-n sen si Caebet Leamer negguḡ-d yer Bumerdas.

10. Ma yella ur tettmeslayeḍ ara maḍi taqbaylit, ini-d ayyer?
-[nəhdər leqbajlija] Ttmeslayey taqbaylit.
11. Anta tutlayt uyur tettmiḍ s waṭas?

- Segzu-d ayyer?
- [ana nəlqa rohi f kaməl lukat] Nekk ttafey iman-iw deg akk tutlayin.
12. Anta tutlayt i tessaramed ad tissined s waṭas ney akken ilaq?
- Sefhem-d ayyer?
- [ḥəbit nətʕaləm kaməl lukat parsku mliḥ ḥli jətʕaləm bəzzaf lukat] Bɣiy ad issiney akk tutlayin acku yelha win ilemden aṭas n tutlayin.
13. Mi ara d-temliled yiwen yettmeslay taqbaylit, d acu i tetthulfud (tetthussud)?
- [nəlqaha qriba lqalbi parsku ḥəta ana nəhdər ləqbajlija] Ttafey-tt teqreb ɣur-i acku ula d nekk ttmeslayey taqbaylit.
14. Ad tqebleḍ (ad teḡḡeḍ) i warraw-ik ad ɣren ney ad lemdeɣ tutlayt n tmaziyt?
- Ih.
- Ala.
- Ini-d ayyer?
- [ih nəqbəl parsku luḥa djali] Ih, ad qebley acku d tutlayt-iw.
15. Teɣiḍ ad yili uselmed n tmaziyt s lxetyar ney bessif (s mara) di tmurt n Lezzayer?
- Ih.
- Ala.
- Ayyer?
- [ḥadɣa mliḥa lazzəm tkon bəssif] D ayen yelhan, ilaq ad tili bessif.
16. Di rray-ik tutlayt n tmaziyt, tezmer ad tili d ttawil n usnani deg yal taɣult yeḥnan tudert n umdan?
- [ih momkin] Ih yezmer.
17. Acu ara d-tiniḍ limer ad tekcem tutlayt n tmaziyt ɣer yal taɣult yellan am tedbelt, tanezzut...?
- [ih mliḥ] Ih yelha.
18. Acu i d rray-ik imi tuɣal tutlayt n tmaziyt d tutlayt tunsiḥt di Lezzayer?
- [ḥadɣa mliḥa] D ayen yelhan.
19. Acu i d rray-ik deg usnati n tutlayt n tmaziyt deg uslmed (asesyer)?
- [ih mliḥ] Ih yelha.
20. D acu i d rray-ik deg usekcem n tutlayt n tmaziyt deg yikayaden unṣiben: agerdas n BAC, BEM akked 5éme deg temnaḍin-agi i yettmeslayen s tutlayt n teṛabt?
- [ana ɣəndi ḥadɣa mliḥa parsko tʕawəni] Nekk ɣur-i telha acku ad iyi-təawen.
21. Ad tqebleḍ ad tɣedmed tazrawt-inek deg tutlayt n tmaziyt?
- Ih.
- Ala.
- Ini-d ayyer?
- [ih ida qriṭha wəʕlaf lala] Ih, ma yella ɣriy-tt ayyer ala.
22. Lukan ad ak-id-iṣaḥ ad tlemdeḍ tutlayt n tmaziyt, ad tt-tlemdeḍ ney ala?
- Ih.
- Ala.
- Ini-d ayyer?
- [ih nətʕəlmha parsku luḥa djali] Ih, ad tt-lemdey acku d tutlayt-iw.
23. Ini-d d acu ak-tent tutlayin-agi?

-
- Tantala n teɛrabt n Lezzayer:** [luʁət d̥dar] d tutlayt n uxxam.
 - Tutlayt n teɛrabt tayurbizt (tadeblant):** [luʁət tadrɪs] d tutlayt n usesyer.
 - Tafransist:**[luʁa ʔli nɛstəxdmo f likol mʁa lxədma] d tutlayt i nessexdam di lakul akked uxxadim.
 - Taglizit:** [luʁa ʔli hɛbit nətʁəlɛm mliħ] d tutlayt i byiy ad issiney mliħ.
 - Tamaziyt:**[luʁət dʒdudna] d tutlayt n lejdud-nney.

Amselyu 16:

Ayara: /

Isem: Rezqi.

Leɛmer: 50 n yiseggasen.

Uzzuf: Amalay.

Aswir n ulmud: Aseggas wis kraḍ di tesnawit (Bac).

Adeg n tlalit: Lezzayer tamanayt.

Adeg n tmezduyt: Lezzayer tamanayt.

1. D acu-tt tutlayt-ik tayemmat?
-[lʃərbija] D tærabt.
2. D acu-tt tutlayt s way-s i tettmeslayeḍ deg uxxam?
-[nəhdər bəlʃərbija taʃ d̄dar limən iqula d̄darɟa] Ttmeslayey s teerabt n uxxam i wumi qqaren (ddarğa).
3. Anta tutlayt i tessemraseḍ mi ara tettmeslayeḍ akked yimeddukkal-ik i yettmeslayen tutlayt n teerabt?
-[nəhdər mʃahom bəlʃərbija] Ttmeslayey yid-sen s teerabt.
4. Anta tutlayt i tessemraseḍ mi ara tettmeslayeḍ akked yimeddukkal-ik leqbayel?
-[bəlʃərbija] S teerabt.
5. Anta tutlayt i tessemraseḍ mi ara tiliḍ deg uxeddim?
-[lʃərbija mʃa fronsi] Tærabt akked tefransist.
6. Ma yella tessemraseḍ tutlayt-nniḍen, ini-d d anta-tt ?
-Sefhem-d ayyer?
-[lala manəstəxdəmʃ lʊkət xərin] Ala, ur ssexdamey ara tutlayin-nniḍen.
7. Anta tutlayt s wacu i teqqareḍ tiktabin, iymisen ney tisyunin?
-[mərət bəlʃərbija mərət bəlfrosi] Tikwal s teerabt, tikwal s tefransist.
8. Yella wasmi i teyrīḍ yakan kra n tektabt s tutlayt n tmaziyt?
-Ih.
-Ala.
-Ma yella ala, ini-d ayyer?
-[lala parsku manʃrəfʃ lamaziɟija] Xaṭi, acku ur ssiney ara tamaziyt.
9. Tettmeslayeḍ taqbaylit:

Iggerrez mliḥ

Iggerrez

Cittuḥ

Ulaç maḍi

-[ʃwija bərk qlil bəzzaf nəʃrəf azul aman awid kəmini] Cittuḥ kan, drus maḍi sney azul, aman, awid, kemmini...

10. Ma yella ur tettmeslayeḍ ara maḍi taqbaylit, ini-d ayyer?
-[parsku zadt o kbərt bin ləʃrəb] Acku luley-d, imyurey-d gar waeraben.

11. Anta tutlayt uyur tettmiliḍ s waṭas?
 -Segzu-d ayyer?
 -[lṣərbija parsku biha ʔli taktab lquran ʔəndha qima ʔəndi] Taərabt acku s yis-s i yettwaru leqran tesəa azal yur-i.
12. Anta tutlayt i tessaramed ad tissined s waṭas ney akken ilaq?
 -Sefhem-d ayyer?
 -[frosi parsku kajən klajəm dʒdod manəʔrəfhomʃ] Tafransist acku llan kra n wawalen d imaynuten ur ten-ssiney ara.
13. Mi ara d-temliled yiwen yettmeslay taqbaylit, d acu i tettḥulfuḍ (tettḥussuḍ)?
 -[nətməna lokan nəʔrəf lamaziɣija baʃ nəfhəm waʃ iqulu] Ssaramey lukan sney tamaziyt iwakken ad fehmeḍ acu ttmeslayen.
14. Ad tqebleḍ (ad teḡḡeḍ) i warraw-ik ad yren ney ad lemdeḍ tutlayt n tmaziyt?
 -Ih.
 -Ala.
 - Ini-d ayyer?
 -[ih baʃ nəfhəm waʃ iqulu ləqbajəl]Ih, iwakken ad fehmeḍ acu i ttmeslayen leqbayel.
15. Tebyiḍ ad yili uselmed n tmaziyt s lxetyar ney bessif (s tmara) di tmurt n Lezzayer?
 -Ih.
 -Ala.
 -Ayyer?
 -[ana ʔəndi lukan tkon bəlxəɟar xir parsku lḥadʒa taʃ bəssif maɟzibʃ fajda] Yur-i lukan ad tili s lxetyar xir, acku ayen n bessif ur d-yettawi ara lfayda.
16. Di rray-ik tutlayt n tmaziyt, tezmer ad tili d ttawil n usnerti deg yal tayult yeenan tudert n umdan?
 -[maʃkitʃ parsku mazalha xasa bəzzaf ḥwajəɟ lazəm tʃawən qbəl ruḥha baʃ tatlaʃ u jəkbər ʃanha] Ur cukkey ara, acku mazl-itt txuʃ aṭas n leɟal, ilaq ad tt-əawen qbel iman-is iwakken ad tali wa ad yimɣur ccan-is qbel.
17. Acu ara d-tiniḍ limer ad tekcem tutlayt n tmaziyt yer yal tayult yellan am tedbelt, tanezzut...?
 -[kima qultlək mən qbəl lazzəm tʃawən qbəl ruḥha parsku mazalha naqsa baʃ təwsəl lḥad ʃʃi] Akken i am-id-nniy uqbel belli ilaq ad təiwen qbel iman-is acku mazl-itt txuʃ akken ad taweq yer way-a.
18. Acu i d rray-ik imi tuyal tutlayt n tmaziyt d tutlayt tunʃibt di Lezzayer?
 -[ḥadʒa mliha kima iqulu ʃwija ʃwija iwəli bəzzaf balak haka twəli ʔəndha qima] D ayen yelhan akken qqaren cwiya cwiya ad yuyal aṭas, ahat akka ad tesəu cwiya n wazal.
19. Acu i d rray-ik deg usnati n tutlayt n tmaziyt deg uslmed (asesyer)?
 -[ʔənd ləqbajəl ḥadʒa mliha mi ʔənd ləʔrəb waʔra parsku jəqraw bəzzaf ḥwajəɟ ozid waʔrin ida zədna lamaziɣija onplus maʃʔərfuḥaʃ karita] Yer leqbayel d ayen yelhan meəna yer yieraben tuəer acku la qqaren aṭas n leɟal yerna tuəer ma yella ad rnun tamaziyt yerna ur tt-issinen ara d tawayit.

20. D acu i d rray-ik deg usekcem n tutlayt n tmaziyt deg yikayaden unṣiben: agerdas n BAC, BEM akked 5éme deg temnaḍin-agi i yettmeslayen s tutlayt n teṛabt?
 -[doka ida qrawha ḥadḗa bajna bəli ifawtuha fəlimtiḥanat] Tura ma yella ḡran-tt d ayen i ibanen belli ad tt-səeddin deg yikayaden.
21. Ad tqebleḍ ad tḡedmeḍ tazrawt-inek deg tutlayt n tmaziyt?
 -Ih.
 -Ala.
 -Ini-d ayyer?
 -[lala parsku ḡəndi waḡra ktər mən luḡat luxrin] Ala, acku ḡur-i tuəer kter n tutlayin-nniḍen.
22. Lukan ad ak-id-iṣaḥ ad tlemdeḍ tutlayt n tmaziyt, ad tt-tlemdeḍ ney ala?
 -Ih.
 -Ala.
 -Ini-d ayyer?
 -[ih nəṡaləm parsku ḡəndi ṡajla mṡa ḥbab qbajəl mi ḥabit nəṡrəf bərk nəḥdərha] Ih, ad lemdey acku seiy tawacult akked yimddukkal d leqbayel maca byiy ad issiney kan ad messlayey.
23. Ini-d d acu ak-tent tutlayin-agi?
 -**Tantala n teṛabt n Lezzayer:** [luḡət dar] D tutlayt n uxxam.
 -**Tutlayt n teṛabt taḡurbizt (tadeblanənt):** [luḡət ləmsid] D tutlayt n lakul.
 -**Tafransist:** [luḡa taṡ lxədma] d tutlayt n uxxedim.
 -**Taglizit:** [luḡa branija] D tutlayt taberranit.
 -**Tamaziyt:** [luḡa tanja fəldzzajər] D tutlayt tis snat di Lezzayer.

Amselyu 17:

Ayara: /

Isem: Hucin.

Leɛmer: 45 n yiseggasen.

Uzzuf: Amalay.

Aswir n ulmud: Aseggas wis ukkuḥ deg uyerbaz alemmas.

Adeg n tlalit: Bumerdas

Adeg n tmezduyt: Bumerdas

1. D acu-tt tutlayt-ik tayemmat?
-[lʃərbija] D tærabt.
2. D acu-tt tutlayt s way-s i tettmeslayeḍ deg uxxam?
-[lʃərbija] D tærabt.
3. Anta tutlayt i tessemraseḍ mi ara tettmeslayeḍ akked yimeddukkal-ik i yettmeslayen tutlayt n tærabt?
-[lʃərbija] D tærabt.
4. Anta tutlayt i tessemraseḍ mi ara tettmeslayeḍ akked yimeddukkal-ik leqbayel?
-[nəhdər bəlʃərbija] Ttmeslayeḍ s teærabt.
5. Anta tutlayt i tessemraseḍ mi ara tiliḍ deg uxeddim?
-[lʃərbija mʃa ʃwija fronsi] Tærabt akked ciṭṭuḥ n trumit.
6. Ma yella tessemraseḍ tutlayt-nniḍen, ini-d d anta-tt ?
-Sefhem-d ayyer?
-[lala ɛir had zoḍʒ luḳat ʔli nəʃrəf] Xaṭi, ḥaca snat n tutlayin-agi i ssexdamey.
7. Anta tutlayt s wacu i teqqareḍ tiktabin, iymisen ney tisyunin?
-[nəqra bəlʃərbija parsku hija luḳa li nəfhəm bəzzaf manəḷqaf fiha soʃubat] Qqarey s teerebt acku d tinna i d tutlayt i fehamey aṭas ur ttafey ara deg-s uguren.
8. Yella wasmi i teyrīḍ yakan kra n tektabt s tutlayt n tmaziyt?
-Ih.
-Ala.
-Ma yella ala, ini-d ayyer?
-[lala parsku maqritʃ manəʃrəf ʔamazixθ] Ala, acku ur yriy, ur ssiney tamaziyt.
9. Tettmeslayeḍ taqbaylit:

Iggerrez mliḥ

Iggerrez

Ciṭṭuḥ

Ulac maḍi

-[makaf walo] Ulac maḍi.

10. Ma yella ur tettmeslayeḍ ara maḍi taqbaylit, ini-d ayyer?

-[parsku maqritʃ lamaziɛija manəʃrəfhaf] Acku ur yriy tamaziyt ur tt-ssiney.

11. Anta tutlayt uyur tettmiḷiḍ s waṭas?

- Segzu-d ayyer?
 -[ħad̥ʒa bajna lʕərbija parsku hija luʕa djali lum] D ayen i ibanen d taɛrabt acku d tinna i tutlayt-iw tayemmat.
12. Anta tutlayt i tessaramed̥ ad tissined̥ s waʕas ney akken ilaq?
 -Sefhem-d ayyer?
 -[fronsi parsku fi bladna təmʃi bəzzaf surto lħad̥ʒa li txos ləqraja mʕa lɣədma] D tafransist acku di tmurt-nney tleħħu s waʕas ladɣa ayen yeenan axeddim akked leqraya.
13. Mi ara d-templiled̥ yiwen yettmeslay taqbaylit, d acu i tettħulfuɖ (tettħussuɖ)?
 -[makaf waf nħəs parsku manəfhəmf waf jəhəd̥rə] Ulaç acu i ttħulfuy acku ur fehhaməy ara acu i la yettmeslay.
14. Ad tqebleɖ (ad teğğed̥) i warraw-ik ad ɣren ney ad lemɖen tutlayt n tmaziyt?
 -Ih.
 -Ala.
 -Ini-d ayyer?
 -[ih wəʕlaf lala parsku ħəta hija luʕa] Ih, ayyer ala, acku ula d nettat d tutlayt.
15. Tebyiɖ ad yili uselmed̥ n tmaziyt s lxetyar ney bessif (s tmara) di tmurt n Lezzayer?
 -Ih.
 -Ala.
 -Ayyer?
 -[bəlɣəjar parsku ĩli majħəbhaf parsku majʕrəfəf ləqbajlija maʃi kima ləqbajəl d̥ʒihom sahla ki jəqrawha] S lxetyar acku llan win ur tt-yebɣan ara, acku ur ssinen ara ad meslayen taqbaylit maci am leqbayel ad asen-d-tas teshel mi ara tt-ɣren.
16. Di rray-ik tutlayt n tmaziyt, tezmer ad tili d ttawil n usnəni deg yal taɣult yeenan tudert n umɖan?
 -[ala fhad̥ lwaqt maʃkitʃ] Ala, di lawan-agi ur cukkey ara.
17. Acu ara d-tiniɖ limer ad tekcem tutlayt n tmaziyt ɣer yal taɣult yellan am tedbelt, tanezzut...?
 -[lala kifaf tədxol lkol lmad̥ʒalat ki kajən ĩli majəfhəmf had̥ luʕa] Xaʔi, amek ad tekcem ar yal taɣult ma yella llan widak ur nfehhem ara tutlayt-agi.
18. Acu i d rray-ik imi tuɣal tutlayt n tmaziyt d tutlayt tunʃibt di Lezzayer?
 -[mən ħəqha twəli rasmija] D lħeq-is tutlayt-agi ad tuɣal d tunʃibt.
19. Acu i d rray-ik deg usnati n tutlayt n tmaziyt deg uslmed̥ (asesɣer)?
 -[ila qəblo ləʕrəb parsku kima qultlk kajən ĩli maħəbf jəqraha matəqdərʃ tquli lwaħəd̥ bəssif ʕlik təqraha] Ma yella qeblen yieraben, acku akken i am-id-nniy llan wid ur nebyi ara ad tt-iɣer ur tezmired̥ ara ad as-tinid i yiwen bessif fell-ak ad tt-teyred̥.
20. D acu i d rray-ik deg usekcem n tutlayt n tmaziyt deg yikayaden unʃiben: agerdas n BAC, BEM akked 5éme deg temnaɖin-agi i yettmeslayen s tutlayt n teɛrabt?
 -[ida kajn waħəd̥ qra had̥ luʕa ħad̥ʒa bajna ifawtoha fkaməl limtiħanat] Ma yella yiwen yeyra tutlayt-agi d ayen i ibanen ad tili deg yal akayad yellan.
21. Ad tqebleɖ ad txedmed̥ tazrawt-inek deg tutlayt n tmaziyt?
 -Ih.
 -Ala.

-Ini-d ayyer?

-[balak manəqdərɤf nqulək ʕla ɥadʒa maxdəmthaf onplus fat lhal baf ndirha] Ahat, ur zmirey ara ad am-id-iniy ɣef temsalt ur tt-xdimey yerna ifut lhal iwakken ad tt-xedmey.

22. Lukan ad ak-id-iṣaḥ ad tlemdeɗ tutlayt n tmaziyt, ad tt-tlemdeɗ ney ala?

-Ih.

-Ala.

-Ini-d ayyer?

-[ih nəqbəl parsku ləqraja ɥadʒa tənɤəʕ linsan matdərəkʕ ʔli tʕalmto qlil lah ɤaləb masahliʕ nkəməl qrajti] Ih, ad qebley acku leqraya d ayen i inefeen amdan ur tettɗuru ara, ayen tlemdeɗ drus, llaɥ ɣaleb ur iyi-id-iṣaḥ ara ad kemmley leqraya-inu.

23. Ini-d d acu ak-tent tutlayin-agi ?

-**Tantala n teɣrabt n Lezzayer:** [luɤa taʕ dar] D tutlayt n uxxam.

-**Tutlayt n teɣrabt tayurbizt (tadeblant):** [luɤa taʕ likol] D tutlayt n lakul.

-**Tafransist:**[luɤa taʕ listiʕmar lfiransi] D tutlayt n ucengu afransis.

-**Taglizit:** [luɤa bəranija] d tutlayt taberranit.

-**Tamaziyt:**[luɤa taʕ sukan laslijin taʕ ldzzajər] D tutlayt n yimzday imezwura di tmurt n Lezzayer.

Amselyu 18:

Ayara: /

Isem: Emeṛ.

Leɛmer: 62 n yiseggasen.

Uzzuf: Amalay.

Aswir n ulmud: Aseggas wis kraḍ deg uyerbaz alemmas.

Adeg n tlalit: Lezzayer tamanayt

Adeg n tmezduyt: Lezzayer tamanayt

1. D acu-tt tutlayt-ik tayemmat?
-[luṛa djali lum hija lṣərbija] Tutlayt-iw tayemmat d taɛrabt.
2. D acu-tt tutlayt s way-s i tettmeslayeḍ deg uxxam?
-[nəhdər bəlṣərbija] Ttmeslayeḍ s teɛrabt.
3. Anta tutlayt i tessemraseḍ mi ara tettmeslayeḍ akked yimeddukkal-ik i yettmeslayan tutlayt n teɛrabt?
-[ħadʒa bajna bəlṣərbija] D ayen i ibanen s teɛrabt.
4. Anta tutlayt i tessemraseḍ mi ara tettmeslayeḍ akked yimeddukkal-ik leqbayel?
-[tani lṣərbija] Dayen s teɛrabt.
5. Anta tutlayt i tessemraseḍ mi ara tiliḍ deg uxeddim?
-[lṣərbija mṣa ləfronsi] Taɛrabt akked tefransist.
6. Ma yella tessemraseḍ tutlayt-nniḍen ini-d d anta-tt ?
-Sefhem-d ayyer?
-[lala makaf] Xaṭi, ulac.
7. Anta tutlayt s wacu i teqqareḍ tiktabin, iymisen ney tisyunin?
-[nəqra bəlṣərbija] Qqarey s teɛrabt.
8. Yella wasmi i teyrīḍ yakan kra n tektabt s tutlayt n tmaziyt?
-Ih.
-Ala.
-Ma yella ala, ini-d ayyer?
-[lala parsku maqrītʃ had luṛa] Xaṭi, acku ur yriy ara tutlayt-agi.
9. Tettmeslayeḍ taqbaylit:

Igerrez mlih

Igerrez

Ciṭṭuḥ

Ulac maḍi

-[fwija bərk] Ciṭṭuḥ kan.

10. Ma yella ur tettmeslayeḍ ara maḍi taqbaylit, ini-d ayyer?
-[parsku ana ṣərbī maʃī qbajli nṣiʃ bin ləṣrəb] Acku nekk d aɛrab maci d aqbayli ttidirey gar yieraben.
11. Anta tutlayt uyur tettmiḍ s waṭas?

- Segzu-d ayyer?
 -[nmil ləlǧərbija parsku hija baǧ qrit hija luḳa djali lum] Ttmiliy ɣer teerabt acku d tinna s way-s ɣriɣ, d tinna i d tutlayt-iw tayemmat.
12. Anta tutlayt i tessaramed ad tissined s waṭas ney akken ilaq?
 -Sefhem-d ayyer?
 -[ongli parsku luḳət lǧaləm mi dok fat lhal kbərt] D taglizit acku d tutlayt n umaḍal meena tura dayen ifut lhal imyurey.
13. Mi ara d-templid yiwen yettmeslay taqbaylit, d acu i tetthulfud (tetthussud)?
 -[makaf ɣaɣ waǧ nəfhəm nəḥs rohi ǧlija lli rahom jəhadro ki ǧafoni manəfhəm] Ulac akk acu fehamey ttħussuy iman-iw belli fell-i i heddren imi iyiwalan ur fehamey ara.
14. Ad tqebled (ad teǧǧed) i warraw-ik ad ɣren ney ad lemden tutlayt n tmaziyt?
 -Ih.
 -Ala.
 -Ini-d ayyer?
 -[ih ǧlah manəqbəlf parsku ana lukan lqitha ki kont nəqra nəqraha] Ih, ayyer ur qabbley ara acku nekk lukan i tt-id-ufiy asmi lliy qqarey ad tt-ɣrey.
15. Tebyid ad yili uselmed n tmaziyt s lxetyar ney bessif (s tmara) di tmurt n Lezzayer?
 -Ih.
 -Ala.
 -Ayyer?
 -[bəlɣətar parsku bəssif makaf lli jəqbəl jəqraha xas ila həb iwəli jəkrəh had luḳa ki saǧfuha ǧlih] S lxetyar, acku bessif ulac win ad iqeblen ad tt-iyer xas ma yella yebya ad yuṭal ad yekreh tutlayt-agi imi d aseyyef i tt-seyfen fell-as.
16. Di rray-ik tutlayt n tmaziyt, tezmer ad tili d ttawil n usnerni deg yal taɣult yeenan tudert n umdan?
 -[ih momkin kima luḳna hawlik idir dok wəla maɣrof fkaməl duwal lǧaləm tani kajən qbəjəl qarjin ǧatrin jəqadro imədo dǧdid lhad ləblad] Ih, yezmer am cna atan Idir tura yuṭal yettwassen di tmura akk n ddunit yernu llan kra d leqbayel ɣran hərcen zemren ad d-fken amaynut i tmurt-agi.
17. Acu ara d-tiniɣ limer ad tekcem tutlayt n tmaziyt ɣer yal taɣult yellan am tedbelt, tanezzut...?
 -[jəqrawha qbəl u jətǧalmoha kima jəlzəm ombaɣəd idaxluha ila həbu mi bərk haka majəlzəm parsku bəzzaf majǧərfuɣ ləqbajlija] Ad tt-ɣren uqbel wa ad tt-lemden akken ilaq umbaəd ad tt-skecmen ma byan meena kan akka ur ilaq ara acku aṭas ur yissinen ara taqbaylit.
18. Acu i d rray-ik imi tuṭal tutlayt n tmaziyt d tutlayt tunṣibt di Lezzayer?
 -[hadǧa mliha] D ayen yelhan.
19. Acu i d rray-ik deg usnati n tutlayt n tmaziyt deg uslmed (asesyer)?
 -[dok ida lmodǧtamaɣ bəra jətǧaləm had luḳa u dəwla taɣna dəxlətha ftaɣlim waɣlaɣ lala parsku kima tǧarfu bəli xas ida lmodǧtamaɣ bəra hadǧa dawla maḥəbət moḥal təsra dik lhadǧa parsku huma lli idabro hna ntabɣu bərk] Tura ma yella agdud yebya ad yelmed tutlayt-agi akked ddewla-nney tessekcm-itt deg uselmed ayyer ala, acku

am akken tezram akk belli xas ma yella agdud yebya tayawsa ddewla tugi d lmuḥal lḥaḡa ad teḍru acku d nutni i yeddebiren nukni la nettabæ kan.

20. D acu i d rray-ik deg usekcem n tutlayt n tmaziyt deg yikayaden unṣiben: agerdas n BAC, BEM akked 5éme deg temnaḍin-agi i yettmeslayen s tutlayt n teṛabt?

-[ila qrawha waṣlaf lala] Ma yella ḡran-tt ayyer ala.

21. Ad tqebleḍ ad txedmeḍ tazrawt-inek deg tutlayt n tmaziyt?

-Ih.

-Ala.

-Ini-d ayyer?

-[dok fat lḥal mi lokan qriṭha olqit ruhi fiha nṛqbəl] Tura ifat lḥal meena limer ḡriy-tt yerna ufiy iman-iw deg-s, ad qebley.

22. Lukan ad ak-id-iṣaḥ ad tlemdeḍ tutlayt n tmaziyt, ad tt-tlemdeḍ ney ala?

-Ih.

-Ala.

-Ini-d ayyer ?

-[nṛqbəl onplus bəlfərḥ parsku hna kaməl dzzirijin malazəmf nəftarqu Ṣla dḡal lukat ldok mazal had təxmam taṣ ana Ṣərbi ana qbaḡli rana kaməl wlad ləblad] Ad qebley yerna s lferḥ acku nekkni akk d izzayriyen ur ilaq ara ad nemfaraq s sebba n tutlayt, yer tura mazal axemmem-nni nekk d aṛab nekk d aqbayli, aqlay akk d arraw n tmurt.

23. Ini-d d acu ak-tent tutlayin-agi?

-**Tantala n teṛabt n Lezzayer:** [lukti taṣ kol jum] D tutlayt-iw n yal ass.

-**Tutlayt n teṛabt tayurbizt (tadeblant):** [lukti lum] D tutlayt-iw tayemmat.

-**Tafransist:**[luḡa ḡli nəstəxdmo fəlxədma wəla mṣa ḡli jhadro lfiransija] D tutlayt i nessexdam deg uxeddim ney akked wid yettmeslayen tarumit.

-**Taglizit:**[luḡa ḡli kont nətməna nəṣrəf] D tutlayt i lliy ssaramey ad issiney.

-**Tamaziyt:**[luḡa taṣ bladi ḥəta hija kont ḥaba nəṣrəfa mi masahliḡ] D tutlayt n tmurt-iw, ula d nettat lliy byiy ad tt-issiney meena ur iyi-id-iṣaḥ ara.

Amselyu 19:

Ayara: /

Isem: Muḥemmed.

Lɛmer: 45 n yiseggasen.

Uzzuf: Amalay.

Aswir n ulmud: Aseggas wis semmus deg uyrbaz amenzu.

Adeg n tlalit: Bumerdas.

Adeg n tmezduyt: Budwaw.

1. D acu-tt tutlayt-ik tayemmat?
-[lɛɛrbija] D taɛrabt.
2. D acu-tt tutlayt s way-s i tettmeslayeɗ deg uxxam?
-[nəhdər bəlɛɛrbija] Ttmeslayeɗ s teɛrabt.
3. Anta tutlayt i tessemraseɗ mi ara tettmeslayeɗ akked yimeddukkal-ik i yettmeslayen tutlayt n taɛrabt?
-[lɛɛrbija] Taɛrabt.
4. Anta tutlayt i tessemraseɗ mi ara tettmeslayeɗ akked yimeddukkal-ik leqbayel?
-[lɛɛrbija parsku manəsrəff nəhdə ləqbajlija] Taɛrabt acku ur ssineɣ ara ad meslayeɣ taqbaylit.
5. Anta tutlayt i tessemraseɗ mi ara tiliɗ deg uxeddim?
-[nəstəxdəm lɛɛrbija] Ssexdameɣ taɛrabt.
6. Ma yella tessemraseɗ tutlayt-nniɗen ini-d d anta-tt ?
-Sefhem-d ayɣer?
-[nəstəxdəm kəlmət bəlfiransija kajən kəlmət matəlqajhomf bəlɛɛrbija] Ssexdameɣ kra n wawalen s tefransist acku llan kra n wawalen ur ten-tettafeɗ ara s teɛrabt.
7. Anta tutlayt s wacu i teqqareɗ tiktabin, iymisen neɣ tisɣunin?
-[lɛɛrbija] Taɛrabt.
8. Yella wasmi i teɣriɗ yakan kra n tektabt s tutlayt n tmaziɣt?
-Ih.
-Ala.
-Ma yella ala, ini-d ayɣer?
-[lala parku manəsrəff lamaziɣija] Ala acku ur ssineɣ ara tamaziɣt.
9. Tettmeslayeɗ taqbaylit:

Igerrez mlih

Igerrez

Cittuh

Ulaɛ maɗi

-[fwija bərk] Cittuh.

10. Ma yella ur tettmeslayeɗ ara maɗi taqbaylit, ini-d ayɣer?
-[kəlmət bərk maɣi bəzzaf] kra n wawalen kan maci aɣas.

11. Anta tutlayt uyur tetteṡmiliḍ s waṡas?
 -Segzu-d ayyer?
 -[l̥s̥ərbija parsku ɛir hija l̥li nəsr̥əf mliḥ] D taerabt acku ḥaca tinna i sney akken iwata.
12. Anta tutlayt i tessaramed̥ ad tissined̥ s waṡas ney akken ilaq?
 -Sefhem-d ayyer?
 -[l̥əfr̥onsi parsku hija l̥li nəst̥əxdəm f̥əlx̥ədma] Tafransist acku d tinna i nessexdam deg uxeddim.
13. Mi ara d-temliled̥ yiwen yettmeslay taqbaylit, d acu i tetteḥlufud̥ (tetteḥussud̥)?
 -[t̥əṡd̥z̥əbni luḥa djalhom] Tettaeḡab-iyi tutlayt-nsen .
14. Ad tqebleḍ (ad teḡḡeḍ) iwarraw-ik ad yren ney ad lemnden tutlayt n tmaziyt?
 -Ih.
 -Ala.
 - Ini-d ayyer?
 -[ih parsku ḥəta lamaziɛija luḥa] Ih, acku ula tamaziyt d tutlayt.
15. Tebyiḍ ad yili uselmed n tmaziyt s lxetyar ney bessif (s tmara) di tmurt n Lezzayer?
 -Ih.
 -Ala.
 -Ayyer?
 -[b̥əss̥if parsku lokaṇ b̥əlx̥əɛtjar b̥əzz̥af maj̥əqrawḥa] Bessif, acku limer s lxetyar aṡas ur tt-yeqqaren ara.
16. Di rray-ik tutlayt n tmaziyt, tezmer ad tili d ttawil n usnerti deg yal taɣult yeenan tudert n umdan?
 -[ih] Ih.
17. Acu ara d-tiniḍ limer ad tekcem tutlayt n tmaziyt yer yal taɣult yellan am tedbelt, tanezzut...?
 -[ḥ̥ətt̥a j̥əṡərfu qb̥əl lalong haḍi] Alama snen qbel tutlayt-agi mliḥ.
18. Acu i d rray-ik imi tuyal tutlayt n tmaziyt d tutlayt tunṡibt di Lezzayer?
 -[ḥ̥ad̥ʒa mliḥa] D ayen yelhan.
19. Acu i d rray-ik deg usnati n tutlayt n tmaziyt deg uslmed (asesyer)?
 -[ih haka jaṡərf̥o kam̥əl lamaziɛija] Ih akka ad issinen akk tamaziyt.
20. D acu i d rray-ik deg usekcem n tutlayt n tmaziyt deg yikayaden unṡiben: agerdas n BAC, BEM akked 5éme deg temnaḍin-agi i yettmeslayen s tutlayt n teerabt?
 -[ḥ̥əta j̥əqrawḥa kam̥əl o j̥əṡalmoha mliḥ ombaṡəd idaxluḥa] Alamma ɣran-tt yerna lemnden-tt akked ilaq umbæed ad tt-id-skecmen.
21. Ad tqebleḍ ad txeḍmed̥ tazrawt-inek deg tutlayt n tmaziyt?
 -Ih.
 -Ala.
 -Ini-d ayyer?
 -[ih balak manq̥d̥ər̥f̥ nqulək ṡlaṡ parsku maqrit̥f̥ lamaziɛija maṡlabaliṡ ida nəlqa raḥti fiḥa w̥əla lala] Ih ahat, ur zmirey ara ad am-id-iniy ayyer acku ur ɣriy ara tamaziyt ur zriy ara ma ad afey iman-iw deg-s ney xaṡi.
22. Lukan ad akem-id-iṡaḥ ad tlemdeḍ tutlayt n tmaziyt, ad tt-tlemdeḍ ney ala?
 -Ih.

-Ala.

-Ini-d ayyer?

-[ih parsku nhəb lamazikija ozid h̄abit nətʃaləm nəhdərha] Ih, acku h̄emmley tamaziyt yernu byiy ad issiney ad tt-meslayey.

23. Ini-d d acu am-tent tutlayin-agi?

-**Tantala n teərabt n Lezzayer:** [luʁa taʃ d̄dar milond̄ʒ bin lʃərbija o lfiransija] D tutlayt n uxxam d asexləd gar teərabt akked tefransist.

-**Tutlayt n teərabt tayurbizt (tadeblant):** [luʁa taʃ taʃlim] D tutlayt n usesyer.

-**Tafransist:** [luʁa taʃ lxədma] D tutlayt n uxeddim.

-**Taglizit:** [luʁa ʔli nhəb] D tutlayt i h̄emmley.

-**Tamaziyt:** [luʁa ʔli nətməna lukan tʃaləmtha bakri] D tutlayt i ssamey lukan seney-tt si zik.

Ameslyu 20:

Ayara: /

Isem: Fatma.

Leɛmer: 45 n yiseggasen.

Uzzuf: Unti.

Aswir n ulmud: Agerdas n turegt.

Adeg n tlalit: Lezzayer tamanayt

Adeg n tmezduyt: Lezzayer tamanayt

1. D acu-tt tutlayt-im tayemmat?
-[lʃərbija] D tærabt.
2. D acu-tt tutlayt s way-s i tettmeslayeɗ deg uxxam?
-[bəlʃərbija] S teerabt.
3. Anta tutlayt i tessemraseɗ mi ara tettmeslayeɗ akked yimeddukkal-im i yettmeslayen tutlayt n teerabt?
-[bəlʃərbija] S teerabt.
4. Anta tutlayt i tessemraseɗ mi ara tettmeslayeɗ akked yimeddukkal-im leqbayel?
-[bəlʃərbija] S teerabt.
5. Anta tutlayt i tessemraseɗ mi ara tiliɗ deg uxeddim?
-[lahdʒa lʃarabija ldʒziriʒa] Tantala n teerabt tazayrit.
6. Ma yella tessemraseɗ tutlayt-nniɗen, ini-d d anta-tt ?
-Sefhem-d ayyer?
- [nəstəxdəm ləfronsi parsku luɤa tanja fi bladna] Ssexdamey tafransist axaɤer d tutlayt tis snat di tmurt-nney.
7. Anta tutlayt s wacu i teqqareɗ tiktabin, iymisen ney tisyunin?
-[mərat bəlʃərbija mərat bəlfronsi] Tikwal s teerabt tikwal s tefransist.
8. Yella wasmi i teyrɨɗ yakan kra n tektabt s tutlayt n tmaziyt?
-Ih.
-Ala.
-Ma yella ala, ini-d ayyer?
-[lala parsku manəʃrəf lamaziɤija] Ala, acku ur ssiney ara tamaziyt.
9. Tettmeslayeɗ taqbaylit:

Igerrez mliɥ

Igerrez

Ciɥtuɥ

Ulaɤ maɗi

-[ʃwiʒa bərk kəlmət bərk maʃi bəzzaf] Ciɥtuɥ kan, kra n wawalen kan maci aɤas.

10. Ma yella ur tettmeslayeɗ ara maɗi taqbaylit, ini-d ayyer ?

-[nəhdər ʃwiʒa bərk kəlmət bərk mən ʃənd hɤabi ləqbajəl] Ttmeslayey ciɥtuɥ kan, kra n wawlen i d-refdey s yur yimddukkal-iw leqbayel.

11. Anta tutlayt uyur tettmiliḍ s waṭas?
 -Segzu-d ayyer?
 -[lṣərbija mṣa ləfrosi parsku hado homa ʔli nəstəxdəm] D taərabt akked d tefrasist acku d tidak-agi i ssexdamey.
12. Anta tutlayt i tessaramed ad tissined s waṭas ney akken ilaq?
 -Sefhem-d ayyer?
 -[ongli parsku ʕəndha qima fəlbəldan lɣaridʒija] Taglizit acku tesəa lqima di tmura tiberraniyin
13. Mi ara d-temliled yiwen yettmeslay taqbaylit, d acu i tettḥulfuḍ (tettḥussuḍ)?
 -[makaf waʃ nhəs] Ulac d acu tḥussuy.
14. Ad tqebleḍ (ad teḡḡed) i warraw-im ad yren ney ad lemden tutlayt n tmaziyt?
 -Ih.
 -Ala.
 -Ini-d ayyer?
 -[ih parsku mliḥ təʃrəf luʔat] Ih, acku yelha ad issinen akk tutlayin.
15. Tebyiḍ ad yili uselmed n tmaziyt s lxetyar ney bessif (s tmara) di tmurt n Lezzayer?
 -Ih.
 -Ala.
 -Ayyer?
 -[bəlɣətar pasku kaʒən ʔli majḥəbʃ jətʕaləm had luʔa] S lxetyar acku llan win ur neḥemmel ara ad yelmed tamaziyt .
16. Di rray-im tutlayt n tmaziyt, tezmer ad tili d ttawil n usnerni deg yal taɣult yeenan tudert n umdan?
 -[ih momkin] Ih, yezmer lḥal.
17. Acu ara d-tiniḍ limer ad tekcem tutlayt n tmaziyt yer yal taɣult yellan am tedbelt, tanezzut ...?
 -[ih mliḥ mi lazəm ikono jaʕərfo had luʔa] Ih, yelha meəna ilaq ad ilin snen tutlayt-agi.
18. Acu i d rray-im imi tuɣal tutlayt n tmaziyt d tutlayt tunʕibt di Lezzayer?
 -[ḥadʒa mliha] D ayen yelhan.
19. Acu i d rray-im deg usnati n tutlayt n tmaziyt deg uslmed (asesyer)?
 -[ḥadʒa waʕra ʃwija parsku waʕra had luʔa ʕla ləʕrəb] D ayen i iweeren ciṭṭuḥ acku tuəer tutlayt-agi yef yiəerbawalen.
20. D acu i d rray-im deg usekcem n tutlayt n tmaziyt deg yikayaden unʕiben: agerdas n BAC, BEM akked 5éme deg temnaḍin-agi i yettmeslayan s tutlayt n teərabt?
 -[ḥəta jʕərɣuḥa mliḥ baʃ idəxluḥa fəlimtiḥanat] Alamma snen-tt mliḥ iwakken ad tt-id skecmen deg yikayaden.
21. Ad tqebleḍ ad txedmed tazrawt-inem deg tutlayt n tmaziyt?
 -Ih.
 -Ala.
 -Ini-d ayyer ?
 -[lala parsku mən bəkri nətməna nəqra ḥuquq] Xaṭi, acku si zik ssaramey ad yrey yef yizerfan.

22. Lukan ad akem-id-iṣaḥ ad tlemdeḍ tutlayt n tmaziyt, ad tt-tlemdeḍ ney ala?

-Ih.

-Ala.

-Ini-d ayyer?

-[ih parsku ʕəndi ḥbabi qbajəl ḥəbit nəhdər mʕahom bləqbajlija] Ih, acku seiγ imddukkal d leqbayel byiγ ad mmeslayey yid-sen s teqbaylit.

23. Ini-d d acu am-tent tutlayin-agi?

-**Tantala n teɛrabt n Lezzayer:**[luḵa taʕ d̥dar mʕa trig] D tutlayt n uxxam akked ubrid.

-**Tutlayt n teɛrabt tayurbizt (tadeblant):** [luḵa taʕ likol] D tutlayt n uyerbaz.

-**Tafransist:**[luḵa taʕ ləgwər] D tutlayt n yirumiyen.

-**Taglizit:** [luḵət lʕaləm nḥəbha] D tutlayt n umaḍal, ḥemmley-tt.

-**Tamaziyt:** [luḵət ləɖɖud] D tutlayt n lejɖud.

Amslyu 21:

Ayara: /

Isem: Rabah.

Leɛmer: 51 n yiseggasen.

Uzzuf: Amalay.

Aswir n ulmud: Aseggas wis ukkuḥ deg uyerbaz amenzu.

Adeg n tlalit: Bumerdas.

Adeg n tmezduyt: Bumerdas.

1. D acu-tt tutlayt-ik tayemmat?
-[luḥa djali lum hija lǧərbija] Tutlayt-iw tayemmat d tærabt.
2. D acu-tt tutlayt s way-s i tettmeslayeḍ deg uxxam?
-[nəhdər bəlǧərbija] Ttmeslayeḍ s teærabt.
3. Anta tutlayt i tessemraseḍ mi ara tettmeslayeḍ akked yimeddukkal-ik i yettmeslayan tutlayt n tærabt?
-[lǧərbija] D tærabt.
4. Anta tutlayt i tessemraseḍ mi ara tettmeslayeḍ akked yimeddukkal-ik leqbayel?
-[bəlǧərbija] S teærabt.
5. Anta tutlayt i tessemraseḍ mi ara tiliḍ deg uxeddim?
-[lǧərbija] D tærabt.
6. Ma yella tessemraseḍ tutlayt-nniḍen, ini-d d anta-tt?
-Sefhem-d ayyer?
-[lala makaf luḥa wahda uxra] Xaṭi, ulac tutlayt nniḍen i ssexdamey.
7. Anta tutlayt s wacu i teqqareḍ tiktabin, iymisen ney tisyunin?
-[ana manqraf ləktub nəqra bərk li jurnu bəlǧərbija parsku hadik bərk ʾlli nəḥəf] Nekk ur qqarey ara tiktabin, qqarey kan iymisen s teærabt acku d tinna kan i sney.
8. Yella wasmi i teyriḍ yakan kra n tektabt s tutlayt n tmaziyt?
-Ih.
-Ala.
-Ma yella ala, ini-d ayyer?
-[lala parsku manḥərf lamazikija] Ala, acku ur ssiney ara tamaziyt.
9. Tettmeslayeḍ taqbaylit:

Igerrez mlih

Igerrez

Ciṭṭuḥ

Ulac maḍi

-[fwija bərk baḥd lkalamat] Ciṭṭuḥ, kra wawalen kan.

10. Ma yella ur tettmeslayeḍ ara maḍi taqbaylit, ini-d ayyer ?
-[ḥlaxatər jəma ubaba jəhadru bəlǧərbija u zid qrit f likol bəlǧərbija] Acku yemma akked baba ttmeslayan s teærabt yerna deg uyerbaz yriy s teærabt.

11. Anta tutlayt uyur tettmiliḍ s waṭas?
 -Segzu-d ayyer?
 -[lṣərbija parsku ɛir hadik li nəʕəf] D taerabt acku ḥaca tinna i ttmeslayey.
12. Anta tutlayt i tessaramed ad tissined s waṭas ney akken ilaq?
 -Sefhem-d ayyer?
 -[lfiransija walamaziɛija parsku huma luɛat li nəstəxdmu fzzajər mʕa lṣərbija] D tafransist akked tmaziyt acku d tutlayin-agi i nessexdam di Lezzayer rnu yur-sent taerabt.
13. Mi ara d-temliled yiwen yettmeslay taqbaylit, d acu i tettḥulfuḍ (tettḥussuḍ)?
 -[manəfhamʃ waʃ iqulu manhəs walu] Ur fehamey ara acu i ttmeslayen, ur tteḥulfuy s wira.
14. Ad tqebleḍ (ad teḡḡeḍ) i warraw-ik ad yren ney ad lemden tutlayt n tmaziyt?
 -Ih.
 -Ala
 - Ini-d ayyer?
 -[ih parsku luɛat bladna] Ih, acku d tutlayt n tmurt-nney.
15. Tebyiḍ ad yili uselmed n tmaziyt s lxetyar ney bessif (s tmara) di tmurt n Lezzayer ?
 -Ih.
 -Ala.
 -Ayyer?
 -[ana firaji idiruha luɛa idɣbarija wəla inahuha dirakt parsku makaf kifaf fəblad wahda nos jəqraha u nos majəqrahaʃ] Nekk di rray-iw ya ad tili tutlayt-agi bessif, ney ad tt-kksen maḍi acku ulamek di yiwet n tmurt amur ad tt-yelmed, amur-nniḍen xaṭi.
16. Di rray-ik tutlayt n tmaziyt, tezmer ad tili d ttawil n usnerni deg yal taɣult yeenan tudert n umdan?
 -[ih mi maji ḥaja] Ih, meəna maci s waṭas.
17. Acu ara d-tiniḍ limer ad tekcem tutlayt n tmaziyt yer yal taɣult yellan am tedbelt, tanezzut...?
 -[tadxul qbəl f likul u jəqrawha kaməl ləʕrəb u ləqbajəl umbaʕəd ḥadɣa oxra dɣi mʕa lwaqt] Ad tekcem qbel yer uyerbaz, ad tt-yren akk ama d ieraben ama d leqbayel imir ayen nniḍen ad d-yas s lweqt.
18. Acu i d-rray-ik imi tuyal tutlayt n tmaziyt d tutlayt tunʕibt di Lezzayer?
 -[ḥadɣa mliha]D ayen yelhan.
19. Acu i d rray-ik deg usnati n tutlayt n tmaziyt deg uslmed (asesyer)?
 -[hada waʃ qultək qbila bəli lazam jəqrawha kaməl fəlzzajər] D anect-agi i d-nniy uqbel belli ilaq ad tt-yren akk di Lezzayer.
20. D acu i d rray-ik deg usekcem n tutlayt n tmaziyt deg yikayaden unʕiben: agerdas n BAC, BEM akked 5ème deg temnaḍin-agi i yettmeslayen s tutlayt n teerabt?
 -[ləlɿi jəʕrəfha ḥadɣa mliha mi ɿli majəʕrəfhaʃ jihom sʕiba lazəm ixaluha ḥəta iʕərfuha mliḥ ombaʕəd ifawtu fiha lizigzama] i win i itt-yesnen d ayen yelhan, meəna win ur tt-nessin ara tuɛer fell-asen, ilaq ad ten-ḡḡen qbel almma snen-tt mliḥ imir ad sɛeddin ikayaden s tmaziyt.

21. Ad tqebeləđ ad txedmed tazrawt-inek deg tutlayt n tmaziyt?

-Ih.

-Ala.

-Ini-d ayyer?

-[ih parsku bəkri kont nətməna nxruḍʒ ʃix nqari lʃərbija wəla fronsi wəla amazixija majhamnif wəʃmən lʊka ʔli nəqariha muhim ʃix mi lah xələb makəmalʃ qrajti] Ih, acku si zik ssamey ad d-fyey d aselmad ama n teərabt ney n trumit ney n tmaziyt ur iyi-d-tewqie ara anta tutlayt ad slemdey, lmuhim d aselmad deg uyərbaz meəna lah yaleb ur kemmley ara leqraya-inu.

22. Lukan ad ak-id-işah ad tlemdeđ tutlayt n tmaziyt, ad tt-tlemdeđ ney ala?

-Ih.

-Ala.

-Ini-d ayyer?

-[ih ʃla xətər həbit nəʃələm kifəʃ jahadru bələqbajlija wəʃləʃ lala nəʃələm kifəʃ jəkətbuħa] Ih, acku byiy ad lemdey amek ttmeslayen s teqbaylit ayyer ala, ad issiney amek i ttarun s tmaziyt.

23. Ini-d d acu ak-tent tutlayin-agi?

-**Tantala n teərabt n Lezzayer:** [lʊkati lum] D tutlayt-iw tayemmat.

-**Tutlayt n teərabt tayurbizt (tadeblant):** [lʊka li baʃ qrit] D tutlayt s way-s i yriy.

-**Tafransist:** [lʊkət almustaʃmir lfiransi] D tutlayt n ucengu afransis.

-**Taglizit:** [lʊka hədi ʃəndha bəzzaf qima bara mi ʃəndna matmʃiʃ bəzzaf] D tutlayt i yesean lqima di tmura n berra meəna yur-nney ur tlehhu ara atas.

-**Tamaziyt:** [lʊkət ḍʒdudna] D tutalyt n lejdud-nney.

Amselyu 22:

Ayara: /

Isem: Ġamal.

Leɛmer: 64 n yiseggasen.

Uzzuf: Amalay.

Aswir n ulmud: Agerdas n lBac.

Adeg n tlalitamane: Lezzayer tamanayt

Adeg n tmezduyt: Bab Zewwar.

1. D acu-tt tutlayt-ik tayemmat?
-[lʃərbija] D taerabt.
2. D acu-tt tutlayt s way-s i tettmeslayeɖ deg uxxam?
-[nəhdər bəlʃərbija taʃ lʒzəjər] Ttmeslayey s tantala n teerabt tazayrit.
3. Anta tutlayt i tessemraseɖ mi ara tettmeslayeɖ akked yimeddukkal-ik i yettmeslayen tutlayt n teerabt?
-[lʃərbija] D taerabt.
4. Anta tutlayt i tessemraseɖ mi ara tettmeslayeɖ akked yimeddukkal-ik leqbayel?
-[nəstəxdəm lʃərbija] Ssemrasey taerabt.
5. Anta tutlayt i tessemraseɖ mi ara tiliɖ deg uxeddim?
-[lʃərbija mʃa lfronsi] Taerabt akked trumit.
6. Ma yella tessemraseɖ tutlayt-nniɖen ini-d d anta-tt?
-Sefhem-d ayyer?
-[lala makaʃ lʊa wəhda xəra] Xaʃi ulac tutlayt nniɖen.
7. Anta tutlayt s wacu i teqqareɖ tiktabin, iymisen ney tisyunin?
-[nəqra bəlʃərbija wəla bəfronsi kul mərə kifaʃ] Qqarey s teerabt ney tafransist , yal tikkelt amek.
8. Yella wasmi i teyriɖ yakan kra n tektabt s tutlayt n tmaziyt?
-Ih.
-Ala.
-Ma yella ala, ini-d ayyer?
-[lala parsku manəʃrəfʃ had lʊa] Xaʃi, acku ur ssiney ara tutlayt-agi.
9. Tettmeslayeɖ taqbaylit:

Iggerrez mliħ

Iggerrez

Ciṭṭuħ

Ulac maɖi

-[makaʃ walo] Ulac maɖi.

10. Ma yella ur tettmeslayeɖ ara maɖi taqbaylit, ini-d ayyer ?

-[parsku maqrithaʃ] Acku ur tt-yrɨy ara.

11. Anta tutlayt uyur tettmiliɖ s waʃas?

- Segzu-d ayyer?
- [nmil ləlŋərbija parsku ləkət lquran] Ttmiliy yer teerabt acku d tutlayt n leqran.
12. Anta tutlayt i tessaramed ad tissined s waṭas ney akken ilaq?
- Sefhem-d ayyer?
- [ongli parsku lūka mutaquadima] D taglizit acku d tutlayt i ifazen.
13. Mi ara d-templid yiwen yettmeslay taqbaylit, d acu i tettḥulfud (tettḥussud)?
- [kont mətmənja lukan qrit bəkri had lūka baṣ nəfhəm waf jəhədrū] Ssaraməy lukan lemdey zik tutlayt-agi iwakken ad fehmeṣ acu i ttmeslayen.
14. Ad tqebled (ad teḡḡed) i warraw-ik ad yren ney ad lemden tutlayt n tmaziyt?
- Ih.
- Ala.
- Ini-d ayyer?
- [ih nəqbəl parsku kajən bəzzaf qbayl lazəm nəṭŋaləm baṣ nəwali nəŋrəf nəḥki mŋahum] Ih, ad qebley acku di tmurt-nney aṭas n leqbayel i yellan ilaq ad tt-lemden iwakken ad issinen ad mmeslayen yid-sen .
15. Tebyid ad yili uselmed n tmaziyt s lxetyar ney bessif (s tmara) di tmurt n Lezzayer ?
- Ih.
- Ala.
- Ayyer?
- [bəlṣəṭjar parsku kajən ʾīli maḥəbʃ jəṭŋəlmha mən dʒiḥa ŋəndhum ləḥaq ŋəlaṣatərf lamaziḳija fi bladna maŋtawhaṣ qima] S lxetyar acku llan wid ur nebyi ad lemden tamaziyt, si tama sən lḥeq acku tamaziyt di tmurt-nney ur as-fkin ara azal.
16. Di rray-ik tutlayt n tmaziyt, tezmer ad tili d ttawil n usnəni deg yal tayult yeənən tudert n umdan?
- [fhad lwaqt maṣkiṭf balak mənə ləlqudam balak lamaziḳija twəli ŋəndha qima u ʃan baṣ təŋti idafa ləlblad] Di lweqt-agi ur cukkey ara, aḥat sya yer sdat balak tamaziyt ad tesəu azal akked ccan iwakken ad tili d ttawil n usenəni.
17. Acu ara d-tiniḍ limer ad tekcem tutlayt n tmaziyt yer yal tayult yellan am tedbelt, tanezzut...?
- [makaf kifaf parsku kajən ʾīli majəfhəmf ləqbajlija] Ulamek acku llan wid ur nfehhem ara tamaziyt.
18. Acu i d rray-ik imi tuyal tutlayt n tmaziyt d tutlayt tunṣibt di Lezzayer?
- [ḥadʒa mliḥa] D ayen yelhan.
19. Acu i d rray-ik deg usnati n tutlayt n tmaziyt deg uslmed (asesyer)?
- [mliḥa mi kima qultlək bəlṣəṭjar maṣi bəssif] yelha meəna akken i am-id-nniy s lexatyar maci s tmara.
20. D acu i d rray-ik deg usekcem n tutlayt n tmaziyt deg yikayaden unṣiben: agerdas n BAC, BEM akked 5éme deg temnaḍin-agi i yettmeslayen s tutlayt n teerabt?
- [ih haka iṣufu ida ʃatrin fhad lūka wəla lala] Ih, akka ad walin ma ḥercen di tutlayt-agi ney xaṭi.
21. Ad tqebled ad txedmed tazrawt-inek deg tutlayt n tmaziyt?
- Ih.
- Ala.

-Ini-d ayyer?

-[lala parsku purmwa θamaziɣt makaf waf ndiru biha fi blad xrin ɣir fəldʒzajər u zid maʃi fi kaməl ləɖʒzajər] Xaɣi ,acku nek di rray-iw tamaziɣt ulac acu ara nexdem s yis-s di tmura n berra nessexdam-itt kan di Lezzayer yerna maci akk.

22. Lukan ad ak-id-iṣaḥ ad tlemdeɣ tutlayt n tmaziɣt, ad tt-tlemdeɣ ney ala?

-Ih.

-Ala.

-Ini-d ayyer?

-[ih rani ḥaba parsku ʒəndi nas nəʒrəfhom ḥaba nəhdər mʒahom bələqɣajlija maʃi bələʒərbija] Ih, bɣiy ad tt-lemdey acku llan widak i sney d iqbayliyen bɣiy ad mmeslayey yid-sen s teqbaylit maci s teɣrəbt.

23. Ini-d d acu ak-tent tutlayin-agi ?

-**Tantala n teɣrəbt n Lezzayer:** [lɔkə θawmija] d tutlayt n yal ass.

-**Tutlayt n teɣrəbt taɣurbizt (tadeblant):** [lɔkət taʃlim] D tutlayt n ulmad.

-**Tafransist:** [luɣa taʃ lɣədma] D tutlayt n uxeddim.

-**Taglizit:** [luɣa ʔli nətməna ani nəʒrəfha] D tutlayt i ssaramey ad issiney .

-**Tamaziɣt:** [lɔkə taʃ ləɖʒdud] D tutlayt n lejɣud.

Amselyu 23:

Ayara: /

Isem: Emer.

Læmer: 48 n yiseggasen.

Uzzuf: Amalay.

Aswir n ulmud: Aseggas wis kraḍ deg uyerbaz alemmas.

Adeg n tlalit: Lezzayer tamanayt.

Adeg n tmezduyt: Lezzayer tamanayt.

1. D acu-tt tutlayt-ik tayemmat?
-[lḥarbiya] D taerabt.
2. D acu-tt tutlayt s way-s i tettmeslayeḍ deg uxxam?
-[nehder bəlḥarbiya] ttmeslayey s teerabt.
3. Anta tutlayt i tessemraseḍ mi ara tettmeslayeḍ akked yimeddukkal-ik i yettmeslayen tutlayt n taerabt?
-[bəlḥarbiya] S teerabt.
4. Anta tutlayt i tessemraseḍ mi ara tettmeslayeḍ akked yimeddukkal-ik leqbayel?
-[nəhdər bəlḥarbiya mi nəstəxdəm fwija qbajlija parsku nəxdəm f tizi uzu tḥaləmt fwija mənḥənd səḥabi] Ttmeslayey s teerabt meəna ssexlədey cwiya n teqbaylit acku xeddmey di Tizi-Wezzu lemdey ciṭṭuḥ s-γur yimddukkal-iw.
5. Anta tutlayt i tessemraseḍ mi ara tiliḍ deg uxeddim?
-[lḥarbiya mḥa fronsi] Taerabt akked tefransist.
6. Ma yella tessemraseḍ tutlayt-nniḍen ini-d d anta-tt ?
-Sefhem-d ayyer ?
-[fwija qbajlija parsku nəxdəm mḥa ləqbajəl] ciṭṭuḥ n teqbaylit acku xeddmey akked leqbayel.
7. Anta tutlayt s wacu i teqqareḍ tiktabin, iymisen ney tisyunin?
-[nəqra bəlḥarbiya mḥa fronsi] Qqarey s tefransist akked teerabt.
8. Yella wasmi i teγriḍ yakan kra n tektabt s tutlayt n tmaziyt?
-lh.
-Ala.
-Ma yella ala, ini-d ayyer ?
-[lala parsku maqritf had luḥa] Xaṭi, acku ur γriy ara tutlayt-agi.
9. Tettmeslayeḍ taqbaylit:

Iggerrez mlih

Iggerrez

Ciṭṭuḥ

Ulac maḍi

-[cwiya mi nəfhəm lhadra djalhom mi manəḥrəf nəhdər kima jəlzəm] Ciṭṭuḥ, meəna fehamey tameslayt-nsen ur ssiney ara ad mmeslayey taqbaylit akken ilaq.

10. Ma yella ur tettmeslayeḍ ara maḍi taqbaylit, ini-d ayyer?
-Ttmeslayeḍ ciṭtuḥ.
11. Anta tutlayt uyur tettmiliḍ s waṭas?
-Segzu-d ayyer?
-[nmil ləlṣərbija parsku lukət dḍin]Ttmiliḍ yer teṛabt acku d tutlayt n dḍin.
12. Anta tutlayt i tessaramed ad tissined s waṭas neḡ akken ilaq?
-Sefhem-d ayyer?
-[amazikija parsku nxalet bəzzaf ləqbajəl] D tamaziṭt acku ttxalaḍeḡ aṭas leqbayel.
13. Mi ara d-temlileḍ yiwen yettmeslay taqbaylit, d acu i tettḥulfuḍ (tettḥussuḍ)?
-[nəfhəm wəf jahədru mi iḱidni ləḥal ki manəqdərḡ nəhdər ləqbajlija kima jəlzəm kihuma] Fehhameḡ acu ttmeslayen meəna yetteḡaḍ-iyi lḥal imi ur zmireḡ ara ad mmeslayeḡ taqbaylit akken i ilaq am nutni.
14. Ad tqebleḍ (ad teḡḡeḍ) i warraw-ik ad ḡren neḡ ad lemdeḡ tutlayt n tmaziṭt?
-Ih.
-Ala.
-Ini-d ayyer?
-[ih nəqbəl parsku had luka kajna uḡəhədruha fi bladhum lazəm jəṭṣalmuha baḡ jəhədru bələqbajlija ki jəṭlaqaw mṣa waḥəd qbajli] Ih, ad qebleḡ acku tutlayt-agi tella yerna ttmeslayen-tt di tmurt-nsen, ilaq ad tt-issinen iwakken ad mmeslayen s teqbaylit mi ara d-mlilen yiwen d aqbayli.
15. Teḡiḍ ad yili uselmed n tmaziṭt s lxetyar neḡ bessif (s tmara) di tmurt n Lezzayer?
-Ih.
-Ala.
-Ayyer?
-[bəssif baḡ ʾīli jəhədru bəlṣərbija jəṭṣəlmə ləqbajlija] Bessif iwakken wid-ak yettmeslayen taṛabt ad issinen taqbaylit.
16. Di rray-ik tutlayt n tmaziṭt, tezmer ad tili d ttawil n usnəni deg yal tayult yeənan tudert n umdan?
-[ih wəṣlaf lala] Ih, yezmer lḥal ayyer ala.
17. Acu ara d-tiniḍ limer ad tekceḡ tutlayt n tmaziṭt yer yal tayult yellan am tedbelt, tanezzut...?
-[ih ḥadḡa mliḥa mi ḥəta jṣarfuha kaməl ləṣrəb baḡ jtfahmu fimabinathum] Ih, d ayeḡ yelhan meəna alama snen-tt akk yieraben iwakken ad msefhamen way gar-sen.
18. Acu i d rray-ik imi tuḡal tutlayt n tmaziṭt d tutlayt tunṣibt di Lezzayer?
-[fraḥət ki smaṣət had rraj] Ferḥeḡ imi sliḡ s rray-agi.
19. Acu i d rray-ik deg usnati n tutlayt n tmaziṭt deg uslmed (asesyer)?
-[ḥadḡa mliḥa] D ayeḡ igerrzen.
20. D acu i d rray-ik deg usekcem n tutlayt n tmaziṭt deg yikayaden unṣiben: agerdas n BAC, BEM akked 5éme deg temnaḍin-agi i yettmeslayen s tutlayt n teṛabt?
-[iliḡ hadḡi baḡ idirulha lqima parsku lukan majfawtuḥaḡ flizigzama makaḡ ʾīli jəqraha] Ilaq ay-agi iwakken ad as-xedmen lqima acku lukan ur tt-səeddayen ara deg yikayaden ulac win ara tt-yeyren.

21. Ad tqebleđ ad txedmed tazrawt-inek deg tutlayt n tmaziyt?

-Ih.

-Ala.

-Ini-d ayyer?

-[sipusib balak ih balak lala manəqdərɟ nradʒəɟlək ʒəla had la kistju parsku maqritʃ θamazixθ maɟlabaliɟ ida təxrudʒ ʒlija wəla lala] Yezmer lhal ahat ih, ahat ala, ur zmirey ara ad am-id-rrey ɣef usteqsi-agi acku ur ɣriy ara tamaziyt, ur zriy ara ma ad teffey fell-i tutlayt-a.

22. Lukan ad ak-id-işah ad tlemdeđ tutlayt n tmaziyt, ad tt-tlemdeđ ney ala?

-Ih.

-Ala.

-Ini-d ayyer?

-[ih nəqbəl bəlfərɰ kima qultlək qbila nəxdəm mʒa ləqbajəl lazəm nəɟaləmhə] Ih ad qebley s lferɰ acku akken i am-id-nniy llina, xeddmey akked leqbayel ilaq ad tt-issiney .

23. Ini-d d acu-ak-tent tutlayin-agi ?

-**Tantala n teɣrəbt n Lezzayer:** [luɣati lum] D tutlayt-iw tayemmat.

-**Tutlayt n teɣrəbt taɣurbizt:** [luɣa taɟ dɰdin dʒəlna] D tutlayt n dɰdin-nney.

-**Tafransist:**[luɣa li nəstəxdmu fəddar] D tutlayt i nessexdam deg uxeddim.

-**Taglizit:**[luɣət lɟaləm] D tutlayt n umaɟal.

-**Tamaziyt:**[luɣət ləɟɰdud] D tutlayt n lejɰdud.

Amselyu 24:

Ayara: /

Isem: Mağid.

Ləmer: 48 n yiseggasen.

Uzzuf: Amalay.

Aswir n ulmud: Aseggas wis seddis deg uyerbaz amenzu.

Adeg n tlalit: Lezzayer tamanayt.

Adeg n tmezduyt: Lezzayer tamanayt.

1. D acu-tt tutlayt-ik tayemmat?
-[lʃərbija] D tærabt.
2. D acu-tt tutlayt s way-s i tettmeslayeɖ deg uxxam?
-[nəhdər fədari bəlʃərbija] Ttmeslayeɖ deg uxxam-iw s teerabt.
3. Anta tutlayt i tessemraseɖ mi ara tettmeslayeɖ akked yimeddukkal-ik i yettmeslayen tutlayt n teerabt?
-[ħadʒa bajna nəhdər mʃahom bəlʃərbija] D ayen i ibanen ttmeslayeɖ yid-sen s teerabt.
4. Anta tutlayt i tessemraseɖ mi ara tettmeslayeɖ akked yimeddukkal-ik leqbayel?
-[lʃərbija] D tærabt.
5. Anta tutlayt i tessemraseɖ mi ara tiliɖ deg uxeddim?
-[nəstəxdəm lʃərbija mʃa ʃwija fronsi] Ssemraseɖ tærabt akked ciɖtuħ n tefransist.
6. Ma yella tessemraseɖ tutlayt-nniɖen, ini-d d anta-tt ?
-Sefhem-d ayɣer?
-[nəstəxdəm bərk lʃərbija parsku hija ʔli nəʃrəf kima jəlzəm mʃa kəlmat bəlfronsi] Ssemraseɖ kan tærabt acku d tinna kan i sneɣ akken ilaq akked kra n wawalen s trumit deg uxeddim.
7. Anta tutlayt s wacu i teqqareɖ tiktabin, iymisen neɣ tisyunin?
-[bəlʃərbija] S teerabt.
8. Yella wasmi i teɣriɖ yakan kra n tektabt s tutlayt n tmaziɣt?
-Ih.
-Ala.
-Ma yella ala, ini-d ayɣer?
-[lala parsku manəʃrəf ʔamaziħθ] Ala acku ur ssineɣ ara tamaziɣt.
9. Tettmeslayeɖ taqbaylit:

Igerrez mliħ

Igerrez

Ciɖtuħ

Ulaç maɖi

-[ʃwija maɖi kəlmat bərk] Ciɖtuħ maɖi, kra n wawalen kan.

10. Ma yella ur tettmeslayeɖ ara maɖi taqbaylit, ini-d ayɣer ?

- [parsku maqrithaf ozid ʕajəf f lədzʒajər nəhdər ɤir lʕərbija] acku ur tt-yr̥iy ara yerna tteiciy di Lezzayer ttmeslayen kan tærabt.
11. Anta tutlayt uyur tettmiliḍ s waṭas?
- Segzu-d ayyer?
- [nmil ləlʕərbija parsku hija luɤa bah trabit] Ttmiliy ɣer teærabt acku d tutlayt s way-s i d-kkrey .
12. Anta tutlayt i tessaramed ad tissined s waṭas ney akken ilaq?
- Sefhem-d ayyer?
- [fronsi mʕa θamazixθ lʕiransija nəhtadʒha fəlxədma am̃ma θamazixθ nəhtadʒha fiḥjati parsku fiḥladna kajən bəzzaf q̣bajəl mlih lukan nətʕələmha baɣ nwali nəfhəm o nəhdər mʕa ləq̣bajəl blaḡbajlija] Tafransist akked tmaziyt: tafransist acku d tutlayt i tteḥwaḡḡiy s waṭas deg uxeddim, ma d taqbaylit ad tteḥwiḡḡey deg tudert-iw, acku di tmurt-nney aṭas n leqbayel i yellan, yelha lukan ad issiney taqbaylit akken ad fehmeḡ acu ttmeslayen yerna ad asen-rrey s teqbaylit.
13. Mi ara d-temliled yiwen yettmeslay taqbaylit, d acu i tetḥulfud (tetḥussud)?
- [manəkdəbɣ ʕlik manəfhəmf ḥəta kəlma kima iqul ləmθəl kima ʕli jəftəḥ lələʕma] ur skiddibey ara fell-am, ur fehamey ara ula d awal, akken qqaren di lemtel “am win i icetṭhen i uderyal”.
14. Ad tqebleḍ (ad teḡḡed) i warraw-ik ad ɣren ney ad leṃden tutlayt n tmaziyt?
- Ih.
- Ala.
- Ini-d ayyer?
- [ih baɣ nətʕələm θamazixθ] Ih, iwakken ad issinen tamaziyt .
15. Tebyiḍ ad yili uselmed n tmaziyt s lxetyar ney bessif (s tmara) di tmurt n Lezzayer?
- Ih.
- Ala.
- Ayyer?
- [nʕalah tkon bəlxətjar parsku lukan tkon bəssif ikuno bəzzaf maɣakil parsku drari rahom jəqraw bəzzaf uzid kajən ʕli maḥabuɣ jətʕalmuḥa] Ncallah ad tili s lxetyar acku lukan ad tili bessif ad ilin aṭas n wuguren axaṭer igerdan aṭas i la qqaren yerna llan wid ur nḥemmel leṃden tutlayt-agi.
16. Di rray-ik tutlayt n tmaziyt, tezmer ad tili d ttawil n usṇerni deg yal tayult yeenan tudert n umdan?
- [maɣkitɣ parsku mazal maʕəndhaɣ lqima fiḥladna] Ur cukkey ara, acku werɛad i tesɛa lqima di tmurt-agi.
17. Acu ara d-tiniḍ limer ad tekcem tutlayt n tmaziyt ɣer yal tayult yellan am tedbelt, tanezzut...?
- [ana maraniɣ mʕa had ṛraj parsku kajən ʕli maɣəfhəmf ləq̣bajlija] Nekk ur lliḡ ara akked rray-agi acku llan win ur nfehhem ara taqbaylit.
18. Acu i d rray-ik imi tuyal tutlayt n tmaziyt d tutlayt tunṣibt di Lezzayer?
- [ih ḥadʒa mliḥa] Ih, d ayen yelhan.
19. Acu i d rray-ik deg usnati n tutlayt n tmaziyt deg uslmed (asesyer)?

- [ila h̄ebu kam̄el j̄etʃalmuha h̄adʒa mliha mi maʃi b̄essif] Ma yella byan akk ad tt-lemden d ayen yelhan meena ur ilaq ara ad tt-id-skecmen s tmara.
20. D acu i d rray-ik deg usekcem n tutlayt n tmaziyt deg yikayaden unʃiben: agerdas n BAC, BEM akked 5éme deg temnađin-agi i yettmeslayen s tutlayt n teɛrabt ?
- [laz̄em j̄etʃalmuha q̄b̄el kima j̄elz̄em] Ad tt-lemden q̄bel akken ilaq.
21. Ad tq̄bled̄ ad t̄xedmed̄ tazrawt-inek deg tutlayt n tmaziyt?
- Ih.
- Ala.
- Ini-d ayyer?
- [lala parsku had lūka maʃtawlhaf qima] Xaṭi, acku tutlayt-agi ur as-fkin ara azal.
22. Lukan ad ak-id-iṣah̄ ad t̄lemdeđ tutlayt n tmaziyt, ad tt-t̄lemdeđ ney ala?
- Ih.
- Ala.
- Ini-d ayyer?
- [ih n̄etʃ̄al̄emha parsku rani h̄ab n̄etʃ̄al̄em kifaf jahadru bl̄eq̄bajlija parsku ki nruḥ l̄elplaj̄es win kaj̄en l̄eq̄baj̄el n̄has ruḥi brani f̄i bladi] Ih, ad tt-lemdey acku byiḡ ad issiney amek i ttmeslayen s teq̄baylit acku mi i ttruhuy yer temnađin anda ttmeslayen s tq̄baylit t̄ṭhulfuy iman-iw d aberrani di tmurt-iw.
23. Ini-d d acu-ak-tent tutlayin-agi ?
- Tantala n teɛrabt n Lezzayer:** [lūkati lum] D tutlayt-iw tayemmat.
- Tutlayt n teɛrabt tayurbizt (tadeblant):** [lūka ʔli baʃ qrit flikul] D tutlayt s way-s yriy deg uyerbaz.
- Tafransist:** [lūk̄et l̄ʃamal] D tutlayt n uxeddim.
- Taglizit :**[lūka li man̄ʃr̄efh̄af] D tutlayt ur ssiney ara.
- Tamaziyt:** [lūk̄et lajdud] D tutlayt n lejdud.

Amselyu 25:

Ayara: /

Isem: Yehya

Lemer: 55 n yiseggasen.

Uzzuf: Amalay.

Aswir n ulmud: Agerdas n lBac.

Adeg n tlalit: Lezzayer tamanayt

Adeg n tmezduyt: Budwaw.

1. D acu-tt tutlayt-ik tayemmat?
-[lʃərbija] D tærabt.
2. D acu-tt tutlayt s way-s i tettmeslayeɖ deg uxxam?
-[bəlahdʒa lʃərbija taʃ lədzʒajər] S tentala n teerabt tazayrit.
3. Anta tutlayt i tessemraseɖ mi ara tettmeslayeɖ akked yimeddukkal-ik i yettmeslayen tutlayt n tærabt?
-[bəlahdʒa lʃərbija taʃ lədzʒajər nxalto bin lʃərbija mʃa ləfronsi] S tentala n teerabt tazayrit nessexləɖ gar-as d tefransist.
4. Anta tutlayt i tessemraseɖ mi ara tettmeslayeɖ akked yimeddukal-ik leqbayel?
-[bəlʃərbija] S teerabt.
5. Anta tutlayt i tessemraseɖ mi ara tiliɖ deg uxeddim?
-[lʃərbija bəlkuθra mʃa ləfronsi] Tærabt s waʃas akked tefransist.
6. Ma yella tessemraseɖ tutlayt-nniɖen ini-d d anta-tt ?
-Sefhem-d ayyer?
-[longli parsku nəhtadʒha mi kinʃuf tilivizju manəʃrəʃhaʃ mliħ mi nəfhəm ʃwija]
Taglizit, acku tteħwaɣɣiy-tt mi ara ttwaliy tilizri, ur ssiney ara mliħ tutlayt-agi meena fehamey ciṭṭuħ.
7. Anta tutlayt s wacu i teqqareɖ tiktabin, iymisen ney tisyunin?
-[lʃərbija mʃa lfiransija] D tærabt akked tefransist.
8. Yella wasmi i teyriɖ yakan kra n tektabt s tutlayt n tmaziyt?
-Ih.
-Ala.
-Ma yella ala, ini-d ayyer?
-[lala maqrit heta ktab b θamaziθ parsku maqritʃ had luʁa] Ala, ur yriy ara taktabt s tmaziyt acku ur ssiney ara tamaziyt.
9. Tettmeslayeɖ taqbaylit:

Igerrez mliħ

Igerrez

Ciṭṭuħ

Ulaç maɖi

-[fwija bærk malgri fændi bæzzaf shabi qbajel mi manəfrəf ləqbajlija parsku had lura wafrā mi tʃaləmt klajəm mən fəndhom] Ciṭṭuḥ kan, xas akken seiṭ aṭas n yimddukkal d leqbayel meəna ur ssineṭ ara taqbaylit acku tuəer tutlayt-agi meəna lemdeṭ kra n wawalen seg-sen.

10. Ma yella ur tettmeslayeḍ ara maḍi taqbaylit, ini-d ayyer ?

-/

11. Anta tutlayt uyur tetteṃliḍ s waṭas?

-Segzu-d ayyer?

-[lfərbija parsku nʃufha qriba lqalbi] D taərabt acku ttwaliṭ-tt teqreb yer wul-iw.

12. Anta tutlayt i tessaramed ad tissined s waṭas neṭ akken ilaq?

-Sefhem-d ayyer?

-[inglizija parsku had lura fəndha bæzzaf qima win matruḥ təlqa jəstəxdmuha] Taglizit acku d tutlayt yesəan lqima anda ma teddiḍ d tinna ara ad d-tafed ssexdamen.

13. Mi ara d-temlileḍ yiwen yettmeslay taqbaylit, d acu i tetteḥluḍ (tetteḥsuḍ)?

-[manəfhəm walo ana fəndi wahəd jəhdər bəlfərbija wəla bəlaqbajlija wəla b lura wahda xra kifkif] Ulac acu tteḥlufuṭ, yur-i nekk yiwen yemmeslay sdat-i s teərabt neṭ s tmaziṭ neṭ s tutlayt nniḍen kifkif.

14. Ad tqebleḍ (ad teḡḡeḍ) i warraw-ik ad yren neṭ ad lemdeṭ tutlayt n tmaziṭ?

-Ih.

-Ala.

-Ini-d ayyer?

-[ih parsku kul ḥadḡa zjada fəndha fajda] Ih, acku yal zyada tesəa lfayda.

15. Tebyiḍ ad yili uselmed n tmaziṭ s lxetyar neṭ bessif (s tmara) di tmurt n Lezzayer?

-Ih.

-Ala.

-Ayyer?

-[bəlxətar xir aʃku bəssif maʃəkif jib fajda] S lxetyar xir, acku s tmara ur cukkey ara ad d-yawi lfayda.

16. Di rray-ik tutlayt n tmaziṭ, tezmer ad tili d ttawil n usnəni deg yal taṭult yeənan tudert n umdan?

-[mumkin] Yezmer lḥal.

17. Acu ara d-tiniḍ limer ad tekcem tutlayt n tmaziṭ yer yal tṭult yellan am tedbelt, tanezzut...?

-[makaf kifaf jəsra had ʃfi parsku nos ləkbiṭ taʃ ləzzirijin frəb majfəhmuʃ ləqbalija] Ulamek ad yeḍru wanect-a acku amur ameqqran n yizzayriyen d iərabən, ur fehhamen ara tamaziṭ.

18. Acu i d rray-ik imi tuṭal tutlayt n tmaziṭ d tutlayt tunṣibt di Lezzayer?

-[ih mən ḥəqha] Ih, d lḥeq-is.

19. Acu i d rray-ik deg usnati n tutlayt n tmaziṭ deg uslmed (asesyer)?

-[iliq maʃi bəssif] Ilaq maci bessif (s tmara).

20. D acu i d rray-ik deg usekcem n tutlayt n tmaziṭ deg yikayaden unṣibəna: agerdas n BAC, BEM akked 5éme deg temnaḍin-agi i yettmeslayan s tutlayt n teərabt?

-[ki jətʃəlmuha kima jəlzəm ombaʃəd ifawto lizigzama b had luʁa ki hija ki luʁat loxrin] Asma ad tlemden akken ilaq syin akin ad sɛddin ikayaden deg tutlayt-agi am nettat am tutlayin nniɖen.

21. Ad tqebleɖ ad txedmeɖ tazrawt-inek deg tutlayt n tmaziyt?

-Ih.

-Ala.

-Ini-d ayyer?

-[lala diɖʒa fluʁa djalhom masəktʃ rasi nruħ nɗir taxasos bəlamaziɣija] Xaṭi, acku deg tmeslayt-nɛn ur selkey ara aqerruy-iw, yeqqim-d kan ad xedmey tazrawt-iw s tmaziyt.

22. Lukan ad ak-id-iʃaħ ad tlemded tutlayt n tmaziyt, ad tt-tlemded ney ala?

-Ih.

-Ala.

-Ini-d ayyer?

-[ih nətʃəlmha baʃ nwali nəʃrəf nəhdər bləqbajlija] Ih, almad ad tt-lemdey iwakken ad issiney ad mmeslayey s teqbaylit.

23. Ini-d d acu ak-tent tutlayin-agi ?

-**Tantala n teɛrabt n Lezzayer:** [luʁət dɗar] D tutlayt n uxxam.

-**Tutlayt n teɛrabt tayurbizt (tadeblant):** [luʁa taʃ likul] D tutlayt n uyerbaz.

-**Tafransist:**[luʁa taʃ likul mʃa lxədma] D tutlayt n uyerbaz akked uxeddim.

-**Taglizit:**[luʁət lʃaləm] D tutlayt n umaɖal.

-**Tamaziyt:** [luʁa taʃ jdudna] D tutlayt n lejɖud.

Amselyu 26:

Ayara: /

Isem: Ğamila.

Leɛmer: 49 n yiseggasen.

Uzzuf: Unti.

Aswir n ulmud: Aseggas wis kraḍ deg yerbaz alemmas.

Adeg n tlalit: Lezzayer tamanayt.

Adeg n tmezduyt: Lezzayer tamanayt

1. D acu-tt tutlayt-im tayemmat?
-[lʃərbija] D tærabt.
2. D acu-tt tutlayt s way-s i tettmeslayeḍ deg uxxam?
-[nəhdər fɔddar bəlʃərbija] Ttmeslayeḍ deg uxxam s teærabt.
3. Anta tutlayt i tessemraseḍ mi ara tettmeslayeḍ akked yimeddukkal-im i yettmeslayen tutlayt n tærabt?
-[lʃərbija] Tærabt.
4. Anta tutlayt i tessemraseḍ mi ara tettmeslayeḍ akked yimeddukkal-ik leqbayel?
-[lʃərbija] Tærabt.
5. Anta tutlayt i tessemraseḍ mi ara tiliḍ deg uxeddim?
-/
6. Ma yella tessemraseḍ tutlayt-nniḍen, ini-d d anta-tt ?
-Sefhem-d ayyer?
-[kəlmət bəlfiransija parsku nəhəbha] Kra n wawalen s tefransist axaṭer həmmley-tt.
7. Anta tutlayt s wacu i teqqareḍ tiktabin, iymisen ney tisyunin?
-[nəqra ləktaḃat bəlʃərbija] Qqarey tiktabin s teærabt.
8. Yella wasmi i teyrīḍ yakan kra n tektabt s tutlayt n tmaziyt?
-Ih.
-Ala.
-Ma yella ala, ini-d ayyer?
-[lala parsku manəʃrəfθ əmazizθ] Xaṭi, acku ur ssiney ara tamaziyt.
9. Tettmeslayeḍ taqbaylit:

Igerrez mliḥ

Igerrez

Ciṭtuḥ

Ulaç maḍi

-[ʃwija bərk] Ciṭtuḥ kan.

10. Ma yella ur tettmeslayeḍ ara maḍi taqbaylit, ini-d ayyer ?
-[parsku ʃajʃa fi plasa wi kajnin ləʃrəb] Acku zedyey deg temnaḍt anda tteicin yieraben.

11. Anta tutlayt uyur tettmiliḍ s waṭas?
 -Segzu-d ayyer?
 -[lṣərbija parsku hija luḳa ʾīlī nṣufha sahla ʕəndi] D taərabt acku d tinna i d tutlayt i ttwaliy teshel yur-i.
12. Anta tutlayt i tessaramed ad tissined s waṭas ney akken ilaq?
 -Sefhem-d ayyer?
 -[lḥiransija parsku jəstəxdmuha bəzzf fi bladna] D tafransist acku ssexdamen-tt aṭas di tmurt-nney.
13. Mi ara d-temliled yiwen yettmeslay taqbaylit, d acu i tettḥulfuḍ (tettḥussuḍ)?
 -[manḥəs walu] Ulac d acu tteḥulfuy.
14. Ad tqebled (ad teḡḡed) i warraw-im ad yren ney ad lemnden tutlayt n tmaziyt?
 -Ih.
 -Ala.
 -Ini-d ayyer?
 -[ila ḥəbuha huma ana manqulf lala] Ma yella byan-tt nutni nekk ur d-qqarey ara xəti.
15. Tebyiḍ ad yili uselmed n tmaziyt s lxetyar ney bessif (s tmara) di tmurt n Lezzayer?
 -Ih.
 -Ala.
 -Ayyer?
 -[bəlxaṭjar parsku had luḳa maʕəndhom majdiro biha mliḥa bərk jəṭʕəlmuha baḥ ləʕrəb ʾīlī jəhadro lṣərbija jṣərfu kifaf jəhadro mʕa ləqbajəl] S lxetyar acku tutlayt-agi ulac d acu ara xedmen yes-s, telha kan i tmeslayt ad issinen yimdanen yettmeslayan taərabt ad mmeslayan akked leqbayel.
16. Di rray-im tutlayt n tmaziyt, tezmer ad tili d ttawil n usnemi deg yal taɣult yeenan tudert n umdan?
 -[maʕəkɪtʃ] Ur cukkey ara.
17. Acu ara tiniḍ limer ad tekcem tutlayt n tmaziyt yer akk tyulin yellan am tedbelt, tanezzut ...?
 -[lukan men bekri nṣərfu had luḳa mi dok muḥal parsku Ɂir ləqbajəl ʾīlī jṣəfu ləqbajlija ləʕrəb maqrawhaʃ] Limer si zik nessen tutlayt-agi, maca tura d lmuḥal acku ḥaca leqbayel i yesnen taqbaylit, iərabən ur tt-yrin ara.
18. Acu i d rray-im imi tuyal tutlayt n tmaziyt d tutlayt tunʕibt di Lezzayer?
 -[mən ḥəqha lḥadʒa li kajna lazəm nquluha] D lḥeq-is ayen yellan ad t-id-nini.
19. Acu i d rray-im deg usnati n tutlayt n tmaziyt deg uslmed (asesyer)?
 -[ih ida ḥabo nnas jəqrawha ḥadʒa mliḥa] Ih, ma yella byan medden ad tt-yren d ayen yelhan.
20. D acu i d rray-im deg usekcem n tutlayt n tmaziyt deg yikayaden unʕiben: agerdas n BAC, BEM akked 5éme deg temnaḍin-agi i yettmeslayan s tutlayt n teərabt?
 -[lazəm jəqrawha qbəl u jəṭʕəlmuha kima jəlzzəm] Ad tt-yren qbel ad tt-lemnden akken ilaq qbel.
21. Ad tqebled ad txedmed tazrawt-inem deg tutlayt n tmaziyt?
 -Ih.

-Ala.

-Ini-d ayyer ?

-[lala parsku had lura mazal mabanf triqha] Xaṭi, acku tutlayt-agi mazal ur iban ubrid-is.

22. Lukan ad akem-id-iṣaḥ ad tlemdeḍ tutlayt n tmaziyt, ad tt-tlemdeḍ ney ala?

-Ih.

-Ala.

-Ini-d ayyer?

-[ih nəṭṣaləmhə parsku rani ḥaba nəhdər bləqbajlija] Ih, ad tt-lemdey acku byiḡ ad mmeslayey s teqbaylit.

23. Ini-d d acu-am-tent tutlayin-agi?

-**Tantala n taṣrəbt n Lezzayer:** [nəstəxdmuha binatna] Nessexdam-itt way gar-aney.

-**Tutlayt n taṣrəbt tayurbizt (tadeblant):** [lura taṣ ləmsid] d tutlayt n uyerbaz.

-**Tafransist:** [lura ʔli nətmana nəṣrəfha kima jəlzəm] D tutlayt i ssamey ad issiney akken ilaq.

-**Taglizit:** [lurət lṣaləm mi ana manəṣrəf nəhdər bhad lura] d tutlayt n umaḍal meena nekk ur ssiney ara ad mmeslayey tutlayt-agi.

-**Tamaziyt:** [lura jəstəxdmuha ləqbajəl ʔli kajnin fi bladna nətməna nəṭṣaləm nəhdər bləqbajlija] D tutlayt ssexdemen-tt leqbayel yellan di tmurt-nney ssamey ad issiney ad mmeslayey taqbayit.

Amselyu 27:

Ayara: /

Isem: Halim.

Lamer: 47 n yiseggasen.

Uzzuf: Amalay.

Aswir n ulmud: Agerdas n lbac.

Adeg n tallit: Lezzayer tamanayt.

Adeg n tmezduyt: Muḥemmed Belwezdad.

1. D acu-tt tutlayt-ik tayemmat?
-[lʃərbija] D taerabt.
2. D acu-ttutlayt s way-s i tettmeslayeɖdeg uxxam?
-[kifkif lʃərbija] Dayen d taerabt.
3. Anta tutlayt i tessemraseɖ mi ara tettmeslayeɖ akked yimeddukkal-ik i yettmeslayen tutlayt n teerabt?
-[lahɖʒa lʃərbija ldzzirija] D tantala n teerabt tazayrit.
4. Anta tutlayt i tessemraseɖ mi ara tettmeslayeɖ akked yimeddukkal-ik leqbayel?
-[nəhdər mʃahom bəlʃərbija mi nsaji nəhdər mʃahom bləqɓajlija nəʃrəf kəlmat tʃaləmthom mən ʃəndhom lʃərbija] Ttmeslayey s teerabt meəna tteeradey ad mmeslayey yid-sen s teqbaylit sney kra n wawalen lemday-ten seg-sen.
5. Anta tutlayt i tessemraseɖ mi ara tiliɖ deg uxeddim?
-[nəstəxdəm lʃərbija] Ssexdamey taerabt.
6. Ma yella tessemraseɖ tutlayt-nniɖen, ini-d d anta-tt ?
-Sefhem-d ayyer ?
- [luɤa ləwla ʔli nəstəxdmha hija lʃərbija duzjam lfiransija mʃa ʃwija inglizija] Tutlayt Tamezwarut i ssemrasey d taerabt, tis snat d tafransist akked ciɖtuɖ n teglizit.
7. Anta tutlayt s wacu i teqqareɖ tiktabin, iymisen ney tisyunin?
-[lʃərbija] d taerabt.
8. Yella wasmi i teyriɖ yakan kra n tektabt s tutlayt n tmaziyt?
-Ih.
-Ala.
-Ma yella ala, ini-d ayyer ?
-[fi ɥjati maqrit ktəb bələmazizija parsqu manəʃrəfhaɥ] Di ddunit-iw yriy taktabt s tmaziyt acku ur tt-issiney ara.
9. Tettmeslayeɖ taqbaylit:

Igerrez mliɥ

Igerrez

Ciɖtuɖ

Ulaɤ maɖi

-[ʃwija nəʃrəf kəlmat] Ciɖtuɖ, sney kra n wawalen.

10. Ma yella ur tettmeslayeḍ ara maḍi taqbaylit, ini-d ayyer ?
-/
11. Anta tutlayt uyur tettmiliḍ s waṭas?
-Segzu-d ayyer?
-[nmil ləlṣərbija taṣ lǧzzajər parsku hija li nəstəxdəm bəzzaf fi ḥjati muḥal nəstəxdmu lṣərbija taṣ ləmsid fǧdar wəla binatna nəstəxdmuha bərk fləmsid] Ttmiliy yer teərabt n Lezzayer acku d tinna i ssemrasey s waṭas di tudert-iw acku d lmuḥal ad nessexdem taərabt taṣurbizt deg uxxam ney way gar-aneṣ, nessexdam-itt kan deg uyerbaz.
12. Anta tutlayt i tessaramed ad tissined s waṭas ney akken ilaq?
-Sefhem-d ayyer?
-[inglizija parsku luḳa naḍǧha] D taglizit acku d tutlayt ifazen.
13. Mi ara d-temlileḍ yiwen yettmeslay taqbaylit, d acu i tettḥulfuḍ (tettḥussuḍ)?
-[nhawəs nəfhəm ləklajəm lli manəṣrəf mən ṣəndhom] Tṭṭewissey ad fehmeṣ awalen ur ssiney ara seg-sen.
14. Ad tqebleḍ (ad teǧǧeḍ) i warraw-ik ad yren ney ad lemdeṉ tutlayt n tmaziyt?
-Ih.
-Ala.
-Ini-d ayyer?
-[ih ḥadǧa bajna parsku mlih nəṣrəf dǧdid fəluḳat] Ih, d ayen i ibanen acku yelha ad isinen amaynut deg tutlayin.
15. Tebyiḍ ad yili uselmed n tmaziyt s lxetyar ney bessif (s tmara) di tmurt n Lezzayer?
-Ih
-Ala
-Ayyer?
-[fhad lwaqt lli rana fiḥ mlih tkon bəlxatjar parsku lamaziḳija lahdǧa maṣi luḳa iliq blaṣqəl bərk ḥəta iwəlu nnas ihəbo had luḳa malgri ṣlabalna bəli lǧzzajər asəlha amaziḳ mi jat lṣərbija dat mkan taṣ lamaziḳija] Di lweqt-agi anda i nella ilaq ad tili s lxetyar acku tamaziyt d tantala maci d tutlayt ilaq s ttawil kan almaṣ uyalen yimdanen ḥemmlen tutlayt-agi xas akken nezra belli Lezzayer laṣel-is d amaziṣ meəna tusad tutlayt n teərabt tewwi amkan n tmaziyt.
16. Di rray-ik tutlayt n tmaziyt, tezmer ad tili d ttawil n usneri deg yal taṣult yeənan tudert n umdan?
-[had ṣi nṣufu bṣid bəzzaf] Anect-agi ttwaliy-t yebeed s waṭas.
17. Acu ara ad d-tiniḍ limer ad tekcem tutlayt n tmaziyt yer yal taṣult yellan am tedbelt, tanezzut ...?
-[raḥ jəxəlqu bəzzaf mafakil parsku nnas majṣərfuḥ had luḳa kima qultək qbila lazəm lamaziḳija tədxul ṣwija ṣwija jəbdaw qəbəl jəqrawha jəṣərfu lhuruf ləktiba ombaṣəd ila dəxluha ikunu nnas jəṣərfu waṣi hija lamaziḳija] Ad d-xelqen aṭas n wuguren acku imdanen ur ssinen ara tutlayt-agi akken i am-id-nniy llina, ilaq tamaziyt ad tekcem-d ciṭṭuḥ ciṭṭuḥ, ad bdun qəbəl yimdanen qqaren tutlayt-agi ad snen isekkilen, tira...atg umbaeḍ ma skecmen-tt-id ad ilin yimdanen snen d acu-tt tmaziyt.
18. Acu i d rray-ik imi tuyal tutlayt n tmaziyt d tutlayt tunṣibt di Lezzayer?

-[ikunu maʃakil parsku tfəl sɔir ki jənzad wiħal ʃiniħ jəlqa lʃərbija kifaf ħabiti waf bna kaməl bəlʃərbija ihadu bəlamazikija mi mən dʒiħa ħadʒa mliħa haka jəʃəlmuha mən sɔurhom ki wəlat rasmija mi ħəta jəʃələm kulʃi bəlʃərbija ombaʃəd idaxlulu lamazikija] Ad ilin wuguren acku agrud mi ara ad d-ilal ad yeldi allen-l, s ad d-yaf taərabt amek tebyid ayen yebna akk s teərabt ad tihud s tmaziyt, meəna si lʒiħa dayen yelhan akka ad tt-snen si temʒi imi tuyal d tunʃibt maca alma yelmed kullec s teərabt ad as-id-skecmen tamaziyt.

19. Acu i d rray-ik deg usnati n tutlayt n tmaziyt deg uslmed (asesyer)?

-[malazəmʃ bəssif lazəm bəlxətjar baʃ iwalfuha wiħabuħa idiruha bəlxətjar apri ida qraħa wahəd bərk iʃandu luxrin parsku iʃiro wiħabu jəʃəlmuha kima tʃalmħa šəbħom] Ur ilaq ara s tmara ilaq s lxatyar iwakken ad ttwalfen wa ad tt-ħemmlen, ad tt-xedmen s lxetyar umbaəd ma yella yeyra-tt yiwen kan ad ɛanden wiyeđ acku ad asmen wa ad byun ad issinen tamaziyt akken i ttyessen umddakkul-nsen.

20. D acu i d rray-ik deg usekcem n tutlayt n tmaziyt deg yikayaden unʃiben: agerdas n BAC, BEM akked 5éme deg temnađin-agi i yettmeslayen s tutlayt n teərabt?

-[ħadʒa mliħa mi bmuʃamil sɔir mʃa ki jəʃəlmuha ibədlulħa lmuʃamil] D ayen yelhan meəna.

21. Ad tqebleđ ad txedmeđ tazrawt-inek deg tutlayt n tmaziyt?

-Iħ

-Ala

-Ini-d ayyer ?

-[lukan ki kont sɔir lqit lamazikija ndirħa mi lqit lʃərbija qrit bəlʃərbija] lukan mi lliy mečtuħey ufiy tamaziyt ad xedmey tazrawt-inu s tmaziyt meəna ufiy-d taərabt yriy taərabt.

22. Lukan ad ak-id-iʃaħ ad tlemdeđ tutlayt n tmaziyt, ad tt-tlemdeđ ney ala?

-Iħ.

-Ala.

-Ini-d ayyer ?

-[iħ nəqbəl didʒa ɔir kima bdit nəʃələm lhuruf taʃ lamazikija] Iħ, ad qbley xas mi kan bdiy lemdey isekkilen n tmaziyt.

23. Ini-d d acu-ak-tent tutlayin-agi ?

-**Tantala n taərabt n Lezzayer:** [maʃi luka nħadro bərk biħa] Maci d tutlayt nettmeslay kan s yis-s.

-**Tutlayt n taərabt tayurbizt (tadeblant):** [lukət lquran] D tutlayt n leqran.

-**Tafransist:** [luka θaliθa fi lʃələm nəħtađʒuħa bəzzaf fəlxədma] D tutlayt tis krad deg ddunit, netħewağği-tt s waʃas deg uxddim.

-**Taglizit:** [lukət lʃələm nəħtađʒuħa bəzzaf] D tutlayt n umađal, netħewağği-tt s waʃas.

-**Tamaziyt:** [lukət tarix balad bla tarix maʃi blad] D tutlayt n umezruy, tamurt bla amzruy maci d tamurt.

Amselyu 28:

Ayara: /

Isem: Nabila

Leɛmer: 22 n yiseggasen.

Uzzuf: Unti.

Aswir n ulmud: D tasdawant.

Adeg n tlalit: Lezzayer tamanayt.

Adeg n tmezduyt: Lezzayer tamanayt.

24. D acu-tt tutlayt-im tayemmat ?

- [luɛa djali lum hija lʃərbija] Tutlayt-iw tayemmat d tærabt.

25. D acu-tt tutlayt s way-s i tettmeslayeɗ deg uxxam?

-[luɛa ʔli nəhdər biha fɔdər fija lʃərbija] Tutlayt s way-s i ttmeslayeɗ deg uxxam d tærabt.

26. Anta tutlayt i tessemraseɗ mi ara tettmeslayeɗ akked yimeddukkal-im i yettmeslayen tutlayt n teerabt?

-[luɛa ʔli nəstəxdəm mʃa shabi ʔli jhadru bəlʃərbija hija lʃərbija] Tutlayt i ssexdameɗ mi ara ttmeslayeɗ akked yimddukkal-iw i yettmeslayen tutlayt n teerabt d tærabt.

27. Anta tutlayt i tessemraseɗ mi ara tettmeslayeɗ akked yimeddukkal-im leqbayel?

-[nəhdər mʃahom bəlʃərbija parsku manəfhəmf ləqbajlija] Heddrey yid-sen s teerabt acku ur fehameɗ ara taqbaylit.

28. Anta tutlayt i tessemraseɗ mi ara tiliɗ deg uxeddim?

-/

29. Ma yella tessemraseɗ tutlayt-nniɗen ini-d d anta-tt ?

-Sefhem-d ayyer?

-[nəstəxdəm fronsi parsku biha ʔli nəqra] Ssexdameɗ tarumit acku yis-s i qarrey.

30. Anta tutlayt s wacu i teqqareɗ tiktabin, iymisen neɗ tisyunin?

-[lʃərbija] D tærabt.

31. Yella wasmi i teɣriɗ yakan kra n tektabt s tutlayt n tmaziɣt?

-Ih.

-Ala.

-Ma yella ala, ini-d ayyer ?

-[lala parsku maqritʃ lamaziɣija] Ala acku ur ɣriɣ ara tamaziɣt.

32. Tettmeslayeɗ taqbaylit :

Igerrez mliɥ

Igerrez

Cittuɥ

Ulaɛ maɗi

-[fwija bərk nəʃrəf kəlmət bərk] Cittuɥ kan, sneɣ kra n wawalen.

33. Ma yella ur tettmeslayeɗ ara maɗi taqbaylit ini-d ayyer?

- [kajən kəlmət ʔli jətʃawdu nəhdərhom mi manəqdərʃ nəhdər bləqbajlija] Llan kra n wawalen i yettuəawden yal ass heddrey-ten meəna ur zmirey ara ad meslayey s teqbaylit.
34. Anta tutlayt uyur tettmiliḍ s waṭas?
- Sefhem-d ayyer?
- [nmil ləlʃərbija mʃa fronsi parsku bihom baʃ nəqra] Ttmiliy yer teərabt akked trumit acku yis-sent i qarrey.
35. Anta tutlayt i tessamed ad tissined s waṭas ney akken ilaq?
- Sefhem-d ayyer?
- [ləqbajlija parsku ʃəndi ḥbabi qbajəl habit nəʃələm ləqbajlija parsku təʃjəbni] D tamaziyt acku llan yimddukkal-iw d leqbayel byiy ad issiney taqbaylit acku tetteejab-iyi-d.
36. Mi ara ad d-temlileḍ yiwen yettmeslay taqbaylit, d acu i tettḥulfuḍ (tettḥussuḍ)?
- [jakolni qəlbi parsku manəfhəmf] Itett-iyi wul-iw acku ur fehamey ara.
37. Ad tqebleḍ (ad teḡḡeḍ) i warraw-im ad yren ney ad lemnden tutlayt n tmaziyt?
- Ih.
- Ala.
- Ini-d ayyer?
- [ih nəqbəl parsku təʃjəbni had luṛa] Ih ad qebley acku tetteejab-iyi-d tutlayt-agi.
38. Tebyiḍ ad yili uselmed n tmaziyt s lxetyar ney bessif (s tmara) di tmurt n Lezzayer ?
- Ih.
- Ala.
- Ayyer?
- [ḥabitha bəlxəjar parsku kajən ʃrəb maḥabuf jətʃəlmo ləqbajlija] Byiy ad yili s lxetyar acku llan kra n yiəerbawalen ur byin ara ad yren tamaziyt .
39. Di rray-im tutlayt n tmaziyt, tezmer ad tili d ttawil n usnemi deg yal tayult yeenan tudert n umdan?
- [ih momkin] Ih yezmer.
40. Acu ara ad d-iniḍ lukan ad tekcem tutlayt n tmaziyt yer yal tayult yellan am tedbelt, tanezzut ...?
- [ih ani qabla baʃ tədxul lamaziɣija] ih nekk qebley iwakken ad tekcem tmaziyt .
41. Acu i d rray-im imi tuyaḥ tutlayt n tmaziyt d tutlayt tunʃibt di Lezzayer?
- [rani mʃahom] Aqli yid-sen .
42. Acu i d rray-im deg usnati n tutlayt n tmaziyt deg uslmed (asesyer)?
- [lala maʃjəbniʃ had rraj parsku kajən ʃrəb maḥabuf jəqraw had luṛa] Ala ur yeəjib ara rray-agi acku ʔlan yiəerbawalen ur yrin ara tamaziyt.
43. D acu i d rray-im deg usekcem n tutlayt n tmaziyt deg yikayaden unʃiben: agerdas n BAC, BEM akked 5ème deg temnaḍin-agi i yettmeslayan s tutlayt n teərabt?
- [ila qrawha normal ifawtuha mi ʔli maqrahaʃ makaʃ kifaʃ] Ma yella yran-tt ulac fell-as ad tt-səeddin meəna win ur neyri ara tamaziyt ulamek ad tt-yesəeddi
44. Ad tqebleḍ ad txedmed tazrawt-inem deg tutlayt n tmaziyt?
- Ih.
- Ala.

-Ini-d ayyer ?

-[ih nəqbəl] Ih ad qebley.

45. Lukan ad am-id-işah ad tlemdeḍ tutlayt n tmaziyt, ad tt-tlemdeḍ ney ala?

-Ih.

-Ala.

-Ini-d ayyer

-[ih nəṣaləm lamazirija parsku mlih ʾlli jətṣaləm ləkət taṣ ləblad] Ih ad lemdey tutlayt tamaziyt acku yelha win yesnen tutlayin n tmurt-is

46. Ini-d d acu am-tent tutlayin-agi?

-**Tantala n teṣrabt n Lezzayer:**[nəhadro biha fəddar] nettmeslay s yis-s deg uxxam

-**Tutlayt n teṣrabt tayurbizt (tadeblant):** [ləkət lquran] d tutlayt n leqran.

-**Tafransist:**[ləkət lṣaməl] d tutlayt n uxeddim.

-**Taglizit:**[ləkət lṣaləm] d tutlayt n umaḍal.

-**Tamaziyt:**[nḥəbha uḥaba nəṣaləmha] ḥemmleḃ-tt yerna byiy ad tt-issiney.

Amselyu 29:

Ayara : /

Isem: Asma

Læmer: 25

Uzzuf: Unti

Aswir n ulmud: Agerdas n master (d taselmadt n tussna deg tesnawit)

Adeg n tlalit: Ryaya

Adeg n tmezduyt: yesser

1. D acu-tt tutlayt-im tayemmat ?
-[lʃarbija] D tærabt.
2. D acu-tt tutlayt s way-s i tettmeslayeḍ deg uxxam?
-[lahdʒa lʃarbija taʃ ldzzajər] D tantala tærabt tazayrit.
3. Anta tutlayt i tessemraseḍ mi ara tettmeslayeḍ akked yimeddukkal-im i yettmeslayen tutlayt n teerabt ?
-[lahdʒa lʃarbija taʃ ldzzajər mərət nəstaxdəm kəlmət bəlfronsi] Tantala n teerabt tazayrit tikwal ssexdamey kra n wawalen s tefransist.
4. Anta tutlayt i tessemraseḍ mi ara tettmeslayeḍ akked yimeddukkal-ik leqbayel?
- [nəhdər mʃahum bəlʃarbija parsku manfhamʃ ləqbajlija] Ttmeslayey yid-sen s teerabt acku ur fehamey ara taqbaylit.
5. Anta tutlayt i tessemraseḍ mi ara tiliḍ deg uxeddim?
-[nəstaxdəm lʃarbija] Ssexdamey tærabt.
6. Ma yella tessemraseḍ tutlayt-nniḍen ini-d d anta-tt?
-Sefhem-d ayyer?
-[nəstaxdəm lfiransija parsku hija ləka duzjam taʃ ldzzajər] Ssemrasey tafransist acku d nettat i tutlayt tis snat di lezzayer.
7. Anta tutlayt s wacu i teqqareḍ tiktabin, iymisen ney tisyunin ?
-[nxəjər lʃarbija wəla fronsi] Ttextiriḍ tærabt ney tarumit.
8. Yella wasmi i teyrīḍ yakan kra n tektabt s tutlayt n tmaziḃt?
-Ih.
-Ala.
-Ma yella ala, ini-d ayyer ?
- [lala parsku manʃrəf lamaziḃija] Ala, acku ur ssiney ara tamaziḃt.
9. Tettmeslayeḍ taqbaylit:

Igerrez mliḥ

Igerrez

Cittuḥ

Ulaç maḍi

- [nəqdər nqulək makaf maḍi parsku nəʃrəf bərk kəlmət kima azul aḥrom] Zemrey ad am-id-iniḍ ulaç maḍi acku sney kan kra n wawalen am azul, ayrum.

10. Ma yella ur tettmeslayeḍ ara maḍi taqbaylit, ini-d ayyer ?
 -[parsko ana manḥawasḥ nəfham malgri ḥandi ḥbabi qbajəl mi nəhdər mḥahum bəlḥərbija siporsa matḥəlamtḥ] Acku nekk ur tḥewwisey ara ad fehmeḥ xas akka seiḥ imddukkal-iw d leqbayel meəna ttmeslayen-d yid-i s teərebt yef way-a ur tt-lemdey ara.
11. Anta tutlayt uyur tttmiliḍ s waṭas?
 -Segzu-d ayyer?
 - [nmil bezzaf ləlḥərbija parsko luḳa taḥ ḍḍin wəlquran uzid ḥandha bəzzaf ktabat o di diksjunir luḳa Ḵli ḥəndha kuləḥ] Ttmiliḥ s waṭas yer teərabt acku d tutlayt n ḍḍin akked leqran yerna tesəa aṭas n tektabin akked yisegzawalen d tutlayt yesəan kullec.
12. Anta tutlayt i tessaramed ad tissined s waṭas neḥ akken ilaq?
 -Sefhem-d ayyer?
 - [ḥabit nəṭṭələm luḳat l aḍḥnabija kima lispanjol turkija wəṣṣaf lala haka omwa ila lwahəd rāḥ ḥuwas isələk rasu] Bḥiḥ ad lemdey tutlayin tiberraniyin am tespanyulit, talmanit, taṭurkit ayyer ala , akka ma yella yiwen iruḥ d aḥewwas ad isellek aqarruy-is.
13. Mi ara d-temlileḍ yiwen yettmeslay taqbaylit, d acu i tetḥulfuḍ (tetḥussuḍ)?
 -[nḥəb nəfḥəm wəḥ rahum jhadro] Ḥemmleḥ ad fehmeḥ acu i la ttmeslayen.
14. Ad tqebleḍ (ad teḡḡeḍ) i warraw-im ad yren neḥ ad lemdey tutlayt n tmaziḥt?
 -Ih.
 -Ala.
 - Ini-d ayyer ?
 - [ih wəṣṣaf lala Ḵli təṣələmḥa bnadəm fajda lih] Ih, ayyer ala, ayen yelmed umdan d lfayda i nekkni.
15. Teḥiḍ ad yili uselmed n tmaziḥt s lxetyar neḥ bessif (s tmara) di tmurt n Lezzayer?
 -Ih.
 -Ala.
 -Ayyer?
 - [kima raji lazəm tkun bssif parsku lḥadḥa kitkun bəlxəṭjar nharbu ḥliha] Am rray-iw ad tili bessif acku lḥaḡa mi ara tili s lexatyar nettrawwal fell-as.
16. Di rray-im tutlayt n tmaziḥt, tezmer ad tili d ttawil n usnəni deg yal taḥult yeənan tudert n umdan?
 - [duka maḥkitḥ balak mənə ləlqudam parsku baḥ tban lḥadḥa lazəmlḥa bzzaf xədma] Tura, ur cukkey ara balak sya yer sdat acku iwakken ad d-tbin leḥaḡa ilaq-as aṭas n uxeddim.
17. Acu ara ad d-tiniḍ limer ad tekcem tutlayt n tmaziḥt yer yal taḥult yellan am tedbelt, tanezzut...?
 -[rani mḥahum] Aqli-i akked rray-agi.
18. Acu i d rray-im imi tuḃal tutlayt n tmaziḥt d tutlayt tunṣibt di Lezzayer?
 - [hada manḥaqḥa] Wagi d lḥeq-is.
19. Acu i d rray-im deg usnati n tutlayt n tmaziḥt deg uslmed (asesyer)?
 -[rani mḥahum] Aqli-i yid-sen.

20. D acu i d rray-im deg usekcem n tutlayt n tmaziyt deg yikayaden unşiben: agerdas n BAC, BEM akked 5éme deg temnađin-agi I yettmeslayen s tutlayt n teərabt ?
 - [ih mlih had raj parsku luwa hadi lukan tədxul fəlimtiħanat twali řəndha qima] Ih, yelha rray-agi, acku tutlayt-agi limer ad tekcem deg yikayaden ad tuyal teşəa azal.
21. Ad tqebləđ ad txeđmeđ tazrawt-inem deg tutlayt n tmaziyt?
 -Ih.
 -Ala.
 -Ini-d ayyer ?
 -[ih parsku luwa lum tařna lukan qrit had luwa nřaləm nnas İli majřərfuhař] Ih, acku d tutlayt-nney tayemmat limer řriy tutlayt-agi ad slemdey wid ur nessin ara tamaziyt.
22. Lukan ad akem-id-iřah ad tlemdəđ tutlayt n tmaziyt, ad tt-tlemdəđ ney ala?
 -Ih.
 -Ala.
 -Ini-d ayyer ?
 -[ih parsku İli řřəlmha řřabd fajda uzid řaba nəhdər mřa řřabi ləqbajəl bəlqbajlija] Ih, acku ayen yelmed umdan yenfeə yerna břiy ad mmeslayey akked yimddukkal-iw leqbayel s teqbaylit.
23. Ini-d d acu-am-ten-t tutlayin-agi?
 -**Tantala n teərabt n Lezzayer:** [luwa İli nəstxəđmu fəđđar] d tutlayt i nessexdam deg uxxam.
 -**Tutlayt n teərabt tayurbizt (tadeblant):** [luwət đđin] D tutlayt n đđin.
 -**Tafransist:** [luwa bəranija mathamniř] D tutlayt taberranit, ulac d acu iyi-ihimmen deg-s.
 -**Taglizit:** [luwət řřaləm winma truhi təqədri thadri biha] D tutlayt n umađal anda ma truħeđ tezmređ ad tmesslayeđ s teglizit.
 -**Tamaziyt:** [luwa lum djalna təhrəmna mənha hadu snin] D tutlayt-nney tayemmat nettwařrem seg-s ačhal n lesnin.

Amselyu 30 :

Ayara : /

Isem : Farid

Leɛmer : 60 n yiseggasen.

Uzzuf : Amalay

Aswir n ulmud : Agerdas n master

Adeg n tlalit: Batna

Adeg n tmezduyt: Bumerdes

1. D acu-ttutlayt-ik tayemmat ?
- [ana asli amazixi jawi mi luka djali lum hija lɣərbija] Nekk laɣel-iw d amaziɣ (d acawi) meɛna tutlayt-iw tayemmat d taɛrabt.
2. D acu-tt tutlayt s way-s i tettmeslayeɗ deg uxxam?
- [bəlɣərbija] S teɛrabt.
3. Anta tutlayt i tessemraseɗ mi ara tettmeslayeɗ akked yimeddukkal-ik i yettmeslayen tutlayt n teɛrabt?
- [bəlɣərbija] S teɛrabt.
4. Anta tutlayt i tessemraseɗ mi ara tettmeslayeɗ akked yimeddukkal-ik leqbayel?
- [ɣəndi hbabi qbaɣəl ɣzaz ɣlija bəzzaf mi nəhdər mɣahom bəlɣərbija] Seeiy imeddukkal d leqbayel eziz-it fell-i atas meɛna ttemeslayey yid-sen s teɛrabt.
5. Anta tutlayt i tessemraseɗ mi ara tiliɗ deg uxeddim?
- [nəstəxdəm bzzaf ləfrosi] Ssexdameɣ s waɣas tafrasist.
6. Ma yella tessemraseɗ tutlayt-nniɗen ini-d d anta-tt ?
-Sefhem-d ayɣer?
- [ongli mi manəɣrəfhaɣ mliɣ] D taglizit meɛna ur tt-ssineɣ ara mliɣ.
7. Anta tutlayt s wacu iteqqareɗ tiktabin, iymisen neɣ tisɣunin?
- [bəlɣərbija] S teɛrabt.
8. Yella wasmi i teɣriɗ yakan kra n tektabt s tutlayt n tmaziɣt?
-Ih.
-Ala.
-Ma yella ala, ini-d ayɣer ?
- [lala parsku məli kunt skir xɣəɣna mən jawija dxəlna fiwast ləɣrəb] Xaɣi acku ur ssineɣ ara tamaziɣt seg wasmi lliɣ d amecɣuɣ neffey-d seg icawiyen nekcem di tlemmast n waɛraben.
9. Tettmeslayeɗ taqbaylit:

Igerrez mliɣ

Igerrez

Citɣuɣ

Ulaɣ maɣi

- [nəhdər ʃwija ʃawija ʃwija qbajlija parsku asli ʃawi] Ttemeslayey ciṭṭuḥ tacawit akked ciṭṭuḥ n teqbaylit acku lašel-iw d acawi.
10. Ma yella ur tettmeslayeḍ ara maḍi taqbaylit, ini-d ayyer ?
-/
11. Anta tutlayt uyur tettmiliḍ s waṭas?
-Segzu-d ayyer?
- [lʃərbija parsku lukət dḍin walquran] D taerabt acku d tutlayt n ddin akked leqran.
12. Anta tutlayt i tessaramedḍ ad tissinedḍ s waṭas ney akken ilaq?
-Sefhem-d ayyer?
- [ongli parsku lukət lʃaləm] D taglizit acku d tutlayt s way-s i tleḥḥu ddunit
13. Mi ara d-temliledḍ yiwen yettmeslay taqbaylit, d acu i tettḥulfuḍ (tettḥussuḍ)?
- [təbiʃi] Ulac dacu tṭhussuy.
14. Ad tqebleḍ (ad teḡḡeḍ) i warraw-ik ad yren ney ad lemdeḥ tutlayt n tmaziyt?
-Ih
-Ala
- Ini-d ayyer?
- [ḥadḡa bajna nxaḥom parsko kul dḡdid ʃəndu fajda] D ayen ibanen ad ten-ḡḡey ad lemdeḥ tamaziyt acku yal amaynut yesəa lʃayda.
15. Tebyiḍ ad yili uselmed n tmaziyt s lxetyar ney bessif (s tmara) di tmurt n Lezzayer?
-Ih.
-Ala.
-Ayyer?
- [ana rani ḥabha bəlxəṭjar parsku maʃəndḥaʃ bəzzaf ktabat uma□adir ʃakəs luka lʃarabija ʃəndha bəzzaf zid ʃliha lukət dḍin] Nekk beyiḡ s lxatyar acku ulac aṭas n tektabin deg tutlayt-agi maci am teerabt aṭas i tesəa yerna_d tutlayt n ddin-nney.
16. Di rray-ik tutlayt n tmaziyt, tezmer ad tili d ttawil n usnerti deg yal taɣult yeenan tudert n umdan?
- [ih ḥadḡa bajna] Ih d ayen ibanen.
17. Acu ara ad d-tiniḍ limer ad tekcem tutlayt n tmaziyt yer yal taɣult yellan am tedbelt, tanezzut ...?
- [ih jəqdər mi raḥ ikunu bəzzaf maʃakil ləli majəʃrəfḥaʃ ana ʃəndi lazəm idiru luka waḥda jəʃrfuḥa kaməl hadik hiya li jəstəxdmu] Yezmer meəna ad ilin aṭas n wuguren i widak ur nessin ara tutlayt-agi, nekk yur-i ilaq ad xtiren yiwet n tutlayt snen-tt akk, d tinna ara ssxedmen .
18. Acu i d rray-ik imi tuɣal tutlayt n tmaziyt d tutlayt tunʃibt di Lezzayer?
- [makəʃ muʃkil] Ulac ugur.
19. Acu i d rray-ik deg usnati n tutlayt n tmaziyt deg uslmed (asesyer)?
- [ḥadḡa mliha] D ayen yelhan.
20. D acu i d rray-ik deg usekcem n tutlayt n tmaziyt deg yikayaden unʃiben: ugerdas n BAC, BEM akked 5éme deg temnaḍin-agi i yettmeslayan s tutlayt n teerabt ?
- [ih ida qrawha had ʃi lazəm] Ih, ma yella yran-tt ilaq ay-agi.
21. Ad tqebleḍ ad txedmedḍ tazrawt-inek deg tutlayt n tmaziyt?

-Ih.

-Ala.

-Ini-d ayyer ?

- [ana a□li amazixi nēqbəl bēlfərḥ] Nekk lašel-iw d amaziḡ ad qebley s tumert.

22. Lukan ad ak-id-iṣaḥ ad tlemdeḡ tutlayt n tmaziḡt, ad tt-tlemdeḡ ney ala?

-Ih.

-Ala.

-Ini-d ayyer ?

- [ih liano a□li amazixi] Ih acku lašel-iw d amaziḡ.

23. Ini-d d acu-ak-tent tutlayin-agi ?

-Tantala n teṛabt n Lezzayer: [had luḡa ṣəndha muṣkil parsku laḥḍʒa djalna mṣa laḥḍʒa taṣ duwal lṣarabija luxra məxtalfa huma jətfahmu fimabaṣḍahum mi kijaṣṣu laḥḍʒa ḍzzirija majfəhmu walu] Tutlayt-agi tesa ugur acku tantala n teṛabt-nney akked tantala n tmura tierabin-nniḍen temxalaf , nutni ttemsefhamen way gar-asen meena mi ara ad slen i tantala tazzayrit ulac akk d acu i fehmen.

-Tutlayt n teṛabt tayurbizt (tadeblant): [luḡət ḍḍin] D tutlayt n ḍḍin.

-Tafransist: [had luḡa mliḥa mi dəxlət lina bədraṣ] Tutlayt-agi telha meena tekcem-d ar yur-ney s tmara

-Taglizit: [luḡət lṣilm] D tutlayt n tmusni.

-Tamaziḡt: [luḡət bladna bəzzaf nas jəhadruha] D tutlayt n tmurt, aṭas i yettmeslayen s yes-s.

Amselyu 31 :

Ayara : Ḥamadach

Isem : ʿabd lḥaq

Leɛmer : 17 n yiseggasen.

Uzzuf : Amalay.

Aswir n ulmud : Aswir wis ukuz deg uyerbaz alemmas (BEM).

Adeg n tlalit : Bumerdas (les 800)

Adeg n tmezduyt : Bumerdas.

1. D acu-tt tutlayt-ik tayemmat ?
-[lʃərbija] D tærabt.
2. D acu-tt tutlayt s way-s i tettmeslayeḍ deg uxxam ?
-[əlʃərbija (lahdʒa əldʒazajrija)] D tærabt (tantala tazgayrit).
3. Anta tutlayt i tessemraseḍ mi ara tettmeslayeḍ akked yimeddukkal-ik i yettmeslayen tutlayt n tærabt ?
-[əlʃərbija] D tærabt.
4. Anta tutlayt i tessemraseḍ mi ara tettmeslayeḍ akked yimeddukal-ik leqbayel ?
-[əlʃərbija] D tærabt.
5. Anta tutlayt i tessexdameḍ mi ara tiliḍ deg uxeddim ?
-[əlʃərbija] D tærabt.
6. Ma yella tessemraseḍ tutlayt-nniḍen ini-d d anta-tt ?
- Sefhem-d ayyer ?
-[ʃwija frunsi pasku nhəb had lura] Ciṭṭuḥ n tefransist axaṭer ḥemmley tutlayt-agi.
7. Anta tutlayt s wacu i teqqareḍ tiktabin, iymisen ney tisyunin ?
-[lʃarabija lfuḥa pasku biha ʔli nhəm kəθər] D tærabt tayurbizt axaṭer s yis-s i fehamey akken ilaq.
8. Yella wasmi i teyrīḍ yakan kra n tektabt s tutlayt n tmaziyt ?
-Ih.
- Ala.
-Ma yella ala, ini-d ayyer ?
-[lala pasku manʃrəfhaʃ] Ala axaṭer ur tt-ssiney ara.
9. Tettmeslayeḍ taqbaylit:

Igerrez mlih

Igerrez

Ciṭṭuḥ

Ulaç maḍi

-[lala manʃrəf walu] Ala, ur ssiney ara maḍi.

10. Ma yella ur tettmeslayeḍ ara maḍi taqbaylit, ini-d ayyer ?

- [manhəbhaf] Ur tt-ħemmley ara.
11. Anta tutlayt uyur tettmiliḍ s waṭas ?
- Segzu-d ayyer ?
- [Ifiransija pasku hijja lliħab nəqraha ki ndžib lbak] D tafransist acku d nettat i byiy ad yrey mi ara rebħey l BAC.
12. Anta tutlayt i tessaramed ad tissined s waṭas ney akken ilaq?
- Sefhem-d ayyer ?
- [əlinglizija pasku lmaṣarif gaṣ məbnija ḡliha] D taglizit axaṭer fell-as i bnan-t tmusniwin.
13. Mi ara d-temliled yiwen yettmeslay taqbaylit, d acu i tettħulfuḍ (tettħussuḍ) ?
- [kul wahəd ħurr flalung lli θəhdər biha makan ħəttə muṣkil nhəb nguḡlu əhdər bəlfərbija baṣ nəfhəm waṣ rak təhdər] Kul yiwen d ilelli di tmeslayt-is, ulac ugur, ħemmley ad as-iniy messlay s taərabt iwakken ad fehmeṣ acu la tettmeslayeḍ.
14. Ad tqebleḍ (ad teğğed) i warraw-ik ad yren ney ad lemdeṣ tutlayt n tmaziyt ?
- Ih.
- Ala.
- Ini-d ayyer ?
- [ila ħəbbu jəqrawha jəqrawha makan ħəttə prublam makan ħəttə ḡib] Ma yella byan ad teyren ad teyren ulac deg-s ugur, ulac deg-s leib.
15. Tebyiḍ ad yili uselmed n tmaziyt s lxetyar ney bessif di tmurt n Lezzayer ?
- Ih.
- Ala.
- Ayyer ?
- [tkun ixtijarija xir pasku kajən naṣṣ majəħəbbəf had luṣa] Ad tili s lxetyar xir axaṭer llan yimdanen ur nəhemmel ara tutlayt-agi.
16. Di rray-ik tutlayt n tmaziyt, tezmer ad tili d ttawil n usnəni deg yal tayult yeənən tudert n umdan?
- [awwa no maṣəkkitṣ matəraf pasku lfərbija umadžabətf ždid ulamazixija tdžib] Awa xaṭi, ur cukkey, ur d-ḍerru ara axaṭer taərabt ur d-tegla ara s usnəni ad yeqqimen tamaziyt.
17. Acu ara ad iniḍ lukan ad tekcem tutlayt n tmaziyt yer akk tyulin yellan am tedbelt, tanezzut... ?
- [ila tṣəlmoha wəħakkak wṣṣiba bəzzaf ktibətha waṣra] Ma yella yeḍra-d uselmed deg-s yerna akkan yuṣer mliḥ, tira-ines kan tuṣer.
18. Acu i d rray-ik imi tuyal tutlayt n tmaziyt d tutlayt tunṣibt di Lezzayer ?
- [lukan inəħħuha xir] lukan axir ad teksen.
19. Acu i d rray-ik deg usnati n tutlayt n tmaziyt deg uslmed (asesyer) ?
- [awwa lala maṣi ħakka lukan inəħħuha xir waṣ raḥ ddir džib kṣr lmaṣakil] Awa ala, maci akka, lukan ad teksen xir acu ara ad texdem axaṭer ad d-teglu s uḡuren.
20. D acu i d rray-ik deg usekcem n tutlayt n tmaziyt deg yikayaden unṣiben, ugerdas n BAC, BEM akked 5ème deg temnaḍin-agi yettmeslayen s tutlayt n taərabt ?
- [nhəbbəs ləqraja] Ad fyey si lakul.
21. Ad tqebleḍ ad txdmed tazrawt-inek deg tutlayt n tmaziyt ?

-Ih.

-Ala.

-Ini-d ayyer ?

-[lala manhəbhəf] Ala, ur tt-ħemmley ara.

22. Lukan ad ak-id-iṣah ad tlemdeḍ tutlayt n tmaziyt, ad tt-tlemdeḍ ney ala ?

-Ih.

-Ala.

-Ini-d ayyer ?

-[lala manhəbhəf] Ala, ur tt-ħemmley ara.

23. Ini-d d acu ak-tent tutlayin-agi ?

-**Tantala n taerabt n Lezzayer:** [Īli jəhhədru biha gaʃ lɔʒazajrijin]d tin s way-s i ttmeslayen akk izzayriyen.

-**Tutlayt n taerabt tayurbizt (tadeblant):** [luʁat lmadrasa] d tutlayt n uyerbaz.

-**Tafransist:** [luʁat lmadrasa] d tutlayt n uyerbaz.

-**Taglizit:** [mliħ nʃərfuha hakka ila xɣəʒt bərra ləblad təhdər biha pasku lmond gaʃ jəhdər biha] yelha ad tt-tissineḍ akken ma yella tefyeḍ berra n tmurt ad temmeslayeḍ s yis-s axaṭer amaḍal akk ihedder s teglizit.

-**Tamaziyt:** [makaʃ] ulac.

Amselyuy 32 :

Ayara: /

Isem : Zahiya.

Leɛmer : 50 n yisuggasen.

Uzzuf : Unti.

Aswir n ulmud: Agerdas n turagt.

Adeg n tlalit : Lezzayer tamanayt.

Adeg n tmezduyt : Lezzayer tamanayt.

1. D acu-tt tutlayt-im tayemmat ?
-[əlṣarabija] D taɛrabt.
2. D acu-tt tutlayt s way-s i tettmeslayeḍ deg uxxam ?
-[əlṣarabija] D taɛrabt.
3. Anta tutlayt i tessemraseḍ mi ara tettmeslayeḍ akked yimeddukkal-im i yettmeslayen tutlayt n taɛrabt ?
-[nəhdər mṣahum bəlṣərbija] Ttmeslayey yid-sen s teɛrabt.
4. Anta tutlayt i tessemraseḍ mi ara tettmeslayeḍ akked yimeddukkal-im leqbayl ?
-[ṣəndi ḍzirani q̣bajəl nhdər mṣahum bəlṣərbija nfhəmhūm uǰəffəhmuni] seiǵ ləecra-inu d leqbayel ttmeslayey yid-sen s teɛrabt fehhamen-iyi fehamey-asen.
5. Anta tutlayt i tessemraseḍ mi ara tiliḍ deg uxeddim ?
-[manəxdəmʃ] Ur xeddmey ara.
6. Ma yella tessemraseḍ tutlayt-nniḍen ini-d d anta-tt ?
- Sefhem-d ayyer ?
-/
7. Anta tutlayt s wacu teqqareḍ tiktabin, iymisen ney tisyunin ?
-[nhəb nəqra liǵurnu wəlməḍzallat unfxunsi] Həmmley ad ǵrey idlisen ney iymisen s tutlayt n tefransist.
8. Yella wasmi i teǵriḍ yakan kra n tektabt s tutlayt n tmaziyt ?
-Ih.
- Ala.
-Ma yella ala, ini-d ayyer ?
-[nu maqritʃ diǵa anlivr blalung amaziɣ pasku manəhdərʃ biha trəbbina hna flsa□ima
ḷlijəhdərli bəlq̣bajlija nəfhəm mi baʃ nəhdər manəqdərʃ] Ala ur ǵriy ara yakan adlis s tutlayt n tmaziyt axaṭer ur ttmeslayey ara s yis-s, nettureba-d dāgi di tmanayt, win ara ay-id-yemslayen s tqbaylit ad fehmeḍ maca akken ad meslayey ur zmirey ara.
9. Tettmeslayeḍ taqbaylit :

Igerrez mlih

Igerrez

Cittuh

Ulac mađi

-[nŋrəf dimu hakdaja] Sney kan kra n wawalen.

10. Ma yella ur tettmeslayeđ ara mađi taqbaylit ini-d ayyer ?

-/

11. Anta tutlayt uyur tetteyliđ s waŋas ?

- Sefhem-d ayyer ?

-[lŋərbija ŋlaxatər hijja llinstəsməha bəzzaf] D tərabt axatər d nettat i ssemreseŋ s waŋas.

12. Anta tutlayt i tessaramed ad tissined akken ilaq ?

-Sefhem-d ayyer ?

-[bijansur qu əlamazixija pasku kimajqulu majnkər a□lu xir lhmar saħ rani habba ntŋəlləm qbaylija rani habba ntŋəlləm nhdərha] Iban kan d tamaziŋt axatər qqaren « Ur inekker lašel-is haca ayyul » d şşah byiŋ ad issineŋ taqbaylit byiŋ ad issineŋ ad temslayeŋ.

13. Mi ara d-temliled yiwen yettmeslay taqbaylit, d acu i tettehulfud (tettehussud) ?

-[kinəsməŋ kaf wahəd jəhdər kabil nəfrəh lukan nəlqa nrədʒdʒəŋlu bləqbaylija bə□saħ matŋəlləmthaf] Mi ara d-sley i win yettmeslayen taqbaylit ferraheŋ, limer ttafay ad as-rrey s teqbaylit imi ur tt-lemmedey ara.

14. Ad tqebleđ (ad teğğed) i warraw-im ad yren neŋ ad lemden tutlayt n tmaziŋt ?

- Ih.

-Ala.

- Ini-d ayyer ?

-[wi pasku mlih kitəlaqa msa wahəd qbayli jəffəhmu waf rah jəhdər] Ih, axatər yelha mi ara ad mliley yiwen d qbayli ad fehmen acu i la yhedder.

15. Tebyiđ ad yili uselmed n tmaziŋt s lxetyar neŋ bessif di tmurt n Lezzayer ?

-Ih.

-Ala.

-Ayyer ?

-[ana habba ikun tadrīs taŋha ixtijarija pasku kitsəjjəf lwahəd hadʒa majəttŋəlmhaŋ ixtijarija llihəb jəttŋəlləm llimahəbŋ jəqŋəd] Nekki byiŋ ad yili uselmed n tmaziŋt s lxetyar axatər win iwumi ara ad tseyfed lhağa ur tt-ilemmed ara, s lxetyar win yebyan ad yelmed win ur nebyi ad yeqqim.

16. Di rray-im tutlayt n tmaziŋt tezmər ad tili d ttawil n usnərni deg yal tayult yeenan tudert n umdan ?

-[waf ngullək hna manqdərŋ nripundi pasku flasijuns məx□u□a əlamazixija nəfallah nətmənnaw dʒib taŋawwur ləbladna]Acu ara ad am-id-iniy dāgi ur zmireŋ ara ad am-id-rrey axatər deg wayen yeenan tusna txuş tutlayt n tmaziŋt, necalleh nssaram ad teglu-d s usnərni i tmurt-nney.

17. Acu ara ad d-iniđ limer ad tekcem tutlayt n tmaziŋt yer yal tayult am tedbelt, tanezzut ... ?

- [ħabba tædxəl ʔluka lamazixija fkuʔl ʔmadʒalat ʔli nħtaɖʒuha fəħjatna] Byiɣ lukan ad tekcem tutlayt n tmaziɣt di yal taɣult i nssexdam di tudert-nney.
18. Acu i d rray-im imi tuyaɣ tutlayt n tmaziɣt d tutlayt tunʒibt di Lezzayer ?
 -[rani fərħana kiwəʔʔat luka rasmija malgriku manhɔərʃ biha mi nħəbha saħ maʃi nzux ʔʔirani nzuxlək Rəbbi binatna nħəbha w nħəb nħɔər biha mi xəʔta taʃ ʔwaldin] Aql-iyi ferħey imi tuyaɣ d tutlayt tunʒibt, ɣas akken ur ttmeslayey ara s yis-s meəna ħemmley-tt seg ssaħ maci d zzux i la m-id-tt-zuxuy gar-ay Rebbi ħemmley-tt yerna ħemmley ad tt-meslayey maca d ʔyeltə n yimawlan.
19. Acu i d rray-im deg usnati n tutlayt n tmaziɣt deg uslmed (asesyer) ?
 -[mliħ idirulha taʃmim baʃ ikun ʃəndha qima fibladna] Yelha ad as-xedmen asnati iwakken ad tesəu azal di tmurt-nney.
20. D acu i d rray-im deg usekcem n tutlayt n tmaziɣt deg yikayaden unʒiben, agerdas BAC, BEM akked 5ème deg temnaɖin-agi yettmeslayan tutlayt n teərabt ?
 -[wi ħaɖʒa bajna mala ʃʔaʃ ʔəqrəwħaʔħ] iban kan, iħi i wacu id-tt-ɣran.
21. Ad tqebləɖ i warraw-im ad xedmen tazrawt-nsen deg tutlayt n tmaziɣt ?
 -Iħ.
 -Ala.
 -Ini-d ayyer ?
 -[bajən bəʔʔi nəqbəl ʔla bəw huma wana ʃʔaħ] Iban kan ad qebley ma yella byan nutni ayyer ala.
22. Lukan ad akem-id-iʃaħ ad tlemɔɔɖ tutlayt n tmaziɣt, ad tt-tlemɔɔɖ ney ala ?
 -Iħ.
 -Ala.
 -Ini-d ayyer ?
 -[wi lukan nəʔqa blfərħ baʃ nʃəʔʔəmhə ləwɔadi manʃawəɖʃ ʔafut ʔʔi daruħa walija] Limer d lebyi s ʔferħ d ameqqran ara ad tt-lemɔɔɖ iwakken ad tt-slemɔɔɖ i waraw-iw ur tteawadey ara i tucɔa i xedmen imawlan-iw.
23. Ini-d d acu ak-tent tutlayin-agi ?
 -**Tantala taərabt n Lezzayer** : [ʔalung ʔmʃəwɔɖʒa] d tutlayt taneəwajut.
 -**Tutlayt n teərabt tayurbizt(tadeblant)** : [ʔalung ʔʔi ntʃʔʔmu biha ʔmʃarəf] d tutlayt s way-s i nelmed timusniwin.
 -**Tafransist** : [ʔluka ʔʔi ntʃʔʔmuħa baʃ nsəʔku ri ʔanna baʃ nqablu biha bəʔra] d tutlayt i nlemmed i wakken ad nsellek iman-nney s yis-s di ddunit i wakken ad nqabel s yis-s timura tiberraniyin.
 -**Taglizit** : [θani ʔalung ʔʔi biha θəqɔər linsan ʔsəʔlək ruħu pasku blungli ʔʔi rahi təmʃi ɔɔənja] dayen d tutlayt s way-s amdan ad yizmir ad isellek iman-is axaɔər s teglizit i la telħħu ddunit.
 -**Tamaziɣt** : [ħijja ssaħ hijja ʔa ʔəl] tamaziɣt d nettat id-ʃʃaħ d nettat id- ʔaʃel.

Amselyu 33 :

Ayara : /

Isem : Muḥemmed amin.

Leɛmer : 23 n yiseggasen.

Uzzuf : amalay.

Aswir n ulmud : d asdawan.

Adeg n tlalit : Lezzayer tamanayt.

Adeg n tmezduyt : Lezzayer tamanayt (Berraqi).

1. D acu-tt tutlayt-ik tayemmat ?
-[lʕərbija mɣəltə mʕa frənɛi] D tærabt texləd akked tefransist.
2. D acu-tt tutlayt s way-s i tettmeslayeḍ deg uxxam ?
-[lʕərbija taʃ lalɣiri (dardʒa)] D tærabt n Lezzayer (darğa)
3. Anta tutlayt i tessemraseḍ mi ara tettmeslayeḍ akked yimeddukkal-ik i yettmeslayen tutlayt n tærabt ?
-[Bajən bəlli dardʒa] Iban kan s darğa.
4. Anta tutlayt i tessemraseḍ mi ara tettmeslayeḍ akked yimeddukkal-ik leqbayel ?
-[nəhdər mʕahum bədarɣ] Ttmeslayey yid-sen s darğa.
5. Anta tutlayt i tessemraseḍ mi ara tiliḍ deg uxeddim ?
-/
6. Ma yella tessemraseḍ tutlayt-nniḍen ini-d d anta-tt ?
- Sefhem-d ayyer ?
-[ləfrɔnsi pasku hijja la duzijam long fi bladna] D tafransist axaṭer d nettat i d tutlayt tis snat di tmurt-nney.
7. Anta tutlayt s wacu teqqareḍ tiktabin, iymisen ney tisyunin ?
-[lʕərbija biha lli nəfhəm kulləf] D tærabt, s yis-s i fehamey kullec.
8. Yella wasmi i teyrīḍ yakan kra n tektabt s tutlayt n tmaziyt ?
-Ih.
- Ala.
-Ma yella ala, ini-d ayyer ?
-[lala zami pasku manʕrəf] Ala, ulac maḍi axaṭer ur ssiney ara.
9. Tettmeslayeḍ taqbaylit:

Igerrez mliḥ

Igerrez

Cittuḥ

Ulac maḍi

-[kəlmət bərk pasku makaf win ntʕəlləm] Kra n wawalen kan axaṭer ulac anda ad tt-lemdey.

10. Ma yella ur tettmeslayeḍ ara maḍi taqbaylit inid ayyer ?

-/

11. Anta tutlayt uyur tettehmilid s waṭas ?
 - Ssfhem-d ayyer ?
 -[lṣərbija wfronsi pasku hadu ʔli nstəsməlhəh bəzzaf] d taerabt akked tefransist axaṭer d tigi i ssemrasey s waṭas.
12. Anta tutlayt i tessaramed ad tissinedakken ilaq?
 -Sefhem-d ayyer ?
 -[lṣiransija ki nəṣrəfha ntṣəlləm lilong waḥdəxrin] D tafransist mi id-tt-sney ad lemdey tutlayin nniden.
13. Mi ara ad d-temliled yiwen yettmeslay taqbaylit, d acu i tettehulfud (tettehussud) ?
 -nhəbb nəfhəm waf gaṣdin jəhhədro nsəqsihom ʕla waf rahom jəhdro] Həmmley ad fehmeṣ acu la tmeslayen, tteqsiyten yef wacu i la heddren.
14. Ad tqebleḍ (ad teḡḡeḍ) i warraw-ik ad yren ney ad lemdey tutlayt n tmaziyt ?
 - Ih.
 -Ala.
 - Ini-d ayyer ?
 -[kol waḥəd hōr fi ḥjato mliḥ ʔli jəṣrəf gaṣ lilong] Yal yiwen d ilelli yef yiman-is, yelha win ad yissinen aṭas n tutlayin.
15. Tebyid ad yili uselmed n tmaziyt s lxetyar ney bessif di tmurt n Lezzayer ?
 -Ih.
 -Ala.
 -Ayyer ?
 -[makan ḥəttə ḥadṣa dṣat bəssif lukan xir ḥəttə hadi matkonf bəssif pasku kol waḥəd waf iḥəbb] Ulac ayen i d-yusan s bessif axir ula d tagi ur tettli ara s bessif axaṭer yal yiwen acu i yḥemmel.
16. Di rray-ik tutlayt n tmaziyt, tezmer ad tili d ttawil n usnerti deg yal taṣult yeenan tudert n umdan ?
 -[awwa lala maṣəkkit] Ala, ur cukkey ara.
17. Acu ara ad d-tiniḍ limer ad tekcem tutlayt n tmaziyt yer yal taṣult yellan am tedbelt, tanezzut ... ?
 -[no maniṣ ḥab pasku fi bladna ləqbajəl qlal maṣi win troḥ təlqahom] Ala, ur byiṣ ara axaṭer di tmurt-nney qlil-it ləqbajəl maci anda teddiḍ ad tent-afed.
18. Acu i d rray-ik imi tuṣal tutlayt n tmaziyt d tutlayt tunṣibt di Lezzayer ?
 -[ḥaṣa mliḥa blad wəḥda madabija tkon ḥakka baṣ nətfahmo mṣa ləqbajəl] D ayen yelhan, d yiwen n tmurt limer d lebyi ad tili akka akken ad nettmsefham akked ləqbajəl.
19. Acu i d rray-ik deg usnati n tutlayt n tmaziyt deg uslmed (asesyer) ?
 -[ih mi maṣi bəssif lazəm tkon ixtijarija] Ih, meəna maci bessif ilaq s lxetyar.
20. D acu i d rray-ik deg usekcem n tutlayt n tmaziyt deg yikayaden unṣiben, agerdas BAC, BEM akked 5ème deg temnaḍin-agi i yettmeslayen tutlayt n taerabt ?
 -[lala mliḥ jəqrawha mi matkonf flizigzama] Ala, yelha ad tt-isinen maca ur ttilin ara deg-s ikayaden.
21. Ad tqebleḍ ad txeḍmeḍ tazrawt-inek deg tutlayt n tmaziyt ?

-Ih.

-Ala.

-Ini-d ayyer ?

-[lala mandirhaḥ pasku mafihaf xədma] Ala, ur tt-xedmey ara axaṭer ixuṣ uxeddim deg-s.

22. Lukan ad ak-id-iṣaḥ ad tlemdeḍ tutlayt n tmaziyt, ad tt-tlemdeḍ ney ala ?

-Ih.

-Ala.

-Ini-d ayyer ?

-[ih ntʕəlləmha baḥ nətfaḥmo biha mʕa ləqbajəl] Ih, ad tt-lemdey akken ad nemsefham s yis-s akked leqbayel.

23. Ini-d d acu ak-tent tutlayin-agi ?

-**Tantala n taɛrabt n Lezzayer:** [lloka lom] d tutlayt tayemmat.

-**Tutlayt n taɛrabt tayurbizt (tadeblant):** [lloka lom] d tutlayt tayemmat.

-**Tafransist:** [dʒat bərk hakka] tusad kan akka.

-**Taglizit:** [hiɟja lli jəstʕmlaha bəzzaf] d nettat i la ssexdamen s waṭas.

-**Tamaziyt:** [ntʕlmoha baḥ nhəddro biha] ad tt-nissin akken ad nhder s yis-s.

Amselyu 34 :

Ayara : /

Isem : Slimen.

Leɛmer : 78 n yiseggasen.

Uzzuf : Amalay.

Aswir n ulmud : Agerdas n turegt.

Adeg n tlalit : Begayt.

Adeg n tmezduyt : Lezzayer tamanayt

1. D acu-tt tutlayt-ik tayemmat ?
-[lʃərbija taʃna (dardʒa)] D taerabt-nney (darğa).
2. D acu-tt tutlayt s way-s i tettmeslayeɗ deg uxxam ?
-[lʃərbija taʃ lədzʒajər (dardʒa)] D taerabt n Lezzayer (darğa).
3. Anta tutlayt i tessemraseɗ mi ara tettmeslayeɗ akked yimeddukkal-ik i yettmeslayen tutlayt n taerabt ?
-[lʃərbija taʃ lədzʒajər (dardʒa)] D taerabt n Lezzayer (darğa).
4. Anta tutlayt i tessexdameɗ mi ara tettmeslayeɗ akked yimeddukal-ik leqbayel ?
-[lafami ttaʃi gaʃ qbayəl nhd̥r mʃahom blʃərbija dardʒa] Akk tawacult-iw d leqbayel ttmeslayey yid-sen s taerabt n Lezzayer (darğa).
5. Anta tutlayt i tessemraseɗ mi ara tiliɗ deg uxeddim ?
-[nstəʃməl lfrosi fi xəddəmti] d tafransist i ssemrasey deg uxeddim-iw.
6. Ma yella tessemraseɗ tutlayt-nniɗen ini-d d anta-tt ?
- Sefhem-d ayyer ?
-[nhd̥r mliħ ongli pasku nhəb ntʃəlləm lilong] Ttmeslayey mliħ taglizit axaṭer həmmley ad lemdey tutlayin.
7. Anta tutlayt s wacu teqqareɗ tiktabin, iymisen ney tisyunin ?
-[lfronsi manfhəmf mliħ lʃərbija xəṭər ldʒil taʃna qrina bʃumija] D tafransist, ur fehhamey ara aṭas taerabt axaṭer tasuta-nney neyra kan s trumit.
8. Yella wasmi i teyriɗ yakan kra n tektabt s tutlayt n tmaziyt ?
-Ih.
- Ala.
-Ma yella ala, ini-d ayyer ?
-[lala maʃrəf lalfabi taʃ lamaziɤija] Ala, ur ssiney ara agemmay n tmaziyt.
9. Tettmeslayeɗ taqbaylit:

Iggerrez mliħ

iggerrez

Cittuħ

Ulac maɗi

- [wi nhdər kabil] Ih, ttmeslayey taqbaylit.
10. Ma yella ur tettmeslayeḍ ara maḍi taqbaylit ini-d ayyer ?
-/
11. Anta tutlayt uyur tetteṣṣiḍ s waṭas ?
- Sefhem-d ayyer ?
-[lṣərbija taṣ lalziri w fronsi pasku hadu lli nstṣməlhəḥ] D taerabt n Lezzayer akked tefransist axaṭer d tigi i ssemrasey.
12. Anta tutlayt i tessaramed ad tissineḍakken ilaq?
-Sefhem-d ayyer ?
-[lṣərbija rani ḥab ntṣəlləḥma w longli tani w lispanija baṣ ki nəxrəḍz bərra bladi nshəqhom nhdər bihom] Taerabt byiy ad tissiney akked teglizit d tespanyulit axaṭer taerabt tayurbizt ur tt-ssiney ara akken iwata, ma d teglizit d tespanyulit akken mi i fyey berra n tmurt-iw ad ten-ḥwaḡḡey ad messlayey s yis-sent.
13. Mi ara ad d-temlileḍ yiwen yettmeslay taqbaylit, d acu i tetteḥḥufuḍ (tetteḥḥusuḍ) ?
-[ila fhəmt nhdər mṣah kabil] Ma yella fehmeḡ ad hedrey yid-s s teqbaylit.
14. Ad tqebleḍ (ad teḡḡeḍ) i warraw-ik ad yren ney ad lemdeṣ tutlayt n tmaziyt ?
- Ih.
-Ala.
- Ini-d ayyer ?
-[bjansur kifaf nxəllih jətṣəlləḥ fronsi ispanjol w tamaziyt lala gaṣ lilong kifkif] Ih, s lferḥ, amek ad t-ḡḡey ad yelmed tafransist, taspanyulit tamaziyt ala, akk tutlayin kifkif-itent.
15. Tebyiḍ ad yili uselmed n tmaziyt s lxetyar ney bessif di tmurt n Lezzayer ?
-Ih.
-Ala.
-Ayyer ?
-[bəssif kima likol mi ḥəttə bəssif hadak lazəḥm ikun bsjasa pasku aj waḥəd tḡolilo dir ḥadza bəssif majdirhaṣ] bessif am uyerbaz maca ula d bessif-nni ilaq ad d-ruḥ s sleeqel axaṭer win i wumi ara tiniḍ xdem lḡaḡa bessif ur tt-ixeddem ara.
16. Di rray-ik tutlayt n tmaziyt, tezmer ad tili d ttawil n usnəni deg yal tayult yeenan tudert n umdan ?
-[wi ḥadza bajna ki jkon lwaḥəd məəməṣ bəlli la long wasila littawaḥol wtafahum wtani malazəḥm nənkro aḥəlna baṣ iməddəlna lqəwwa baṣ nkəmlə] Ih, dayen ibanən, mi ara yili yiwen yumen belli tutlayt d allal n usiweḍ akked umsefhəḥ kan yerna ur ilaq ara ad nenker laṣel-nney akken ad ay-id-yefk lḡeḥd akken ad nkəmmel.
17. Acu ara ad d-tiniḍ limer ad tekceḥ tutlayt n tmaziyt yer yal tayult yellan am tedbelt, tanezzut... ?
-[ih fkol lmaḍḡalat wkol ḥadza mliḥa fiwəqṭha kṭəṣ mən ṣəfrin qəṣn wḥna ṣaddin fiha apri nxəlləḥa bləṣqəl bərk mənnə ṣla ṣəfra wəllə xəḥstaf nəsnə tətṭəwwəṣ w tədxəl gaṣ lidoman lli kajnin fhad lblad] Ih, di yal tayult yellan, yal lḡaḡa telha di lwaqt-is, kṭer n snat n tmerwin n leqrūn neṭṭef-itt umbəḍ ad as-nserrah ? s leeqel kan sya yer mraw n ney mraw d semmus n yiseggasen ad tennəni di tyulin akk i yellan di tmurt-agi.

18. Acu i d rray-ik imi tuya tutlayt n tmaziyt d tutlayt tunşibt di Lezzayer ?
 -[lazəm lafrik dunor gaŋ jəqraw amazixija maʃi xir lalʒiri] Ilaq akk tafriqt n ugafa ad yren tamaziyt maci kan tamurt n Lezzayer.
19. Acu i d rray-ik deg usnati n tutlayt n tmaziyt deg uslmed (asesyer) ?
 -[ħadʒa mliħa] D ayen yelhan.
20. D acu i d rray-ik deg usekcem n tutlayt n tmaziyt deg yikayaden unşiben agerdas BAC, BEM akked 5ème deg temnađin-agi i yettmeslayen tutlayt n taerabt ?
 -[lizigzama hadu lazəm bləŋqəl ʕam ħadʒa w lʕam laxər ħadʒa ħəttə təlhəq lmoɓtaɾa pasku ila həwʔwəst təlhəq rapid raħ dir aksido] Ikayaden-agi ilaq s ttawil kan aseggas d lħağa, aseggas wayeđ d lħağa alma tewweđ lebyi axaɾer ma yella tħewseđ ad tawdeđ s lemyawla ad txedmeđ tawayit (amxix).
21. Ad tqebleđ ad txedmeđ tazrawt-inek deg tutlayt n tmaziyt ?
 -Ih.
 -Ala.
 -Ini-d ayyer ?
 -[wi avik plizir pasku lukat ʃʃaʕb ldʒazajri] Ih, s lferħ d ameqqran axaɾer d tutlayt n ugdud azzayri.
22. Lukan ad ak-id-işah ad tlemdeđ tutlayt n tmaziyt, ad tt-tlemdeđ ney ala ?
 -Ih.
 -Ala.
 -Ini-d ayyer ?
 -[wi dok nəwʔwəs ʕla lalfabi taʕha ldʒil taʕna konna nxəmmo bərk kifaf ntəlʕo lblad maʕəndnaʕ lwəqt baʕ ngolo lʕərbija xir wəlla amazixija xir] Ih, tura ad ħewsey yef ugemmay-ines, tasuta-nney nella nettxemim amek ad d-nsbed tamurt ur nstufa ara akken ad d-nini d taerabt axir ney d tamaziyt.
23. Ini-d d acu ak-tent tutlayin-agi ?
 -**Tantala n teerabt n lezzayer:** [hijja lli nəfhəmd] nettat i fehamey.
 -**Tutlayt n taerabt tayurbizt (tadeblant):** [ləkat lqoraan] d tutlayt n leqran.
 -**Tafransist:** [lalong lli nəxdəm] d tutlayt n uxeddim-iw.
 -**Taglizit:** [ləkat lʕulum w əlaʕmal] d tutlayt n tmusniwin akked ixeddimen.
 -**Tamaziyt:** [ləkat əlaʕəl] d tutlayt n laşel.

Amselyu 35 :

Ayara : /

Isem : Amina.

Leɛmer : 45 n yiseggasen.

Uzzuf : Unti.

Aswir n ulmud : Agerdas n turagt (lišuns)

Adeg n tlalit : Adrar.

Adeg n tmezduyt : Lezzayer tamanayt.

1. D acu-tt tutlayt-im tayemmat ?
-[İsərbija] D tærabt.
2. D acu-tt tutlayt s way-s i tettmeslayeɗ deg uxxam ?
-[İlahdʒa əldʒazairija (dardʒa)] d tantala tazgayrit (darğa).
3. Anta tutlayt i tessemraseɗ mi ara tettmeslayeɗ akked yimeddukkal-im i yettmeslayen tutlayt n tærabt ?
-[əlsərabija əldʒazairija (dardʒa)] D tærabt tazgayrit (darğa).
4. Anta tutlayt i tessemraseɗ mi ara tettmeslayeɗ akked yimeddukkal-im leqbayel ?
-[əlsərbija ana nəfhəm fwija lalong taʃhom mi manhərf] D tærabt, nekk fehhaməy ciṭṭuḥ i tmeslayt-nsen maca ur tt-ttmeslayey ara.
5. Anta tutlayt i tessemraseɗ mi ara tiliɗ deg uxeddim ?
-[İsərbija fronsi w ongli mi ləqbalija lala] Tærabt, tafransist akked teglizit maca taqbaylit ala.
6. Ma yella tessemraseɗ tutlayt-nniɗen ini-d d anta-tt ?
- Sefhem-d ayyer ?
-[fronsi w ongli pasku nəxdəm bihom] D tafransist akked teglizit acku s yis-sent i xeddmey.
7. Anta tutlayt s wacu i teqqareɗ tiktabin, iymisen ney tisyunin ?
-[əlfiransija] D tafransist.
8. Yella wasmi i teyrɨɗ yakan kra n tektabt s tutlayt n tmaziyt ?
-İh.
- Ala.
-Ma yella ala, ini-d ayyer ?
-[manqdərf nəqrəha madam manʃəfhaʃ] Ur zmirey ara ad tt-yrey ma yella ur tt-ssiney ara.
9. Tettmeslayeɗ taqbaylit:

Igerrez mliḥ

Igerrez

Ciṭṭuḥ

Ulaç maɗi

- [makaf gəf] Ulac mađi.
10. Ma yella ur tettmeslayeđ ara mađi taqbaylit, ini-d ayyer ?
 -[pasku matŋlēmthaf ki kunt sɔira] Axaťer ur tt-lemdey ara asmi liy mećtuheý.
11. Anta tutlayt uyur tettmiliđ s waťas ?
 - Segzu-d ayyer ?
 -[lŋərbija pasku loťat lqoraan] D taerabt axaťer d tutlayt n leqran.
12. Anta tutlayt i tessaramedeđ ad tissineđ s waťas neý akken ilaq?
 -Sefhem-d ayyer ?
 -[ongli pasku loťat lŋalam] D taglizit axaťer d tutlayt n umađal.
13. Mi ara d-temlileđ yiwen yettmeslay taqbaylit, d acu i tettħulfuđ (tettħussuđ) ?
 -[maŋendi madəxlni] Ur iyi-d-clie ara deg-s.
14. Ad tqebleđ (ad teğğedeđ) i warraw-im ad ýren neý ad lemdeñ tutlayt n tmaziýt ?
 - lh.
 -Ala.
 - Ini-d ayyer ?
 -[maŋliŋ kima ongli kima amazixija fizodŋ loťat] Maelic am teglizit am tmaziýt d isnat d tutlatin.
15. Tebyiđ ad yili uselmed n tmaziýt s lxetyar neý bessif di tmurt n Lezzayer ?
 -lh.
 -Ala.
 -Ayyer ?
 -[tkon ixtijarija xir pasku qadeť majkonŋ ŋendu lwəqt jəqraha lazəm jəqraw loťat lŋaləm loťat lmaŋarif] Axir ad tili s lxetyar axaťer yezmer lhəl ur iseeu ara lwaqt akken ad tt-iyer, ilaq ad ýren tutlayt n tmusni, tutlayt n umađal.
16. Di rray-im tutlayt n tmaziýt, tezmer ad tili d ttawil n usnerñi deg yal tayult yeenan tudert n umdan?
 -[wi pasku loťat ŋamal ifriqəja gaŋ jəhhədro amazixija əmplus daxla fəlhadəra wəθaqafa baŋ ikon ixtilaf fəťtanawoŋ θaqafi əldzazajri] lh, axaťer d tutlayt n tefriqt n ugafa akk ttmeslayen s tmaziýt yerna tekcem deg tyerma akked yidles akken ad yili umgiřed deg wayen yeenan idles azzayri.
17. Acu ara ad iniđ lukan ad tekcem tutlayt n tmaziýt yer akk tyulin yellan am tedbelt, tanezzut... ?
 -[mliħ lokan jstəŋmloha fəladminidtxasjo pasku kajən dikabil majəŋrfoŋ lalong aʁab] Yelha mi ara tt-nessexdem di tebdelt axaťer llan leqbayel ur ssinen ara tutlayt n teerabt.
18. Acu i d rray-im imi tuýal tutlayt n tmaziýt d tutlayt tunŋibt di Lezzayer ?
 -[ħadŋa mliħa] D ayen yelhan.
19. Acu i d rray-im deg usnati n tutlayt n tmaziýt deg uslmed (asesyer) ?
 -[mliħ mi tkon ixtijaija bərk] Yelha maca ad tili s lxetyar kan.
20. D acu i d rray-ik deg usekcem n tutlayt n tmaziýt deg yikayaden unŋiben, ugerdas n BAC,BEM akked 5ème deg temnađin-agi i yettmeslayen s tutlayt n teerabt ?

-[wi kima gaŋ llokat baŋ iŋof kol ostað nivo taŋ lizilav haduk] Ih, am yal tutlayt, d ayen ilaqen akked ad iwali uselmad aswir n yimelmaden-nni.

21. Ad tqebleð ad txedmeð tazrawt-inem deg tutlayt n tmaziyt ?

-Ih.

-Ala.

-Ini-d ayyer ?

-[no pasku melli kont swira wana habba ndir taxa o taŋi fokumir] Ala, axaŋer seg mi i lliy mectuhey byiq ad xedmey tazrawt-iw deg wayen yeenan tanezzut.

22. Lukan ad akem-id-iŋa ad tlemdeð tutlayt n tmaziyt, ad tt-tlemdeð ney ala ?

-Ih.

-Ala.

-Ini-d ayyer ?

-[doka lala pasku ŋendi xedma xlaf] Tura ala, axaŋer seiŋ axeddim-nniðen.

23. Ini-d d acu am-tent tutlayin-agi ?

-**Tantala n taerabt n Lezzayer:** [lalong lmxelta onetx fronsi w arab mi hijja lli nstəŋmlo] d tutlayt i ixelðen ger tefransist akked teerabt maca d nettat i nessemras.

-**Tutlayt n taerabt tayurbizt (tadeblant):** [om llokat] d tayemmat n tutlayin.

-**Tafransist:** [ongli xir mi manqdrof nhhuha pasku rahi kima dardza]d taglizit a xir maca ur nezmir ara ad tt-nekkes axaŋer attan am tantala tazzayrit (darğa).

-**Taglizit:** [lokat lmaŋarif] d tutlout n tmusni.

-**Tamaziyt:** [nətmənnaw twəlli ŋendha pla ətha kima lilong ləxrin maŋi bərk flalziri] nessaram ad tuŋal tesəa amkan-is am tutlayin-nniðen maci kan di Lezzayer, akk deg tefriqt n ugafa.

Amselyu 36 :

Ayara : /

Isem : /

Leɛmer : 43 n yiseggasen.

Uzzuf : Amalay.

Aswir n ulmud : aswir wis ukuz deg uyrbaz alemmas.

Adeg n tlalit : Tipaza.

Adeg n tmezduyt : Tipaza.

1. D acu-tt tutlayt-ik tayemmat ?
-[əlʕarabija] D taɛrabt.
2. D acu-tt tutlayt s way-s i tettmeslayeɖ deg uxxam ?
-[alʕarabija] D taɛrabt.
3. Anta tutlayt i tessemraseɖ mi ara tettmeslayeɖ akked yimeddukkal-ik i yettmeslayen tutlayt n taɛrabt ?
-[nxəl̩l̩t fronsi w arab] ssexl̩dey ciɖ n teɛrabt, ciɖ n tefransist.
4. Anta tutlayt i tessemraseɖ mi ara tettmeslayeɖ akked yimeddukkal-ik leqbayel ?
-[lʕərbija pasku manʕəfʃ kabil nhdər mʕahom ʕərbija] D taɛrabt, imi ur ttmeslayey ara taqbaylit, heddrey yid-sen s taɛrabt.
5. Anta tutlayt i tessemraseɖ mi ara tiliɖ deg uxeddim ?
-[manəxdəmʃ] Ur xeddmey ara.
6. Ma yella tessemraseɖ tutlayt-nniɖen ini-d d anta-tt ?
- Sefhem-d ayyer ?
-[nstəʕməl ʃwija fronsi pasku lʕərbija taʕna mxəl̩ta klajəm taʕ ʕərbija w klajən taʕ fronsi] ssemrasey ciɖtuh tafransist axaɥer taɛrabt-nney akka i tettwaxdem texleɖ ger wawalen n taɛrabt akked tefransist.
7. Anta tutlayt s wacu i teqqareɖ tiktabin, iymisen ney tisyunin ?
-[nəqra bəlʕərbija wfronsi] qqarey s taɛrabt akked tefransist.
8. Yella wasmi i teyrɨɖ yakan kra n tektabt s tutlayt n tmaziɣt ?
-Ih.
- Ala.
-Ma yella ala, ini-d ayyer ?
-[no pasku maqriɥaʃ] Ala, axaɥer ur tt-yriɣ ara
9. Tettmeslayeɖ taqbaylit:

Igerrez mlih

Igerrez

Ciɖtuh

Ulaɥ maɖi

-[wi dimo bərk] Ih, kra n wawalen kan.

10. Ma yella ur tettmeslayeḍ ara maḍi taqbaylit, ini-d ayyer ?
 -[pasku maqrithaḥ kima gult sabiqan] Axaṭer ur tt-yriy ara amek id-nniy yakan.
11. Anta tutlayt uyur tettmilid s waṭas ?
 - Segzu-d ayyer ?
 -[fronsi pasku nffəhmoha hijja lli qriba lina] D tafransist axaṭer nfeḥham-itt, d nettat i yqerben yur-nney.
12. Anta tutlayt i tessaramed ad tissined s waṭas ney akken ilaq?
 -Sefhem-d ayyer ?
 -[ongli pasku loḥat lḥalam] D taglizit axaṭer d tutlayt n umaḍal.
13. Mi ara d-templid yiwen yettmeslay taqbaylit, d acu i tettḥulfuḍ (tettḥussuḍ) ?
 -[kajən lli jəhdər kabil bnəyto mi kajən lli jəhdərha blṣani ki jfofo ləṣrəb maṣndi ḥəṭta problem ki nṣufhom jəhko kəbajlija wəlla ṣawija wəlla...] llan wid yettmeslayen taqbaylit s neyya-nsen maca llan wid i yheddren taqbaylit s baemada mi ara walin ieraben, ur seiṣ ara ḥetta d ugur mi ara ten-waliy ttmeslayen taqbaylit ney tacawit ney
14. Ad tqebleḍ (ad teḡḡeḍ) i warraw-ik ad yren ney ad lemden tutlayt n tmaziyt ?
 - Ih.
 -Ala.
 - Ini-d ayyer ?
 -[ila daruha f lizikol bəssif ṣlihom jəqrawha mi ila kanət ixtijarija kima ḥəbbo homa] Ma yella xedmen-tt deg yiṣerbazen bessif ad tt-yren maca ma yella s lxetyar amek i byan nutni, yal yiwen d ilelli di ddunit-is.
15. Tebyiḍ ad yili uselmed n tmaziyt s lxetyar ney bessif di tmurt n Lezzayer ?
 -Ih.
 -Ala.
 -Ayyer ?
 -[ana fi raji tkon ixtijarija xir pasku ki jkəmlu ləqraja makaṣ waṣ idiru biha] Nekk di rray-iw ad tili s lxetyar axaṭer mi ara kfun leqraya ur ttafen ara acu ara xedmen s yis-s.
16. Di rray-ik tutlayt n tmaziyt, tezmer ad tili d ttawil n usnerni deg yal taṣult yeenan tudert n umdan?
 -[wi kapabəl] Ih, yezmer lḥal.
17. Acu ara ad inid lukan ad tekcem tutlayt n tmaziyt yer akk tyulin yellan am tedbelt, tanezzut... ?
 -[taqdər tkun mi sṣiba mənna lqəddam kapabəl mi dok maṣəkkitṣ maṣi qaḍijat nhar wəlla zodṣ] Yezmer ad tili maca yuḗer lḥal sya yer zdat yezmer lḥal maca tura wissen maci d ayen n yiwen wass ney sin.
18. Acu i d rray-ik imi tuyal tutlayt n tmaziyt d tutlayt tunṣibt di Lezzayer ?
 -[ḥadṣa mliha por likabil] D ayen ifazen i leqbayel.
19. Acu i d rray-ik deg usnati n tutlayt n tmaziyt deg uslmed (asesyer) ?
 -[ḥadṣa mliha mi waṣər ṣla nnas mi ḥadṣa taṣ □əlah] D ayen yelhan maca yuḗer lḥal yef yemdanen, maci d ayen i sehlen.
20. D acu i d rray-ik deg usekcem n tutlayt n tmaziyt deg yikayaden unṣiben, ugerdas n BAC, BEM akked 5ème deg temnaḍin-agi yettmeslayen s tutlayt n taṣrabt ?

-[ila dəxlət lmadaris lazəm ikono fiha ixtibarat rasmija] Ma yella tekcem yer yiyerbazen ilaq ad tesəu ikayaden unşiben.

21. Ad tqebleđ ad txedmeđ tazrawt-inek deg tutlayt n tmaziyt ?

-Ih.

-Ala.

-Ini-d ayyer ?

-[no mandirhađ pasku mafihaf xədma mađi ƙasizm mi mađəndhađ limusux] Ala, ur tt-xeddmey ara acku ur tesəa ara axeddim maci d azyuzer meəna ur tesəi ara akat.

22. Lukan ad ak-id-işah ad tlemdeđ tutlayt n tmaziyt, ad tt-tlemdeđ ney ala ?

-Ih.

-Ala.

-Ini-d ayyer ?

-[lala manəqrahađ pasku mađi məsnija biha] Ala, ur tt-qqarey ara axađer ur iyi-teəna ara temsalt-ines.

23. Ini-d d acu ak-tent tutlayin-agi ?

-**Tantala n taərabt n Lezzayer:** [lokat lmanzil wađđariđ] d tutlayt n uxxam akked berra.

-**Tutlayt n taərabt tayurbizt (tadeblant):** [lokat lqoraan lloka ləom] d tutlayt n leqran, d tutlayt tayemmat.

-**Tafransist:** [loka daxila nəstəmloha] d tutlayt taberranit, nessexdam-itt.

-**Taglizit:** [lloka fəraisija lokat lšalam] d tutlayt tagejdant, d tutlayt n umađal.

-**Tamaziyt:** [lalong amaziƙ rahi twəlli] d tutlayt n tmaziyt attan la d-tettuyal.

Ameslyu 37 :

Ayara : /

Isem : Eabd Rezzaq.

Leɛmer : 23 n yiseggasen.

Uzzuf : Amalay.

Aswir n ulmud : Aswir wis kṛaḍ di tesnawit.

Adeg n tlalit : Bab Lwed.

Adeg n tmezduyt : Bab Lwed (tamanayt)

1. D acu-tt tutlayt-ik tayemmat ?
-[lahḍzat əlḍzazair əlʕa□ima] D tantala n Lezzayer tamanayt.
2. D acu-tt tutlayt s way-s i tettmeslayeḍ deg uxxam ?
-[bilʕarabija əlḍzazairija] S taɛrabt tazayrit.
3. Anta tutlayt i tessemraseḍ mi ara tettmeslayeḍ akked yimeddukkal-ik i yettmeslayen tutlayt n taɛrabt ?
-[Bəllahḍza əlḍzazairija darḍza] S tantala tazayrit (darğa).
4. Anta tutlayt i tessemraseḍ mi ara tettmeslayeḍ akked yimeddukal-ik leqbayel ?
-[homa jəhəddro mʕaja bləqbajlija nəfhəm mi ana nrəḍḍḍəsthom unarab pasku manʕrəf kabil] Nutni ttmeslayen-d yid-i s teqbaylit fehhaməy maca nekkini ttaray-
asen s taɛrabt axaṭer ur ssiney ara taqbaylit.
5. Anta tutlayt i tessemraseḍ mi ara tiliḍ deg uxeddim ?
-[lʕərbija] D taɛrabt.
6. Ma yella tessemraseḍ tutlayt-nniḍen ini-d d anta-tt ?
- Sefhem-d ayyer ?
-[kajən lfronsi nsəlləkha ʃwija maʕi bəzzaf pasku hadi lija loxa lli zədt biha lʕərbija
mʕa fronsi mxəltə] Tella tefransist ttselikay-tt ciṭṭuḥ maci aṭas axaṭer d tagi i
ttameslayt s way-s i d-krey d taɛrabt akked tefransist texleḍ.
7. Anta tutlayt s wacu i teqqareḍ tiktabin, iymisen ney tisyunin ?
-[bəlluxa alʕarabija] S tutlayt n taɛrabt.
8. Yella wasmi i teyrīḍ yakan kra n tektabt s tutlayt n tmaziyt ?
-Ih.
- Ala.
-Ma yella ala, ini-d ayyer ?
-[lala zami talmo ana manʕrəf lalong amazix manqraf bəlamazixija] Ala, maḍi imi
nekk ur ssiney ara tutlayt n tmaziyt ur qqarey ara s tmaziyt.
9. Tettmeslayeḍ taqbaylit:

Iggerrez mliḥ

Iggerrez

Ciṭṭuḥ

Ulaç maḍi

- [manʁəf walu] Ur ssiney walu.
10. Ma yella ur tettmeslayeð ara maði taqbaylit, ini-d ayyer ?
 -[pasku trəbbit bərk blʁəija ʁla haði manəʁəf ləqbajlija ʁəndi baba jəhdər kabil mi ana matrəbbitʃ ʁliha makaʃ ʁli xəllani nəb had ʁloa] Axatər tturbbeɣ-d kan s tutlayt n tEərabt yef anect-agi ur ssiney ara taqbaylit, seiɣ baba yettmeslay taqbaylit maca nekkini ur d-tturbbay ara fell-as, ur yelli ara win iyi-ğğan ad həmmley tutlayt-agi.
11. Anta tutlayt uyur tettmilið s waʃas ?
 - Segzu-d ayyer ?
 -[ʁəbija pasku Ɂir hiʃja ʁli nstəsməl bərra fədar apar ʁəbija] makaʃ loʁa oxra nstəsməla] D taərabt axatər d nettat kan i ssemraseɣ deg uxɁam di berra ulac tutlayt-nniðen ssexdameɣ-tt men ɣir taərabt.
12. Anta tutlayt i tessamedə ad tissineð s waʃas neɣ akken ilaq?
 -Sefhem-d ayyer ?
 -[lispanija pasku ʁəndi familti təmma ki nruħ nðzəwəz vakon təmma nəfhəmhə jfəhmoni nkon hurr] D taspanyulit axatər seiɣ tawacult-iw dinna akken mi ara ruheɣ ad seəddiɣ imuras dinna ad ten-fehmeɣ ay-id-fehmen ad iliy d ilelli.
13. Mi ara d-temlileð yiwen yettmeslay taqbaylit, d acu i tetthulfud (tetthussud) ?
 -[ntməna lukan Ɂir nəʁəfha baʃ nəfhəm waf jəhəddro bini wbin rəhi nəəs bərraħa ki nəfhəm hadak ʁklam] ssaraməɣ lukan xas i tt-sney akken ad fehmeɣ acu i tmeslayen ,gar-aw d yiman-iw ad həssey s raħa imi fehmeɣ lehdur-nni.
14. Ad tqebleð (ad teğgeð) i warraw-ik ad ɣren neɣ ad lemdeɣ tutlayt n tmaziɣt ?
 - Ih.
 -Ala.
 - Ini-d ayyer ?
 -[wi pasku kol ʁmaʁifa wəlla loʁa zjada fajda ləlli rah jəttʁəlmha] Ih, iban kan axatər yal tamusni neɣ tutlayt n zyada d lfayda i win i tt-yesnen.
15. Tebyið ad yili uselmed n tmaziɣt s lxetyar neɣ bessif di tmurt n Lezzayer ?
 -Ih.
 -Ala.
 -Ayyer ?
 -[lazəm tkon idzbarija pasku had lalong taʃ bladna maʃi bərranija amon avi məmə tkoun loʁa daxila lazəm ntʁəlmoha] Ilaq ad tili bessif axatər tagi d tutlayt n tmurt-nney maci d taberranit, limer d lebyi-w xas ma yella d tutlayt taberranit ilaq ad tt-nissin.
16. Di rray-ik tutlayt n tmaziɣt, tezmer ad tili d ttawil n usnəni deg yal taɣult yeenan tudert n umdan?
 -[kima qadər dʒib tətawwur qadər usi madzibʃ haði twəlli ləl irada wʁsəmal taʃ dəwla taʁna əmpluʃ kaʒən ʃibad rahom kontr lamaziɣija hadi ləkan ikono gaʃ mʁaha rah ikon tətawwur mi fəhad ʁhala maʃəkkit] Akken yezmer ad d-glu s usnəni yezmer diɣen ur d-gellu ara, tagi tettuyal ɣer tezmer akked leqdic n tmurt-nney, yerna ʁlan yimdanen ur byin ara ad tili tmaziɣt-agi, ihi lukan ad ʁlin akk yid-s ad d-yili usnəni maca ma yella di ʁhala-agi ur cukkey ara.

17. Acu ara ad inið lukan ad tekcem tutlayt n tmaziyt yer akk tyulin yellan am tedbelt, tanezzut... ?
 -[wi lokan kima ana tkon hakka pasku loæt bladi] Ih, nekk limer d leby-i-w ad tili akka axaṭer d tutlayt n tmurt-iw.
18. Acu i d rray-ik imi tuyal tutlayt n tmaziyt d tutlayt tunṣibt di Lezzayer ?
 -[ana wahad mēnnas lli fərho ki wəllat na□jonal] Nekk d yiwen seg yemdanen i iferḥen imi tuyal d tutlayt tunṣibt.
19. Acu i d rray-ik deg usnati n tutlayt n tmaziyt deg uslmed (asesyer) ?
 -[lokan kima ana jaqrawha f θəmanjawrəbʃin wilaja pasku loæt bladna lazəm nəʃəlmoha] Limer d leby-i-w ad teyren deg 48 n lwilayat axaṭer d tutlayt n tmurt-nney nebya ney nekrah ilaq ad tnelmed.
20. D acu i d rray-ik deg usekcem n tutlayt n tmaziyt deg yikayaden unṣiben, ugerdas n BAC, BEM akked 5ème deg temnaḍin-agi yettmeslayen s tutlayt n taerabt ?
 -[lazəm ikon uxtibarət rasmija pasku rahi rasmija omplus ikon ʃəndha qima kijkon fiha lixtibarət hadu hakka iwəlli bəssif ʃlihom jaqrawha] Ilaq ad ilin ikayaden unṣiben axaṭer attan d tunṣibt yerna ad tesəu lqima mi ara d-tesəu ikayaden-agi, dya ad yuyal bessif fell-asen ad tt-yren.
21. Ad tqebləḍ ad txedmeḍ tazrawt-inek deg tutlayt n tmaziyt ?
 -Ih.
 -Ala.
 -Ini-d ayyer ?
 -[kima nʃof ana ntʃəlləm waf kajən fi bladi xir manəʃəlləm waf kajən fi blad nnas loæt bladi xir mən loæt blad nnas] Nekk ttwaliy d akken axir ad issiney ayen yellan di tmurt-iw xir ma ad issiney ayen yellan di tmura n medden, tutlayt n tmurt-iw xir n tutlayt n tmura tiberraniyin.
22. Lukan ad ak-id-iṣaḥ ad tlemdeḍ tutlayt n tmaziyt, ad tt-tlemdeḍ ney ala ?
 -Ih.
 -Ala.
 -Ini-d ayyer ?
 -[nəʃʃləmha ʃlah lala ndirəla wəqt wənəʃʃləmha] Ad tt-lemdey ayyer ala, ad as-xedmeḍ lwaqt ad tt-lemdey.
23. Ini-d d acu ak-tent tutlayin-agi ?
 -**Tantala n teerabt n Lezzayer:** [nhəb lʃarabija lfo□ha xir pasku ʃəndha moʃdʒam □əhih] həmmleḍ axir tutlayt n teerabt tayurbizt axaṭer tesəa awalen i yṣəḥḥan.
 -**Tutlayt n teerabt tayurbizt (tadeblant):** [taʃ bladna nəqraw biha] n tmurt-nney s yis-s i neqqar.
 -**Tafransist:** [mliha lazəm nəʃəlmə gaʁ lloæt hakka baʃ win ihəttok təlqa rəhək] telha, ilaq ad nelmed akk tutlayin akken anda ik-ssersen ad tafəḍ iman-ik.
 -**Taglizit:** mliha tani hakka ila xɾəʒt litronʒi mathəʃ rəhək bərrani] telha diyen akken ma yella truḥed yer tmura tiberraniyin ur tetthulfuḍ ara iman-ik d aberrani.
 -**Tamaziyt:** [haʒa txə□ bladna lhaʒa lli lazəm nəʃlmoha hakka baʃ hətta ddəwəl ləxrin iwəllə ihəbbəha] d ayen yeenan tamurt-nney, d ayen i ilaq ad nissin akken ula di tmura tiberraniyin ad uyalen ad tthemmlen.

Amselyu 38 :

Ayara : /

Isem : Rayhana.

Leɛmer : 21 n yiseggasen.

Uzzuf : Unti.

Aswir n ulmud : d tasdawant.

Adeg n tlalit : Bumerdas.

Adeg n tmezduyt : Bumerdas.

1. D acu-tt tutlayt-im tayemmat ?
-[lʃərbija] D taɛrabt.
2. D acu-tt tutlayt s way-s i tettmeslayeɖ deg uxxam ?
-[arab wfrosi mxəltin] D taɛrabt akked tafransist xeldən-t.
3. Anta tutlayt i tessemraseɖ mi ara tettmeslayeɖ akked yimeddukkal-im i yettmeslayan tutlayt n taɛrabt ?
-[arab alzirjan dardʒa] S tentala tazɣayrit (darğa).
4. Anta tutlayt i tessemraseɖ mi ara tettmeslayeɖ akked yimeddukkal-im leqbayel ?
-[əlʃarabija] S taɛrabt.
5. Anta tutlayt i tessemraseɖ mi ara tiliɖ deg uxeddim ?
-[arab frosi] D taɛrabt akked tefransist.
6. Ma yella tessemraseɖ tutlayt-nniɖen ini-d d anta-tt ?
-Sefhem-d ayɣer ?
-[frosi bərk] D tafransist kan.
7. Anta tutlayt s wacu i teqqareɖ tiktabin, iymisen ney tisɣunin ?
-[arab wfrosi] D taɛrabt akked tefransist.
8. Yella wasmi i teɣriɖ yakan kra n tektabt s tutlayt n tmaziɣt ?
-Ih.
-Ala.
-Ma yella ala, ini-d ayɣer ?
-[no xaɛər manħəbhəf] Ala axaɛər ur tt-ħemmleɣ ara.
9. Tettmeslayeɖ taqbaylit:

Igerrez mlih

Igerrez

Ciɛtuħ

Ulaɣ maɖi

-[no manħdərħəf nħəm bərk ʃwija] Ala, ur ttmeslayeɣ ara fehħameɣ kan ciɛtuħ.

10. Ma yella ur tettmeslayeɖ ara maɖi taqbaylit, ini-d ayɣer ?

- [pasku lontoʔaz ʔli nʕif fih makaf had lalong] Axater adeg anda i ttidirey ur telli ara deg-s tmeslayt-agi.
11. Anta tutlayt uyur tettmiliḍ s waṭas ?
- Segzu-d ayyer ?
- [fxonsi pasku taxasos taʕi] D tafransist axater s yis-s i xeddmey tazrawt-iw.
12. Anta tutlayt i tessaramed ad tissined s waṭas ney akken ilaq?
- Sefhem-d ayyer ?
- [lispanjol pasku ḥabba nroḥ liqpan] D taspanyulit axater byiy ad ruḥey yer lispan.
13. Mi ara d-templid yiwen yettmeslay taqbaylit, d acu i tettḥulfuḍ (tettḥussuḍ) ?
- [makaf moʔkil] Ulac uḡur.
14. Ad tqebleḍ (ad teḡḡeḍ) i warraw-ik ad yren ney ad lemden tutlayt n tmaziyt ?
- Ih.
- Ala.
- Ini-d ayyer ?
- [maʕi manəqbəʔf mi makaf waʕ idiro biha mənna lqəddam] Maci ur qqebley ara maena ulac acu ara xedmen syes-s sya yer zdat.
15. Tebyiḍ ad yili uselmed n tmaziyt s lxetyar ney bessif di tmurt n Lezzayer ?
- Ih.
- Ala.
- Ayyer ?
- [maʕi idʒbarija ʔli ḥəb jəqraha wəʔli mahəbʕ majəqrahaʕ] Maci bessif win yebyan ad tt-iyer ad tt-iyer win ur nebyi ur tt-yeqqar ara.
16. Di rray-im tutlayt n tmaziyt, tezmer ad tili d ttawil n usnerni deg yal tayult yeenan tudert n umdan?
- [lala maʕəkkitʕ] Ala, ur cukkey.
17. Acu ara ad d-tiniḍ limer ad tekcem tutlayt n tmaziyt yer akk tyulin yellan am tedbelt, tanezzut... ?
- [lala pasku lalong arab marahif təmʕi flalziri fronsi lli rahi təmʕi omplus dok tətnəha w jwəʔli fi plastha ongli] Ala, axater tutlayt n teerabt ur la tleḥḥu ara di Lezzayer d tafransist kan i yleḥḥun yerna tura ad tt-ttwakes ad yuḡal deg umkan-is taglizit.
18. Acu i d rray-im imi tuyal tutlayt n tmaziyt d tutlayt tunʕibt di Lezzayer ?
- [maʕəndi ḥətta prɔblam] Ur seiy ara uḡur.
19. Acu i d rray-im deg usnati n tutlayt n tmaziyt deg uslmed (asesyer) ?
- [no maniʕ ḥabba] Ala, ur byiy ara.
20. D acu i d rray-im deg usekcem n tutlayt n tmaziyt deg yikayaden unʕiben : agerdas n BAC, BEM akked 5ème deg temnaḍin-agi i yettmeslayen s tutlayt n teerabt ?
- [ih ila qrawha avo mafihaʕ] Ih, ma yella yeran-tt mqbel ulac deg-s.
21. Ad tqebleḍ ad txedmed tazrawt-inem deg tutlayt n tmaziyt ?
- Ih.
- Ala.
- Ini-d ayyer ?
- [no mahəbbthaʕ] Ala, ur tt-byiy ara.
22. Lukan ad akem-id-iṣaḥ ad tlemdeḍ tutlayt n tmaziyt, ad tt-tlemdeḍ ney ala ?

-Ih.

-Ala.

-Ini-d ayyer ?

-[no usi maʕndif lonvi ʕəndha] Ala diyen, ur səiy ara lebɣi yur-s.

23. Ini-d d acu am-tent tutlayin-agi ?

-**Tantala n teɛrabt n Lezzayer:** [fəlhajat ljawmija] di tudert n yal ass.

-**Tutlayt n teɛrabt tayurbizt (tadeblant) :** [loʔat lqoraan] d tutlayt n leqran.

-**Tafransist:** [nhəbha] hɛmmley-tt.

-**Taglizit:** [loʔa hājja] d tutlayt yeddren.

-**Tamaziyt:** [taʕ ʃəʕəbha] n ugdud-is.

Amselyu 39 :

Ayara : /

Isem : lamyā.

Leɛmer : 22 n yiseggasen.

Uzzuf : unti.

Aswir n ulmud : d tasdawant.

Adeg n tlalit : Bumerdas (Burğ mayel).

Adeg n tmezduyt : Bumerdas.

1. D acu-tt tutlayt-im tayemmat ?
-[loxa lʃarabija] d tutlayt n teɛrabt.
2. D acu-tt tutlayt s way-s i tettmeslayeɗ deg uxxam ?
-[əlʃarabija] d taɛrabt.
3. Anta tutlayt i tessemraseɗ mi ara tettmeslayeɗ akked yimeddukkal-im i yettmeslayen tutlayt n taɛrabt ?
-[hadʒa bajna qu lʃarabija] D ayen i yebanen d tutlayt n teɛrabt.
4. Anta tutlayt i tessemraseɗ mi ara tettmeslayeɗ akked yimeddukkal-im leqbayel ?
-[loxa ləʃarabija] D tutlayt n taɛrabt.
5. Anta tutlayt i tessemraseɗ mi ara tiliɗ deg uxeddim ?
-[lʃarabija] D taɛrabt.
6. Ma yella tessemraseɗ tutlayt-nniɗen ini-d d anta-tt ?
- Sefhem-d ayyer ?
-[apar lʃarabija wfronsi makaʃ] Men yir tutlayt n teɛrabt akked tefransist ulac.
7. Anta tutlayt s wacu i teqqareɗ tiktabin, iymisen ney tisyunin ?
-[arab fronsi] D taɛrabt akked tefransist.
8. Yella wasmi i teyrɨɗ yakan kra n tektabt s tutlayt n tmaziyt ?
-Ih.
- Ala.
-Ma yella ala, ini-d ayyer ?
-[no pasku manʃrəf nəqra] Ala, axaɛer ur ssiney ara ad yrey.
9. Tettmeslayeɗ taqbaylit:

Iggerrez mlih

Iggerrez

Ciɛtɛuh

Ulac maɗi

-[no manʃrəf walo] Ala, ur ssiney ara maɗi.

10. Ma yella ur tettmeslayeɗ ara maɗi taqbaylit, ini-d ayyer ?

- [pasku hjati trəbbina blʕərbija manstʕmloʃ qbajlija] Axater di temeddurt-iw netturba-
d s teerabt, ur ssemrasey ara taqbaylit.
11. Anta tutlayt uyur tettmilið s waʕas ?
- Segzu-d ayyer ?
-[lokat lqoraan lloka lkarabija] D tutlayt n leqran, tutlayt n teerabt.
12. Anta tutlayt i tessaramed ad tissined s waʕas ney akken ilaq?
-Sefhem-d ayyer ?
-[ongli pasku lloka lli jhəddro biha lamaʒoxiti taʕ nnas] D taglizit axater d tutlayt s
way-s i ttmeslayen amur ameqqran n yimdanen
13. Mi ara d-temliled yiwen yettmeslay taqbaylit, d acu i tettħulfuð (tettħussuð) ?
-[makan hətta ihsas] ur seiʔ hətta d aħulfu.
14. Ad tqebleð (ad teğğed) i warraw-im ad ɣren ney ad lemnden tutlayt n tmaziyt ?
- Ih.
-Ala.
- Ini-d ayyer ?
-[bajna avik plizix pasku lalong amaziʔ kima lʕərbija ʃaʕəb waħəd] iban kan, s lferħ
axater tutlayt n tmaziyt am tutlayt n teerabt, d yiwen agdud .
15. Tebyið ad yili uselmed n tmaziyt s lxetyar ney bessif di tmurt n Lezzayer ?
-Ih.
-Ala.
-Ayyer ?
-[ʕla hsabi ana lli həb jəʕlloḡmha jəʕsəlləḡmha wlli maħəbʃ majtʕəlləḡmhaʃ] Akken
ttwaliy nekk, win yebyan ad tt-yelmed ad tt-yelmed, win ur nebyi ad yeqqim.
16. Di rray-im tutlayt n tmaziyt, tezmer ad tili d ttawil n usnemi deg yal tayult
yeenan tudert n umdan?
-[wi siposibl] yezmer lħal.
17. Acu ara ad d-tinið lukan ad tekcem tutlayt n tmaziyt ɣer yal tayult yellan am tedbelt,
tanezzut... ?
-[rahom jstʕmloha bəzzaf safi nəqədrə ndəxloha] Atan ad tt-sexdamen s waʕas, ihi
nzmer ad tt-nessekcem.
18. Acu i d rray-im imi tuyal tutlayt n tmaziyt d tutlayt tunʕibt di Lezzayer ?
-[poʕmwa həza mliħa] ɣur-i d ayen yelhan.
19. Acu i d rray-im deg usnati n tutlayt n tmaziyt deg uslmed (asesyer) ?
-[poʕkwapa həza mliħa] Ayyer ala, d ayen yelhan.
20. D acu i d rray-im deg usekcem n tutlayt n tmaziyt deg yikayaden unʕiben :agerdas n
BAC, BEM akked 5ème deg temnaðin-agi i yettmeslayen s tutlayt n teerabt ?
-[twəlli kima hijja kima lʕərbija] Ad tuyal am nettat am tutlayt n teerabt.
21. Ad tqebleð ad txedmed tazrawt-inem deg tutlayt n tmaziyt ?
-Ih.
-Ala.
-Ini-d ayyer ?
-[ana nħəb nəqra trisiti sipoʕa mandirħaʃ kom ittʕud] Nekk həmmley ad ɣrey ɣef
trisiti (élictrique) ɣef aya ur xeddmey ara tazrawt-iw di tmaziyt.

22. Lukan ad akem-id-iṣaḥ ad tlemdeḍ tutlayt n tmaziyt, ad tt-tlemdeḍ ney ala ?

-Ih.

-Ala.

-Ini-d ayyer ?

-[wi avikplizik ḥabba ntʕəl̥l̥əm la duzjam long alziɣjan] Ih, s lferḥ d ameqqran, byiɣ ad issiney tutlayt tazayrit tis snat.

23. Ini-d d acu am-tent tutlayin-agi ?

-**Tantala n taɛrabt n Lezzayer:** [lokat t̥tawɑ ol bin ʃaʕəb] d tutlayt n usiwed ger wegdud.

-**Tutlayt n taɛrabt tayurbizt(tadeblant) :** [nstʕmloha bərk win lazəm] nessexdam-itt kan anda ilaq.

-**Tafransist:** [nstʕmloha fi kolləʃ] nessemras-itt di kullec.

-**Taglizit:** [plufoʁ] plus fort

-**Tamaziyt:** [rahi ɣasmija mi mazal madxəlɲaf fiha kima jəlzəm] attan d tunʕibt maca mazal ur nekcim ara deg-s akken ilaq.

Amselyu 40 :

Ayara : /

Isem : Manal.

Leɛmer : 25 n yiseggasen.

Uzzuf : Unti.

Aswir n ulmud : D tasdawant.

Adeg n tlalit : Bumerdas.

Adeg n tmezduyt : Bumerdas.

1. D acu-tt tutlayt-im tayemmat ?
-[lʃərbija] D tærabt.
2. D acu-tt tutlayt s way-s i tettmeslayeɖ deg uxxam ?
-[əlʃərbija] D tærabt.
3. Anta tutlayt i tessemraseɖ mi ara tettmeslayeɖ akked yimeddukkal-im i yettmeslayen tutlayt n tærabt ?
-[əlʃərbija] D tærabt.
4. Anta tutlayt i tessemraseɖ mi ara tettmeslayeɖ akked yimeddukkal-im leqbayel ?
-[əlʃərbija pasku manʃrəfʃ kabil] D tærabt axaɥer ur ssiney ara taqbaylit.
5. Anta tutlayt i tessemraseɖ mi ara tiliɖ deg uxeddim ?
-[əlʃərbija] D tærabt.
6. Ma yella tessemraseɖ tutlayt-nniɖen ini-d d anta-tt ?
- Sefhem-d ayɣer ?
-[ʃwiʃa frondi] Ciɥɥuɥ n tefransist.
7. Anta tutlayt s wacu i teqqareɖ tiktabin, iymisen ney tisyunin ?
-[onarab baʃ nəfhəm kima jəlzəm] S teɛrabt akken ad fehmeɣ akken ilaq.
8. Yella wasmi i teɣriɖ yakan kra n tektabt s tutlayt n tmaziɣt ?
-Ih.
- Ala.
-Ma yella ala, ini-d ayɣer ?
-[manʃrəfʃ nəqra amazixija pasku ana maʃi qbaɣlija] Ur ssiney ara ad ɣreɣ tamaziɣt axaɥer nekk maci d taqbaylit.
9. Tettmeslayeɖ taqbaylit:

Igerrez mlih

Igerrez

Ciɥɥuɥ

Ulaɣ maɖi

-[dimo bərk] D awalen kan.

10. Ma yella ur tettmeslayeɖ ara maɖi taqbaylit, ini-d ayɣer ?

- /.
11. Anta tutlayt uyur tetteṣṣiṣ s waṭas ?
 - Segzu-d ayyer ?
 -[fronsi pasku nḥḥa biha] D tafransist axaṭer s yis-s i qqarey.
 12. Anta tutlayt i tessaramed ad tissined s waṭas ney akken ilaq?
 -Sefhem-d ayyer ?
 -[fronsi w ongli w amazixija mliha tani] Tafransist d teglizit akked tmaziyt telha diyen.
 13. Mi ara d-temliled yiwen yettmeslay taqbaylit, d acu i tettḥulfuḍ (tettḥussuḍ) ?
 -[nhəb nəfhəm waf rahom jəhhədro] Həmmley ad fehmeṣ acu i la ttmeslayen.
 14. Ad tqebled (ad teḡḡed) i warraw-im ad yren ney ad lemdeṣ tutlayt n tmaziyt ?
 - Ih.
 -Ala.
 - Ini-d ayyer ?
 -[wi ḥaṣa mliha ana ḥabba ntəlləmha] Ih, d ayen yelhan, nekk byiṣ ad tt-isiney.
 15. Tebyiḍ ad yili useṣmed n tmaziyt s lxetyar ney bessif di tmurt n Lezzayer ?
 -Ih.
 -Ala.
 -Ayyer ?
 -[fləpximəx malazəmʃ tkon idzbarija pasku ləwlad sɛar ʃqəlhom majfhəmhəx mliḥ mi flisi ila ḥəbbito diruḥa bəssif maʃliʃ] Deg uyerbaz amenzu ur ilaq ara ad tilt bessif axaṭer arrac d imectəḥ, allay-nseṣ ur tt-ifehheṣ ara mliḥ maca deg tesnawit ma yella tebyam ad tt-txedmeṣ bessif maɛlic.
 16. Di rray-im tutlayt n tmaziyt, tezmeṣ ad tili d ttawil n usneṣni deg yal tayult yeenan tudert n umdan?
 -[kaləxa təqdər mi fəḥaṣa xəra lala maʃəkkitʃ] Am tutlayt tezmeṣ maca deg ayen nniḍen ala, ur cukkey ara.
 17. Acu ara ad d-tiniḍ limer ad tekceṣ tutlayt n tmaziyt yer yal tayult yellan am tedbeṣt, tanezzut... ?
 -[maʃi ɣak nnas təxɛf lləxa əlamazixija ʃla hadi manqdroʃ nəmʃu biha fɣaʃ lidomanwi flmanatiq win kajən amazix maʃliʃ mi win kajən lɛrəb maʃəkkitʃ təndzəḥ pasku ki jəhdərli lwəḥəd ʃərbi bəlamazixija majfhəmhəx] Maci akken imdanen seneṣ tutlayt n tmaziyt yef waya ur nezmiṣ ara ad nelḥu s yis-s deg yal tayult, akken ad tekceṣ deg temnaḍin anda llan imaziyeṣ maɛlic maca deg temnaḍin anda llan yieraben ur cukkey ara ad teḡḡəḥ axaṭer mi ara as-yehdeṣ i yiwen d əerab s tmaziyt ur tt-ifehheṣ ara.
 18. Acu i d rray-im imi tuyal tutlayt n tmaziyt d tutlayt tunʃibt di Lezzayer ?
 -[lamazixija ḥaṣa mliha] Tamaziyt d ayen yelhan.
 19. Acu i d rray-im deg usnati n tutlayt n tmaziyt deg usṣmed (aseyṣer) ?
 -[wi ḥabba] Ih, byiṣ.
 20. D acu i d rray-im deg usekceṣ n tutlayt n tmaziyt deg yikayaden unʃibeṣ : agerdas n BAC, BEM akked 5ème deg temnaḍin-agi i yettmeslayen s tutlayt n teərabt ?
 -[kima golt diṣa fpximəx malazəmʃ idiroḥa mam ʃsijam wliṣi maniʃ ḥabba lazəm idiroḥa bərk win jəhdəro qbaɟlija pasku hada win wəllat ləxa rasmija mazal madarulḥəx]

taʕmim] Akken i d-nniy yakan deg uyerbaz amenzu ur ilaq ara ad tt-xedmen axaṭer arrac d imectaḥ yaṣ deg uyerbaz alemmas akked tesnawit ur byiy ara, ilaq ad tt-xedmen kan deg temnaḍin anda i ttmeslayen taqbaylit axaṭer tura kan i tuyal d tunṣibt mazal werɛad i as-xedmen asnati.

21. Ad tqebleḍ ad txedmeḍ tazrawt-inem deg tutlayt n tmaziyt ?

-Ih.

-Ala.

-Ini-d ayyer ?

-[nəqraha mi taxa□o□ lala mandirhaḥ lukan nhdər biha ndirha mi haḥka lala] Ad tt-yrey maca tazrawt-iw ur ttxedmey ara deg-s lukan i ttmeslayey s yis-s ad tt-xedmey maca akka ala.

22. Lukan ad akem-id-iṣaḥ ad tlemdeḍ tutlayt n tmaziyt, ad tt-tlemdeḍ ney ala ?

-Ih.

-Ala.

-Ini-d ayyer ?

-[wi poḥkwapa] Ih, ayyer ala.

23. Ini-d d acu am-tent tutlayin-agi ?

-**Tantala n teɛrabt n Lezzayer:** [lloḫa lli nstɛmlaha jawmiḵjan] d tutlayt i nessemras yal ass.

-**Tutlayt n teɛrabt tayurbizt(tadeblant) :** [fəl idara wəlmadrassa] deg tedbelt akked uyerbaz.

-**Tafransist:** [lamaɣoxiti jhəddɛro biha kəlbət lɛərnija] amur ameqqran i la yettmeslayen s yis-s, teyleb taɛrabt.

-**Taglizit:** [mliha] telha.

-**Tamaziyt:** [nzifha bərk ka θaqafa] ad tt-rnuɣ kan am yidles.

Amselyu 41 :

Ayara : /

Isem : Nesrin.

Leɛmer : 24 n yiseggasen.

Uzzuf : unti.

Aswir n ulmud : d tasdawant.

Adeg n tlalit : Bumerdas.

Adeg n tmezduyt : Bumerdas.

1. D acu-tt tutlayt-im tayemmat ?
-[lʃərbija] D taɛrabt.
2. D acu-tt tutlayt s way-s i tettmeslayeɖ deg uxxam ?
-[lahdʒa əldʒazajrija] D tantala taɛrabt tazgayrit.
3. Anta tutlayt i tessemraseɖ mi ara tettmeslayeɖ akked yimeddukkal-im i yettmeslayen tutlayt n taɛrabt ?
-[lʃərbija wfronsi] D taɛrabt akked tefransist.
4. Anta tutlayt i tessemraseɖ mi ara tettmeslayeɖ akked yimeddukkal-im leqbayel ?
-[əlʃərbija] D taɛrabt.
5. Anta tutlayt i tessemraseɖ mi ara tiliɖ deg uxeddim ?
-[əlʃərbija] D taɛrabt.
6. Ma yella tessemraseɖ tutlayt-nniɖen ini-d d anta-tt ?
- Sefhem-d ayyer ?
- [fronsi xaɛər nstəʃmlɔha f lafak nəqrəw biha] D tafransist axaɛər nssemras-itt deg tseddawit, s yis-s i neqqar.
7. Anta tutlayt s wacu i teqqareɖ tiktabin, iymisen ney tisyunin ?
-[lʃərbija] D taɛrabt.
8. Yella wasmi i teyrɨɖ yakan kra n tektabt s tutlayt n tmaziyt ?
-Ih.
- Ala.
-Ma yella ala, ini-d ayyer ?
-[lala xaɛər makan bəzzaf ktub blamazirija] Ala, axaɛər ulac aɛas n yidlisen s tutlayut n tmaziyt.
9. Tettmeslayeɖ taqbaylit:

Igerrez mlih

Igerrez

Cittuɥ

Ulac maɖi

-[kəlmət bərk] D awalen kan.

10. Ma yella ur tettmeslayeḍ ara maḍi taqbaylit, ini-d ayyer ?
- /
11. Anta tutlayt uyur tetteḡmiḍ s waṭas ?
- Segzu-d ayyer ?
-[lʃərbija xatər lloka l om] D taerabt axaṭer d tutlayt tayemmat.
12. Anta tutlayt i tessaramed ad tissined s waṭas ney akken ilaq?
- Sefhem-d ayyer ?
-[amazikija pasku hijja la ɔl hətta hna amazik] D tamaziyt axaṭer d nettat i d lašel-nney, ula d nukkn i d imaziyen.
13. Mi ara d-temliled yiwen yettmeslay taqbaylit, d acu i tetteḡlufud (tetteḡussud) ?
-[nhəb nʃof waf rah jəhdər nhəb ntʃəllem dik lalong] Ad byuy ad zrey acu la yettmeslay, ad byuy ad issiney tutlayt-nni.
14. Ad tqebleḍ (ad teḡḡeḍ) i warraw-im ad yren ney ad lemdeḡ tutlayt n tmaziyt ?
- Ih.
- Ala.
- Ini-d ayyer ?
-[wi bajna xatər la ɔsiti ttafna kəlbo lamazik əmplus ki jroho win kajən lamazik jəlqaw rwahtihom] Ih, iban kan axaṭer di tmeti-nney yelben imaziyen yerna mi ara ruhen anda llan yimaziyen ad afen iman-nseḡ.
15. Tebyiḍ ad yili uselmed n tmaziyt s lxetyar ney bessif di tmurt n Lezzayer ?
- Ih.
- Ala.
- Ayyer ?
-[habba tkun idḡbarija xatər qadər tətlaqa wəhda mʃa wahəd amazik majəʃrəf lʃərbija umplus hna rana gaʃ kifkif] Byiy ad tili bessif axaṭer yezmer ad yemlil yiwet akked yiwen d amaziyt ur yessin ara taerabt yerna nekkni aqlay akk kifkif.
16. Di rray-im tutlayt n tmaziyt, tezmer ad tili d ttawil n usnerti deg yal taɣult yeenan tudert n umdan?
-[wi] Ih.
17. Acu ara ad d-tiniḍ limer ad tekcem tutlayt n tmaziyt yer yal taɣult yellan am tedbelt, tanezzut... ?
-[wi] Ih.
18. Acu i d rray-im imi tuɣal tutlayt n tmaziyt d tutlayt tunʃibt di Lezzayer ?
-[hadḡa mliha] D ayen yelhan.
19. Acu i d rray-im deg usnati n tutlayt n tmaziyt deg uslmed (asesyer) ?
-[rani mʃaha] aqli yid-s.
20. D acu i d rray-im deg usekcem n tutlayt n tmaziyt deg yikayaden unʃiben : agerdas n BAC, BEM akked 5ème deg temnaḍin-agi i yettmeslayen s tutlayt n teerabt ?
-[mi lazəm jəʃlmoha qbəl] Maca ilaq ad tt-tlemdeḡ qbel.
21. Ad tqebleḍ ad txeḍmed tazrawt-inem deg tutlayt n tmaziyt ?
- Ih.
- Ala.
- Ini-d ayyer ?

-[wi kapabl] Ih, yezmer lhal.

22. Lukan ad akem-id-iṣah ad tlemdeḍ tutlayt n tmaziyt, ad tt-tlemdeḍ ney ala ?

-Ih.

-Ala.

-Ini-d ayyer ?

-[wi ntṣəlləmha mlih ɪli jətṣəlləm loḵa zjada] Ih, ad tt-lemdey axaṭer yelha win ara yissinen tutlayt zyada.

23. Ini-d d acu am-tent tutlayin-agi ?

-Tantala n teṛabt n Lezzayer: [ɪloḵa ɪli nhədfo biha flmoztamaṣ taṣna] d tutlayt s way-s i nettmeslay deg tmeti-nney.

-Tutlayt n teṛabt tayurbizt (tadeblant): [ɪloḵa ɪli nəqraw biha ɪloḵa l om] d tutlayt s way-s i neqqar, d tutlayt tayemmat.

-Tafransist: [loḵa nəqrawha nstəṣmlu mənha kəlmət bərk] d tutlayt neqqar-itt, nessemras kra n wawalen seg-s.

-Taglizit: [ɪloḵa ɪli raom jstṣmluha bəzzaf f latiknolozi mi hnaja matəmɣi] d tutlayt i la ssemrasen s waṭas di tetiknulujit maca dagi ur telha ara.

-Tamaziyt: [lazəm tkon f la□osjiti taṣna] ilaq ad tili di tmeti-nney.

Amselyu 42 :

Ayara : /

Isem : Raca.

Leɛmer : 20 n yiseggasen.

Uzzuf : unti.

Aswir n ulmud : d tasdawant.

Adeg n tlalit : Bumerdas.

Adeg n tmezduyt : Bumerdas.

1. D acu-tt tutlayt-im tayemmat ?
-[lʃərbija] D tærabt.
2. D acu-tt tutlayt s way-s i tettmeslayeɖ deg uxxam ?
-[lʃərbija mxəltə mʃa ʃwija frɔnsi] D tærabt texled akked ciɖtuɥ n tefransist.
3. Anta tutlayt i tessemraseɖ mi ara tettmeslayeɖ akked yimeddukkal-im i yettmeslayen tutlayt n tærabt ?
-[lʃərbija] D tærabt.
4. Anta tutlayt i tessemraseɖ mi ara tettmeslayeɖ akked yimeddukkal-im leqbayel ?
-[mama qbaɟlija nhdər mʃaha bəlʃərbija nəfhəm bəssah manqɖərʃ nɾədʒəʃlha] Yemma d taqbaylit heddrey yid-s s teerabt fehhamɛy maca ur zmirey ara ad as-rrey.
5. Anta tutlayt i tessemraseɖ mi ara tiliɖ deg uxeddim ?
-[lʃərbija] D tærabt.
6. Ma yella tessemraseɖ tutlayt-nniɖen ini-d d anta-tt ?
- Sefhem-d ayyer ?
-[ongli pask qriɥa rah nəhtadʒha nhdər biha] taglizit axaɥər ɣriy-tt mi ara ad təhwaɟɟɛy ad meslayɛy s yis-s.
7. Anta tutlayt s wacu i teqqareɖ tiktabin, iymisen ney tisyunin ?
-[əlfiransija] D tafransist.
8. Yella wasmi i teyriɖ yakan kra n tektabt s tutlayt n tmaziyt ?
-Ih.
- Ala.
-Ma yella ala, ini-d ayyer ?
-[lala pasku manʃrəf] Ala, axaɥər ur ssiney ara.
9. Tettmeslayeɖ taqbaylit:

Igerrez mliɥ

Igerrez

Ciɖtuɥ

Ulaɥ maɖi

-[nəhdər dimo bərk] Heddrey ciɖ n wawalen kan.

10. Ma yella ur tettmeslayeḍ ara maḍi taqbaylit, ini-d ayyer ?
-/
11. Anta tutlayt uyur tetteṣṣiḍ s waṭas ?
- Segzu-d ayyer ?
-[əlfiransija pasku lhəna lwahəd lwəqt nnas gaṣ təhdər onfxonsi] D tafransit axaṭer newweḍ yer yiwen n lweqt amdanen akk ttmeslayen s tefransist.
12. Anta tutlayt i tessaramed ad tissined s waṭas ney akken ilaq?
-Sefhem-d ayyer ?
-[tturkija pasku ḍžini loḳa mliha] D taturkit axaṭer tettas-iyi-d d tutlayt yelhan.
13. Mi ara d-temlileḍ yiwen yettmeslay taqbaylit, d acu i tetteḥḥufuḍ (tetteḥḥusuḍ) ?
-[nhəb nəfhəm waf rahom jəhhədro] Həmmley ad fehmeḡ acu la ttmeslayen.
14. Ad tqebleḍ (ad teḡḡeḍ) i warraw-im ad yren ney ad lemdeṣ tutlayt n tmaziḡt ?
- Ih.
-Ala.
- Ini-d ayyer ?
-[wi bijansuḳ hətta ana rani həbba ntəlləmha ktər] Ih, iban kan ayyer ula nekk byiḡ ad rnuḡ ad tt-lemdeḡ kteṣ.
15. Tebyiḍ ad yili uselmed n tmaziḡt s lxetyar ney bessif di tmurt n Lezzayer ?
-Ih.
-Ala.
-Ayyer ?
-[fakoltativ xir pasku loḳa waṣra omplus lizonfo jəhlilhom surtu pximaḳ lokan tzid ṣlihom lalong amaziḳ tətxəllət ṣlihom omplus makaṣ waf idiro biha doḳinavo] S lxetyar axaṭer d tutlayt i weeren yerna igerdan ahil-nseṣ yueṣ s waṭas ladiḡa aḡerbaz amenzu, ihi lukan ad ternu tutlayt n tmaziḡt ad texled fell-aseṣ yerna ulac acu ara xedmeṣ s yis-s deg yimmaḷ.
16. Di rray-im tutlayt n tmaziḡt, tezmeṣ ad tili d ttawil n usneṣni deg yal taḡult yeenan tudert n umdan?
-[maṣəkkitf pasku loḳn nṣofo ḷpijji divlopi jəstəṣmlo loḳa wəhda maṣi rəbṣa lamaziḳija maṣəndhaṣ məṣna maraḥ tzid walu] Ur cukkeḡ ara axaṭer mi ara ad nmuqel timura yenneṣlin sseṣraseṣ yiwet n tutlayt kan maci ukkuz, tamaziḡt ur tessei ara lmeena, ur d-tteṣu walu.
17. Acu ara ad d-tiniḍ limer ad tekceṣ tutlayt n tmaziḡt yer yal taḡult yellan am tedbeḷt, tanezzut ... ?
-[lala maniṣ həbba pasku loḳa waṣra bəzzaf kaḡən huṣof makaṣ kifaf təkkəṣbihom ana nṣof lokan jəbdaw iqəṣriw longli məṣ pximaḳ xir ma jṣlmo lamaziḳija] Ala, ur byiḡ ara axaṭer d tutlayt iweeren, llan yiṣekkilen ulac amek ara tent-arud, nekk ttwaliḡ d akken ad bdun ṣḡarayeṣ taḡlizit seg uḡerbaz amenzu wala ad sleṣdeṣ tamaziḡt.
18. Acu i d rray-im imi tuḡal tutlayt n tmaziḡt d tutlayt tuṣiḃt di Lezzayer ?
-[haza mliha maṣqdros nstəṣnaw ṣliha pasku kaḡən ḷli jstəṣmloha nməddulhom lhaḡ baṣ jhədro blalong taṣhom pasku homa jəqraw lalong taṣna hətta hna nəqraw lalong taṣhom nṣəsmoha baṣ majkoṣ ixtilal] D ayeṣ yelhan, ur nezmiṣ ara ad seṣ-seṣreḥ axaṭer llan win i d-tt-yesseṣraseṣ seg-neḡ ad seṣ-neṣk lḡeq ad meṣselayeṣ s tutlayt-

nsen axaṭer nutni qqaren tutlayt-nney ula d nekkni ad n̄yer tutlayt-nsen ney ad tt-nessenseb akken ur yettili ara uxlaḍ.

19. Acu i d rray-im deg usnati n tutlayt n tmaziyt deg uslmed (asesyer) ?

-[ana maniḥ mṣahom mən had lkoti maniḥ ḥabba idirulha taṣmim] Nekk ur lliy ara yids si tama-agi ur byiy ara ad as-xedmen asnati.

20. D acu i d rray-im deg usekcem n tutlayt n tmaziyt deg yikayadend unṣiben : agerdas n BAC, BEM akked 5ème deg temnaḍin-agi i yettmeslayen s tutlayt n teṣrabt ?

-[lala maniḥ ḥabba] Ala, ur byiy ara.

21. Ad tqebleḍ ad txedmeḍ tazrawt-inem deg tutlayt n tmaziyt ?

-Ih.

-Ala.

-Ini-d ayyer ?

-[waṣra siposibl] Tuṣer, yezmer lḥal.

22. Lukan ad akem-id-iṣaḥ ad tlemdeḍ tutlayt n tmaziyt, ad tt-tlemdeḍ ney ala ?

-Ih.

-Ala.

-Ini-d ayyer ?

-[wi nəqraha avik plizir] Ih, ad tt-yrey s lferḥ.

23. Ini-d d acu am-tent tutlayin-agi ?

-**Tantala n teṣrabt n Lezzayer:** [loḳa taṣ bladna] d tutlayt n tmurt-nney.

-**Tutlayt n teṣrabt tayurbizt (tadeblant):** [usi loḳat lblad] dayen d tutlayt n tmurt-nney

-**Tafransist:** [loḳat əl istiṣmar] d tutlayt n umhras.

-**Taglizit:** [loḳət ḍdəwəl əlmotaqadima] d tutlayt n tmura yenneflin.

-**Tamaziyt:** [loḳa ḍzazajrija] d tutlayt tazayrit.

Amselyu 43 :

Ayara : Aḥmad cawqi.

Isem : Huḥammad Raḥim.

Leɛmer : 19 n yiseggasen.

Uzzuf : Amalay.

Aswir n ulmud : D asdawan (aseggas amenzu)

Adeg n tlalit : Bumerdas.

Adeg n tmezduyt : Lezzayer tamanayt.

1. D acu-tt tutlayt-ik tayemmat ?
-[loḳati əl om əlṣarabija mi məlli dəxlət əl amazijja wəllat ləṣarabija əl amazijja] Tutlayt-iw tayemmat d taerabt maci imi i d-tekcem tmaziyt tuyal d taerabt tamaziyt.
2. D acu-tt tutlayt s way-s i tettmeslayeḍ deg uxxam ?
-[lṣarabija bijansur qu lahdža ləḍzazajrija] D taerabt iban kan d tantala n teerabt tazayrit.
3. Anta tutlayt i tessemraseḍ mi ara tettmeslayeḍ akked yimeddukkal-ik i yettmeslayen tutlayt n taerabt ?
-[lahdža əl ṣarabija əl ḍzazajrija] D tantala n teerabt tazayrit.
4. Anta tutlayt i tessemraseḍ mi ara tettmeslayeḍ akked yimeddukkal-ik leqbayel ?
-[fronsi wṣarabija] Tafransist akked teerabt.
5. Anta tutlayt i tessemraseḍ mi ara tiliḍ deg uxeddim ?
-[kifkif fronsi wṣarabija] Dayen d tafransist akked teerabt.
6. Ma yella tessemraseḍ tutlayt-nniḍen ini-d d anta-tt ?
- Sefhem-d ayyer ?
-[lala makaḥ pasku hadu lli nshəq] Ala, ulac axaṭer d tiggad-agi i tteḥwaḡḡiy kan.
7. Anta tutlayt s wacu i teqqareḍ tiktabin, iymisen ney tisyunin ?
-[ṣarabija wəlla fronsi baḥ nəfhəm kima lazəm pasku hadu homa lli nstəsməlhəm] D taerabt ney tafransist akken ad fehmeḥ akken ilaq axaṭer d tigi i ssemraseḥ .
8. Yella wasmi i teyriḍ yakan kra n tektabt s tutlayt n tmaziyt ?
-Ih.
- Ala.
-Ma yella ala, ini-d ayyer ?
-[no maqrithḥ ḍḡatni okaziju baḥ nəqra lalfabi taṣha bəḥ maqrithomḥ pasku manṣrəfhomḥ] Ala, ur yriḥ ara iṣuḥ-iyi-d ad yreḥ isekkilen-ines maca ur ten-yriḥ ara xaṭer ur ten-ssineḥ ara.
9. Tettmeslayeḍ taqbaylit:

Igerrez mliḥ

Igerrez

Cittuḥ

Ulac maḍi

- [makaf gaŋ] Ulac maɗi.
10. Ma yella ur tettmeslayeɗ ara maɗi taqbaylit, ini-d ayyer ?
 -[pasku masahliɗ baɗ nəqraha w ntŋəlləmha] Axaɗer ur iyi-id-isuh ara ad tt-yrey, akken dayen ad tt-lemdey.
11. Anta tutlayt uyur tetteɗmiliɗ s waɗas ?
 - Segzu-d ayyer ?
 -[lŋərbija bərk ana ŋərbɪ nmil ləlŋərbija] D taerabt iban kan, nekk d aerab ttemiliy yer teerabt.
12. Anta tutlayt i tessaramed ad tissineɗ s waɗas ney akken ilaq?
 -Sefhem-d ayyer ?
 -[hab ntŋəlləm gaŋ lilong pasku kol ləka zjada fajdalik] Ssaramey ad issiney akk tutlayin axaɗer yal tutlayt n zyada telha-ak i kečč.
13. Mi ara d-temlileɗ yiwen yettmeslay taqbaylit, d acu i tettehulfuɗ (tettehussuɗ) ?
 -[nhəb nəŋrəfha pasku ɪli jətŋəlləm ləka iwəlli jəŋrəf jəhdər biha] Həmmley ad tt-issiney axaɗer win ara ad yissinen tutlayt ad yissin ad yemslay s yis-s.
14. Ad tɛbeled (ad teğgeɗ) i warraw-ik ad yren ney ad lemdeɗ tutlayt n tmaziɣt ?
 - Ih.
 -Ala.
 - Ini-d ayyer ?
 -[wi bijansur wəhda mən ləkət bladna] Ih, iban kan axaɗer d yiwet seg tutlayin n tmurt-nney.
15. Tebyiɗ ad yili uselmed n tmaziɣt s lxetyar ney bessif di tmurt n Lezzayer ?
 -Ih.
 -Ala.
 -Ayyer ?
 -[ixtijarija bijansur pasku kol wəhəd wəf həwəwa a□lo kol wəhəd wəf ihəb] S lxetyar iban kan, axaɗer yal yiwen acu i d lašel-is, yal yiwen acu i ihəmmel.
16. Di rray-ik tutlayt n tmaziɣt, tezmer ad tili d ttawil n usnəni deg yal taɣult yeenan tudert n umdan?
 -[wi bijansur] Ih, iban kan.
17. Acu ara ad d-tiniɗ limer ad tekcem tutlayt n tmaziɣt yer yal taɣult yellan am tedbelt, tanezzut, ... ?
 -[wi bijansur pasku rahi ləka rasmija flalzri bajən bəlli nstŋmləha xir manstŋmlə lilong itxonzaɗ] Ih, iban kan axaɗer attan d tutlayt tunšibt di Lezzayer iban ad tt-nessexdem xir ma nessemres tutlayt taberranit.
18. Acu i d rray-ik imi tuɣal tutlayt n tmaziɣt d tutlayt tunšibt di Lezzayer ?
 -[rani mŋaha sompor□o pasku ləkət bladi nəŋəlləh tətəwəwə wjəlləhəqo baɗ iŋəlməha] Aql-i yid-s 100% axaɗer d tutlayt n tmurt-iw Nchallah ad tenəni ad ssawdeɗ ad tt-slemdeɗ.
19. Acu i d rray-ik deg usnati n tutlayt n tmaziɣt deg uslmed (asesyer) ?
 -[wi mlih] Ih, yelha.

20. D acu i d rray-ik deg usekcem n tutlayt n tmaziyt deg yikayaden unšiben : agerdas n BAC, BEM akked 5ème deg temnađin-agi i yettmeslayen s tutlayt n teerabt ?
 -[dok f liplas hadu ǀli jəhdro ǀsərbija lazəm jəftho dʒamʃijat baʃ jətʃlmoha pasku kajən bəzzaf mawad fizik mat ʃolom ʃwija ʃwija tədxəl lizikol] Tura deg temnađin-agi anda i ttmeslayen s teerabt ilaq ad fethən tiddukliwin akken ad tt-lemden axaṭer ǀlan aṭas n yilmad (tusnakt, tussna, aṭaran...) ciṭṭuḥ ciṭṭuḥ ad d-tekcen iyerbazen.
21. Ad tqebleḍ ad txedmeḍ tazrawt-inek deg tutlayt n tmaziyt ?
 -ǀh.
 -Ala.
 -Ini-d ayyer ?
 -[bijansur ila rəbbi səbhanu ktəblna hadik poɤkwapa] ǀban kan, ma yella Rebbi sebhane iketb-ay tinna ayyer ala.
22. Lukan ad ak-id-iṣaḥ ad tlemdeḍ tutlayt n tmaziyt, ad tt-tlemdeḍ ney ala ?
 -ǀh.
 -Ala.
 -Ini-d ayyer ?
 -[wi poɤkwapa ḥaṣa mliha] ǀh, ayyer ala, d ayen yelhan.
23. Ini-d d acu ak-tent tutlayin-agi ?
 -**Tantala n teerabt n Lezzayer:** [ǀloka ǀli nstəmlaha bəzzaf mʃa lafami wləḥbab] D tutlayt i nssemras s waṭas akked twacult d yimddukkal.
 -**Tutlayt n teerabt tayurbizt (tadeblant):** [loka ǀli nəqraw biha lilivər wəɫqoraan wəklam ɤaɫol] D tutlayt s wacu neqqar idlisen akked leqran akked wawal n nbi.
 -**Tafransist:** [nhədɤo biha nstəmlaha fladministrasiju laduzjam long fi dzzajər] nettmeslay s yis-s, nessexdam-itt di tedbelt, d tutlayt tis snat di Lezzayer.
 -**Taglizit:** [loka ʃalamija] d tutlayt tagreylant.
 -**Tamaziyt:** [madam mazalmatʃəlləmnaḥaʃ nhəsboha laduzijam long fi bladna] madam mazal ur tt-nelmid ara ad tt-neḥseb d tutlayt tis snat di tmurt-nney.

Amselyu 44 :

Ayara : /

Isem : Sana.

Leɛmer : 21 n yiseggasen.

Uzzuf : Unti.

Aswir n ulmud : D tasdawant.

Adeg n tlalit : Bumerdas.

Adeg n tmezduyt : Bumerdas.

1. D acu-tt tutlayt-im tayemmat ?
-[əlṣarabija] D taɛrabt.
2. D acu-tt tutlayt s way-s i tettmeslayeḍ deg uxxam ?
-[əlṣarabija] Dtaɛrabt.
3. Anta tutlayt i tessemraseḍ mi ara tettmeslayeḍ akked yimeddukkal-im i yettmeslayen tutlayt n taɛrabt ?
-[əlṣarabija] D taɛrabt.
4. Anta tutlayt i tessemraseḍ mi ara tettmeslayeḍ akked yimeddukkal-im leqbayel ?
-[əlṣarabija] D taɛrabt.
5. Anta tutlayt i tessemraseḍ mi ara tiliḍ deg uxeddim ?
-[əlṣarabija] D taɛrabt.
6. Ma yella tessemraseḍ tutlayt-nniḍen ini-d d anta-tt ?
- Sefhem-d ayyer ?
-[nhdər fronsi usi pasku lalong taṣna mxəltə fiha usi nhdər kabil rani ntṣəlləmha]
Ttmeslayey s tefransist dayen axaṭer tutlayt-nney texleḍ deg-s akked teqbaylit axaṭer la tt-lemmedey.
7. Anta tutlayt s wacu i teqqareḍ tiktabin, iymisen ney tisyunin ?
-[arab wəfronsi] D taɛrabt akked tefransist.
8. Yella wasmi i teyrīḍ yakan kra n tektabt s tutlayt n tmaziyt ?
-Ih.
- Ala.
-Ma yella ala, ini-d ayyer ?
-[lala pasku manṣrəfhaj] Ala, axaṭer ur tt-ssiney ara.
9. Tettmeslayeḍ taqbaylit:

Igerrez mliḥ

Igerrez

Citṭuḥ

Ulaç maḍi

-[nəfhəm əwnəhdər kəlmət] Fehhamey yerna ttmeslayey ciṭ n wawalen.

10. Ma yella ur tettmeslayeḍ ara maḍi taqbaylit, ini-d ayyer ?
- /
11. Anta tutlayt uyur tettmiḍ s waṭas ?
- Segzu-d ayyer ?
-[fronsi pasku loka adḡnabija w nshəqha bəzzaf] D tafransist axaṭer d tutlayt taberranit yerna tteḥwiḡḡiy-tt aṭas.
12. Anta tutlayt i tessaramed ad tissined s waṭas ney akken ilaq?
-Sefhem-d ayyer ?
-[amazixija pasku ʕəndi ḥbab amazix baɣ nhdəx mʕahom w ongli loka ʕalamija] Tamaziyt axaṭer seiy leḥbab-iw d imaziyen akken ad ttmeslayey yid-sen, d teglizit axaṭer d tutlayt umaḍal.
13. Mi ara d-templid yiwen yettmeslay taqbaylit, d acu i tettḥulfuḍ (tettḥussuḍ) ?
- [kajən ʕli jʕəjboni wəkajən ʕli manfəhmhom] Yella win iyi-d-yettejaben, yella win iwumi ur fehamey ara.
14. Ad tqebleḍ (ad teḡḡeḍ) i warraw-im ad yren ney ad lemnden tutlayt n tmaziyt ?
- Ih.
-Ala.
- Ini-d ayyer ?
-[wi pasku bladna fiha ʕrəb wfiha amazix lʕərbija sahla baɣ jəʕlmoha mi lamazixija lazəm mən swəx jəbdawha pasku wakra] Ih, axaṭer tamurt-nney deg-s ieraben akked yimaziyen, taerabt tshel iwakken ad tt-lemnden ma d tamaziyt ilaq si temzi ad tt-lemnden.
15. Tebyid ad yili uselmed n tmaziyt s lxetyar ney bessif di tmurt n Lezzayer ?
-Ih.
-Ala.
-Ayyer ?
-[ixtijarija xir pasku idḡbzrija kajən ʕli majḥəbhəɣ mi ixtijirija ʕli jḥəbha jəqrəha wəʕli majḥəbhəɣ rah iwəʕli jḥəbha]] Axir ad tii s lxetyar axaṭer bessif yella win ur tt-nebyi ara maca s lxetyar win id-tt-iḥemmlen ad tt-yren win ur tt-iḥemmlen ara ad yuḡal ad tt-iḥemmel.
16. Di rray-im tutlayt n tmaziyt, tezmer ad tili d ttawil n usnemi deg yal tayult yeenan tudert n umdan?
-[wi pasku had ləblad fiha lʕrəb wfiha lamazix nshəqqoha] Ih, axaṭer tamurt-agi deg-s aeraben deg-s imaziyen, neḥwaḡ tamaziyt.
17. Acu ara ad d-tiniḍ limer ad tekcem tutlayt n tmaziyt yer yal tayult yellan am tedbelt, tanezzut ...?
-[wi poɣkwapa] Ih, ayyer ala.
18. Acu i d rray-im imi tuḡal tutlayt n tmaziyt d tutlayt tunsiḃt di Lezzayer ?
-[kima lʕərbija ḥaɣa mliha] Am teerabt, d ayen yelhan.
19. Acu i d rray-im deg usnati n tutlayt n tmaziyt deg uslmed (asesyer) ?
-[wi pasku nshəqqoha] Ih, axaṭer neḥwaḡ-itt.
20. D acu i d rray-im deg usekcem n tutlayt n tmaziyt deg yikayaden unsiḃen : agerdas n BAC, BEM akked 5ème deg temnaḍin-agi i yettmeslayen s tutlayt n teerabt ?

- [wi poɤkwapa] Ih, ayɣer ala.
21. Ad tqebleɗ ad txedmeɗ tazrawt-inem deg tutlayt n tmaziyt ?
- Ih.
- Ala.
- Ini-d ayɣer ?
- [ih nəqraha] Ih, ad tt-yrey.
22. Lukan ad akem-id-iṣaḥ ad tlemdeɗ tutlayt n tmaziyt, ad tt-tlemdeɗ ney ala ?
- Ih.
- Ala.
- Ini-d ayɣer ?
- [wi nijənsur] Ih, iban kan.
23. Ini-d d acu am-tent tutlayin-agi ?
- Tantala n teɣrabt n Lezzayer:** [lloɤa ljawmija] d tutlayt n yal ass.
- Tutlayt n teɣrabt tayurbizt (tadeblant):** [nqɤa biha] yis-s i qqarey.
- Tafransist:** [kifkif nəqra biha] dayen qqarey s yis-s.
- Taglizit:** [ntɤəlləmhə] ad tt-lemmdey.
- Tamaziyt:** [nhdɤɣ biha mɤa ləqbajəl] ad meslayey s yis-s akked leqbayel.

Amselyu 44 :

Ayara : /

Isem : Sana.

Leɛmer : 21 n yiseggasen.

Uzzuf : Unti.

Aswir n ulmud : D tasdawant.

Adeg n tlalit : Bumerdas.

Adeg n tmezduyt : Bumerdas.

1. D acu-tt tutlayt-im tayemmat ?
-[əlṣarabija] D taɛrabt.
2. D acu-tt tutlayt s way-s i tettmeslayeḍ deg uxxam ?
-[əlṣarabija] D taɛrabt.
3. Anta tutlayt i tessemraseḍ mi ara tettmeslayeḍ akked yimeddukkal-im i yettmeslayen tutlayt n taɛrabt ?
-[əlṣarabija] D taɛrabt.
4. Anta tutlayt i tessemraseḍ mi ara tettmeslayeḍ akked yimeddukkal-im leqbayel ?
-[əlṣarabija] D taɛrabt.
5. Anta tutlayt i tessemraseḍ mi ara tiliḍ deg uxeddim ?
-[əlṣarabija] D taɛrabt.
6. Ma yella tessemraseḍ tutlayt-nniḍen ini-d d anta-tt ?
- Sefhem-d ayyer ?
-[nhdər fronsi usi pasku lalong taṣna mxəltə fiha usi nhdər kabil rani ntṣəlləmha]
Ttmeslayeḍ s tefransist dayen axaṭer tutlayt-nney texleḍ deg-s akked teqbaylit axaṭer la tt-lemmedey.
7. Anta tutlayt s wacu i teqqareḍ tiktabin, iymisen ney tisyunin ?
-[arab wəfronsi] D taɛrabt akked tefransist.
8. Yella wasmi i teyrīḍ yakan kra n tektabt s tutlayt n tmaziyt ?
-Ih.
- Ala.
-Ma yella ala, ini-d ayyer ?
-[lala pasku manṣrəfhaj] Ala, axaṭer ur tt-ssiney ara.
9. Tettmeslayeḍ taqbaylit:

Igerrez mliḥ

Igerrez

Citṭuḥ

Ulaç maḍi

-[nəfhəm əwnəhdər kəlmət] Fehhamey yerna ttmeslayeḍ ciṭ n wawalen.

10. Ma yella ur tettmeslayeḍ ara maḍi taqbaylit, ini-d ayyer ?
- /
11. Anta tutlayt uyur tettmiḍ s waṭas ?
- Segzu-d ayyer ?
-[fronsi pasku loka adḡnabija w nshəqha bəzzaf] D tafransist axaṭer d tutlayt taberranit yerna tteḥwiḡḡiy-tt aṭas.
12. Anta tutlayt i tessaramed ad tissined s waṭas ney akken ilaq?
-Sefhem-d ayyer ?
-[amazixija pasku ʕəndi ḥbab amazix baɣ nhdəx mʕahom w ongli loka ʕalamija] Tamaziyt axaṭer seiy leḥbab-iw d imaziyen akken ad ttmeslayey yid-sen, d teglizit axaṭer d tutlayt umaḍal.
13. Mi ara d-temliled yiwen yettmeslay taqbaylit, d acu i tettḥulfuḍ (tettḥussuḍ) ?
- [kajən ʕli jʕəjboni wəkajən ʕli manfəhmhom] Yella win iyi-d-yettejaben, yella win iwumi ur fehamey ara.
14. Ad tqebleḍ (ad teḡḡeḍ) i warraw-im ad yren ney ad lemnden tutlayt n tmaziyt ?
- Ih.
-Ala.
- Ini-d ayyer ?
-[wi pasku bladna fiha ʕrəb wfiha amazix lʕərbija sahla baɣ jəʕlmoha mi lamazixija lazəm mən sɔər jəbdawha pasku wakra] Ih, axaṭer tamurt-nney deg-s ieraben akked yimaziyen, taerabt tshel iwakken ad tt-lemnden ma d tamaziyt ilaq si temzi ad tt-lemnden.
15. Tebyiḍ ad yili uselmed n tmaziyt s lxetyar ney bessif di tmurt n Lezzayer ?
-Ih.
-Ala.
-Ayyer ?
-[ixtijarija xir pasku idḡbzrija kajən ʕli majḥəbhəɣ mi ixtijirija ʕli jḥəbha jəqrəha wəʕli majḥəbhəɣ rah iwəʕli jḥəbha]] Axir ad tii s lxetyar axaṭer bessif yella win ur tt-nebyi ara maca s lxetyar win id-tt-iḥemmlen ad tt-yren win ur tt-iḥemmlen ara ad yuṭal ad tt-iḥemmel.
16. Di rray-im tutlayt n tmaziyt, tezmer ad tili d ttawil n usnemi deg yal tayult yeenan tudert n umdan?
-[wi pasku had ləblad fiha lʕrəb wfiha lamazix nshəqqoha] Ih, axaṭer tamurt-agi deg-s aeraben deg-s imaziyen, neḥwaḡ tamaziyt.
17. Acu ara ad d-tiniḍ limer ad tekcem tutlayt n tmaziyt yer yal tayult yellan am tedbelt, tanezzut ...?
-[wi pəkwapa] Ih, ayyer ala.
18. Acu i d rray-im imi tuṭal tutlayt n tmaziyt d tutlayt tunṣibt di Lezzayer ?
-[kima lʕərbija ḥəza mliha] Am teerabt, d ayen yelhan.
19. Acu i d rray-im deg usnati n tutlayt n tmaziyt deg uslmed (asesyer) ?
-[wi pasku nshəqqoha] Ih, axaṭer neḥwaḡ-itt.
20. D acu i d rray-im deg usekcem n tutlayt n tmaziyt deg yikayaden unṣiben : agerdas n BAC, BEM akked 5ème deg temnaḍin-agi i yettmeslayan s tutlayt n teerabt ?

-[wi pɔɔkwapa] Ih, ayɣer ala.

21. Ad tqebleɗ ad txedmeɗ tazrawt-inem deg tutlayt n tmaziɣt ?

-Ih.

-Ala.

-Ini-d ayɣer ?

-[ih nɔqraha] Ih, ad tt-yrey.

22. Lukan ad akem-id-iṣaḥ ad tlemdeɗ tutlayt n tmaziɣt, ad tt-tlemdeɗ neɣ ala ?

-Ih.

-Ala.

-Ini-d ayɣer ?

-[wi nijənsur] Ih, iban kan.

23. Ini-d d acu am-tent tutlayin-agi ?

-**Tantala n teɣrabt n Lezzayer:** [lloɣa ljawmija] d tutlayt n yal ass.

-**Tutlayt n teɣrabt tayurbizt (tadeblant):** [nqɣa biha] yis-s i qqareɣ.

-**Tafransist:** [kifkif nɔqɣa biha] dayen qqareɣ s yis-s.

-**Taglizit:** [ntɣəlləmha] ad tt-lemmdeɣ.

-**Tamaziɣt:** [nhdəɣ biha mɣa ləqbajəl] ad meslayeɣ s yis-s akked leqbayel.

Amselyu 46 :

Ayara : /

Isem : Nada.

Leɛmer : 44 n yiseggasen.

Uzzuf : Unti.

Aswir n ulmud : Aseggas amenzu deg ulmud alemmas.

Adeg n tlalit : Lezzayer tamanayt (Husin day).

Adeg n tmezduyt : Bumerdas.

1. D acu-tt tutlayt-im tayemmat ?
-[lʃərbija] D tærabt.
2. D acu-tt tutlayt s way-s i tettmeslayeɖ deg uxxam ?
-[lahdʒa lʃarabija əlʒazajrija] S tantala n teerabt tazayrit.
3. Anta tutlayt i tessemraseɖ mi ara tettmeslayeɖ akked yimeddukkal-im i yettmeslayen tutlayt n tærabt ?
-[lʃərbija] D tærabt.
4. Anta tutlayt i tessemraseɖ mi ara tettmeslayeɖ akked yimeddukkal-im leqbayel ?
-[maʃndiʃ aɖdiqaa qəbajəl] Ur səiy ara imeddukkal d leqbayel.
5. Anta tutlayt i tessemraseɖ mi ara tiliɖ deg uxeddim ?
-[manəxdəmʃ] Ur xeddmey ara.
6. Ma yella tessemraseɖ tutlayt-nniɖen ini-d d anta-tt ?
- Sefhem-d ayyer ?
-[nhdər blʃərbija bərək] D tærabt kan s wacu i ttmeslayey.
7. Anta tutlayt s wacu i teqqareɖ tiktabin, iymisen ney tisyunin ?
-[lʃərbija] D tærabt.
8. Yella wasmi i teyrɨɖ yakan kra n tektabt s tutlayt n tmaziyt ?
-Ih.
- Ala.
-Ma yella ala, ini-d ayyer ?
-[lala walu pasku manʃrəfʃ wzid hna amaziɣ] Ala maɖi axaɛer ur siney ara yerna nukknɨ d imaziyen, laɛel-nney d amaziɣ maca ur ay-slemɖen ara lejdud-nney, seg mi i d-nusa yer dagi Bumerdas nufa-d æraben nelmed tærabt.
9. Tettmeslayeɖ taqbaylit:

Igerrez mliɥ

Igerrez

Cittuɥ

Ulaɖ maɖi

-[manʃrəf walu] Ur ssiney ara maɖi.

10. Ma yella ur tettmeslayeḍ ara maḍi taqbaylit, ini-d ayyer ?
 -[parsuku makaf lli jŝəlləmni] Axater ulac anwa ara iyi-slemden.
11. Anta tutlayt uyur tettmiliḍ s waṭas ?
 - Segzu-d ayyer ?
 -[lŝərbija parsuku hijja lli nəfhəm] D taerabt axater d nettat i fehhamy.
12. Anta tutlayt i tessaramed ad tissined s waṭas ney akken ilaq?
 -Sefhem-d ayyer ?
 -[əl inglizija parsuku ḥabba nhdər biha] D taglizit axater byiy ad meslayey s yis-s.
13. Mi ara d-templid yiwen yettmeslay taqbaylit, d acu i tettḥulfuḍ (tettḥussuḍ) ?
 -[lukan nəlqa nəfhəm waf rahom jəhdro] Lukan ttafey ad fehmay acu la ttmeslayan.
14. Ad tqebleḍ (ad teḡḡed) i warraw-im ad yren ney ad lemden tutlayt n tmaziyt ?
 - Ih.
 -Ala.
 - Ini-d ayyer ?
 -[bijansuḥ parsuku loḡət zdadna] Iban kan axater d tutlayt n lejduḍ-nsen.
15. Tebyiḍ ad yili uselmed n tmaziyt s lxetyar ney bessif di tmurt n Lezzayer ?
 -Ih.
 -Ala.
 -Ayyer ?
 -[mliḥ tkun ixtijarija parsuku kajən lli majḥəbf jəqraha] Yelha ad tili s lxetyar axater llan wid ur nbyi ara ad tt-nelmed.
16. Di rray-im tutlayt n tmaziyt, tezmer ad tili d ttawil n usnani deg yal tayult yeenan tudert n umdan?
 -[bijansuḥ parsuku bəzzaf qbayel ţndhom afkar f had lblad ţndhom qodurat qadrin itəwro bladna] Iban kan, axater atas n leqbayel seṇ tikiwin di tmurt-agi seṇ tizzemar, zemren ad snernin i tmurt-nney.
17. Acu ara ad d-tiniḍ limer ad tekcem tutlayt n tmaziyt yer yal tayult yellan am tedbelt, tanezzut ... ?
 -[bjansur parsuku kajən bəzzaf majfəhmoŝ lŝərbija jəfhmo bərk əl amazija w əlfiransija kima kajən tani lli jfəhmo əl amazija bərk] Iban kan, axater llan atas ur fehhamen ara taerabt, fehhamen kan tamaziyt d tefransist, akken llan diyen win i yefehhamen kan tamaziyt.
18. Acu i d rray-im imi tuyal tutlayt n tmaziyt d tutlayt tunšibt di Lezzayer ?
 -[bjansur parsuku ḥna gaŝ amazij] Iban kan, axater nekkni akk d imaziyen.
19. Acu i d rray-im deg usnati n tutlayt n tmaziyt deg uslmed (asesyer) ?
 -[rani mŝahom] Aqli-i yid-sen.
20. D acu i d rray-im deg usekcem n tutlayt n tmaziyt deg yikayaden unšiben : agerdas n BAC, BEM akked 5ème deg temnaḍin-agi i yettmeslayan s tutlayt n teerabt ?
 -[idxloha hakka majfhmoḥaf mi ila tŝəlmoha qbəl ḥaṣa mliḥa] Ad tt-skecmen akka ur tt-fehhamen ara yuēr maca ma yella lemden-tt uqbel d ayen yelhan.
21. Ad tqebleḍ ad txedmed tazrawt-inem deg tutlayt n tmaziyt ?
 -Ih.
 -Ala.

-Ini-d ayyer ?

-[wi parsuku hnaja amaziɣ] Ih, axaṭer nekkni d imaziyen.

22. Lukan ad akem-id-iṣah ad tlemdeɣ tutlayt n tmaziyt, ad tt-tlemdeɣ ney ala ?

-Ih.

-Ala.

-Ini-d ayyer ?

-[wi avik plizir] Ih, s lferḥ d ameqqran.

23. Ini-d d acu am-tent tutlayin-agi ?

-Tantala n teɣrabt n Lezzayer: [loḳati taɣ ḍḍar taɣ lfamilja] d tutlayt-iw, n uxxam, n imawlan-iw.

-Tutlayt n teɣrabt tayurbizt (tadeblant): [loḳat lblad loḳat ḍḍin] d tutlayt n tmurt, d tutlayt n ḍḍin.

-Tafransist: [fi wəqt əl istiɣmar nnas gaɣ jəhdəro biha jəstɣmlaha fgaɣ lmadɣalat fəlxədma ɣlabiha lazəm ntɣlmoha] di tallit-nni umehras imdanen akk s yis-s i ttmeslayen, ssexdamen-tt deg yal tayult yellan, deg uxeddim, yef aya ilaq ad tt-nelmed.

-Taglizit: [loḳat lɣalam] d tutlayt umaɗal.

-Tamaziyt: [loḳtna] d tutlayt-nney.

Amselyu 47 :

Ayara : /

Isem : Amina.

Leɛmer : 30 n yiseggasen.

Uzzuf : unti.

Aswir n ulmud : Agerdas n turegt.

Adeg n tlalit : Bumerdas.

Adeg n tmezduyt : Bumerdas.

1. D acu-tt tutlayt-im tayemmat ?
-[ll̥oɣa lʃarabija] D tutlayt n teerabt
2. D acu-tt tutlayt s way-s i tettmeslayeɗ deg uxxam ?
-[lahdʒa lʃarabija əl dʒazajrija] D tantala taerabt tazayzit.
3. Anta tutlayt i tessemraseɗ mi ara tettmeslayeɗ akked yimeddukkal-im i yettmeslayen tutlayt n taerabt ?
-[ɛla ɥsab nnas lli nhdər mʃahom lamaɣoriti nhdər ʃərbija mi kajən lli majʃrfoʃ ʃərbija nstəʃməl fr̥onsi] ɛla ɥsab imdanen-nni ukud ad ɣliy, di tuget ttmeslayey s teerabt maca ma llan wid ur nessin ara taerabt ad ssemrasey tafransist.
4. Anta tutlayt i tessemraseɗ mi ara tettmeslayeɗ akked yimeddukkal-im leqbayel ?
-[nxəllət ʃərbija w qbaylija] Ssexlaɗey ciɗ n taerabt ciɗ n teqbaylit.
5. Anta tutlayt i tessemraseɗ mi ara tiliɗ deg uxeddim ?
-[lʃərbija] D taerabt.
6. Ma yella tessemraseɗ tutlayt-nniɗen ini-d d anta-tt ?
- Sefhem-d ayɣer ?
-[lʃərbija bərk mʃa fr̥onsi w ʃwiya kabil mi ongli məx□o□a hna fi bladna] Taerabt kan akked tefransist d ciɗ n teqbaylit ma d taglizit txuʃ dagi di tmurt-nney.
7. Anta tutlayt s wacu i teqqareɗ tiktabin, iymisen ney tisyunin ?
-[bijansur ku lʃərbija pasku hna zajdin blʃərbija safi biha bərk wəlla fr̥onsi] Iban kan d tutlayt n teerabt axaɗer nekkni nlul-d s tutlayt n teerabt, neyra tutlayt n teerabt, safi s yis kan ney yella wanda s tefransist.
8. Yella wasmi i teyriɗ yakan kra n tektabt s tutlayt n tmaziɣt ?
-lh.
- Ala.
-Ma yella ala, ini-d ayɣer ?
-[lala pasku ana maqəithaʃ ʃlabiha manqraʃ lilivr ontamaziɣt] Ala, axaɗer nekk ur tt-yriy ara yakan, ɣef aya ur qqarey ara tiktabin s tutlayt n tmaziɣt.
9. Tettmeslayeɗ taqbaylit:

Igerrez mlih

Igerrez

Ciṭṭuḥ

Ulaç maḍi

-[wi mlih bəṭṭaḥ dʒini waṣra baɣ nɾəḍʒdʒaɣ] Igerrez kan, fehamey mlih maca yettiweir-iyi akken ad rrey.

10. Ma yella ur tettmeslayeḍ ara maḍi taqbaylit, ini-d ayyer ?

-/

11. Anta tutlayt uyur tettmiliḍ s waṣas ?

- Segzu-d ayyer ?

-[lṣərbija pasku zədt biha mi nhəb lizotx long] D taərabt axaṭer s yis-s i d-krey maca ḥemmley tutlayin nniḍen.

12. Anta tutlayt i tessamedḍ ad tissineḍ s waṣas ney akken ilaq?

-Sefhem-d ayyer ?

-[ləqbajlija pasku məxṭuṭa fiha manṣərfəhaɣ kima jəlzəm] D taqbaylit axaṭer xussey deg-s ur tt-siney ara akken ilaq.

13. Mi ara d-temlileḍ yiwen yettmeslay taqbaylit, d acu i tettḥulfuḍ (tettḥussuḍ) ?

-[haḍʒa tfərraḥ] D ayen yessefraḥen.

14. Ad tqebleḍ (ad teḡḡeḍ) i warraw-im ad yren ney ad lemdeṉ tutlayt n tmaziyt ?

- Ih.

-Ala.

- Ini-d ayyer ?

-[wi bijansuḥ pasku mlih lwaḥəd jətṣəlləm long zjada] Ih, iban kan axaṭer yelha win ara yissinen tutlayt d zyada.

15. Tebyiḍ ad yili uselmed n tmaziyt s lxetyar ney bessif di tmurt n Lezzayer ?

-Ih.

-Ala.

-Ayyer ?

-[malgri nhəb lamaziɣija mi mliha tkon ixtijarija pərsəku aj ḥaʒa dʒdʒi bəssif matlhəqɣ lmoɓtaʒa] Xas akken ḥemmley tamaziyt maca yelha ad tili s lxetyar axaṭer yal tayawsa i d-yettasen bessif ur tettaweḍ ara yer lebyi.

16. Di rray-im tutlayt n tmaziyt, tezmer ad tili d ttawil n usnemi deg yal tayult yeenan tudert n umdan?

-[ih ɣlah lala] Ih, ayyer ala.

17. Acu ara ad d-tiniḍ limer ad tekcem tutlayt n tmaziyt yer yal tayult yellan am tebdelt, tanezzut ... ?

-[wi mlih] Ih, igerrez.

18. Acu i d rray-im imi tuyal tutlayt n tmaziyt d tutlayt tunṣibt di Lezzayer ?

-[ḥaʒa mliha rani mṣaha] D ayen yelhan, aqli-i yid-s.

19. Acu i d rray-im deg usnati n tutlayt n tmaziyt deg uslmed (asesyer) ?

-[ḥaʒa mliha pərsuku θəmanjawrəbɣin hadu taɣ lwiləjat ɡaɣ amaziɣ] D ayen yelhan axaṭer 48 aɣi n wayiren akk d imaziyen.

20. D acu i d rray-im deg usekcem n tutlayt n tmaziyt deg yikayaden unṣiben : agerdas n BAC, BEM akked 5ème deg temnaḍin-aɣi i yettmeslayen s tutlayt n teərabt ?

-[mlih idiruha mi ixtijarija] Yelha ad tt-xedmen maca s lxetyar.

21. Ad tqebleḍ ad txedmeḍ tazrawt-inem deg tutlayt n tmaziyt ?

-Ih.

-Ala.

-Ini-d ayyer ?

-[kapabəl parsəku hətta ləqbajəl wḍzihom waṣra lalong taṣhom əmplus ləqbajlija taṣ ḍḍar w taṣ likkul maṣi kifkif] yezmer lhal axaṭer ula d leqbayel tuḡer-asen tutlayt-nsen yerna taqbaylit n uxxam akked d tin uyerbaz maci kifkif.

22. Lukan ad akem-id-iṣaḥ ad tlemdeḍ tutlayt n tmaziyt, ad tt-tlemdeḍ ney ala ?

-Ih.

-Ala.

-Ini-d ayyer ?

-[wi poṣkwapa] Ih, ayyer ala.

23. Ini-d d acu am-tent tutlayin-agi ?

-**Tantala n teṣrabt n Lezzayer:** [loṣat lmanzil] d tutlayt n uxxam.

-**Tutlayt n teṣrabt taṣurbizt (tadeblant):** [loṣat ḍḍin] d tutlayt n ḍḍin.

-**Tafransist:** [loṣa lfiransija manatirif bəzzaf liha mi nlqaha wnəṣṣəqha] tutlayt n tefransist ur jebbdey ara mlih ṣur-s maca ttafey-tt, ttḡewaḡḡiy-tt.

-**Taglizit:** [maṣndhaṣ qima fi bladna] ur teṣəa ara azal di tmurt-nney.

-**Tamaziyt:** [ki ntlaqa waḡəd qbayli malgriku manṣrəṣṣ mi nḡəb nṣrəṣṣha w ntṣəlləṣṣha] mi ara ad d-mliley aqbayli xas akken ur ssiney ara maca ḡemmley ad tt-issiney, ḡemmley ad tt-lemmdey.

Amselyu 48 :

Ayara : /

Isem : Næima.

Leæmer : 56 n yiseggasen.

Uzzuf : unti.

Aswir n ulmud : Agerdas n turegt.

Adeg n tlalit : Bumerdas.

Adeg n tmezduyt : Bumerdas.

1. D acu-tt tutlayt-im tayemmat ?
-[loka lʃarabija] D tutlayt n teerabt
2. D acu-tt tutlayt s way-s i tettmeslayeɖ deg uxxam ?
-[lahdʒa ləɖʃarabija əldʒazajrija] D tantala taerabt tazayzit.
3. Anta tutlayt i tessemraseɖ mi ara tettmeslayeɖ akked yimeddukkal-im i yettmeslayen tutlayt n taerabt ?
-[ʃla ɥsab nnas ʔli ntiɥ mʃahom arab wəʔla fronsi] ʔla ɥsab n yimdanen , taerabt ney tafransist.
4. Anta tutlayt i tessemraseɖ mi ara tettmeslayeɖ akked yimeddukkal-im leqbayel ?
-[lʃərbija] D taerabt.
5. Anta tutlayt i tessemraseɖ mi ara tiliɖ deg uxeddim ?
-[ənfɔnsi] S tefransist.
6. Ma yella tessemraseɖ tutlayt-nniɖen ini-d d anta-tt ?
- Sefhem-d ayyer ?
-[ʃwija ongli pasku nqrawha] ciɥ n teglizit axaɥer neqqar-itt.
7. Anta tutlayt s wacu i teqqareɖ tiktabin, iymisen ney tisyunin ?
-[bijansuɤ ku lʃərbija] Iban kan d tutlayt n teerabt.
8. Yella wasmi i teyrɨɖ yakan kra n tektabt s tutlayt n tmaziɣt ?
-Ih.
- Ala.
-Ma yella ala, ini-d ayyer ?
-[lala pasku ana maqrithaʃ] Ala, axaɥer nekk ur tt-yriɣ ara.
9. Tettmeslayeɖ taqbaylit:

Igerrez mliɥ

Igerrez

Ciɥtuɥ

Ulaɥ maɖi

-[lala manʃrəf walu pasku maniʃ ɥabba nʃrəfha] Ala, ur ssineɣ ara maɖi axaɥer ur byiɣ ara ad tt-issineɣ.

10. Ma yella ur tettmeslayeḍ ara maḍi taqbaylit, ini-d ayyer ?
 -maḥndi ḥəṭṭa fajda ki nəqra had ləḵa] Ur seiḡ ara nfeḡ mi ara lemdeḡ tutlayt-agi.
11. Anta tutlayt uyur tettmiliḍ s waṭas ?
 - Segzu-d ayyer ?
 -[fronsi pasku hijja ʾlli tnəmmi maṣarif əl insan] Tafransist axṭer d tutlayt i yesnərnayen timusniwin n umdan.
12. Anta tutlayt i tessaramed ad tissined s waṭas neḡ akken ilaq?
 -Sefhem-d ayyer ?
 -[ongli pasku hijja ləḵa ʾlli jmfi bila lmond] D taglizit axaṭer d tutlayt s wacu i yleḥḥu umaḍal.
13. Mi ara d-temlileḍ yiwen yettmeslay taqbaylit, d acu i tettḥulfuḍ (tettḥussuḍ) ?
 -[kajər maṣnija biha] Ur iyi-teəna ara temsalt-is.
14. Ad tqebleḍ (ad teḡḡeḍ) i warraw-im ad ḡren neḡ ad lemdeḡ tutlayt n tmaziḡt ?
 - Ih.
 -Ala.
 - Ini-d ayyer ?
 -[lala pasku ntmənnə ntʃəlləm lilong ʾlli rah tənfaṣni fi ḥjati] Ala, axaṭer ssaraməḡ d akken ad lemdeḡ tutlayin ara ad ten-ineḡeḡen di tudert-nseḡ.
15. Tebyiḍ ad yili uselmed n tmaziḡt s lxetyar neḡ bessif di tmurt n Lezzayer ?
 -Ih.
 -Ala.
 -Ayyer ?
 - [maniṣ ḥabba gaṣ ikun tadrīs taṣḥa ni ixtijarija ni idḡbarija] Ur byiḡ ara akk ad yili uselmed-ines di Lezzayer la s lxetyar wala s bessif axaṭer ulac acu ara nexdem s yis .
16. Di rray-im tutlayt n tmaziḡt, tezmer ad tili d ttawil n usnəni deg yal tayult yeənan tudert n umdan?
 -[lala pasku lʃərbija maṣi umazadəṭf idafat kifah ḥəṭṭa əl amazirija tzid idafat] Ala axaṭer taərabt maci d ttawil n usnəni amek ara tili tmaziḡt d ttawil nusnəni.
17. Acu ara ad d-tiniḍ limer ad tekcem tutlayt n tmaziḡt ḡer yal tayult yellan am teḍbelt, tanezzut ... ?
 -[ana waḥda maniṣ mṣaha pasku lukan tədxəl əl amazirija əl idara rah tətəxəllət lhala] Nekk d yiwet aqli-i ara yid-s axaṭer limer ad tekceḡ tmaziḡt ḡer teḍbelt ad yekker uxaluḍ.
18. Acu i d rray-im imi tuyal tutlayt n tmaziḡt d tutlayt tunṣibt di Lezzayer ?
 -[maniṣ ḥabba] Ur byiḡ ara.
19. Acu i d rray-im deg usnati n tutlayt n tmaziḡt deg uslmed (asesḡer) ?
 -[maniṣ ḥabba idirulha taṣmim təqṣəd xir bərk fi blad ləqbajəl] Ur byiḡ ara ad as-xedmen asnati axir ad d-teqqim di tmurt n leqbayel kan.
20. D acu i d rray-im deg usekcem n tutlayt n tmaziḡt deg yikayaden unṣiben : agerdas n BAC, BEM akked 5ème deg temnaḍin-agi i yettmeslayen s tutlayt n teərabt ?
 -[lukan təqṣəd bərk fi blad ləqbajəl xir] Axir ad teqqim kan deg temnaḍt n leqbayel.
21. Ad tqebleḍ ad txedmed tazrawt-inem deg tutlayt n tmaziḡt ?
 -Ih.

-Ala.

-Ini-d ayyer ?

-[lala amposibl pasku kajən bəzzaf dilong xir mən əl amazikija] Ala, d lmuḥal axaṭer llant aceḥal n tutlayin ifent tutlayt n tmaziyt.

22. Lukan ad akem-id-iṣaḥ ad tlemdeḍ tutlayt n tmaziyt, ad tt-tlemdeḍ ney ala ?

-Ih.

-Ala.

-Ini-d ayyer ?

-[lavixiti lala pasku hadak lwəqt lli raḥ ntʃəlləm fih əl amazikija ntʃəlləm fih ongli xir] Saḥ saḥ kan, ala axaṭer di lawan-nni ara lemmdey tutlayt-agi ad lemmdey taglizit xir.

23. Ini-d d acu am-tent tutlayin-agi ?

-**Tantala n teṣrabt n Lezzayer:** [loḳat əlmanzil] d tutlayt n uxxam.

-**Tutlayt n teṣrabt tayurbizt (tadeblant):** [loḳat əlqoraan] d tutlayt n leqran.

-**Tafransist:** [loḳat lmostaʃmir mi nḥəbha] d tutlayt umehras maca d nettat i ḥemmley.

-**Taglizit:** [ḥabba ntʃəlləmha] byiḡ ad tt-lemmdey.

-**Tamaziyt:** [taʃ nasha] n yimawlan-is.

Amselyu 49 :

Ayara : /

Isem : Hamid.

Leɛmer : 25 n yiseggasen.

Uzzuf : Amalay.

Aswir n ulmud : Aseggas wis sin deg ulmud alemmas.

Adeg n tlalit : Bumerdas.

Adeg n tmezduyt : Bumerdas.

1. D acu-tt tutlayt-ik tayemmat ?
-[loxa lɣarabija] D tutlayt n tɛrabt.
2. D acu-tt tutlayt s way-s i tettmeslayeɗ deg uxxam ?
-[lɣarabija] D tɛrabt.
3. Anta tutlayt i tessemraseɗ mi ara tettmeslayeɗ akked yimeddukkal-ik i yettmeslayen tutlayt n tɛrabt ?
- [lɣarabija] D tɛrabt.
4. Anta tutlayt i tessemraseɗ mi ara tettmeslayeɗ akked yimeddukkal-ik leqbayel ?
-[lɣarabija mi nfhem fwiya qbaylija] D tɛrabt maca fehamey ciɗ taqbaylit.
5. Anta tutlayt i tessemraseɗ mi ara tiliɗ deg uxeddim ?
-[lɣarabija] D tɛrabt.
6. Ma yella tessemraseɗ tutlayt-nniɗen ini-d d anta-tt ?
- Sefhem-d ayyer ?
- /.
7. Anta tutlayt s wacu i teqqareɗ tiktabin, iymisen ney tisyunin ?
-[lɣarabija] D tɛrabt.
8. Yella wasmi i teyriɗ yakan kra n tektabt s tutlayt n tmaziɣt ?
-Ih.
- Ala.
-Ma yella ala, ini-d ayyer ?
-[lala pasku ana matɣlɛmthaf lukan ɣlmona nqraw] Ala, axaɛer nekk ur tt-nelmed ara, lukan i ay-slemɛn ad nyer.
9. Tettmeslayeɗ taqbaylit:

Igerrez mlih

Igerrez

Ciɣtuɣ

Ulaɛ maɗi

-[fwiya bɛrk] Ciɣtuɣ kan.

10. Ma yella ur tettmeslayeɗ ara maɗi taqbaylit, ini-d ayyer ?

-/

11. Anta tutlayt uyur tetteṣṣiṣ s waṣas ?

- Segzu-d ayyer ?

-[lṣarbiḥa pasku zaḡed biha nhdar biha] D taerabt axater s yis i d-krey, s yis i tmeslayey.

12. Anta tutlayt i tessamed ad tisseṣṣiṣ s waṣas ney akken ilaq?

-Sefhem-d ayyer ?

-[ongli pasku loka lli rah taddik bṣid] D taglizit axater d tutlayt s ara k-yawin yer lebeid.

13. Mi ara d-temlileḡ yiwen yettmeslay taqbaylit, d acu i tettḥulfuḡ (tettḥussuḡ) ?

-[makaf farq bin ṣarbi wqbayli nḥab nfhem waf jehdar mi manṣraf] Ula amgarad ger uerab d uqbayli, hemmley ad fehmeḡ acu la yettmeslay maca ur ssiney ara.

14. Ad tqebleḡ (ad teḡḡeḡ) i warraw-ik ad yren ney ad lemden tutlayt n tmaziṣt ?

- Ih.

-Ala.

- Ini-d ayyer ?

-[lala makan ḥatta muṣkil] Ih, ulac ugur deg aya.

15. Teḡiḡ ad yili uselmed n tmaziṣt s lxetyar ney bessif di tmurt n Lezzayer ?

-Ih.

-Ala.

-Ayyer ?

-[tkon ixtijarija xir pasku kol wahed waf ihab] Ad tili s lxetyar xir axater yal yiwen acu i yhemmel.

16. Di rray-ik tutlayt n tmaziṣt, tezmer ad tili d ttawil n usnani deg yal tayult yeenan tudert n umdan?

-[maṣakkit] Uu cukkey ara.

17. Acu ara ad d-tiniḡ limer ad tekcem tutlayt n tmaziṣt yer yal tayult yellan am tedbelt, tanezzut ... ?

-[wi ḥadḡa mliha] Ih, d ayen yelhan.

18. Acu i d rray-ik imi tuḡal tutlayt n tmaziṣt d tutlayt tunṣibt di Lezzayer ?

-[ḥadḡa mliha mliḥ lwahed jettallam zodḡ lokat xir men wahda] D ayen yelhan, axir yiwen ad yissin snat n tutlayin xir n yiwet.

19. Acu i d rray-ik deg usnati n tutlayt n tmaziṣt deg uslmed (asesyer) ?

-[pormwa ḥadḡa mliha mi kajon manatiq win majḥabbuḡ had loka] Nekk yur-i d ayen yelhan maca llant temnaḡin anda ur byin ara ad lemmden tutlayt-agi.

20. D acu i d rray-ik deg usekcem n tutlayt n tmaziṣt deg yikayaden unṣiben : agerdas n BAC, BEM akked 5eme deg temnaḡin-agi i yettmeslayen s tutlayt n taerabt ?

-[ḥadḡa mliha bessaḥ ila qrawha qbəl] D ayen yelhan maca ma yella yran-tt uqbel.

21. Ad tqebleḡ ad txeḡmed tazrawt-inek deg tutlayt n tmaziṣt ?

-Ih.

-Ala.

-Ini-d ayyer ?

-[ki kont nəqra kont nhəb ongli mi makəmməltʃ qrajti] Mi liy qqarey byiy taglizit maca ur kemmley ara leqraya-inu.

22. Lukan ad ak-id-işah ad tlemdeḡ tutlayt n tmaziyt, ad tt-tlemdeḡ ney ala ?

-Ih.

-Ala.

-Ini-d ayyer ?

-[nqraha pasku ki nruh l tizi nhdər qbajlija] Ad tt-yrey axaṭer limer ad ruḥey yer tizi wezzu ad meslayey s teqbaylit.

23. Ini-d d acu ak-tent tutlayin-agi ?

-**Tantala n teərabt n Lezzayer:** [loʁət əldʒazajrijin] d tutlayt n yezzayriyen.

-**Tutlayt n teərabt tayurbizt (tadeblant):** [loʁət əlqoraan] d tutlayt n leqran.

-**Tafransist:** [mliha] telha.

-**Taglizit:** [hab ntʃəlləmha] byiy ad tt-lemmdey.

-**Tamaziyt:** [pormwa lhadʒa lli tʃəlləmtha qlila mliha] yur-i ayen tissineḡ drus, telha.

Amselyu 50 :

Ayara : /

Isem: Şara.

Leɛmer : 24 n yiseggasen.

Uzzuf : Unti.

Aswir n ulmud : agerdas n turegt (d taselmadt di tesnawit).

Adeg n tlalit : Mustyanem.

Adeg n tmezduyt : Lezzayer tamanayt.

1. D acu-tt tutlayt-im tayemmat ?
-[loḵati əl om əlʃərbija] Tutlayt-iw tayemmat d taɛrabt.
2. D acu-tt tutlayt s way-s i tettmeslayeḍ deg uxxam ?
-[fəddar nhdər ʃərbija wəʃwija fronsi] Ttmeslayeḍ deg uxxam taɛrabt akked cwiṭ n tefransist.
3. Anta tutlayt i tessemraseḍ mi ara tettmeslayeḍ akked yimeddukkal-im i yettmeslayen tutlayt n taɛrabt ?
-[mam bərra nhdər ʃərbija lahḍza ləḍzazajrija dardza] Yaṣ di berra ttmeslayeḍ taɛrabt, tantala n Lezzayer (ddarğa).
4. Anta tutlayt i tessexdameḍ mi ara tettmeslayeḍ akked yimeddukkal-im leqbayel ?
-[mʃa lli jəhki kabil nhdər bəlʃərbija pasku manʃrəf amaziɣija] Ttmeslayeḍ akked wid yettmeslayen taqbaylit s taɛrabt axaṭer ur ssiney ara tutlayt n tmaziyt.
5. Anta tutlayt i tessemraseḍ mi ara tiliḍ deg uxeddim ?
-[mama fi xəddəmti nstʃməl əlʃərbija] Yaṣ deg uxeddim-iw ssemrasey taɛrabt.
6. Ma yella tessemraseḍ tutlayt-nniḍen inid d anta-tt ?
-Sefhem-d ayyer ?
-[nhdər tani fronsi pasku lʃərbija taʃ dzzajər mxəltə mʃa fronsi] Ssexdamey diyen tafransist axaṭer taɛrabt n lezzayer texleḍ deg-s tfransist.
7. Anta tutlayt s wacu teqqareḍ tiktabin, iymisen ney tisyunin ?
-[nhəb nəqra bəlʃərbija w fronsi tani nmil usi l ongli] S teɛrabt i həmmley ad yrey akked tefransist, ttmiḷiy dayen yer teglizit
8. Yella wasmi i teyrīḍ yakan kra n tektabt s tutlayt n tmaziyt ?
-Ih.
-Ala.
-Ma yella ala, ini-d ayyer ?
-[no ɣami qrit ktəb bəlamaziɣija maʃi manhəbhəf mi manʃrəf nəqra pasku maqrinahəf fəlikol] Ala, ur yriy ara yakan adlis s tutlayt n tmaziyt maci d lehmala ur tt-həmmley ara meena ur ssiney ara ad tt-yrey axaṭer ur tt-neyra ara di llakul.

9. Tettmeslayeḍ taqbaylit :

Igerrez mlih

Igerrez

Ciṭṭuḥ

Ulaç maḍi

-[dimo bərk] Kra n wawalen kan.

10. Ma yella ur tettmeslayeḍ ara maḍi taqbaylit ini-d ayyer ?

-/

11. Anta tutlayt uyur tettmiliḍ s waṭas ?

- Sefhem-d ayyer ?

-[loxa lṣarabija w ongli ṣwija lṣərbija pasku zajda biha w ongli nṣofha sahla] tutlayt n teerabt d tglizit ciṭṭuḥ, taerabt axaṭer s yis-s id-imyurey ma d taglizit ttwaliy-tt d akken teshel.

12. Anta tutlayt i tessaramed ad tissined s waṭas ?

-Sefhem-d ayyer ?

-[ḥabba ntṣəlləm amazija baṣ ki nroḥ lblad əlamaziḥ nṣrəf kifəṣ nḥdər mṣahom ḥabba usi ntṣlləm lalmo] Byiy ad issiney tutlayt n tmaziyt iwakken mi ara ruḥey yer tmura n yimaziyen ad issiney amek ad meslayey yid-sen, byiy diyen ad issiney talmanit.

13. Mi ara ad d- temliled yiwen yettmeslay taqbaylit, d acu i tetthulfud (tetthussud) ?

-[ki nṣof wahəd jəhdər qbaḷija nḥəb nḥəm bəsaḥ llah ələb manṣrəf] Mi ara waliy yiwen yettmeslay s teqbaylit byuy ad fehmeṣ acu i la yettmesley meəna Allah yaleb ur ssiney ara.

14. Ad tqebleḍ (ad teḡḡeḍ) i warraw-im ad yren ney ad lemdeṣ tutlayt n tmaziyt ?

- Ih.

-Ala.

- Ini-d ayyer ?

-[ḥaḡa bajna bəlli nxəlli wladi jəqraw loxa əl amazija ntmənnə lḥaḡa lli fatətni ana matfutṣ ləwladi] D ayen i yebanen belli ad ḡḡey arraw-iw ad lemdeṣ tutlayt n tmaziyt ssamey lḥaḡa i yieeddan nekki ur tetteeddi ara arraw-iw.

15. Tebyiḍ ad yili uselmed n tmaziyt s lxetyar ney bessif di tmurt n Lezzayer ?

-Ih.

-Ala.

-Ayyer ?

-[əl amazija f ttaṣlim ḥabətha tkon ixtijarija xir li pxogram taṣ tadrīs fəl dḡazajər ṣaḡzi bəzzaf lilav dḡih waḡra ḡaṣ ḥakka ila zadolhom əl amazija raḥ təṣab ktər wəktər of ila stənnina ṣla baṣəd lmawad lli maṣndḥaṣ bəzzaf qima ndiru fi plastha la long amaz] Byiy tamaziyt deg uselmed ad tili s lxetyar axaṭer ahilen n uselmed di Lezzayer ččuren mlih, anelmad iweer-as akk wanect-agi dya ma rran-as-id tutlayt n tmaziyt ad as-yiweir kter w kter, ḥaca ma yella ad nekkes kra n tangiwin (matière) ur nesei aṭas n wazal ad nerr deg umkan-is tutlayt n tmaziyt.

16. Di rray-im tutlayt n tmaziyt, tezmer ad tili d ttawil n usnirni deg yal taṣult yeenan tudert n umdan ?

-[ḥaḡa bajna nijansur] D ayen i ibanen, iban kan.

17. Acu ara ad d-iniḍ lukan ad tekcem tutlayt n tmaziḡt deg yal tayult am tedbelt, tanezzut... ?
 -[ʕla ḥsab ʕaji nɣtar lʕərbija pasku hnaja maʕi dʒil waḥəd ʕana adʒəjal kajən tak bəkri wəkajən taʕ dok wəkajən lli raḥ idʒi bəʕdna kajən lli majʕrəʕf əl amazizija ana waḥda manʕrəʕḥaʕ ʕla hadi raḥ təlqa □oʕubat mi ila mənna ʕla ʕəʕrin sna hadi ḥaʒa waḥdaxəra pasku raḥ tədxəl lmadaris raḥ nʕrfuḥa w nwalḥuḥa] Amek i ttwaliy nekk, ad xtarey axir taerabt axaṭer nekkni maci d yiwet n tsuta aqlay d tisuta llan wid n zik llan wid n tura llan wid ar d-yasen deffir-nney, llan wid ur nessin ara tamaziḡt, yiwet d nekk ur ssiney ara tutlayt-agi yef aya ad taf uguren, maca ma yella sya yer snat n tmerwin n yiseggasen winna d ayen nniḍen axaṭer ad tekcem iyerbazen ad nuyal nissin-itt nwalef-itt.
18. Acu i d rray-im imi tuyal tutlayt n tmaziḡt d tutlayt tunʕibt di Lezzayer ?
 -[maʕndiʕ iʕkal ki wəllat rasmija rani mʕaha] Ur seiḡ ara ugur imi tuyal tmaziḡt d tutlayt tunsibt, nekk aql-iyi yid-s.
19. Acu i d rray-im deg usnati n tutlayt n tmaziḡt deg uslmed (asesyer) ?
 -[ḥaʒa mliḥa pasku mliḥ lʕəbd ki jətʕəlləm bəzzaf loʕat] D ayen yelhan axaṭer yelha amdan mi ara ad yissin aṭas n tutlayin.
20. D acu i d rray-im deg usekcem n tutlayt n tmaziḡt deg yikayaden unʕiben : agerdas BAC, BEM akked 5ème deg temnaḍin-agi i yettmeslayen tutlayt n teerabt ?
 -[ḥaʒa bajna ila dəxlət lmadaris raḥ ikon ʕəndha ixtibarat f nihajat sana maʕi nqrawha bla ma nfəwtu ixtibarat pasku raḥ iwəlli talamiḍ majʕtolḥaʕ qima ki jʕofo bəlli maʕiḥaʕ ixtibarat nhajat sana apri maraḥʕ təndʒaḥ] D ayen i yebanen ma yella tekcem ayerbaz ad tesəu ikayaden deg taggara n useggas maci ad ten-yer mebla ma nessedda deg-s akayad axaṭer ad uyalen yinelmaden ur as-ttaken ara azal mi ara walin ur tesəa ara ikayaden n tagara n useggas dya ur teneḡḡeḡ ara.
21. Ad tqebləḍ ad txdmedḍ tazrawt-inem deg tutlayt n tmaziḡt ?
 -Ih.
 -Ala.
 -Ini-d ayyer ?
 -[naʕam qadra ndir taxa□o□ taʕi fəḥad loʕa pasku kima hiʕja kima aj loʕa waḥdaxəra nʕiʕu fi blad waḥda ʕlah ngolo hada amazizi wəḥada ʕərbi hada loʕato malazəmf ntʕlhoha hada...hakka matkonʕ əlfitna wəʕʕon□orija raḥ tkon lwihda əlwatanija] Ih, yezmer ad xemey tazrawt-iw di tutlayt-agi axaṭer am nettat am tutlayin nniḍen, imdanen akk kifkif nettəici deg yiwet n tmurt ayyer ad d-nini wagi d amaziḡ wagi d aərab, wagi tutlayt-is ur ilaq ara ad tt-lemdey, wagi.... Akka ur tettili ara amgired gar lyaci.
22. Lukan ad akem-id-iʕaḥ ad tlemdeḍ tutlayt n tmaziḡt, ad tt-tlemdeḍ ney ala ?
 -Ih.
 -Ala.
 -Ini-d ayyer ?
 -[lukan ʕir nəlqa ntʕəlləm had lalong] Lukan xas ad afey ad lemdey tutlayt-agi.
23. Ini-d d acu am-tent tutlayin-agi ?
 -**Tantala teerabt n Lezzayer:** [əloʕa əl om] D tutlayt tayemmat.

-Tutlayt n teerabt tayurbizt (tadeblant): [fan] d fen

-Tafransist : [lazəm ntɛlmoha baɣ nʃofo lɛadəw waɣ jəhdər ɣlina] Ilaq ad tt-nissin i wakken ad nzer aɛdaw ucu i yettmeslay fell-aneɣ.

-Taglizit : [nħəbha sahla] ħemmley-tt, teshel.

-Tamaziɣt : [lokan bdina tadris taɣha mən bəkri ndirha fi plasət loɣa əl om mi dok rahi ɣdida lazəm jɣtolha qima lazəm irədɣoɣha mada kima lɛərbija w fronsi] Lukan i nebda aselmed-ines si zik ad terrey deg umkan n tutlayt tayemmat, maca attan tura d tamaynut ilaq ad as-fken azal ad terren d tanga am teerabt neɣ tafransist.

Amselyu 51 :

Ayara : Sudani.

Isem : Xaled.

Leɛmer : 24 n yiseggasen.

Uzzuf : Amalay.

Aswir n ulmud : aseggas wis ukuz deg uyerbaz alemmas (d aeskri).

Adeg n tlalit : Tayerdayt.

Adeg n tmezduyt : Tayerdayt.

1. D acu-t tutlayt-ik tayemmat ?
-[loṣati əl om hiĵja əl ʃarabiaj] Tutlayt-iw tayemmat d taerabt.
2. D acu-tt tutlayt s way-s i tettmeslayeḍ deg uxxam ?
-[ki nkon fəddar nhdər bəlahdʒa əldʒazajrija dardʒa] Mi ara ad iliy deg uxxam ttmeslayay tantala n Lezzayer (ddarġa).
3. Anta tutlayt i tessemraseḍ mi ara tettmeslayeḍ akked yimeddukkal -ik i yettmeslayen tutlayt n taerabt ?
-[ki nkon mʃa nnas ʔli təhki kərbija nhdər mʃahom bəlʃərbija taʃ lədzazajər] Mi ara ad iliy akked yimdanen i yettmslayen tutlayt n teerabt ttmeslayey yid-sen s taerabt n Lezzayer.
4. Anta tutlayt i tessemraseḍ mi ara tettmeslayeḍ akked yimeddukkal-ik leqbayel ?
-[ʃəndi ʔħabi qbəjəl nhdər mʃahom bəlʃərbija taʃ əldʒazajər] Səiy imeddukkal-iw d leqbayel ttmeslayey yid-sen s teerabt n Lezzayer.
5. Anta tutlayt i tessemraseḍ mi ara tiliḍ deg uxeddim ?
-[fəlxədma nstəʃməl lʃərbija taʃ lədzazajər tani] Deg uxeddim-iw ssemrasey taerabt n Lezzayer dayen.
6. Ma yella tessemraseḍ tutlayt-nniḍen inid d anta-tt ?
- Sefhem-d ayyer ?
-[makəʃ ləka oxra nstəʃməlha mənkiʃ lʃərbija] Ulac tutlayt nniḍen ssexdameyt men yir taerabt.
7. Anta tutlayt s wacu teqqareḍ tiktabin, iymisen ney tisyunin ?
-[lədzarajid wəlmədʒallat nəqrahom bəlʃərbija] Idlisen akked yiymisen qqarey-ten s tutlayt n taerabt.
8. Yella wasmi i teyriḍ yakan kra n tektabt s tutlayt n tmaziyt ?
-Ih.
- Ala.
-Ma yella ala, ini-d ayyer ?

-[lala ʕlaxatər manʕrəfhəʃ hədi həja bajna wətani win nskən ana gaʕ jəhəddro lʕərbija] Ala, axatər ur tt-issiney ara tagi tban yerna anda i zedyey nekk akk heddren s tutlayt n taerabt.

9. Tettmeslayeð taqbaylit :

ʔiɪɪw zəɪɪgɪ

Igerrez

Cittuħ kan

Ulaç maði

-[lala manhdərʃ gaʕ qbaɪlija] Ala, ur ttmeslayey ara maði taqbaylit.

10. Ma yella ur tettmeslayeð ara maði taqbaylit inind ayyer ?

-[manʕrəfhəʃ gaʕ ɪr aqʃiʃ aɾrom ʔli nʕrəf] Ur tt-issiney ara dayen ayrum aqcic i sney.

11. Anta tutlayt uyur tettmilið s waʕas ?

- Sefhem-d ayyer ?

-[lʕərbija dardʒa ʕlaxatər hijja ʔli nstəʕməɪha bəzzaf fi hjaɪ] D taerabt n Lezzayer axatər d nettat i ssemrasey s waʕas di ddunit-iw

12. Anta tutlayt i tessaramed ad tissineð akken ilaq ?

-Sefhem-d ayyer ?

-[ħab ntʕəlləm ongɪ ʕlaxatər ħab nroħ lmarikan ʕla hədi ħab ntʕəlləm ongɪ] Byiy ad issiney taglizit axatər byiy ad ruħey yer marikan yef anect-agi i byiy ad lemdey taglizit.

13. Mi ara d-temlileð yiwen yettmeslay taqbaylit, d acu i tettħulfuð (tettħussuð) ?

-[manħməɪʃ ki nsmaʕ ʔli jəhdər qbaɪlija ʕlaxatər maʕi loɾa ʔli tləħqni lwaʕ rani ħab] Ur stəħmaley ara mi ara d-sley i win yettmeslayan s teqbaylit axatər maci d tutlayt s way-s ara ad ssawdey ayen byiy .

14. Ad tqebleð (ad teğğed) i warraw-ik ad yren ney ad lemdey tutlayt n tmaziyt ?

- Ih.

-Ala.

- Ini-d ayyer ?

-[lala ʕlaxatər ʕndha ħudud maʕi loɾa ʔli jstəʕmloha win ma həbbu] Ala, axatər tesəa tilas maci d tutlayt ara ad sxedmen anda ma dda.

15. Tebyið ad yili uselmed n tmaziyt s lxetyar ney bessif di tmurt n Lezzayer ?

-Ih.

-Ala.

-Ayyer ?

-[ana ħab ikon taʕlim taʕha ikon ixtijari manħəbʃ ki jəhdro biha bəzzaf wətani wəndha ħudud maʕi loɾa ʔli tstəʕməɪha bərra wətani maʕi loɾat θaqafa] Nekk byiy ad yili uslmed-ines s lxetyar axatər ur ħemmley ara imi i ttmeslayan s yis-s aʕas yerna tesəa tilas maci d tameslayt ara ad nssexdem di berra yerna maci d tutlayt n yidles .

16. Di rray-ik tutlayt n tmaziyt, tezmer ad tili d ttawil n usnerti deg yal taɣult yeenan tudert n umdan ?

-[ma ʃəkkitʃ] Ur cukkay ara.

17. Acu ara ad d- inið lukan ad tekcem tutlayt n tmaziyt deg yal taɣult yellan am tedbelt, tanezzut... ?

-[ana manq̄bəl̄f jəst̄s̄mluha fəl idara wəl iqtisad ʕlaxat̄ər lukan tədxəl gaʕ lmad̄ʒalat raħ idiru mafakil wətani ləqbajəl jhəbbu ʕir loka taħhom ʕəndhum iħtiqar lələka əlʕarabija xdəmt təmma ʕəft nadra taħhum ləlʕərəb wəlʕərbja] Nekk ur qqebl̄ey ara ad tt-sxedmen deg tebdelt akked tenezzut axat̄ər lukan ad tekcem akk taɣulin yellan ad d-xdem uguren yerna leqbayel həmm̄len kan tutlayt-n̄sen ʕəan tamuħqranit ɣər tutlayt n teərabt xedmey dinna waley tamuyli-n̄sen ɣər yeəraben akked tutlayt n taərabt.

18. Acu i d rray-ik imi tuɣal tutlayt n tmaziyt d tutlayt tunʕibt di Lezzayer ?

-[makan hətta muʕkil ki wəllat loka rasmija] Ur yelli ara ugur imi tuɣal d tutlayt tunʕibt.

19. Acu i d rray-ik deg usnati n tutlayt n tmaziyt deg uslmed (asesyer) ?

-[lala ʕlaxat̄ər manstaʕmluhaʕ fəlxarəḍ̄ʒ] Ala, axat̄ər ur tt-nessexdam ara di tmura tiberraniyin.

20. D acu i d rray-ik deg usekcem n tutlayt n tmaziyt deg yikayaden unʕiben : agerdas BAC, BEM akked 5ème deg temnaḍin-agi i yettmeslayen tutlayt n taərabt ?

-[lukan kima ʕaji tkun ixtijarija mam f lizigzama hadu] Lukan am rray-iw ad tili s lxteyar xas deg yikayaden-agi.

21. Ad tqebl̄ed ad txedmed̄ tazrawt-inek deg tutlayt n tmaziyt ?

-Ih.

-Ala.

-Ini-d ayyer ?

-[lala ʕlaxat̄ər manhəbhəʕ w tani wəḍ̄ʒəʕni lhal mən lhəgra taʕ ləqbajəl lələka əlʕarabija] Ala, axat̄ər ur tt-həmm̄ley ara yerna iqerihyi lhal seg tmuħqranit-n̄ni n leqbayel ɣər tutlayt n taərabt.

22. Lukan ad ak-id-iʕaħ ad tlemdeḍ tutlayt n tmaziyt, ad tt-tlemdeḍ ney ala ?

-Ih.

-Ala.

-Ini-d ayyer ?

-[lala pasku manestxdemhac] Ala, axat̄ər ur tt-ssexdamey ara aħas.

23. Ini-d d acu ak-tent tutlayin-agi ?

-**Tantala n teərabt tazayrit:** [lokat̄ ʕtawasol fəl moztamaʕ taʕna] d tutlayt n usawed̄ deg tmetti-nney.

-**Tutlayt n teərabt taɣurbizt (tadeblant):** [nəqraw biha] neqqar s yis-s.

-**Tafransist:** [n̄st̄s̄mluha fi həjatna ljawmija] nssexdam-itt di tudert n yal ass.

-**Taglizit:** [lokat̄ əlʕulum wa tiknulozija] d tutlayt n tmusniwin akked tetiknuluɣit.

-**Tamaziyt:** [ana asli mən ʕərdaja ləhd̄ʒətna lənzabija mi manhməlhəʕ] nekk laʕel-iw seg Tyerdayt tantala-nney d tamzabit maca ur tt-stəhm̄ley ara.

Amselyu 52 :

Ayara : zimuc.

Isem : Husam.

Leɛmer : 24 n yiseggasen.

Uzzuf : amalay.

Aswir n ulmud : aswir wis kraḍ di tesnawit.

Adeg n tlalit : Lezzayer tamanayt.

Adeg n tmezduyt : Lezzayer tamanayt.

1. D acu-tt tutlayt-ik tayemmat ?
-[loḳati əl om əlḳarabija] Tutlayt-iw tayemmat d taɛrabt.
2. D acu-tt tutlayt s way-s i tettmeslayeḍ deg uxxam ?
-[fəddar nhdər ʕərbija] Deg uxxam ttmeslayeḍ taɛrabt.
3. Anta tutlayt i tessemraseḍ mi ara tettmeslayeḍ akked yimeddukkal-ik i yettmeslayen tutlayt n taɛrabt ?
-[mʕa lli jəhdər ʕərbija nhdər ʕərbija] Akked win yettmeslayen s taɛrabt ula d nekk ssemrasey taɛrabt.
4. Anta tutlayt i tessexdameḍ mi ara tettmeslayeḍ akked yimeddukkal-ik leqbayel ?
-[nhdər lʕərbija mʕa əl adsdiqaa əlqabajil] Ttmeslayeḍ s teɛrabt akked leḥbab-iw leqbayel.
5. Anta tutlayt i tessemraseḍ mi ara tiliḍ deg uxeddim ?
-[kifkif nhdər ʕərbija f makan lʕamal taʕi] D taɛrabt dayen i ssemrasey deg uxeddim-iw.
6. Ma yella tessexdameḍ tutlayt-nniḍen ini-d d anta-tt?
- Sefhem-d ayyer ?
-[nstəʕməl θani ʃwija fronsi pasku lʕərbija taʕ bladna hakka məxduma] Ssemrasey diyen ciṭṭuḥ n tefransist axaṭer taɛrabt tazayerit akka i tettwaxdem.
7. Anta tutlayt s wacu teqqareḍ tiktabin, iymisen ney tisyunin ?
-[nstəʕməl lʕərbija biha nəlqa raḥti] D taɛrabt i ssexdamey axaṭer deg-s i ttafey iman-iw.
8. Yella wasmi i teyrīḍ yakan kra n tektabt s tutlayt n tmaziyt ?
-Ih.
- Ala.
-Ma yella ala, ini-d ayyer ?
-[lala pasku manfəhməhəʃ] Ala, acku ur tt-fehmey ara.
9. Tettmeslayeḍ taqbaylit :

Iggerrez mliḥ

Iggerrez

Ciṭṭuḥ

Ulaç maḍi

- [lala manʃrəf gaʃ] Ala, ur ssiney ara maɖi.
10. Ma yella ur tettmeslayeɖ ara maɖi taqbaylit ini-d ayyer ?
 -[makanəf ʃəndi okazijo baʃ ntʃəlɛmha] Ur iyi-d-iʃaʃ ara akken ad tt-lemdey.
11. Anta tutlayt uyur tetteyliɖ s waʃas ?
 - Sefhem-d ayyer ?
 -[longli hijja lalong ɪli nħəbha pasku loʔat lʃulum wəlmaʃarif] D taglizit i d tutlayt i ħemmley axaʔer d tutlayt n tmusniwin.
12. Anta tutlayt i tessaramedeɖ ad tissineɖ akken ilaq ?
 -Sefhem-d ayyer ?
 -[longli ɪli ħab ntʃəlɛmha pasku ʃəndi hadaf rani ħab nləħqo bħad lalong] D taglizit i byiy ad issiney axaʔer seiɣ iswi byiy ad awdey yur-s s tutlayt-agi.
13. Mi ara d-temlileɖ yiwen yettmeslay taqbaylit, d acu i tettehɥuf (tettehussuf) ?
 -[ki nʃof ɪli jəhdər kabil jəlfət əl intibah taʃi nħəwʊəs nħəm maʃ məʃnətha hadak ləklam pasku ikun ʃəndi foɖol] Mi ara ad waliy win yettmeslayan s teqbaylit yettawi lwelha-w, tħwwisey ad fehmeɣ acu lmeena-s i lehɖur-nni axaʔer itettiɣi wul-iw.
14. Ad teqbeɖ (ad teğgeɖ) i warraw-ik ad yren ney ad lemdeɖ tutlayt n tmaziɣt ?
 - Ih.
 -Ala.
 - Ini-d ayyer ?
 -[wi baʃ inodo wladi ʃndhum bæzzaf maʃarif] Ih, iwakken ad kren warraw-iw seən aʃas n tmusniwin.
15. Tebyiɖ ad yili uselmed n tmaziɣt s lxetyar ney bessif di tmurt n Lezzayer ?
 -Ih.
 -Ala.
 -Ayyer ?
 -[kima raji tkon ixtijarija xir pasku ɪli maraħf ħab jəqraha kajən ɪli maʃnduf ʃalaqa mʃaha majstəʃməlhaf fi ħjatu] Am rray-iw yelha ad tili s lxetyar axaʔer yella win ur nebyi ad tt-iyer, yella win ur nesəi ara assay yur-s ur tt-yessexdam ara di tudert-is.
16. Di rray-ik tutlayt n tmaziɣt, tezmer ad tili d ttawil n usnerni deg yal tayult yeenan tudert n umdan ?
 -[poʔkwapa mumkin] Ayyer ala, yezmer.
17. Acu ara ad d-tiniɖ limer ad d-tekcem tutlayt n tmaziɣt yer yal tayult yellan, am tedbelt, tanezzut...?
 -[loʔa əlamaziʔija maʃi loʔa ɪli nqədru nstʃmləha fəl idara wəl iqtɪ□ad] Tutlayt n tmaziɣt maci d tutlayt i nezmer ad nssexdem deg wayen yeenan tadbelt akked tanezzut.
18. Acu i d rray-ik imi tuyal tutlayt n tmaziɣt d tutlayt tunʃibt di Lezzayer ?
 -[mlɪħ həkək xir baʃ majkonʃ xilaf bin ʃʃaʃəb əldʒazajri] Yelha, akken axir iwakken ur yettili amgired ger ugdud azzayri.
19. Acu i d rray-ik deg usnati n tutlayt n tmaziɣt deg uslmed (asesyer) ?

-[ħaʒa mliħa lukan idirulħa taʕmim ləlamaziʕija] D ayen yelħan lukan ad as-xedmen asnati i tmaziyt.

20. D acu i d rray-ik deg usekcem n tutlayt n tmaziyt deg yikayaden unʕiben : agerdas n BAC, BEM akked 5ème deg temnađin-agi i yettmeslayen tutlayt n teʕrabt ?

-[ila qəblu biħa ana maʕndi ħətta iʕkal] Ma yella qblen s yis-s nekk ur səiɣ ħetta d uɣur.

21. Ad tqebleđ ad txedmeđ tazrawt-inek deg tutlayt n tmaziyt ?

-Iħ.

-Ala.

-Ini-d ayɣer ?

-[naʕam ila fiħa xədma ndir taxa□o□ taʕi fiħa] Iħ, ma yella deg-s axeddim ad xedmey tazrawt-iw s tmaziyt.

22. Lukan ad ak-id-iʕaħ ad tlemdeđ tutlayt n tmaziyt, ad tt-tlemdeđ ney ala ?

-Iħ.

-Ala.

-Ini-d ayɣer ?

-[iħ ntʕəlləmħa kima qoltlək mən qbəl mliħ lwahəd jtʕəlləm mam loʕat lʕadəw kima jqulu man taʕallama loʕata qawmin amina ʕarrahom] Iħ, ad tt-lemdey amek im-id-nniɣ yakan yelħa umdan ad yissin ɣas ma yella d tutlayt n uədaw-is amek qqaren « win yesnen tutlayt n uɣdud yeslek si ccer-is».

23. Ini-d d acu ak-tent tutlayin-agi ?

-**Tantala taʕrabt tazɣayrit**: [hiʕja ĩli nstʕmluħa] d nettat i nessexdam.

-**Tutlayt n teʕrabt tayurbizt (tadeblant)**: [nqraw biħa lkotob wa lđɣaraid] neqqar s yis-s idlisen akken yixmisen.

-**Tafransist**: [daxla fəʕʕərbija taʕ laləɣiri] tekcem deg teʕrabt n lezzayer(darğa).

-**Taglizit**: [loʕat lʕalam] tutlayt n umđal (ddunit).

-**Tamaziyt**: [maʕni biħa had loʕa] teena-i tutlayt-agi.

Amselyu 53 :

Ayara : Beccir.

Isem : Şabiha.

Leɛmer : 49 n yiseggasen.

Uzzuf : Unti.

Aswir n ulmud : aseggas wis kraḍ deg tesnawit (d taxeyyat).

Adegn tlalit : lezzayer tamanayt.

Adeg n tmezduyt : Blida.

1. D acu-tt tutlayt-im tayemmat ?
-[loḵati əl om lʃərbija] Tutlayt-iw tayemmat d tærabt.
2. D acu-tt tutlayt s way-s i tettmeslayeḍ deg uxxam ?
-[ki nkon fəddar nstəfməl ʃərbija w frosi] Mi ara ad iliy deg uxxam ssemrasey tærabt akked tefransist.
3. Anta tutlayt i tessemraseḍ mi ara tettmeslayeḍ akked yimeddukkal-im i yettmeslayen tutlayt n tærabt ?
-[lli jəhdro ʃərbija bajna nhdər mʃahom ʃərbija kima rani nhdər mʃakom dok] win yettmeslayen tærabt iban kan s tærabt ara ad as-messlayey am akka i la d-ttmeslayey yid-kent.
4. Anta tutlayt i tessemraseḍ mi ara tettmeslayeḍ akked yimeddukkal-im leqbayel ?
-[əl a□diqaa taʃ lqəlb taʃi hom ləqbajəl nhdər mʃahom ʃərbija pasku manʃrəf ləqbajlija nfhəm wəʃ iqoluli bəssah manʃrəf nrədʒdʒaʃ] Imeddukkal-iw n wul d leqbayel, ttmeslayey yid-sen s tærabt akked tefransist axaṭer ur ssiney ara taqbaylit, fehhaməy acu iyi-d-qqaren meena ur ssiney ara ad asn-rrey.
5. Anta tutlayt i tessemraseḍ mi ara tiliḍ deg uxeddim ?
-[fəlxədma nəstfməl lʃərbija wəfransi] Deg uxeddim-iw ssemrasey tærabt akked tefransist.
6. Ma yella tessemraseḍ tutlayt-nniḍen ini-d d anta-tt ?
- Sefhem-d ayyer ?
-[lala makaf] ala, ulac.
7. Anta tutlayt s wacu teqqareḍ tiktabin, iymisen ney tisyunin ?
-[nəqra bəloka əlʃarabija wəlfiransija] Qqarey s tutlayt n teerabt akked tefransist.
8. Yella wasmi i teyriḍ yakan kra n tektabt s tutlayt n tmaziyt ?
-Ih.
-Ala.
-Ma yella ala, ini-d ayyer ?
-[lala pasku manʃrəf] Ala, axaṭer ur ssiney ara.

9. Tettmeslayeḍ taqbaylit :

Igerrez mlih

Igerrez

Ciṭṭuḥ

Ulaç maḍi

-[kəlmət bərk ʔli tʃəlmthom mənʃənd ḥbabi ləqbajəl mi rani ḥabba lokan ntʃəlləm ləqbajlija pasku taʃ bladna] ciṭṭuḥ n wawalen kan lemmdey-ten seg leḥbab-iw leqbayel maca byiḡ mlih lukan ad issiney tamaziyt axaṭer d tamurt-nney.

10. Ma yella ur tettmeslayeḍ ara maḍi taqbaylit ini-d ayyer ?

-/

11. Anta tutlayt uyur tettmiliḍ s waṭas ?

- Sefhem-d ayyer ?

-[nhəb bəzzaf lʃərbija w fronsi] Ḥemmley mlih taṣrəbt akked tefransist.

12. Anta tutlayt i tessaramed ad tissined akken ilaq ?

-Sefhem-d ayyer ?

-[ḥabba ntʃəlləm ongli pasku gaʃ nnas ḥabbin jəʃlmo ongli hijja ʔli rahi təmfɪ win ma roḥti əmpluʃ qriba ləlʃəbəd təqdri tgoli ələkləbija fəlʃalam gaʃ jəhəddro bija] Byiḡ ad issiney taglizit axaṭer akk imdanen byan ad issinen taglizit d nettat i la yelḥḥun anda ma teddiḍ yerna teqreb yer umdan, ini-d amur ameqqran l umḍal akk ttmeslayen s yis-s.

13. Mi ara d-temliled yiwen yettmeslay taqbaylit, d acu i tettḥulfuḍ (tettḥussuḍ) ?

-[nhəb bəzzaf ki nsəmaʃ ʔli jəhdər bəlbajlija umpluʃ nhəwwəs nfhəm maʃ məʃnətha hadak ləklam hadak ngolhum kifaf raḥ nəntaq had lkəlmət] Ḥemmley mlih imi i ttwaliy wid yettmeslayen s teqbaylit yerna ttnadiy ad gzey acu lmeəna-s leḥdur-nni, qqarey-asen amek ara ad snedqey awalen-nni

14. Ad tqebleḍ (ad teḡḡeḍ) i warraw-im ad yren ney ad lemdey tutlayt n tmaziyt ?

-Ih.

-Ala.

-Ini-d ayyer ?

-[ih mlih jəʃrfo ləwat jəhdro biha wlad bladhom] Ih, yelha ad issinen tutlayin ttmeslayen s yis-s yimdanen n tmurt-nsen.

15. Tebyiḍ ad yili uselmed n tmaziyt s lxetyar ney bessif di tmurt n Lezzayer ?

-Ih.

-Ala.

-Ayyer ?

-[tkon idʒbarija xir pasku ḥnaja gaʃ dʒazajrijin nʃiʃo fi blad wahda lazəm ikon ʃəndna θaqafa wahda ḥaḍara wahda baʃ matkonʃ ttafruqa bin ʃʃaʃb lədʒazajri ḥnaja gaʃ muslimin ʃərbi wəlla qbajli wəlla ʃawi wəlla mzabi] Ad tili bessif xir axṭer nekkni akk d izzayriyen nettidir deg yiwet n tmurt, yessefk ad nesəu yiwen n yidles, yiwet n tyerma akken ur yetili ara wefraz ger ugdud azzayri, nekkni akk d inselmen d aṣrab ney d aqbayli ney d acawi ney d amezabi.

16. Di rray-im tutlayt n tmaziyt, tezmer ad tili d ttawil n usnerti deg yal taɣult yeenan tudert n umdan ?

-[ih bijansuʃ] Ih, iban kan.

17. Acu ara ad d-tiniḍ limer ad d-tekcem tutlayt n tmaziyt yer yal tayult yellan am tedbelt, tanezzut... ?
 -[wi ḥabba ki nstəḥlu ongli wəfronsi rah nstəḥmlu lṣərbija tani] Ih, byiy, amek i nessemras tafransist, taglizit ad nessemres tamaziyt.
18. Acu i d rray-im imi tuyaḥ tutlayt n tmaziyt d tutlayt tunṣibt di Lezzayer ?
 -[ḥaja mliha] D ayen yelhan.
19. Acu i d rray-im deg usnati n tutlayt n tmaziyt deg uslmed (asesyer) ?
 -[wi ana rani mṣahum ḥṣof bəlli ṣwija ṣwija rah twəlli lalṣiri gaṣ təhdər biha] Ih, nekk aqli-i yid-s ttewaliy d akken cwiya cwiya ad tuyaḥ akk Lezzayer qqaren tamaziyt
20. D acu i d rray-im deg usekcem n tutlayt n tmaziyt deg yikayaden unṣiben : agerdas BAC, BEM akked 5ème deg temnaḍin-agi i yettmeslayen tutlayt n teerabt ?
 -[bajna bəlli ila qrawha mənqbəl rah idiru ixtibarat biha ila mafəwtuḥ had lizigzama iwəllu majdirulḥaṣ qima majəḍḡbduḥ lṣəndha baṣ jəqrawha] Iban kan ma yella lemnden-tt yakan ad sēddin deg-s ikadayen, ma yella ur sēddan ara ad uyalen ur as-xeddmən ara lqima ur jebbdən ara yur-s akken ad tt-lemnden.
21. Ad tqebleḍ ad txedmed tazrawt-inem deg tutlayt n tmaziyt ?
 -Ih.
 -Ala.
 -Ini-d ayyer ?
 -[ih ndirha ila ṣəft rohi nqdər nsəllək rohi fiha] Ih, ad tt-xedmey ma yella walay d akken zemrey ad selkey iman-iw deg-s.
22. Lukan ad kem-id-iṣaḥ ad tlemdeḍ tutlayt n tmaziyt, ad tt-tlemdeḍ ney ala ?
 -Ih.
 -Ala.
 -Ini-d ayyer ?
 -[ihrani ḥabba tkon ṣəndi forsa baṣ ntṣəlləmha] Ih, tura aqlin byiy ay-id-iṣaḥ ad tt-lemdey.
23. Ini-d d acu am-tent tutlayin-agi ?
 -**Tantala n teerabt n Lezzayer:** [lahḍḡa lli nstṣməlha jawmijjan] d tantala i nessemras yal ass.
 -**tutlayt n teerabt tayurbizt (tadeblant) :** ləkət lqoran walṣilm] d tutlayt n leqran akked tmusni.
 -**Tafransist:** [ləkət əlmostaḥmir mi hijja lli təmṣi fi bladna] d tutlayt n umehras meəna d nettat i la yleḥḥun di Lezzayer.
 -**Taglizit:** [ləkət əlkalam] d tutlayt umaḍal.
 -**Tamaziyt:** [ṯaqaḥa wahaḍarat əldazajir] d idles akked tyerma tazayrit.

Amselyu 54 :

Ayara : /

Isem : Ɛabed rahman.

Leɛmer : 23 n yiseggasen.

Uzzuf : Amalay.

Aswir n ulmud : d asdawan.

Adeg n tlalit : Lezzayer tamanayt.

Adegn tmezduyt : Lezzayer tamanayt (Berraqi).

1. D acu-tt tutlayt-ik tayemmat ?
-[lʃərbija ana insan moʃaʔrab hətta fi ʃaqaʔati moʃaʔrab] D taerabt, Nekk d amdan yettwaɛerben ula deg yidles-iw ttwaɛerbey.
2. D acu-tt tutlayt s way-s i tettmeslayeɗ deg uxxam ?
-[fəddar nəhdər lahdʒa əldʒazajrija dardʒa] Deg uxxam ttmeslayey tutlayt tazayrit (darğa), d ttin s wacu i ttmeslayen aħric ameqqran n yezzayriyen.
3. Anta tutlayt i tessemraseɗ mi ara tettmeslayeɗ akked yimeddukkal-ik i yettmeslayen tutlayt n taerabt ?
-[bəhadi dardʒa tawafoq in lʃərbija binlʃərbija wəbaʃəd lkalimat mənə əlfirandija] D tagi d darğa, d amesrti ger tutlayt n taerabt akked kra n wawalen n tefransist rnu yur-sent awalen n tutlayt taturkit.
4. Anta tutlayt i tessemraseɗ mi ara tettmeslayeɗ akked yimeddukkal-ik leqbayel?
-[nhdər mʃahom bəloka əlʃarabija] Ttmeslayey yid-sen s tutlaut n teerabt.
5. Anta tutlayt i tessemraseɗ mi ara tiliɗ deg uxeddim ?
-/
6. Ma yella tessemraseɗ tutlayt-nniɗen ini-d d anta-tt ?
- Sefhem-d ayyer ?
-[kajən fronsi ʃwija bərk maʃi mustawa ʃali w ongli] Seiɣ tutlayt n tefransist ciɗtuh kan maci d aswir yulin, akked teglizit .
7. Anta tutlayt s wacu teqqareɗ tiktabin, iymisen neɣ tisyunin ?
-[nəxtar lʃərbija pasku nəlqa rahti fiha nəfhəm maʃaniha mliħ wəzid loka əlʃarabija kamila min həjəθ əlkalimat ʔanija mən djihət əlkalimat təfhəm kima jəlzəm wəzid ʃla hədi lʃərbija loʔati əl om] Ttextareɣ taerabt axaṭer ttafey iman-iw deg-s, fehamey inumak-ines mliħ yerna tutlayt n taerabt d tutlayt i ikemlen si tama n wawalen, d tamerkantit seg tama n wawalen, ad d-tfehmedɗ akken ilaq rnu yef waya taerabt d tutlayt-iw tayemmat.
8. Yella wasmi i teɣriɗ yakan kra n tektabt s tutlayt n tmaziɣt ?
-Ih.

-Ala.

-Ma yella ala, ini-d ayyer ?

-[lala pasku manʕrəf] Ala, axaṭer ur ssiney ara.

9. Tettmeslayeḍ taqbaylit:

Igerrez mlih

Igerrez

Ciṭṭuḥ

Ulaḥ maḍi

-[kalimat bərk] Ciṭṭuḥ n wawalen kan.

10. Ma yella ur tettmeslayeḍ ara maḍi taqbaylit ini-d ayyer ?

-/

11. Anta tutlayt uyur tettmilid s waṭas ?

-Sefhem-d ayyer ?

-[lɔxa lʕarabija pasku sahla ləlfahəm] D tutlayt n teerabt axaṭer teshel i lefhama.

12. Anta tutlayt i tessarameḍ ad tissineḍakken ilaq?

-Sefhem-d ayyer ?

-[ongli pasku biha ʔli ndir taxa ʔo ʔ taʕi] D taglizit axaṭer s yis-s i xeddmey tazrawt-iw.

13. Mi ara ad d-temlileḍ yiwen yettmeslay taqbaylit, d acu i tettḥulfuḍ (tettḥussuḍ) ?

-[nhəb nəfhəm waf ʕahum jəhəddro nhəb ntʕəlləm lɔxa alamaziɕija] Həmmley ad fehmeḍ acu i la yettmeslay, həmmley ad issiney tutlayt n tmaziyt.

14. Ad tqebleḍ (ad teḡḡeḍ) i warraw-ik ad yren ney ad lemdeḍ tutlayt n tmaziyt ?

-Ih.

-Ala.

-Ini-d ayyer ?

-[nəqbəl bəssah maʕi fəgaʕ əlatwar maʕi ttəbaʕhom gaʕ hjaṭhom fi tawəʕ əlawal bərk baʕ bərk jəʕəlmə jəhdro pasku lɔxa əl amaziɕija maʕi lɔkat lʕolom maʕəndha θaqafa maʕəndha kitaba bajna] Ad qebley maca maci akk deg yiswiren, maci ad ten-ttetabae akk di ddunit-nseḍ, deg uswir amezwaru kan akken kan ad issinen ad meslayen axaṭer tutlayt n tmaziyt maci d tutlayt n tmusniwin ur tesəi idlisen ur tesəi tira ibanən.

15. Tebyid ad yili uselmeḍ n tmaziyt s lxetyar ney bessif di tmurt n Lezzayer ?

-Ih.

-Ala.

-Ayyer ?

-[ʕla hsaḅ raji mliha tkun idʒəbarija mlih jəqrawha bəssah maʕstolhaʕ foq matəstaḥəq] D rray-iw yelha ad tili bessif, yelha ad tt-issinen maca ur as-ttaken ara kter n wayen ilaqen.

16. Di rray-ik tutlayt n tmaziyt, tezmer ad tili d ttawil n usnəni deg yal tayult yeənən tudert n umdan ?

-[maʕəkkit] Ur cukkey ara.

17. Acu ara ad d-tiniḍ lukan ad tekceḍ tutlayt n tmaziyt yer yal tayult yellan am tedbelt, tanezzut... ?

- [fi baʕəð lmanatiq mlih lukan idiruha loʕa rasmija raḥ tʕawənhum ʃwija haʒa mliha]
Di kra n temnaḍin yelha lukan ad tt-xedmen d tutlayt tunʕibt, ad ten-tteiwən ciṭṭuḥ,
dayen yelhan.
18. Acu i d rray-ik imi tuyaḥ tutlayt n tmaziyt d tutlayt tunʕibt di Lezzayer ?
-[haʒa mliha hadi θaqafətna] D ayen yelhan, d idles-nney.
19. Acu i d rray-ik deg usnati n tutlayt n tmaziyt deg uslmed (asesyer) ?
-[loʕa zjada mlih mlih ʔli jəʔʕəlləm loʕa zjada] Tutlayt n zayada yelha yelha yiwen ad
yissin tutlayt.
20. D acu i d rray-ik deg usekcem n tutlayt n tmaziyt deg yikayaden unʕiben : agerdas
BAC, BEM akked 5ème deg temnaḍin-agi i yettmeslayen tutlayt n teʕrabt ?
-[ila jəqrawha lazəm ifəwtoha fəl ixtibarət hadu] Ma yella ad tt-ɣren, ilaq ad tt-səeddin
deg yikayaden-agi.
21. Ad tqebleḍ ad txedmed tazrawt-inek deg tutlayt n tmaziyt ?
-Ih.
-Ala.
-Ini-d ayyer
-[lala maʕəkkitʃ kont ndir taxa□o□ taʕi fiha pasku ana ḥab ongli] Ala, ur cukkey ara
ad xedmey tazrawt-iw di tmaziyt axaṭer d taglizit i byiy.
22. Lukan ad ak-id-iṣaḥ ad tlemdeḍ tutlayt n tmaziyt, ad tt-tlemdeḍ ney ala ?
-Ih.
-Ala.
-Ini-d ayyer ?
-[ih ndirha pasku loʕa zjada mlih ʔli jəzidha baʕ ki ndʒi nhdər mʕa amazixi nəfhəm
ʕlih] Ih, ad tt-lemmedey axaṭer tutlayt n zyada yelha win ad tt-yernun, akken mi ara
hedrey akked umaziyt ad fehmmey acu yettmeslay.
23. Ini-d d acu ak-tent tutlayin-agi ?
-**Tantala n teʕrabt n Lezzayer:** [loʕa ʔli tʕəbbər ʕliha ʕla ʃoʕor taʕək wəwəʕ rab tgol
a□ompor□o] d tutlayt s wacu ad tesfehmed ihulfan-ik d wayen tebyiḍ ad d-tiniḍ
100/100.
-**Tutlayt n teʕrabt taɣurbizt (tadeblant):** [loʕa ʔli nəḥbha hijja ʔli raḥ nhdər biha
lukan nəlqa doka] d tutlayt i ḥemmley d tin ara hedrey s yis-s, limer d lebyi s yis-s ar
ad meslayey tura.
-**Tafransist:** [loʕat əlmostaʕmir wəmanḥəbʃ ʔli jəhdər biha pasku nəqaʕdu tuɣur
mərbotin ləfransa ana tʕəlləmtha bərk pasku lxədma fi bladna təmʕi biha] d tutlayt n
umehras yerna ur ḥemmley ara win yettmeslayen s yis-s axaṭer ad neqqim dayemen
ncud yer fransa, nekk lemdey-tt kan axaṭer axeddim di tumrt-nney s yis-s i yeleḥḥu.
-**Taglizit:** [loʕat əlʕilm] d tutlat n tmusni.
-**Tamaziyt:** [loʕa əlamazixija θaqafati mlih ʔli jəʔʕəlləmha]D tutlayt n tmaziyt d idles-
iw yelha win ara ad tt-yisinen.

Amselyu 55 :

Ayara : /

Isem : Farida.

Leɛmer : 53 n yiseggasen.

Uzzuf : Unti.

Aswir n ulmud : agerdas n turegt (txeddem psychologue).

Amkan n tlalit : Lezzayer tamanayt.

Amkan n tmezduyt : Lezzayer tamanayt.

1. D acu-tt tutlayt-im tayemmat ?
-[lʃərbija wəfrɔnsi mi lʃərbija hijja ləwla] D taɛrabt akked tefransist maca d taɛrabt i d tamezwarut.
2. D acu-t tutlayt s way-s i tettmeslayeɗ deg uxxam ?
-[frɔnsi w arab] D tafransist akked teɛrabt.
3. Anta tutlayt i tessemraseɗ mi ara tettmeslayeɗ akked yimeddukkal-im i yettmeslayen tutlayt n taɛrabt ?
-[lʃərbija w frɔnsi] D taɛrabt akked tefransist.
4. Anta tutlayt i tessemraseɗ mi ara tettmeslayeɗ akked yimeddukkal-im leqbayel ?
-[radʒəli wədzəddi qbaɟəl nəhdər mʃahom ʃərbija w frɔnsi pasku manʃəf] Argaz-iw d aqbayli akked jeddi heddrey yid-sen s taɛrabt akked tefransist axaɛer ur ssiney ara.
5. Anta tutlayt i tessemraseɗ mi ara tiliɗ deg uxeddim ?
-[kɪfɪf lʃərbija wəfrɔnsi] kifɪf d taɛrabt akked tefransist.
6. Ma yella tessemraseɗ tutlayt-nniɗen ini-d d anta-tt ?
- Sefhem-d ayɣer ?
-[wi kajna əlɪspanija ʃwija] Ih, tella tespanyulit cwiya.
7. Anta tutlayt s wacu teqqareɗ tiktabin, iymisen ney tisyunin ?
-[arab wəfrɔnsi] D taɛrabt akked tefransist.
8. Yella wasmi i teyrɪɗ yakan kra n tektabt s tutlayt n tmaziɣt ?
-Ih.
- Ala.
-Ma yella ala, ini-d ayɣer ?
-[wi qrit bələhdʒa əlqabajlija] Ih, ɣriɣ s tantala teqbaylit.
9. Tettmeslayeɗ taqbaylit:

Igerrez mliɣ

Igerrez

Cittuɣ

Ulaɣ maɗi

- [ḍajjīd nhdər kalk fraz nfhəm bəssāh manhdər] Igerrez, ttmeslayeṯ cwiya n tefyar, fehameṯ maca ur ttmeslayeṯ ara.
10. Ma yella ur tettmeslayeḍ ara maḍi taqbaylit ini-d ayyer ?
-/
11. Anta tutlayt uyur tettmilid s waṯas ?
- Sefhem-d ayyer ?
-[əlṣarabija pasku loka əl om walokat əlquran] D taerabt axaṯer d tutlayut tayemmat akked leqran.
12. Anta tutlayt i tessaramed ad tissined akken ilaq?
-Sefhem-d ayyer ?
-[əlamazixija baḥ nhdər biha ki nrōh ləblad] D tamaziṯt akken ad meslayeṯ s yis-s mi ara ruḥey yer tmurt.
13. Mi ara ad d-templid yiwen yettmeslay taqbaylit, d acu i tetthulfud (tetthussud) ?
-[nhəb nəfhəm waḥ rahom jəhəddro] Həmmley ad fehmeṯ acu i la ttmeslayen.
14. Ad tqebleḍ (ad teḡḡeḍ) i warraw-im ad yren neṯ ad lemdeṯ tutlayt n tmaziṯt ?
- Ih.
-Ala.
- Ini-d ayyer ?
-[wi pasku loka əl azdad] Ih axaṯer d tutlayt n lejdud.
15. Tebyid ad yili uselmed n tmaziṯt s lxetyar neṯ bessif di tmurt n Lezzayer ?
-Ih.
-Ala.
-Ayyer ?
-[habba tkon idḡbarija pasku loka əl azdad əmplus loka rasmija θanija fi bladna] byiy ad tilt bessif axaṯer tutlayt n lejdud yerna d tutlayt tunsibt tis snat di tmurt-nney.
16. Di rray-im tutlayt n tmaziṯt, tezmer ad tili d ttawil n usnani deg yal tayult yeenan tudert n umdan ?
-[kapabəl ila təwroha] yezmer leḥal ma yella snernan-tt.
17. Acu ara ad d-inid lukan ad tekcem tutlayt n tmaziṯt yer yal tayult am tedbelt, tanezzut ... ?
-[ana qriṯha baḥ nhdər biha mṣa ləwlad] Nekki lemdeṯ-tt akken ad meslayeṯ s yis-s akked warrac.
18. Acu i d rray-im imi tuyal tutlayt n tmaziṯt d tutlayt tunsibt di Lezzayer ?
-[ḥadḡa mliha] D ayen yelhan.
19. Acu i d rray-im deg usnati n tutlayt n tmaziṯt deg uslmed (asesyer) ?
-[ḥadḡa mliha] D ayen yelhan.
20. D acu i d rray-im deg usekcem n tutlayt n tmaziṯt deg yikayaden unṣiben : agerdas BAC, BEM akked 5ème deg temnaḍin-agi i yettmeslayen tutlayt n teerabt ?
-[ila qrawha mən qbəl ka loka] Ma yella yeran-tt qbəl am tutlayt.
21. Ad tqebleḍ ad txedmed tazrawt-inem deg tutlayt n tmaziṯt ?
-Ih.
-Ala.
-Ini-d ayyer ?

- [lukan ʕəndi lwəqt ndirha pasku mliha] Lukan səiy lewaqt ad tt-xedmey axaṭer telha.
22. Lukan ad akem-id-iṣaḥ ad tlemdeḍ tutlayt n tmaziyt, ad tt-tlemdeḍ ney ala ?
- Ih.
- Ala.
- Ini-d ayyer ?
- [wi ani ntʕəlləmha fəla□osija□jo n aṣsija pasku loḵa kima gaʕ lləḵat] Ih, dya aqliyin la tt-lemdey deg tiddukla n HCA axaṭer d tutlayt am tutlayin-nniḍen.
23. Ini-d d acu am-tent tutlayin-agi ?
- Tantala n teṣrabt n Lezzayer:** [ləḵat əlqoran] d tutlayt n leqran.
- Tutlayt n teṣrabt tayurbizt (tadeblant):** [ləḵa lli nstʕmluha] d tutlayt i nessemras.
- Tafransist:** [lləḵa θanija] d tutlayt tis snat.
- Taglizit:** [ləḵat əlḥadəra walmaʕarif] d tutlayt n tyerma akked usnerni.
- Tamaziyt:** [nʕallah tətəwwər kima gaʕ lləḵat] Nchallah ad tt-nerni am tutlayin-nniḍen.

Amselyu56 :

Ayara : /

Isem : Eayca.

Leɛmer : 24 n yiseggasen.

Uzzuf : Unti.

Aswir n ulmud : d tasdawant.

Adeg n tlalit : bgayet.

Adeg n tmezduyt : Lezzayer tamanayt.

1. D acu-tt tutlayt-im tayemmat ?
-[loḡati əl om əlṣarabija] tutlayt-iw tayemmat d taɛrabt.
2. D acu-tt tutlayt s way-s i tettmeslayeḍ deg uxxam ?
-[əlṣarabija] D taɛrabt.
3. Anta tutlayt i tessemraseḍ mi ara tettmeslayeḍ akked yimeddukkal-im i yettmeslayen tutlayt n taɛrabt ?
-[kifkif əlṣarabija] Dayen d taɛrabt.
4. Anta tutlayt i tessemraseḍ mi ara tettmeslayeḍ akked yimeddukkal-im leqbayel ?
-[kajən bəzzaf qbayəl jəqraw mṣaja nhdər mṣahum ṣərbija] Llan atas n leqbayel qqaren yid-i ttmeslayeḍ yid-sen s teɛrabt.
5. Anta tutlayt i tessemraseḍ mi ara tiliḍ deg uxeddim ?
-[ənfxonsi ila h□əlna bləfronsi nstṣmlu kərbija] D tafransist, ma yella ur d-niwi ara lewhi s tefransist nessemmas taɛrabt.
6. Ma yella tessemraseḍ tutlayt-nniḍen ini-d d anta-tt ?
- Sefhem-d ayyer ?
-[kajən ongli pasku hətta hijja loḡat lmaṣrifa] Tella taglizit axaṭer ula d nettat d tutlayt n tmusni.
7. Anta tutlayt s wacu i teqqareḍ tiktabin, iymisen ney tisyunin ?
-[nhəb əlfiransija mi kajən win lazəm nəqra bəlṣərbija] Həmmley tafransist maca yella wanda ilaq ad yrey s teɛrabt.
8. Yella wasmi i teyrīḍ yakan kra n tektabt s tutlayt n tmaziyt ?
-Ih.
-Ala.
-Ma yella ala, ini-d ayyer ?
-[lala pasku manṣrəf nəqra loḡa amazijija] Ala, axaṭer ur ssiney ara ad yrey tutlayt n tmaziyt.
9. Tettmeslayeḍ taqbaylit:

Igerrez mliḥ

Igerrez

Cittuḥ

Ulaḥ maḍi

- [manʃrəf walu] Ur ssiney ara maḍi.
10. Ma yella ur tettmeslayeḍ ara maḍi taqbaylit, ini-d ayyer ?
 -[pasku nnas gaʃ ɪli nʃrəfhum jəhəddro ʃərbija w fɾonsi] Axaṭer imdanen akk i sney ttmeslayen s teərabt ney s tefransist.
11. Anta tutlayt uyur tetteṃliḍ s waṭas ?
 - Segzu-d ayyer ?
 -[nħəb lʃərbija pasku nhdər biha mʃa familti fɾonsi nəqra biha w ongli tani] Həmmley taərabt axaṭer ssemrasey-tt akked twacult-iw, tafransist qqarey s yis-s, taglizit dayen.
12. Anta tutlayt i tessaramed ad tissineḍ s waṭas ney akken ilaq ?
 -Sefhem-d ayyer ?
 -[loka ləjabanija pasku θaqafa taʃhum ʃəzbətni] D tutlayt tayabanit axaṭer idles-nsen iəejbeyi.
13. Mi ara d-temlileḍ yiwen yettmeslay taqbaylit, d acu i tetteḥlufuḍ (tetteḥsusuḍ) ?
 -[ngul lazəm nʃrəf had loka] Qqarey-d ilaq ad nissin tutlayt-agi.
14. Ad tqebleḍ (ad teḡḡeḍ) i warraw-im ad yren ney ad lemdeṃ tutlayt n tmaziyt ?
 -Ih.
 -Ala.
 -Ini-d ayyer ?
 -[wi bijansuʁ pəʁkwapa pasku bladna fiha ləqbajəl mʃa ləʃrəb listwar taʃ bladna amaziʁi qbəl ma tədxəl lʃərbija] ih, iban kan ayyer ala axaṭer tamurt-nney deg-s leqbayel akked waəraben, amezruy n tmurt-nney d amaziyt uqbel ad tekcem teərabt.
15. Tebyiḍ ad yili uselmed n tmaziyt s lxetyar ney bessif di tmurt n Lezzayer ?
 -Ih.
 -Ala.
 -Ayyer ?
 -[ixtijarija xir manħtaḍʒuhəʃ fəlxarəḍʒ] S lxetyar axaṭer ur tt-netṥwaḡḡi ara di berra.
16. Di rray-im tutlayt n tmaziyt, tezmer ad tili d ttawil n usneri deg yal tayult yeənan tudert n umdan ?
 -[ʃlaʃ lala qadra] Ayer ala, tezmer.
17. Acu ara ad d-tiniḍ limer ad tekcem tutlayt n tmaziyt yer yal tayult yellan am tedbelt, tanezzut ... ?
 -[ih hadʒa mliha] Ih, d ayen yelhan.
18. Acu i d rray-im imi tuyal tutlayt n tmaziyt d tutlayt tunʃibt di Lezzayer ?
 -[mən haq taʃ əlamaziʁ baʃ tkun ɪloka əlamaziʁija rasmija fəl dʒazajər] D lħeq n yimaziyen ad tili tutlayt n tmaziyt d tunʃibt di Lezzayer.
19. Acu i d rray-im deg usnati n tutlayt n tmaziyt deg uslmed (asesyer) ?
 -[fikra mliha] D tikti yelhan.
20. D acu i d rray-im deg usekcem n tutlayt n tmaziyt deg yikayaden unʃiben : agerdas n BAC, BEM akked 5ème deg temnaḍin-agi i yettmeslayen s tutlayt n teərabt ?
 -[mi lazəm jəqrawha mən sʁər mən təwər əl ibtidai jəbdaw taʃlim taʃha] Maca ilaq tt-yren seg temzi seg uyərbaz amenzu ad bdun aselmed-ines.

21. Ad tqebleḍ ad txedmedḍ tazrawt-inem deg tutlayt n tmaziyt ?

-Ih.

-Ala.

-Ini-d ayyer ?

-[ɣlah lala waɣnu ana dɛrt taxa□o□ taɣi fərijadɣat ɣla hadi lazəm nkəmməl miɣwari fiha] Ayyer ala, acu kan nekk xedmey tazrawt-iw di tusnakt ɣef aya ilaq ad kemmley abrid-iw deg-s.

22. Lukan ad akem-id-iṣaḥ ad tlemdeḍ tutlayt n tmaziyt, ad tt-tlemdeḍ ney ala ?

-Ih.

-Ala.

-Ini-d ayyer ?

-[wi nəqrəha ɣlah lala mliḥ lli jətsəlləm bəzzaf ləwat kima qrina fronsi w ongli ntɣəlləm amazɣija] Ih, ad tt-lemmdey ayyer ala axaṭer yelha win ara yissinen aṭas n tutlayin amek i lemmdey tafransist d teglizit ara lemmdey tamaziyt.

23. Ini-d d acu ak-tent tutlayin-agi ?

-**Tantala n teɣrəbt n Lezzayer:** [ləka lli nstɣmloha fəɣariɣ] d tutlayt i nssemras di berra.

-**Tutlayt n teɣrəbt tayurbizt (tadeblant):** [nəstɣmluha fətaɣlim wila xɣəɣna bərra tani] nssexdam-itt deg leqraya akked ma yella neffey berra n tmurt.

-**Tafransist:** [fələfaɣ bərk] di tseddawit kan.

-**Taglizit:** [ləwat lɣalam lazəm ntɣəlmoha] d tutlayt n umaḍal ilaq ad tt-nissin.

-**Tamaziyt:** [lləka əlhurra lildɣazajrijin] d tutlayt n yizzayriyen taḥurrit.

Amselyu 57:

Ayara : /

Isem : Amina.

Leɛmer : 22 n yiseggasen.

Uzzuf : Unti.

Aswir n ulmud : d tasdawant (aseggas wis sin).

Adeg n tlalit : Lezzayer tamanayt (Rwiba).

Adeg n tmezduyt : lezzayer tamanayt.

1. D acu-tt tutlayt-im tayemmat ?
-[lʕərbija] D tærabt.
2. D acu-tt tutlayt s way-s i tettmeslayeɖ deg uxxam?
-[lʕərbija] D tærabt.
3. Anta tutlayt i tessemraseɖ mi ara tettmeslayeɖ akked yimeddukkal-im i yettmeslayen tutlayt n tærabt ?
-[lʕərbija] D tærabt.
4. Anta tutlayt i tessemraseɖ mi ara tettmeslayeɖ akked yimeddukal-im leqbayel ?
-[lʕərbija] D tærabt.
5. Anta tutlayt i tessemraseɖ mi ara tiliɖ deg uxeddim ?
-[najna bəlli lʕərbija] D tærabt iban kan.
6. Ma yella tessemraseɖ tutlayt-nniɖen ini-d d anta-tt ?
-Sefhem-d ayyer ?
-[fron□i pasku biha lli nəqraw fəlafak] D tafransist axaɥer s yis-s i neqqar di tseddawit.
7. Anta tutlayt s wacu i teqqareɖ tiktabin, iymisen ney tisyunin ?
-[lʕərbija wəlli fron□i] D tærabt ney tafransist.
8. Yella wasmi i teyrɨɖ yakan kra n tektabt s tutlayt n tmaziyt ?
-Ih
-Ala
-Ma yella ala, ini-d ayyer ?
-[lala pasku manʕrəfhaf] Ala, axaɥer ur tt-ssiney ara.
9. Tettmeslayeɖ taqbaylit:

Igerrez mlih

Igerrez

Ciɥɥuɥ

Ulaɥ maɥi

-Ciɥɥuɥ.

10. Ma yella ur tettmeslayeɖ ara maɥi taqbaylit, ini-d ayyer ?
-[pasku manəqrawf biha manstʕmluhaf f lhajat ljawmija taʕna] Axaɥer ur neqqar s yis-s, ur tt-nsemras di tudert-nney n yal ass.

11. Anta tutlayt uyur tettmiliḍ s waṭas ?
 - Segzu-d ayyer ?
 -[lṣərbija ləwət bladi] D taɛrabt, tutlayt n tmurt-iw.
12. Anta tutlayt i tessaramed ad tissined s waṭas ney akken ilaq?
 -Sefhem-d ayyer ?
 -[ongli xatər ddənja təmfi biha] D taglizit axatər s yis-s i telḥḥu ddunit.
13. Mi ara d-temliled yiwen yettmeslay taqbaylit, d acu i tettḥulfud (tettḥussud) ?
 -[nhəs bəlli homa wlad bladi] ttḥussuy-ten d arraw n tmurt-iw.
14. Ad tqebleḍ (ad teḡḡeḍ) i warraw-im ad yren ney ad lemden tutlayt n tmaziyt ?
 -Ih
 -Ala
 - Ini-d ayyer ?
 -[ih bajna] Ih, iban kan.
15. Tebyiḍ ad yili uselmed n tmaziyt s lxetyar ney bessif di tmurt n Lezzayer ?
 -Ih
 -Ala
 -Ayyer ?
 -[ixtijarija xatər kajən lli ḍziḥ waṣra majəbwiṣ jəqraha] S lxetyar axatər yella win iwumi ad d-tas tuɛer ur yebyi ara ad tt-iyer.
16. Di rray-im tutlayt n tmaziyt, tezmer ad tili d ttawil n usnerni deg yal tayult yeenan tudert n umdan?
 -[lala matəqdərɟ] Ala, ur tezmir ara.
17. Acu ara d-tiniḍ limer ad tekcem tutlayt n tmaziyt yer yal tayult yellan am tebdelt, tanezzut...?
 -[ih bəwəh mafi ləwə اساسija] Ih, maca maci d tutlayt tagejdant.
18. Acu i d rray-im imi tuyal tutlayt n tmaziyt d tutlayt tunṣibt di Lezzayer?
 -[ḥadḡa mliha] D ayen yelhan.
19. Acu i d rray-im deg usnati n tutlayt n tmaziyt deg uslmed (asesyer)?
 -[mliḥ jəqrawha gaṣ bəssax ixtijarija] Yelha ad tt-yren akk maca ilaq s lxetyar.
20. D acu i d rray-im deg usekcem n tutlayt n tmaziyt deg yikayaden unṣiben : agerdas n BAC, BEM akked 5eme deg temnaḍin-agi i yettmeslayen s tutlayt n teɛrabt ?
 -[malazəmɟ pasku waṣra kajən lli ḥab jətṣəlləmha jdir biha ḥadḡa wəkajən lli lala] Ur ilaq ara axatər tuɛer, yella win yebyan ad tt-yissin ad yexdem s yis-s lḥaḡa, llan wid ala.
21. Ad tqebleḍ ad txedmed tazrawt-inem deg tutlayt n tmaziyt ?
 -Ih
 -Ala
 -Ini-d ayyer ?
 -[lala maniṣ ḥabatha kataxaow] Ala, ur tt-byiy ara d tazrawt.
22. Lukan ad akem-id-iṣaḥ ad tlemdeḍ tutlayt n tmaziyt, ad tt-tlemdeḍ ney ala ?
 -Ih
 -Ala
 -Ini-d ayyer ?

-[ih rani ḥabba ntḥəlləm fwija lhədra] Ih, byiy ad issiney ciṭṭuḥ tamslayt.

23. Ini-d d acu am-tent tutlayin-agi ?

-**Tantala n taɛrabt n Lezzayer:** [loḳati ljawmija] d tutlayt n yal ass-iw.

-**Tutlayt n taɛrabt tayurbizt (tadeblant):** [loḳət lmadrasa] D tutlayt n uyerbaz.

-**Tafransist:** [flafak] di tsedawit.

-**Taglizit:** [loḳət lṣalam] d tutlayt umaḍal.

-**Tamaziyt:** [mənɓajn romoz lwaṭanija] d yiwen s yizumal iyelnawen.

Amselyu 58 :

Ayara : /

Isem : Malek.

Leɛmer : 28 n yiseggasen.

Uzzuf : Amalay.

Aswir n ulmud : D asdawan (d aselmad n teglizit).

Adeg n tlalit : wad suf.

Adeg n tmezduyt : wad suf.

1. D acu-tt tutlayt-ik tayemmat ?
-[lʃərbija] D taɛrabt.
2. D acu-tt tutlayt s way-s i tettmeslayeɖ deg uxxam ?
-[lahdʒa əlʃarabija əldʒazajrija] D tantala n teɛrabt n Lezzayer.
3. Anta tutlayt i tessemraseɖ mi ara tettmeslayeɖ akked yimeddukkal-ik i yettmeslayen tutlayt n taɛrabt ?
-[lʃərbija taʃ əldʒazajir] S teɛrabt n Lezzayer.
4. Anta tutlayt i tessemraseɖ mi ara tettmeslayeɖ akked yimeddukkal-ik leqbayel ?
-[lahdʒa əlʃarabija əldʒazajrija] S tantala taɛrabt tazayrit.
5. Anta tutlayt i tessemraseɖ mi ara tiliɖ deg uxeddim ?
-[fəlmadrassa nstəʃməl lʃərbija w inglizija] Di lakkul ssemrasey taɛrabt akked teglizit.
6. Ma yella tessemraseɖ tutlayt-nniɖen ini-d d anta-tt ?
- Sefhem-d ayyer ?
-[inglizija pasku biha ʔli dɛrt taxa ʔo ʔ taʃi] d taglizit axaɛer s yes-s i xedmey tazrawt-iw.
7. Anta tutlayt s wacu i teqqareɖ tiktabin, iymisen ney tisyunin ?
-[alʃarabija] D taɛrabt.
8. Yella wasmi i teyrɨɖ yakan kra n tektabt s tutlayt n tmaziyt ?
-Ih.
-Ala.
-Ma yella ala, ini-d ayyer ?
-[lala maqritʃ pasku manʃrəʃf] Ala, ur ɣriɣ ara acku ur ssiney ara.
9. Tettmeslayeɖ taqbaylit:

Igerrez mlih

Igerrez

Cittuɣ

Ulac maɖi

-[makaf gaʃ] Ulac maɖi.

10. Ma yella ur tettmeslayeɖ ara maɖi taqbaylit, ini-d ayyer ?

- [pasku maqrinahaf fəlmadrassa] Axaṭer ur tt-neyri ara di llakul.
11. Anta tutlayt uyur tettmiliḍ s waṭas ?
- Segzu-d ayyer ?
- [lṣərbija pasku ləwa əl om waddin walqoran] D taerabt axaṭer d tutlayt tayemmat akked tesreḍt akked lqurəan.
12. Anta tutlayt i tessaramed ad tissined s waṭas ney akken ilaq?
- Sefhem-d ayyer ?
- [inglizija pasku nxdəm biha] D taglizit axaṭer s yes-s i xeddmey.
13. Mi ara d-templid yiwen yettmeslay taqbaylit, d acu i tettḥulfuḍ (tettḥussuḍ) ?
- [nqadərhum] Ttqadarey-ten.
14. Ad tqebleḍ (ad teḡḡeḍ) i warraw-ik ad yren ney ad lemden tutlayt n tmaziyt ?
- Ih.
- Ala.
- Ini-d ayyer ?
- [naṣam akid pasku ləwat lmoztamaṣ əldḡazajri waṭaqaḥa dḡazajrija maṣroṣ əlmostaqbal] Ih, iban kan axaṭer d tutlayt n tmeti tazayrit akked yidles azzayri yerna d asenfar n yimal (fudur projet).
15. Tebyiḍ ad yili uselmed n tmaziyt s lxetyar ney bessif di tmurt n Lezzayer ?
- Ih.
- Ala.
- Ayyer ?
- [lazəm tkun idḡbarija fəlmadaris ṣlaxaṭer llokat lli kajnin fəldḡazajər gaṣ idḡbarija kifah hadi raḥtkun ixtijarija] Ilaq ad tili bessif deg yiḡerbazen axaṭer tutlayin yellan di Lezzayer akk bessif i tent-neyra amek tagi ad tili s lxetyar.
16. Di rray-ik tutlayt n tmaziyt, tezmer ad tili d ttawil n usnani deg yal tayult yeenan tudert n umdan?
- [naṣam akid] Ih, iban kan.
17. Acu ara ad d-tiniḍ lukan ad tekcem tutlayt n tmaziyt yer akk tyulin yellan am tedbelt, tanezzut ... ?
- [rani mṣaha pasku pasku fəl idara əldḡazajrija rana nəstṣmlu əlfiransija mala nṣof bəlli lukan jəstṣmlu amazija xir mən firansija] Aqli-i yid-s axaṭer tura di tedbelt tazayrit d tafransist i la ssemrasen ihi ttwaliy d akken axir ad smersen tamaziyt wala tafransist.
18. Acu i d rray-ik imi tuyal tutlayt n tmaziyt d tutlayt tunṣibt di Lezzayer ?
- [ḥaḡa mliḥa] D ayen yelhan.
19. Acu i d rray-ik deg usnati n tutlayt n tmaziyt deg uslmed (asesyer) ?
- [mliḥ hadi ḥaḡa tḥərraḥ] Igerrez, aya d ayen yessefraḥen.
20. D acu i d rray-ik deg usekcem n tutlayt n tmaziyt deg yikayaden unṣiben : agerdas n BAC, BEM akked 5ème deg temnaḍin-agi i yettmeslayen s tutlayt n taerabt ?
- [lala hadi ḥaḡa tzidəlhəm təksar rras] Ala, ay-agi d ayen ara ad asen-id-yerrun taruḡi n uqerruy.
21. Ad tqebleḍ ad txedmed tazrawt-inek deg tutlayt n tmaziyt ?
- Ih.

-Ala.

-Ini-d ayyer ?

-[naʃam baʃ nəhdəʃ biha mʃa əl amaziʃ] Ih, akken ad meslayeɣ s yes-s akked yimaziyen.

22. Lukan ad ak-id-iʃaḥ ad tlemdeɣ tutlayt n tmaziyt, ad tt-tlemdeɣ neɣ ala ?

-Ih.

-Ala.

-Ini-d ayyer ?

-[naʃam pasku kul loʃa zijada fajda] Ih, axaṭer yal tutlayt d zyada d lfayda.

23. Ini-d d acu ak-tent tutlayin-agi ?

-**Tantala n teɛrabt n Lezzayer:** [loʃat ʃʃariʃ] d tutlayt n ubrid.

-**Tutlayt n teɛrabt taɣurbizt :** [loʃa əl om] d tutlayt tayemmat.

-**Tafransist:** [loʃat əlmostaʃmiʃ] d tutlayt umehras.

-**Taglizit:** [loʃat əlʃalam wataxa□o□i] d tutlayt umaɖal akked tezrawt-iw.

-**Tamaziyt:** [loʃat ʃʃaʃəb əldʒazajri] d tutlayt n ugdud azzayri.

Amselyu 59 :

Ayara : /

Isem : Hānan.

Leɛmer : 36 n yiseggasen.

Uzzuf: Unti.

Aswir n ulmud : Agerdas n turagt.

Adeg n tlalit : Lezzayer tamanayt.

Adeg n tmezduyt : Lezzayer tamanayt.

1. D acu-tt tutlayt-im tayemmat ?
-[loḡati əl om əlṣarabija] Tutlayt-iw tayemmat d tærabt.
2. D acu-tt tutlayt s way-s i tettmeslayeḍ deg uxxam ?
-[fəddar nhdər bədarḍʒa] deg uxxam ttmeslayey tantala tazayrit (ddarḡa).
3. Anta tutlayt i tessemraseḍ mi ara tettmeslayeḍ akked yimeddukkal-im i yettmeslayen tutlayt n tærabt ?
-[mṣa ləṣrəb kifkif nhdər ṣərbija] Akked wid yettmeslayen tærabt kifkif hedrey yid-sen s tærabt n Lezzayer.
4. Anta tutlayt i tessexdameḍ mi ara tettmeslayeḍ akked yimeddukkal-im leqbayel ?
-[mṣa ləqbajəl nhdər mṣahum bədarḍʒa] Wid yettmeslayen s teqbayit ttmeslayey yid-sen s teærabt n Lezzayer axaṭer ur ssiney ara taqbaylit.
5. Anta tutlayt i tessemraseḍ mi ara tiliḍ deg uxeddim ?
-[manxdəmʃ] Ur xeddmey ara.
6. Ma yella tessemraseḍ tutlayt-nniḍen inid d anta-tt ?
- Sefhem-d ayyer ?
- [kajən loḡa əlfiransija nstəsməḷha pasku bladna təmʃi biha] Tella tutlayt n tefransist ssexdamey-tt axaṭer tamurt-nney s yis-s i tleḥḥu.
7. Anta tutlayt s wacu teqqareḍ tiktabin, iymisen ney tisyunin ?
-[nhəb nəqra bəlṣərbija] Həmmley ad yrey s tærabt.
8. Yella wasmi i teyrīḍ yakan kra n tektabt s tutlayt n tmaziyt ?
-Ih.
- Ala.
-Ma yella ala, ini-d ayyer ?
-[lala fi ḥjati ma tlaqit ktab məktub bəloḡa əlamazikija makaf f ssuq ila maṣafəṭʃ ṣinək majkunʃ ṣəndək foḍol baʃ təqra manṣrəf əlamazikija kifaf raḥ nəqra biha xa□atan ila maṣnduʃ tardʒama] Ala, di ddunit-iw ur d-mlaley adlis yuran s tutlayt n tmaziyt, ulac ur llin ara di ssuq, ma yella ur twala ara tiṭ-ik ur tseəuḍ ara lebyi iwakken ad teyrēḍ

yerna ur ssiney ara tutlayt n tmaziyt amek ara yrey adlis ladya ma yella ur yesea ara tasuqilt.

9. Tettmeslayed taqbaylit :

igerrez mlih	Igerrez	Cittuh	Ulac mađi
--------------	---------	--------	-----------

-[nřaf kəłmat bərk] Sney kan kra n wawalen.

10. Ma yella ur tettmeslayed ara mađi taqbaylit ini-d ayyer ?

-/

11. Anta tutlayt uyur tttmiliđ s wařas ?

- Sfehmed ayyer ?

-[loka lřarabija nhəbha pasku məlli zədt wana nhdər biha w zid ləkat dđin] D tutlayt n teerabt, həmmley-tt, axařer segmi id-luley nekk ttmeslayey s yis-s yerna d tutlayt n tesređt.

12. Anta tutlayt i tessaramed ad tissined akken ilaq?

-Sefhem-d ayyer ?

-[loka lli rani hābba ntřəlləmhā akθər hijā inglizija pasku lmnđ gař rah jəmfī bihā] Tutlayt i ssamey ad issiney kter d taglizit, axařer s yis-s i tlehhu ddunit.

13. Mi ara ad temliled yiwen yettmeslay taqbaylit, d acu i tetthulfud (tetthussud) ?

-[nhəss hadak əl insan řəndu iftaxar ki həwwa amazixi w řəndu lhəq] ttthulfuy d akken amdan-nni yesea zzux imi netta d amaziy yerna yesea lheq.

14. Ad tqebleđ (ad teğğed) i warraw-im ad yren ney ad lemđen tutlayt n tmaziyt ?

-Ih.

-Ala.

- Ini-d ayyer ?

-[lala řəndi wladi jəqraw fəlmadrāsa lūpxogram tərhum grav řarzi řla hadi nətmənnā jəqrawa lhāza lli rah tənfařhum fi hjathum kima lfiransija wəl inglizija ki jsafu hadu lli rah jəłqawhum lamazixija makāř wāř rah idiru bihā mala řlař nřəlləmhūm loka lli rah třəjjihūm bərk jəřlmuha ki jəkbru bāř isəlku rwařəhum ki řruhu ləblad ləqbajəl māhəřf fihum mi bāř jəřlmuha doka wəjdiruha hadaf fi hjathum manqbəłř] Ala, seiyy arraw-iw qqaren di llakul ahil-nsen yeččur mlih dya ssamey ad lmden ayen ad afen di ddunit-nsen am tafransist d teglizit mi ara d-inigen d tigi ara ad afen, tamaziyt ulac acu ara ad xedmen s yis-s , ihi ayyer ara as-neslemdey tutlayat ara ad ten-yessaeyun kan, ad tt-lemđen mi ara ad imyuren akken ad selken s yis-s iqerray-nsen mi ara ruřen yer tmurt n leqbayel ur harey ara deg-sen maca ad tt-lemđen tura yerna ad txedmen d iswi di ddunit-nsen ur qqebley ara.

15. Tebyid ad yili uselmed n tmaziyt s lxetyar ney bessif di tmurt n Lezzayer ?

-Ih.

-Ala.

-Ayyer ?

-[manif gař hābba tkun idžbarija pasku kajən lli marahəř hāb jəřəlləmhā xařatan fəlmanatiq əlřarabija řla hadi mliha tkun ixtijarija] Ur byiy ara akk ad tili bessif axařer

yella win ur nebyi ara ad tt-yelmed ladya di tmura tierabin yef waya yelha ad tili s lxetyar.

16. Di rray-im tutlayt n tmaziyt, tezmer ad tili d ttawil n usnani deg yal tayult yeenan tudert n umdan?
 -[lala matəqdərɟ gaɟ ka loɤa rani mɟaha mi maɟi fi gaɟ lmadʒalat] Ala, ur tezmir ara akk, am tutlayt aqlay yid-s maca maci deg yal tayult yellan.
17. Acu ara ad d- iniɟ limer ad tekcem tutlayt n tmaziyt yal tayult yellan am tedbelt, tanezzut...?
 -[lala fima jaxos taqalid taɟ əlamaziɤ nɟufu kifaɟ kanu iɟiɟu bəkri tarix taɟha wəθaqafa taɟhum mi baɟ ndəxlaha lidara wəlla əliqtisad wəlla fəlhajat ljawmija lala] Ala, deg wayen yeenan ansayen n yimaziyen ad nwali amek llan tteicin zik, amzruy-nsen akked yidles-nsen maca akken ad tt-nsekcem di tedbelt ney tanezzut ney deg tudert n yal ass ala.
18. Acu i d rray-im imi tuyal tutlayt n tmaziyt d tutlayt tunɟibt di Lezzayer ?
 -[ana nɟuf maraħəɟ jəndʒəhu fiha daruha ka sijasa bərk] Nekk ttwaliy ur neğğhen ara deg-s, xedmen-tt kan d tasertit (politique).
19. Acu i d rray-im deg usnati n tutlayt n tmaziyt deg uslmed (asesyer) ?
 -[haza waɟra baɟ idiru taɟmim ləloɤa əlamaziɤija iziduha fuq loɤa lɟarabija pasku ʒdadna mahjawhaɟ bəkri dok waɟər lhal maɟroɟ lli maraħ idʒib walu] D ayen i iweeren akken ad xedmen asnati i tutlayt n tmaziyt ad tt-rnun sufella n tultayt n taerabt axaɟər ljdud-nney ur tt-id-hyan ara zik-nni ma tura yueer lhal, ttwaliy-tt d asenfar ur id-yettawin kra.
20. D acu i d rray-im deg usekcem n tutlayt n tmaziyt deg yikayaden unɟiben, agerdas BAC, BEM akked 5éme deg temnaɟin-agi i yettmeslayen tutlayt n teerabt ?
 -[lukan tədxəl əlamaziɤija had lizigzama nɟuf bəlli raħ itaɟbu talamið baɟəl] Lukan ad tekcem tmaziyt deg yikayaden-agi ttwaliy ad sseeyun inelmaden baɟəl.
21. Lukan ad yuɟal yis-m zman yer deffir, ad tqebleɟ ad txedmeɟ tazrawt-inem deg tutlayt n tmaziyt ?
 -Ih.
 -Ala.
 -Ini-d ayyer ?
 -[malgri ana qbaɟlija manqbəlɟ ndir taxasos taɟi fiha pasku kima qulətlək loɤa majita makaf waɟ ndir biha] Yas akken nekk d taqbaylit ur qqbley ara ad xedmey tazrawt-iw di tmaziyt axaɟər amek im-id-nniy yakan d tutlayt yemmuten ulac acu ara xedmey s yis-s.
22. Lukan ad akem-id-iɟaħ ad tlemdeɟ tutlayt n tmaziyt, ad tt-tlemdeɟ ney ala ?
 -Ih.
 -Ala.
 -Ini-d ayyer ?
 -[lukan ki kunt sɤira ixəlluni nəħbha balak nəqraha mi wəħdi bərk mantɟəlləmhaɟ mi haħka doka ki rani kbira maraħəɟ ntɟəlləmha mamsi saħətli forsa baɟ nəqraha mandəjjəɟ wəqti] lukan asmi i lliɟ d tamɟuħt ad iyi-ğğen ad tt-hemmley yezmer lhal

ad teyrey maca lukan s yiman-iw kan ur tt-lemmadey ara ma akka lliy tura d tameqqrant xaṭi yas tṣuḥ-iyi-id akken ad teyrey ur tt-lemmadey ara ur sṣuḥuyey ara lweqt-iw.

23. Ini-d d acu ak-tent tutlayin-agi ?

-**Tantala n teɛrabt n Lezzayer**: [lahḍza ḍzazajrija min taqalid əlḍzazajir hijja lli jəstəsməlhə ffaṣb fi hjatu ljawmija] d tantala tazzayrit, seg wansay azzayri, d nettat i yessexdam ugdud di tudert-is n yal ass.

-**Tutlayt n teɛrabt tayurbizt(tadeblant)**: [ləkati əl om] d tutlayt-iw tayemmat.

-**Tafransist** : [ləkat əlmostaṣmir nəfəllah nəqdru nbdluha] d tutlayt n umehras ncallah ad nezmer ad tt-nbeddel.

-**Taglizit** : [ṣani mṣaha ɔmporɔ ki nsafər əlinglizija lli rah nəlqaha] aqlin yid-s 100/100 mi ara ad inigey d taglizit ara ad afey.

-**Tamaziyt** : [ləkət əzɣadna əlamaziɣ nəftaxru biha mi ka ləka bərk la akθar] d tutlayt n lejdud-nney n yimaziyen-nney nettzuxu s yis-s maca kan d tutlayt ulac kter n waya.

Amelyu 60 :

Ayara : /

Isem : Asmahan.

Leɛmer : 48 n yisuggasen.

Uzzuf : Unti.

Aswir n ulmud : Aswir wis kṛaḍ di tesnawit.

Adeg n tlalit : Lezzayer tamanayt (Ḥusin day).

Adeg n tmezduyt : Lezzayer tamanayt.

1. D acu-tt tutlayt-im tayemmat ?
-[loḳati lom hija ʃawija pasku a□li wəfamilti mən batna wəlʃərbija nhdər biha pasku loḳət dḍin] Tutlayt-iw tayemmat d tacawit axaṭer laṣel-iw akked yimawlan-iw seg tbatent (batna) ma d taerabt ttmeslayey s yis-s axaṭer d tutlayt n dḍin.
2. D acu-tt tutlayt s way-s i tettmeslayeḍ deg uxxam ?
-[ʃərbija pasku noḍt biha hna fi alzi □ontr bə□□ah nəʃrəf tani nhdər ʃawija] D taerabt axaṭer s yis-s id-krey dagi di Lezzayer tamanayt meena sney diyen ad meslayey tacawit.
3. Anta tutlayt i tessemraseḍ mi ara tettmeslayeḍ akked yimeddukkal-im i yettmeslayen tutlayt n taerabt ?
-[ana rani sakna bin ləʃrəb nsabi ʃrəb məddina bnatna ləʃrəb maʃəndna hətta probləm mʃahom] Nekki aql-iyi zedyey ger waeraben, iḍulan-iw d aeraben, nefka yessi-tney i waeraben, ur nesəi hətta d ugur yid-sen.
4. Anta tutlayt i tessemraseḍ mi ara tettmeslayeḍ akked yimeddukkal-im leqbayel ?
-[ʃəndi □habati jəhdro qɓajlija nhdər mʃahom bləqɓajlija nfəhmhom wəjəfhmoni kajən kəlmət difiront bin ʃawija w ləqɓaliya mi labaz taʃ loḳa wəhda] Seiy timeddukkal-iw ttmeslayent taqbaylit heddrey yid-sent s teqbaylit, fehamey-asent fehament-iyi, llan yimslayen mxalafen ger tcawit d teqbaylit maca taqamit n tutlayt d yiwet
5. Anta tutlayt i tessemraseḍ mi ara tiliḍ deg uxeddim ?
-[manəxdəmf] Ur xeddmey ara.
6. Ma yella tessemraseḍ tutlayt-nniḍen inid d anta-tt ?
- Sefhem-d ayyer ?
-[makaf pasku maqrɪtʃ] Ulac, axaṭer ur yriy ara.
7. Anta tutlayt s wacu teqqareḍ tiktabin, iymisen ney tisyunin ?
-[manəkəbɔf ʃlik a bənti hna □əh loḳa nəhdroha bə□□ah hna mən ldzil hadak ʃli maqrɔf lalfabi taʃ loḳa amazɪja makaf a□□o□ijasəjo baʃ nəqrəw lhorof ʃəndi bənti nətmənnə tətʃəlləm amazɪja pasku kol ʃaʃb nkər a□lo rah jroḥ hətta həwwa waf

həw̄wa lmoʃkil ki nəqraw amazɨija kima hij̄ja kima lʃərbija kima loʔat wahdaxrin lʃakəs ki nəbdaw bəloʔa lom xir pasku rahi mərtabta mʃa lʃərbija ʃla hadi lli nəqra bərk bəʃərbija] Ur skiddibey ara fell-am a yelli nekkni d ssah tameslayt nhedder-itt maca nekkni seg tsuta-nni ur neyri isekkilen n tmaziyt, ur iy-id-iʃah ara akken ad yrey isekkilen n tmaziyt, ur ssiney ara isekkilen, seiʃ yelli ssamey ad telmed tamaziyt axaʔer yal agdud yettun laʃel-is ad iruh ula d netta, acu-t id-ugur mi ara nyer tamaziyt ? am nettat am teerabt am akk tutlayin-nniɗen yeeni mi ara nebdu s tutlayt tayemmat axir axaʔer attan tcud yer teerabt. D anect-agi i yeḡḡan qqarey kan s teerabt.

8. Yella wasmi i teyriɗ yakan kra n tektabet s tutlayt n tmaziyt ?

-Ih.

-Ala .

-Ma yella ala, ini-d ayyer ?

-[lala pasku manəʃrəf lhorof bimən nəqra] Ala, axaʔer ur ssiney ara isekkilen s wacu ara yrey.

9. Tettmeslayeɗ taqbaylit :

Igerrez mlih

Igerrez

Cittuh

Ulac amɗi

-[ʃwija bərk] cittuh kan.

10. Ma yella ur tettmeslayeɗ ara maɗi taqbaylit inid ayyer ?

-/

11. Anta tutlayt uyur tettmiliɗ s waʔas ?

-sefhem-d ayyer ?

-[lʃərbija biha lli nəqra biha lli n□əlli hij̄ja lli nstʃməl mʃa nnas bəzzaf bəzzaf paku ʃawija nhdər biha ɤir ki nroʃ ləbatna ki nroʃ ʃənd familti təmma] D taerabt, s yis-s i qqarey yis-s i ttzalay, d nettat i ssexdamey akked yimdanen aʃas aʃas axaʔer tacawit ttmeslayey yis kan mi ara ruhey yer tbatent, mi ara ruhey yer twacutl-iw dinna.

12. Anta tutlayt i tessaramed ad tissined akken ilaq ?

-[makaf lli mħəbəʃ jətʃəlləm bəzzaf loʔat bə□□əh ana nʃof bəlli lli mabdaʃ bəloʔa lom taʃo maθəʃrəf walo ʃla hadi ana hābba nətʃəlləm amazɨija qbəl w nzid okraniya pasku nʃof makaf kifah nətʃəlmə loʔat wahdaxrin blama təʃrəf loʔa lom taʃək kima θqolo nas bəkri ixəlli ʃo□for fi jəddu wəjhəw̄wəs ʃla ʃəʃra fəʃəɗzra] Ulac win ur nebyi ad yissin aʃas n tutlayin maca nekk ttwaliy d akken win ur nebdi ara s tutlayt-is tayemmat am akken ulac acu i yessen yef waya nekk byiy ad issiney tamaziyt qbel d tukranit, axaʔer ttwaliy ur ilaq ara ad nissin tutlayin-nniɗen bla ma nissin tutlayt tayemmat-nney, amek qqaren wat zik « ad d-yeḡḡ afrux deg ufus-is ad inadi yef mraw deg useklu ».

13. Mi ara d-templid yiwen yettmeslay taqbaylit, d acu i tetthulfud (tetthussud) ?

-[nəʃrəh ki nəsməʃ lli jəhdər qbaɨliya wəlla ʃawija nhəs bəlamən] Ferrahey, mi ara sley kan i win yettmeslayan taqbaylit ney tacawit ttussuy s laman.

14. Ad tqebleɗ (ad teḡḡed) i warraw-im ad yren ney ad lemɗen tutlayt n tmaziyt ?

- Ih

-Ala

- Ini-d ayyer ?
 -[bijansur wəndir lposibəl naf bənti təqra ləka amazixija pasku hijja ləsəl] Iban kan, yerna ad xedmey ayen ilaqen akken ad telmed yelli tamaziyt axaṭer d nettat id-lašel.
15. Tebyiḍ ad yili uselmed n tmaziyt s lxetyar ney bessif di tmurt n Lezzayer?
 -Ih
 -Ala
 -Ayyer ?
 -[habba tkon idɣbarija ktər mən ləka lʕarabija] Byiy ad tili bessif yerna kter n tutlayt n tefransist
16. Di rray-im tutlayt n tmaziyt, tezmer ad tili d ttawil n usnerti deg yal tayult yeenan tudert n umdan ?
 -[wi haɣa bajna] Ih iban kan.
17. Acu ara ad d-iniḍ limer ad d-tekcem tutlayt n tmaziyt deg yal tayult am tedbelt, tanezzut... ?
 -[lazəm nəbdaw taʕlim ləka amazixija mən primar baɣ təqdər tətəwwər ləblad θəbdawha bəlhorof əmbaʕəd idiru kotob əlatfal səkar wəkotob tib fizja kimja kima aj ləka] Ilaq ad nebdu aselmed n tmaziyt seg uyərbaz amenzu i wakken ad tezmer ad d-tefk asnerti i tmurt-agi ad tt-bdun s yisekkilen syin ad xedmen idlisen n warrac imecṭah akked yidlisen n tujya, tasnegma, takrura am yal tutlayt.
18. Acu i d rray-im imi tuyal tutlayt n tmaziyt d tutlayt tunšibt di Lezzayer ?
 -[haḍɣa mliha frəht ki wəllat ləka rasmija] D ayen yelhan, ferhey mlih imi tuyal d tutlayt tunšibt.
19. Acu I d rray-im deg usnati n tutlayt n tmaziyt deg uslmed (asesyer) ?
 -[kajən ʕli jqol waɣ ndir biha ana nqol bəlli kajən waɣ ndiru biha ʕlah lʕərbija waɣ dərna biha kol ləka amazixija wəlla ʕərbija wəlla bərit təbni aj haɣa lazəm təbda mən sifər lamazixija fi bladna lazəmjəbdawha mən sifər jəbdaw taʕlim taʕha mən primar idirulha qawaʕid idiruha f lizigzama final] Llan wid id-yeqqaren acu ara xedmay s yis-s nekk ad iniy yella wacu ara nexdem s yis-s ayyer tutlayt n taərabt acu id-nexdem s yis-s, yal tutlayt tamaziyt ney taərabt ney tebyiḍ ad tbnud yal lhaɣa, ilaq ad tebdud seg yilem, tamaziyt di tmurt-nney ilaq ad tbdun seg yilem ad bdun aselmed-ines seg useggas amenzu ad as-xedmen ilugan, ad tt-id-xedmen deg yikayaden unšiben, iban kan byiy ad as-xedmen asnati.
20. D acu i d rray-im deg usekcem n tutlayt n tmaziyt deg yikayaden unšiben, agerdas BAC, BEM akked 5ème deg temnaḍin-agi i yettmeslayen tutlayt n taərabt ?
 -[bajna bəlli rani habba ntməna jəbdawha mən rimar hətta jwəli moʕalim wəlla modir] Iban kan byiy, ssamey ad tebdun deg useggas amenzu armi yuyal d aselmad ney d anemhal.
21. Ad tqebleḍ ad txedmed tazrawt-inem deg tutlayt n tmaziyt ?
 -Ih.
 -Ala.
 -Ini-d ayyer ?
 -[bəlfərha pasku ləcati lom] s lferh d ameqqran ara ad txedmey, axaṭer d tutlayt tayemmat-inu.

22. Lukan ad akem-id-iṣaḥ ad tlemdeḍ tutlayt n tmaziyt , ad tt-tlemdeḍ ney ala ?

-Ih.

-Ala.

-Ini-d ayyer ?

-[wi ntʃələmha baɣ nʃawən biha bənti] Ih ad tt-lemdey iwakken ad eiwney s yis-s yelli.

23. Inid d acu am-tent tutlayin-agi ?

-**tantala n teɛrabt n Lezzayer** : [lahdʒa mliha hnina] d tanlata yelhan, d taḥnint.

-**Tutlayt n teɛrabt tayurbizt (tadeblant)** : [loʔat dɛdin] d tutlayt n ddin.

-**Tafransist** : [ħabba nətʃəlləmha baɣ nstəʃməlha win lazəm] byiɣ ad tissiney akken ad tesxedmey anda i ilaq.

-**Taglizit** : [ʃtawha kθər mən qimətha] Fkan-as kter wayen i testahel.

-**Tamaziyt** : [bladi w ħobbi] d tamurt-iw akked tayri-w.

Amawal

Amdan	Awal	Anamek-is s tefransist
1	Amahil	Travail
2	Asnimesli	phonologique
3	Alyasnay	morphosyntaxique
4	Amsawal	locuteur
5	Asnifel	Changement
6	Anermes	Contact
7	Ammud	Corpus
8	Arway	Imperfection
9	Asentel	Sujet
10	Afmiđi	Pourcentage
11	Amselyu	Informateur
12	Asekles	Enregistrement
13	Awenad	Environnement
14	Allal	Moyen
15	Azaraf	jugement
16	Tayerma	Civilisation
17	Tasertit tasnalsit	Politique linguistique
18	Tanđa	variété
19	Tamezla	différence
20	Tasuta	Génération
21	Tawinest tamaseyt	Cercle de pourcentage
22	Tassazurt	Racisme
23	Tasnilesmettit	sociolinguistique
24	Tidni	opinion
25	Iswi	Objectif
26	Ixef	Chapitre

27	Tabadut	Définition
28	Tagrayt	Conclusion
29	Tamawt	Remarque
30	Tamukrist	Problématique
31	Taqamit	Base
32	Tasleḍt	Analyse
33	Tasnarayt	Méthodologie
34	Tasuta	Génération
35	Tayunt	Unité
36	Tazrawt	Etude
37	Tazwert	Introduction
38	Turdiwin	Hypothèse
39	Tutlayt	Langue

Tiybula

Tiybula :

Idlisen :

- ✓ BELGASMIA. N, *L'expression écrite en tamazight, tanfalit tirawt di tmaziyt*. Ed, HCA. 2006-2007.
- ✓ FICHMAN J. *Sociolinguistique*, Ed Nathan, Paris 1971.
- ✓ CALET-J-L , *la sociolinguistique* ,PUF,Collection Que Sais je ? Paris, 1993.
- ✓ CALVET-J-L ,*pour une écologie des langues du monde*, PLON ,France ,1999.
- ✓ BOUSSAD KEBIR, *Awfus n tutlayt n tmaziyt, Asqamu unnig n timmuzya*, 2011.

Imahilen :

- ✓ AKLI KAMEL, *Les attitudes et les représentations linguistiques des étudiants du département d'anglais vis-à-vis de tamazight (kabyle)*, tanada 2016/2017.
- ✓ BUBEKKI TIZIRI, BUBERKA AMEL, *Tasleḍt d tesnamkit n yiyeerbula n waman di temnaḍt n Buzgan* , tanada 2008/2009.

Tiḍwilin :

- ✓ CHERIF DRIS., *La tamaziyt, langue officielle : est-ce suffisant pour l'affirmation de l'identité berbère en Algérie*, extrait de la revue universitaire l'année de Maghreb, rédaction : 15/12/2017.
- ✓ CHAKER S., *Encyclopédie berbère, Kabylie : la langue, présentation générale*. judaïmse_kabylie, date de publication 01/05/2004.

Imawalen :

- ✓ DALLET J.M., *Dictionnaire kabyle-français*. Ed, Paris, 1982.
- ✓ GALISSON-R et COSTE, *Dictionnaire de didactique des langues*, Paris, Hachett, 1976, pp.

Ideggan n untirem (internet) :

- ✓ <https://www.larousse.fr/français>, officialisation.
- ✓ <https://fr.m.wikipedia.org>. wiki. généralisation.

Agbur

Tazwart tamatut.....	5
Tazwart :.....	6
Tasnarrayt :.....	7
1. Afran n usentel :	7
2. Iswi n unadi :	7
3. Tamukrist :	7
4. Turdiwin :	7
5. Tarrayt n unadi :	8
6. Aglam n temnađin :	8
❖ Tamdint n Lezzayer tamanašt :	8
❖ Tamdint n Bumerdas :	8
7. Imeselyuyen :	9
❖ Tafelwit n yimselyuyen :	11
❖ Afmiđi n lešmer n yimselyuyen:	14
❖ Afmiđi n tewsit (amalay, unti) n yimselyuyen:	14
Ixef amezwaru: Liđala n uselmed n tutlayt n tmaziyt di tmurt n Lezzayer	16
Tazwert :	17
1. Liđala n tmaziyt di tmurt n Lezzayer:	17
1.1. Uqbel tilelli n tmurt n Lezzayer (uqbel 1962):	17
1.2. Mi d-tewwi tmurt n Lezzayer tilleli-s (Deffir n 1962):	17
1.3. Deg 10 meýres 1980:	18
1.4. Deg 1993:	18
1.5. Deg 2001:	18
2. Tamaziyt ass-a:	19
2.1. Amiđi n yinelmaden d yiselmaden seg useggas n 1995 yer useggas n 2007:	19
2.2. Amđan n yiselmaden di kra n wayiren deg useggas n (2017/2018):	21
3. Asbadu n kra n wawalen :	22
3.1. Addud (attitude) :	22
3.2. Tagensest (Les représentations) :	23
3.3. Almad (apprentissage) :	23
3.4. Tasertit tasnalsit (La politique linguistique) :	23
3.5. Tutlayt (La langue) :	24

3.6. Asnati (la généralisation) :	24
3.7. Asenşeb (officialisation) :	25
3.8. Tasnesmettit (La sociolinguistique) :	25
Taggrayt:	25
Ixef wis sin: Tasleđt n wammud	26
Tazwart:	27
1. Tutlayt tayemmat:	27
2. Tutlayt i ttmeslayen deg uxxam :	28
3. Tutlayt i ssemrasen yimselɣuyen akked yimeddukkal-nsen i yettmeslayen tutlayt n teɛrabt:	29
4. Tytlayt i ssemrasen yimselɣuyen akked yimeddukkal-nsen leqbayel :	30
5. Tutlayt i ssemrasen deg uxeddin:	31
6. Tutlayin nniđen i ssemrasen yimselɣuye :	32
7. Tutlayt s wacu qqaren yimselɣuyen tiktabin, iymisen akked tesɣunin.	33
8. Ma yella ɣran yimselɣuyen taktabt s tutlayt n tmaziɣt:	34
9. Aswir n yimselɣuyen deg tmeslayt n teqbaylit:	35
10. Ma yella ttmeslayen yimselɣuyen taqbaylit:	36
11. Tutlayt uɣur ttmilin yimselɣuyen s waṭas:	37
12. Tutlayin i ssaramen ad issinen yimeslɣuyen :	38
13. Iḥulfan n yimselɣuyen mi ara d-mlilen win yettmeslayen taqbaylit:	40
14. Ma ad qeblen imeslɣuyen i warraw-nsen ad ɣren neɣ ad lemden tamaziɣt.	41
15. Tamuɣli n yimselɣuyen ɣer uselmed n tmaziɣt d waddud-nsen deg-s:	42
16. Addud n yimselɣuyen ɣef tutlayt n tmaziɣt ma tezmze ad d-glu s usnerni i tmurt-nney:	44
17. Addud n yimselɣuyen limer ad tekcem tmaziɣt ɣer yal taɣult:	45
18. Addud n yimselɣuyen ɣef useṣseb n tutlayt n tmaziɣt:	47
19. Rray n yimselɣuyen deg usnati n tutlayt n tmaziɣt deg uselmed.	48
20. Rray n yimeselɣuyen deg usekcem n tmaziɣt deg yikayaden unṣiben .	50
21. Ma ad qeblen yimselɣuyen akken ad xedmen tazrawt-nsen deg tutlayt n tmaziɣt.	51
22. Addud n yimeslɣuyen lukan ad asen-id-iṣaḥ ad lemden tutlayt n tmaziɣt.	52
23. Amek i ttwalin yimselɣuyen tutlayt tantala taɛrabt tazayrt, tutlayt taɛrabt taɣurbizt, tafransist,taglizit,tamaziɣt.	54
Taggrayt:	54
Taggrayt tamatut	55

Ammud	57
Amawal.....	251
Tiybula.....	254
Agbur	256